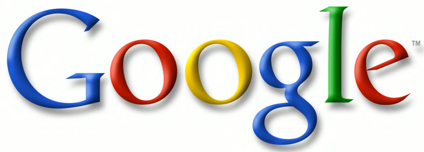

Prosadikter från Sveriges medeltid, utgifna af G. E. Klemming

Prester John

SIGILLUM ACADEMIAE HARVARDIANAE IN NOV ANG
CHRISTO ET ECCLESIAE
VE RI TAS

PROSADIKTER

FRÅN

SVERIGES MEDELTID

UTGIFNA

AF

Gustaf Edvard
G. E. KLEMMING.

STOCKHOLM 1887—89.
KONGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER.

1889, Jan. 17.
Minot Fund.
(Ia häft.)

1890, May 7.
Lane Fund.
(IIa, IIIe häft.)

INNEHÅLL.

Legends – Eccl.
Barlaam and Josaphat.

BARLAAM OCH JOSAPHAT.

Äpt*er* wars helara jhesu christi pino oc hälghasta 243
dödh oc äpt*er* ha*n*s ärofullo vpstandilse tedis ha*n* sino*m* vino*m* sandir gudh oc sand*ir* man j thy at ha*n* dödh tolde allo ma*n*kyneno til at*er*lösn fran diäfwlsins träldo*m* Th*er* äpt*er* komo oc ha*n*s wälsignadha budhordh widha om w*er*dhlena Oc mange aff thäs hälghanȝ tilqwämd oc inskiwtilso*m* vidh*er*sagdho oc forläto fullelika thä*n*na fafänga oc forgängeligha w*er*dhlena astu*n*dan Oc skildo sik fran vino*m* oc frändo*m* fran waldo*m* oc rike-domo*m* Oc fran thässa framfarlika lifsens bälde Somlighe gingo j skogha oc ödhmarka til ärmeta liffnath Somlighe j clost*er* til renlifnat, Somlighe til at prädika rätta tro, andro*m* til hiälpp oc bestand So*m*lighe j andra o*m*skipteligha gudȝ thiänist äpt*er* thy gudh gaff hwario*m* nadhena til at vnd*er*sta gudȝ wilia

¶ J tho*m* dagho*m* gudh lyste swa w*er*dhlena mörker mȝ sins wälsignadha kä*n*nedoms liwse, tha ko*m* oc j india land frägdh oc faghnadh*er* gudȝ wälsignadha budhordha Oc än tho at thä*n*ne almoghin var myk*i*t fiärra*n* aff vphowe thässa gudȝ gafwo, tho toko ma*n*ge j the rikeno vidh*er* gudȝ tro oc wändos fran fals[h]etene til sa*n*nindene Fran villone oc til snillone oc at dyrka gudh oc ha*n*s wälsignadha son ihesum christum

¶ J thom timanom var een konunger j jndia
land som het awennwr, mykin oc mäktugher j
wisdom oc waldh, aff gul oc silff oc dyrom sten-
om owermato riker, han hafdhe alȝskona gersoma
manga oc godha smidhadha oc giordha j mang-
244 falda höghtidheligha gerninga äpter thy som hans
konungxlika höghtidh oc hedher tilhördhe Hans
radh och rike störkto höwiȝska konunga som
vndir hans waldh skatskyldughe waro oc hanom
mȝ tryglek thiänto. Han hafdhe vnder sino walde
mang rike oc land, j sinne daghlike thiänist här-
tugha, grefua, järla, barwna, riddara oc swena,
som hans budh oc vilia j alle matto fulfölgdho
oc giordho j allo thy the kundo pꝛöfua hans
hedher oc äro til höra, J örlögh oc stridh var
han en manlighin man, fagher oc thäkker j folkx
asyn, sniäldir j talan oc forethänkter j radhom,
allom thom milder oc liofwir som hans budh oc
vilia giordho, hardher oc grymber thom thȝ for-
smadho, Hans vili var oc al hans akt vpphöghia
sit nampn oc wtuidha sina frägdh som mange
werelȝ herra göra oc än Hans makt oc frägdh
spordhes ofuer al land oc rike, hwarghin viste
man tha vara hans like, Oppa werdhlena glädhi
oc hänna priis lagdhe han alla sina akt oc vilia
Han hafdhe aff thänna forgängeligha werdhlena
lustilsom alt thȝ han kunde astunda äller thänkia,
tho brast hanom eth huilkit hans glädhi munde
mykit kränkia, thȝ var at han ey hafdhe barn
oc burna arfua som hans rike matte mȝ hedher
oc äro äpter hans dödh besithia ok styra, aff
huilko han mȝ idhkelikom athankom opta dröfdhis,

oc hans hiärta th*er* aff mykit möddis, Han var j th*e*nna w*er*dlena fafängo fromb*er* ok klok*er* til si*n*ne siäl oc til äwi*n*nelikit liiff war han blindhir oc darott*er* fore thy han var en hedni*n*ghe oc dyrkadhe affgud oc giordhe tho*m* hedh*er* oc höktidh mʒ alle wyrdni*n*gh for*e* thy han hafdhe än enkte liws äll*er* vnd*er*standilse fangit aff gudʒ budhordo*m* oc the hälgha tro, thy trodhe ha*n* thʒ göra sik til höktidh oc froma som allom thom vardhir th*er* affgudh dyrka oc ey at*er*wändha til äwi*n*nelika skam oc skadha.

Annat capitulum

Än tho at konu*n*gin war swa riker oc mäktugh*er* som nw är affsaght forläto oc ow*er*gafuo ma*n*ge ärlighe män som vndh*er* hans waldh waro hans vilia oc budh tha the fingo vnd*er*standilse aff tho*m* högxta konu*n*geno*m* ihesu christo, ok aff hans hälgha budhordhom oc toko vidh rätta tro ey rädhandis thäs wärʒlika konu*n*gxsins waldh grymhet äll*er* wredhe, vta*n* satto alt sit hopp ok tröst til alʒwaldugha*n* gudh ok tyäntto hono*m* dagh oc nat mʒ allo*m* gudheliko*m* kärlek j dygdheliko*m* *ger*ni*n*go*m* hafua*n*dhe alla sina akt oc vilia til gudʒ budhordha gömo, somlike j klostro*m* mʒ renliwis ma*n*no*m* j störste ödhmyukt oc siälfuilioghu*m* fatikdom, somlike j ödhmarko*m* j mäste kropsins twing oc atirhaldhe trösteligha troandhe vppa gudʒ miskund Oc reddo sik hwar daglica oc astu*n*dadhe til th*e*n brödh so*m* tho*m* matte til äwi*n*nelika sälikheth ledha, the hedhradhe gudh ey

at enast mȝ siälfra sinna godho lifuerne, vtan
prädikadhe trona opinbarlica fore allom thom thera
246 ordh ok radh vildhe höra Jnkte annath görandhe
vtan thet the visto sins skapara loff oc äro til-
höra the tedho allom openbarligha helsona vägh
som thom vildho fölghia äpter thy christus bödh
ok at te skuldo fa hedher wärdhugh lön mȝ fadher
oc son oc then hälghanda j hymmerikis glädhi
for vtan ändha the kungiordho oc opinbarligha
fordömelsana vägh huilken the skulu fara som
aff werdhlene lidha mȝ wantro oc affgudha dyrkan
oc ey hafua sanna vidherkäno til gudh Oc ey
thyäna gud troligha här j werdlene vtan göra
dyäfulsins gerningha oc hans vilia. thera wäghir
ledhir j othänkelica pino oc ysäldh ther aldri
ändhas, aff thässe hälghe fortalan wändos mange
wälborne konungxsins thiänista män fran werdlene
oc offuer gawo hänna hugnath oc foro j closter
til renliwis manna vmgango.

Tha konungin hördhe at hans män forläto
han oc awergafuo hans tro wardh han hardelika
wredher sändhe genstan badhe budh ok breff ower
alt sin rike til sina män oc bödh pina oc dräpa
alla crisna män huar the kundo finnas j hans rike
som ey vildho hans tro fölghia oc vndher hans
budh oc wilia blifua Oc särdelis renliwis män oc
kloster munka dömande thom til hardasta pinor
oc dödh for thy honom tykthe wäl swa at the
waro thäs waldandhe at crisna manna tal öktis
oc hans gudha oc tro forsmadhes han fan oc
247 ther til nyia funder ok lister huru han matte mȝ
grymmästom pinom crisna män pina, at the skuldho

thäs häldh*er* ha*n*s vilia oc budh fölghiä, aff thässo*m* räddugha wändos ma*n*ge ostadhughe äpt*er* hans wilia, än the so*m* stadhelicha trodho wppa gudh gingo dyärfwelika fram for konu*n*gin, ok hans män oc straffadho tho*m* for*e* the*ra* wantro oc wisto tho*m* rätta*n* wägh, til sa*n*na tro oc tholdo gladhe*li*ca alla pinor oc omskiptelica dödha for*e* gudȝ kärlek oc hans tro skuldh somlike löntos vndha*n* oc gömdho sik j skogu*m* oc ödhmarko*m* j berghu*m* oc bärgha hulu*m* ey for thy at the räddos wärȝlika*n* dödh wta*n* hällir wä*n*tandhe gudȝ dom til c*ri*sna ma*n*na lön ok frälse

¶ Swa myrkte thässa villona skymbel oc thuka konu*n*gsins wnd*er*standilse oc ande*li*ca öghom at the som gry*m*mästa .pinor oc hardasta dödha gato thänkth oc giort c*ri*sno*m* ma*n*no*m* waro hono*m* kärast oc främdos aff hono*m* mäst j hans landho*m*

¶ Thäntidh en konu*n*gsins främste oc märkelighasthe thiänar*e* so*m* hono*m* war kärast ofw*er* and*ra*, badhe snieldh*er* oc wiis stadhugh*er* ma*n*lighi*n* ok dygdelikin sagh oc hördhe konu*n*gsins gry*m*heth oc wredhe moth c*ri*sno*m* ma*n*no*m* ofu*er*gaff ha*n* wärdlena fafängo oc hä*n*na frögdh oc glädhi gik j ödhknena gaff sik til renliwis mu*n*ka Twyngadhe sik mȝ fasto oc vaku oc storo 248 atirhaldhe var j gudhelighom böno*m* Oc öfdhe sik j allo thy so*m* hans siäl matte til gudȝ vinskap ledha Tha konu*n*gin hördhe at ha*n* swa hafdhe tappat oc mist sin tronasta oc hemelighasta thiänara oc vin dröfdhis ha*n* myk*i*t oc jnneligha sörgdhe hans vredhe vptändis hans awu*n*d oc ylȝska bran thäs hetar*e* oc mera mote renliwis

munkom Oc sändhe genstan wt sin budh alla wägna at letha oc äpter honom sökia skogha oc marka bergh oc dala til thäs han wardh omsidhe funnen oc fore konungen fördher, tha konungen sa han j fatighum oc siwurdhum klädhebonath j änliteno skarpan oc blekan Oc mykit olikan thom skapnat oc fäghrind han förra hafdhe, thaladhe han til hans opfylter mʒ dröfuilsom oc sagdhe O thu vitlös dare hwi hafuer thu thin hedhir oc äro bor[t]byt j forsmäilse oc skam oc giort thic til gab oc atlöghe huariom man thu hafuer huar dagx vyrdning glädhi oc sälikhet bortskipt j blygdh villu oc flärdh thu hafuer ey atenast glömt waar winskap oc tro som wi til thic hafdom. vtan iämuel thinom eghnom sunom, thu hafuer giort mote thinne eghne natwr, wtwalt spot oc skadha fore glädhi oc froma Hui hafuer thu swa darlika giort at thu hafuir een man som kallas ihesus
249 wtualt, ok fram sat fore alla wara gudha som han ware ensamber mäktughare än alle the ok formatte tik mera atergifua än thu nw j thinom oböteligha darskap hafuer fortappat

¶ thän dygdhelike mannin hördhe oc forstodh konungxsins ordh swaradhe han gladhelica mʒ mycle snillo. Herra konung om än thu wilt min skäl oc swar mʒ liofhet höra tha bortkasta fran tik thina starka owini Mädhan the (som när thik ära) ärw när tik stadda for thu ingen swar äller skäl aff mik huat thu mik häldir pinar eller dräper äller huat thu aff mik göra later for thy werdhlin är mik dödh Oc jak är dödher werdhlene konungin swaradhe hwa äru the owini jak skal fran

mik lata. gudȝ vin swaradhe thȝ är wredhe oc
giri Thässe twe owini fölghia idhkeligha ma*n*ȝ-
like natwr, girin opwäkk*er* idhir likama*n*s astu*n*dan
oc storan hugh än wredhin forthrykk*er* skälin oc
opuäkkir idhir til onytteligha gärni*n*gha. thy at
Sua som eldin kofrar sik oc växir aff thy at
widhin vppa lägx. swa vphäfu*er* sik vredhin oc
hä*m*nis aff thy at ho*n* höre sa*n*nindena mote sik
thy lathin borth fran idh*er* oc idhra*n* dom the
twa owini Oc takin at*er* for*e* tho*m* til idhir j
thera stadh til rättan atskilnat twa tröstelīgha oc
tryggia vini so*m* ärw visdomb*er* ok iämnadhir tha
vil iac idh*er* gladhelica berätta the skäl j vilin
aff mik vitha. huilk*i*t konu*n*gin ha*nu*m stadhelika 250
lowadhe Oc badh han diärfuelika vta*n* räddugha
sighia huat ha*n* vildhe, tha böriadhe ha*n* Oc sagdhe
jac takkar mino*m* gudh oc hans wälsignadha so*n*
ihesum christum th*er* mik hafu*er* wtdragh*i*t aff
ysäldenè kär so*m* är aff th*e*ssa sörugha oc träk-
fulla w*er*dlena lustilso*m* oc hafu*er* mik teedh lif-
sens wägh oc helso*na* j huilko*m* jac ma j thä*n*na
vanskelika kroppeno*m* forsma*n*de w*er*dlena fafängo,
hafua mȝ änglo*m* omga*n*go j mino*m* vngdoms aldre
var iac mykit til w*er*dlene viliogh*er* oc min fa-
witȝska loot mic ma*n*ct forsökia oc myk*i*t wardh
äpt*er* mino*m* vilia thy for iac vadhelika vildh*er*
än th*e*n tidh gudhi thäct*is* mik rätta*n* wägh visa
thogh iac thiänkia at alt thingh j wärdlene hafua
ända. Oc al w*er*dlena högfärdh oc glädhi ändas
mȝ ma*n*neno*m* j eghna öghna bliki Thy vmuende
jac mik oc ma*n*ge andr*e* fran idh*er* omga*n*go so*m*
är mykyt skadhlik idh*er* sielfuo*m* oc allo*m* thom

som idhre reglo fölghia vtan at gudh wändher idher a rättan wägh, wi seem idher vara othäkkan gudhi som idher hafuer gifuit liff oc siäl som stadgath hafuer himmel oc jordh Ok skapte mannen odödhelikan Oc giordhe han til konung ofuer alt thȝ skapat var oppa jordhene Ther äpter tha mannen var swiken aff diäfflenom oc ränter aff sinne frihet Oc komen j största ysäldh for sina
251 olydhno Oc for thy at gudh älskadhe mykit mannen som han skapath haffdhe, tha miskundadhe han swa höghelika mankyneno at han togh mandom a sik, sandir gudh oskaddom sinom guddom jnkte aff sino tappandhe vtan sit handawärk ater kallande mȝ otalike miskundh Oc mȝ thy at han som allom war bätre kom at hiälpa os Vilde han ey at enast aterböta wan skadha vtan häldir wan stadga j myklo högtidheligharé sälaghet föra, hanom forsmar thu oc lönir hanum swa sina godh gerninga ath thu hadhvetir hans wälsignadha nampn Oc hathar thȝ hälgha kors som han tolde dödh a fore allom os. Oc ther afuer later thu pina oc dräpa alla them som vppa han vilia tro, oc sik vilia fran diäwlsens villo skilia, aff huilko thu äst siälfwer smittadher mȝ affgudha dyrkan, thy äst thu oc alle the tik fölghia skilde vidh the sälighet som gudh hafuer synom vinom reet Oc thy skal thu vitha at iac thik aldri lydhir Oc aldri min skapare ok frälsare ouergiffuer huat thu mik hälder pinar äller dräper mȝ grymmasta oc hardastha pinom oc dödh huilkit nw är j thino walde, Tha konungin hafdhe thätta hört sagdhe han O thu armber ok vsal ower alla vsla tappadher

ok skilder fran allo godho thu härdhe thin hugh ok hwäste thina twngo at fra*m*föra thina flärdh oc fals mȝ diärfuo*m* ordhu*m*, sannelika sigh*er* iac thic at hiölde mic ey at*er* the älskelighet oc godhuili som jak fordhu*m* til tik hafdhe Oc the 252 lowa*n* som iac tik lowadhe j war*e* förste samtala*n* som var at iac skulde fran mik latha alla wredhe tha skulde iac thik nw lata pina mȝ gry*m*mästa pino*m* Oc lata tik th*er* näst brä*n*na thy fly nw raske*li*ca fran mi*n*ne öghsin thiit iac faar aldri aff tik spöria genstan gik thän gudȝ vinin fran konu*n*geno*m* j ydknena sörghia*n*de ath ha*n* ey fik tola pino oc dödh for*e* sins gudȝ skuldh Oc konu*n*gsins ilȝska oc wredhe bran thäs hetar*e* oc ward thäs gry*m*mar*e* mot c*ri*sno*m* ma*n*no*m* Oc särdel*is* mot mu*n*kom

¶ Nv mädhan konu*n*gin war j thässo villo föddis hono*m* en son mȝ osighelik*om* wänlek swa fagh*er* at alle vndradho the han sagho oc sagdhe almä*n*nelica at ald*r*e war föt äll*er* seet fäghre barn j tho*m* lando*m* aff huilkins föȝlo konu*n*gin wardh gladh*er* oc fäghen ow*er* alla matto Oc kalladhe han josaphat Oc foor gensta*n* sielfu*er* til siin affgudha mönst*er* at dyrka siin affgudh Oc tho*m* off*ra* siit off*er* oc at lofua tho*m* oc takka for*e* the*n*na nyko*m*na fagnat oc glädhi, han war ande*li*ca blindh*er* han glömde alȝwaldughu*m* gudh som hono*m* gaff alla*n* th*e*n fagnat ha*n* hafdhe, oc hedradhe diäwulin so*m* alt ilt komb*er* aff han sändhe oc budh ow*er* alt sit rike oc bödh koma til siin badhe rika oc fatigha at off*ra* sino*m* gudhu*m* oc hedhra sins sons föȝlo tima Th*er*

kom sama*n* en stoor moghe myk*i*t folk badhe
253 fatighe. oc rike for thy ingin thordhe hans budh
forsitia Oc huar fördhe mädh sik gawur oc offe*r*
huar äpte*r* thy som han formatte, alle wurdho wäl
vnfang[n]e oc hioldo the högtidh mȝ mycle glädhi
Thiit waro oc ko*m*ne äpte*r* konu*n*gsins budh lv
vise mästara vppa hy*m*meltu*n*gel oc stiärno gang
oc kundo mang thing for*e* säghia som wardha
skuldo, huilka konu*n*gen badh alla oc hwan sär-
del*is* at the skuldo thera wisdom beuisa oc hano*m*
berätta til hwars thän pilte*n* war föddh*e*r oc hwadh
ma*n* han skuldhe wardha. The öfdho thera konst
so*m* konu*n*gen badh besagho hy*m*melin oc planeta
gang Oc berätto konu*n*geno*m* at thän pilte*n*
skuldhe wardha rikar*e* oc mäktughar*e* än alle the
konu*n*ga so*m* i tho*m* landom för hafdho warit,
än en then visaste mästaren aff tho*m* allo*m* sagdhe
swa O h*er*ra konu*n*g*er*, thä*n* pilten thic är född*er*
äpt*er* thy jak befinder j hi*m*melsens oc planetana
skipilso*m* är koma*n*de til eth stort oc mäktught
rike ey til thit rike som thu styrer oc äghir vtan
til eth a*n*nat myk*i*t ärlighare oc störr*e* rike, hulko
rike thit rike kan inkte liknas, Oc som jak wänt*er*
äll*er* pröwar tha är han vidhirtakaskula*n*de cristna
ma*n*na tro the som wi hatom oc hona styrkia oc
främia mȝ alle makt Oc jak giȝsar wäl at ha*n*
ey swikx äll*er* ränes aff sino hopi, Thätta fore-
spaadhe thä*n*ne mästaren ey mȝ sino*m* vilia vta*n*
aff gudȝ skipan som thä*n*na pilte*n* hafdhe ätlath
254 oc for*e*seet til stora äro, Samuledh spadhe thänne
mästare*n* som balam propheta giordhe fordhu*m*
han wälsignadhe israels folk som han menthe oc

vilde hafua ba*n*nath. Tha konu*n*gen th*etta* hörde, fiöllo the ordhin tunghelica vppa hans hiärta oc dröfdho hans hugh oc mynȝskadho hans glädhi Oc j thȝ sinnet hafdhe han ey flera ordh om thȝ ärändith Tha thä*n*na högtidh*e*n war fram haldhin, for hwar gladhelica he*m* til sin

¶ Nokon thima th*e*r äptir loth konu*n*ghen vpbyggia thär j stadheno*m* eth ärligasta oc fägh*i*rsta palacium Ok loth thȝ kosteliga oc ärliga til redha mȝ skina*n*dhe kamaro*m* oc allo*m* vidhertorftheliko*m* rwmo*m*, oc prydde thȝ lustheliga mȝ gul, oc silff oc dyro*m* steno*m*, oc mȝ androm kostelighо*m* prydilso*m* oc loth thȝ mȝ starke inlikni*n*gh bewara som han bädȝst kundhe Oc tha som hans son war nokot wäxen oc kome*n* ower sin barna aar, satthe konu*n*ghe*n* han th*e*r in ath han th*e*r skulde bliwa Oc fik hono*m* hofmestar*e* oc and*ra* thiänara, vnga smaswe*na* wälborna höwidȝska oc sniella, the fäghirsta han kundhe finna som hono*m* skulde til thiänist oc hugnath wa*ra* j allom thom thingo*m*, ha*n*s glädhi oc frögdh matte mȝ ökias forbiudhandhe thom widh sina konu*n*xlika hempdh, enkte fore honom tala äll*e*r röra som kundhe til sorgh hanu*m* ällir räddugha vpwäkkia. ey fatigdom, ey siwkdom, ey dödh, ällir nokot a*n*nath thȝ han kundhe dröwa oc hans glädhi mynska wthan all the thingh som han kundhe 255 mesth aff frögdhas oc glädhias skuldo the altidh for*e* hano*m* sighia at aff tolko glädhi oc gama*n* skuldhe ey hans hughir til andra wärdl thänkia Oc högxt ofw*er* alth forbödh han tho*m* ey mi*n*ȝsta ordh röra äll*er* tala for hano*m* aff christi kä*n*ne-

dom äll*er* cristno*m* ma*nn*o*m* äll*er* aff the*ra* tro oc sidho*m* Thätta giordhe ha*n* alt vppa thȝ at ha*n* mente swa forekoma thän spadom som thän ene stiärnaga*n*gxmästare*n* hafdhe konu*n*geno*m* aff thässo*m* pilteno*m* saght Tha som nokor vardh aff ha*n*s thiänaro*m* siwker skulde ha*n* ginsta*n* bort latas oc een annar karsk*er* oc fagh*er* oc hano*m* liker atirskipas j ha*n*s stadh Oc gra*n*lika skulde altidh vaktas at jnkte fwlt äll*er* styggelik*i*t skulde koma for piltsi*n*s öghon aff huilko ha*n*s hiärta oc hugh*er* matte dröfuas konu*n*gen sände oc wt sin budh ofu*er* al sin rike oc lot opinbarlika kriera oc ropa at alle the cristne män oc mu*n*ka om än nokre waro liwandis qwarre skuldo alle vara borta aff ha*n*s lando*m* jnna*n* nästa tre dagha th*er* äpte Fu*n*nos nokre äpt*er* tre dagha tha skuldo the dräpas oc mȝ eldh oc swärdh fordärwas

J thä*n*na timano*m* var en ärligh*er* h*er*ra j konu*n*gxsins gardhe som var een förste ofu*er* andra höfdhinga j ha*n*s rike dygdhelikin oc milder aatvaktol om sina siäla helso Oc trodhe milde-
256 lika oc tho lönlika vppa waan h*er*ra christum for thy ha*n* räddis for konu*n*gxsi*n*s wredhe ha*n* var konu*n*geno*m* hemelikin oc myk*i*t käär Ha*n* fölgdhe sinom h*er*ra een dagh til skogx at jägha diwr oc wedha. Som ha*n* ensame*n* redh j skoghen*o*m skilder fran allo*m* hopeno*m* fan ha*n* en man liggiande j thiokkasta busko*m* hawande en saran foot bitnan oc krusadha*n* aff diwro*m* Thän sare ma*n*nen sagh ha*n* om sik riidha ropadhe til hans oc badh at ha*n* ey skulde swa brat om ha*n* fara vta*n* göra miskund mȝ hano*m* j si*n*ne nödh oc hiälpa hano*m*

hem j sit hws oc lata han thär nokra stund när sik blifwa Oc sagdhe hanom thätta ther mȝ jak är ey aff thik funnen thic til nokon skadha vtan hälder til mera gaghn oc froma än thu kant siälfuer thänkia for thy jak är en läkiare som läkia kan thän skadha man faar aff ordhom Oc til all the dröfuilse man faar aff falsom ordhom oc wrange talan weet jak höwelikin lekedom swa at ey skadhi äller vande skal hanom vardha som mik vil lydha Thän dygdhelighe mannen skötte ey stort thässom hans ordhom vtan swaradhe hanom swa hwariom godhom manne bör aff natwrena wägna hiälpa thom som thörptugher äı oc hans hiälp bedhis oc lot swa äpter thy gudh biudher föra han j sit hws Oc skipadhe hanom godha rökt oc alla tarfwa hwilkit awundsiwke oc ilskofulle män fördho for konungin oc sagdho hanom swa Herra konung thän som thu swa mykit hafuer älskat oc swa stora äro giort han hafuer ey atenast glömpt thin vinskap oc kärlek vtan forsmar thina gudha oc dragher sik til cristna manna dyrk, han omwänder folkit oc menar alt rikit vndan thic swika wilt thu herra konung visse- 257
lika pröfua at thȝ är sant oc vist som wi thic sighia tha lydh wart radh oc thu skalt mȝ list befinna hans falska akt oc vilia Oc at thȝ är alt sant som wi hawom thic sakt, kalla han lönligha j thit enligha radh oc tala til hans mȝ thässom ordhum jngom närstaddom vtan idher badhom Min throne thiänare oc godhe vin Jak hafuir eth lönlikit ärande j mino hiärta som jak thic ensampnom vil berätta Jak hafuer thänkt mȝ thino

radhe forlata the villo' oc hedhna ma*n*na sidhi som jak hafu*er* h*ä*r til fölght oc vil cristin vardha ofwir giwa mit rike oc w*er*dhlena bälde, taka vidh mu*n*ka klädhebonat oc tilföghia mik tho*m* som jak här til hafu*er* hatat H*er*ra konu*n*g mʒ sliko*m* ordhom faar thu raskeligha vita alla ha*n*s akt oc vilia, Konu*n*gin vndrar h*ä*r mykit oppa oc vilde ey fullelika thera ordhom tro for thy ha*n* hafdhe thän godha ma*n*nin j troskap oc äro altidh befu*n*n*i*t Oc jnkte. vta*n* dygdh oc kärlek oc gaghnlighin radh aff hanom fang*i*t tho vilde konu*n*gen swasom the badho ha*n* forsökia vppa thʒ at the skuldo fa blygdh oc skam som *a*nna*n* vilde swa skä*m*melika beliwgha oc meente ha*n* skulde sik wäl forswara Oc thy lot konu*n*gin han enligha til sik kalla fresta*n*de ha*n* oc sagdhe swa. Min godhe vin thu weʒt hùru mykit ont jak hafu*er* mu*n*kom oc cristno*m* ma*n*nom länge giort jak hafu*er*' thom latit pina oc dräpa Nu tak*er* mik thʒ storlika angra For thy jak pröfuar nu wäl oc vndirstar at thätta lifw*i*t jak nu hafu*er* är forgängelik*i*t oc all w*er*dhlena lustilsse ändas
258 mʒ dödheno*m* Thy vil jak thʒ owirgifua so*m* framfarlik*i*t är Oc astu*n*da til thʒ komaskula*n*de odödhelika lifw*i*t cristne män prädika som blifu*er* for vta*n* ända, dödhin nalkas mina dagha liidha fram oc jak ka*n* ey andraled*is* thätta bekoma vta*n* jak vardh*er* cristen widhirsighia*n*dis mit rike oc alla thässa lifsins lustelighet oc glädhi opsökia mu*n*ka oc ärmeta hwar the äru gifua mik vndir thera reghlo tilföghia*n*de mik thom h*ä*r äpt*er* mʒ kärlek huilka jak hafu*er* h*ä*r til hatat

storlika mȝ grymhet Jak hafu*er* thin godha radh
för opta rönt thy läter jak thik e[n]sa*m*pnom forsta
thȝ allo*m* andro*m* är än lönt Tha dygdhelighe
h*er*ran hafdhe thätta hört vita*n*dis ey at th*er*
swik oc fals vnd*er* skiultis hughnadhis han stor-
ligha j sino hiärta Oc aff rätte glädhi taradhis
hans öghon Oc swaradhe j si*n*ne enfaldughet O
h*er*ra konu*n*g*er* äwi*n*neligha lifwi thu sääl got oc
helsa*m*pt radh hafuir thu fu*n*nit än tho at hy*m*me-
rikis rike är vansampt at fi*n*na tho är mykit
radhelik*i*t mȝ alle makt oc dygdh äpt*er* thy sökia
thy at thän finder som mȝ kärlek oc fullo*m* vilia
äpte letar Oc än tho at thässa w*är*dhlena luste-
lighet glädhia ma*n*nen h*ä*r j wärdhlene tholiko-
wel är ganglikit hona forlata thy at ho*n* blifu*er*
mȝ mä*n*niskione äkke länge vta*n* är sköt for-
lidhande Oc thȝ som här lustar oc glädher thȝ
dröfuir siwfalleligha j and*r*e wäraldh. for Thy at 259
thä*n*na w*er*dhlena sötlek oc glädhi fölgher äwi*n*ne-
ligh sorgh oc dröfuilse än crisna ma*n*na ärfuadhe
h*ä*r j w*er*dhlene fölgh*er* äwi*n*neligh frögdh oc
glädhi Thy h*er*ra konu*n*g*er* halt fram thina akt
oc godha vilia Mykit gaghnlik*i*t är at skipta
stunt oc rötelikit j äwärdhelik*i*t got Thäntidh
konu*n*gin hafdhe thätta hört dröfdhis ha*n* stor-
lika oc wredhgadhis j sino hiärta Oc atirhiolt
tho sina wredhe Oc j thȝ sinne taladhe ha*n* ey
meer om thätta ära*n*de Nu tha thän godhe ma*n*nin
forstodh konu*n*gen hafua siin ordh oc talan hardhe-
ligha vntfangit oc hafua ha*n* mȝ swiko*m* frestat
gik ha*n* sörghia*n*de oc dröfdh*i*r hem til siin sukk-
a*n*dis oc thänkia*n*dis j hwat mato ha*n* matte kon-

u*n*gin blidhka oc vnkoma thän wadha hano*m* forestodh Swa framledde ha*n* the nattena vta*n* sömpn än om sidhe vardh ha*n* thänkia*n*de oppa thän ma*n*nen so*m* ha*n* fan j skoghheno*m* mȝ brutna oc sara fotenom Oc lot ha*n* ginsta*n* til siin koma taladhe til ha*n*s ok sagdhe swa Mik mi*n*nis wäl at thu mik sagdhe tha jak thik j ödhmarkine togh thic vara godha*n* ordha läkiara oc vita godha boot til alla*n* thän wanda ma*n* kan aff ordhom fanga Oc berätte hano*m* genstan ordh fran ordhe ha*n* hafdhe mȝ konu*n*geno*m* haft Oc huru ha*n* var mȝ swiko*m* frestadh*er* Oc huru stora*n* vinskap oc kärlek ha*n* hafdhe aff konu*n*geno*m* förra haft Thäntidh thän fatighe ma*n*ne*n* hafdhe hört ha*n*s ordh bethänkte han sik oc sagdhe Stat ginsta*n* op oc lat raka thit haar som mu*n*ka plägha Affläg thiin skina*n*de klädhe oc föör thic j et smälighit haarklädhe Oc arla om morghon gak swa fore konu*n*gen j thässo*m* klädhom Oc tha ha*n* thic spör hwi thu äst swa klädder, swara hano*m* swa, For*e* thȝ ära*n*de skuldh h*er*ra konu*n*g so*m* thu mik j gaar berätte Se h*ä*r är jak redho thic at fölghia thän wägh thu astu*n*dar at ga, än tho at kräselighen thing äru lusteligh at hafua tha skal thȝ aldri ske at jak skal tho*m* äpt*er* thic niwta Är dygdhana wägh*er* som thu vilt ga hwas oc ärwadhisfuldir Tha vardh*er* han thic thäs lättar*e* at jak thic fölgher Swaso*m* thu hafu*er* mik härtil haft til thin kärligha vin j thässo närwara*n*de godho swa skalt thu oc mik h*är* äpt*er* j dröfuilsome*n* hafua at jak maghe oc luttaka*n*de vardha mȝ thic thy komoskula*n*de godho Thän

ärlighe mannen togh thäs fatika manʒsins radh Oc giordhe som han badh Om morghonen konungen fik han see Oc hördhe hans ordh som nw waro sagdh vndradhe han ofuir alla mato bethänkte mʒ sik oc vnderstodh manʒsins stadheligha vinskap oc kärlek til siin Oc hiolt *thom *234 r. 11 fore falsara oc liughara han hafdhe besaght, Oc vphögdhe han til mere hedhir Oc hafdhe sidhan mere tro oc kärlek til hans än nokontidh för,

Nv foor konungin annantidh j jäkt at wedha, fik han se twa munka j skoghenom ganga huilka han bödh bradhelica til sik ledha, mʒ grymme opsyyn sa han til thom Oc taladhe mʒ huassom ordhum J galne män oc fule swikara hawin j ey hört vart almenlica budh. oc mina krierara opinbarlica ropa at jngen ther idhre gälnisko oc villo følgher skulde finnas äpter tre dagha j waro rike, huilken aff idher sidhan funnes skulle afliwas oc brännas The swaradho, ty ärum vi nw j wäghenom bort ga aff thino rike som thu hauer budhit Oc for thy at os langir wägher forestaar for än wi komom til wara brödhir hafuom wi dwalʒ at köpa os thʒ vi vidher thorwum til ware födho at wi skulum ey aff hunger j wäghenom forfara, konungin swaradhe Thän som dödhin rädhis lägger ey stora vin vppa at sanka sik 235 samman mat äller födho. Munkane swaradho, hua äru the som dödhen rädhas. vtan the som illa haua fore sik reet här j werdhlene. Oc haua inkte hopp til nokot got j komaskulande wärdl, än wi som hawom werdlena forsmadh fore ihesu christi skuld rädhoms ey dödhin, wi älskom ey thätta när-

wara*n*de, wta*n* astu*n*do*m* ko*m*maskula*n*de, Tha vilde konu*n*gin tho*m* j ordhomen begripa oc sagdhe sua, mädha*n* j rädhins äkke dödhin hwi ärin j tha j flugtene oc vilin ryma, The suaradho. wi flym ey for thy at wi rädhoms dödhin so*m* thu hau*er* os m*ꝫ* hotat, vta*n* for thy at vi vardhu*m* ey sak thic til störra fordömilse for thy thäs fler*e* c*ri*sna män thu dräp*er* thäs störra vardhir thiin hämd oc pina, oc thy thänkto*m* vi bort af thino rike ga, tha wardh konu*ngin* vredh*er* oc lot tho*m* badha brä*n*na, oc sua fingo the m*ꝫ* eldeno*m* *här* j jordhrike martilära cronor j hy*m*merike

[1] Nw mädha*n* thätta swa fra*m*ledh bleff altidh konu*n*gsi[n]s son josaphat j sino palacio hano*m* var reet m*ꝫ* the skipa*n* so*m* för var saght at ingin ma*n* matte til ha*n*s koma vta*n* the hano*m* skuldo huar dagh thiäna, ha*n* kom nw til sins vngdoms aldir mykit väl lärdh*er* j allo*m* tho*m* visdom oc snille so*m* the visasta mästara j persia oc ethiopia kundo hano*m* lära som altidh waro til skipadhe när hano*m* bliua, aff naturliko*m* thingo*m* disputeradhe ha*n* m*ꝫ* sino*m* mästaro*m* swa diuplica at
236 konu*n*gin oc the storlica vnd*ra*tho vppa ha*n*s diupa vnd*er*sta*n*dilse oc godho näme, vppa ha*n*s fägrind oc stadhugha sin, oc vppa the nadh th*er* hano*m* var giwin

---

[1] *Förkastad och öfverstruken början af detta kapitel:*
Än konu*n*gsins son josaphat varandis j the ärlika palacio ha*n*s fadh*er* lot hano*m* redha, m*ꝫ* the skipa*n* so*m* för var saght at jngin matte til ha*n*s koma wta*n* the hano*m* daghligha thiänto kom nw til sins vngdoms alder, fulko*m*plika lärdhir j allo*m* thom wisdom oc konst

¶ nw togh josaphat bethänkia mȝ sik hwi han skulde altidh swa inne bliua oc aldri wtkoma som andre sik forlusta, Oc[1] hwi swa fa män när hanom waro oc aldri andre til hanom komo thätta wendis opta j hans hiärta oc tho thordhe han ey sin fadher ther om spöria, vtan kalladhe til sik aff sinom thiänarom een thän han trodhe bäst oc älskadhe mäst som het ȝardan oc taladhe til hans enlica oc sagdhe swa. vilt thu mic thȝ kungöra oc visselica lata forsta hwi min fadher hauer mik swa inne täpt oc huat han ther mȝ menar, jak vil hafua kärlek til thiin oc älska thic ofuer alla andra. Swenin thänkte sik viisligha om, at bätra är sannind sighia til sit gaghn än liugha til sin skadha. Oc berätte hanom liwslica alla sannind aff thy han vilde aff hanom vita, huru hans fadher hatadhe cristna män, fordärfuadhe oc bort kördhe aff sino rike, oc särdelis hermeta renliuis män oc munka, han lot hanom oc forstaa thȝ planeta mästarana hafdho af hanom siälfuom spaat tha han var födder Oc vppa thȝ sagdhe swenin[2] at thu scalt ey höra cristnamanna kännedom oc fölghia thera tro oc wara tro ouergiua thy vil thin fadher konungin ey lata manga mȝ thic om ganga äller tala, vtan skipadhe os huilka han hauer j troscap rönt när thic blifua, biudhande os höghelica, inkte dröfwelikit for thic tala äller sighia, thäntidh josaphat thätta hafdhe hört, tigdhe

---

[1] *Förut:* them som vildo til hans koma forbödȝ at the ey matto inganga

[2] *Förut:* at thu (scalt) ey hörandis thera kännedom oc tro fölgher hänne oc ofuergifuer wara tro

ha*n* qwar oc vilde ey meer aff ha*no*m spöria, än
237 thä*n*na helsamlica talan rördhe myk*i*t ha*n*s hiärta Oc thäs hälghanȝ nadh böriadhe nu hans vnd*er*sta*n*dilsa öghon vpläta at kä*n*nas vidh sa*n*nan g*u*d äpt*er* thy so*m* sighias scal h*ä*r äpt*er*

¶ opta witiadhe konu*n*gin sin so*n* for thy at ha*n*· inneligha aff osighelico*m* kärlek älscadhe ha*n* en dagh böriadhe sonin sina talan oc sagdhe swa O h*er*ra konu*n*g oc fadh*er* jak astu*n*dar aff idh*er* vita[1] thȝ so*m* mȝ idhkelike sorgh oc athanka dröfu*er* mit hiärta, for hwi j hawin mic swa i*n*nan thässa mura oc porta i*n*netäpt swa som forsmadhan aff allo*m* at ingin ma mic fi*n*na äll*er* vitia Oc ey ma jak til noko*n* wtkoma, fadherin swaradhe. Min kär*e* son thät är for thy at jac ey vil at thu scalt nokot thȝ se som thit hiärta matte dröfua oc thina glädhi minȝska, vta*n* jak astu*n*dar at thu scalt altidh vara j frögdh oc glädhi, Oc lifua j w*er*dhlene lustelika, Soni*n* swar*adhe* Min h*er*ra wäl vitin j at j thässe mato*m* ka*n* jac ey liwa mȝ frögdh oc glädhi, vtan häld*er* j ängslelighe sorgh oc dröfuilso*m* swa myk*i*t at mic bekomb*er* hwarte mat äll*er* drykk*er* jac astu*n*dar at se the thing som äru vta*n* thä*n*na borgh oc porta, oc thy om j vilin at jac scal ey aff sorgh vanskas oc forvardha tha lowin mic wt fara huart jac vil at jac moghe glädhias oc frögdhas aff the thinga skodhilse so*m* jak ey hau*er* förra seet, Aff thässe ha*n*s tala*n* vardh konu*n*gi*n* dröfdh*er*

[1] *Förut:* huat thy waldir at sorgh oc dröuilse idhkelica oc opta mödha mit hiärta Oc huat j ther mȝ menin at j mic h*ä*r swa i*n*ne täppen j

oc bethäncte mȝ sik om än han nekadhe äller weghradhe thȝ han beddes, at hans sorgh skulde 238 thäs mera ther aff ökias Oc thy sagdhe konungin til hans min son jac scal thina länktan oc vilia fulkompna Oc bödh genstan til redha wtualda hästa riddara oc swena som hanom skulde fölghia mȝ storom hedhir oc myklum priis thiit som lusteligh ast var oc huart han siälfuer vilde oc bödh thom granlika vakta at jnkte stykt äller fwlt skwlde fore hans öghon koma. Oc loot pipara oc trumpara oc alla handa lekara fore hanom riidha at hans hugher oc hiärta sculde ther aff frögdhas oc glädhias,

¶ Een dagh ther äpter han redh oc wt at forlusta sik mȝ sino fölghe fik han thom oforvarandis mȝ hanom waro se twa män annar thera var blindir oc annar spitälsker aff huilke syyn han vardh dröfdher Oc storlica vndrande sagdhe til thom hanom fölgdhe hwa äru thässe hwi äru the swa önkeligha skipadhe, hans thiänara kunde thȝ äkke dölia som han hafdhe siälfuer seet, oc thy swaradhe the hanom oc sagdhe, Thässe äru twe fatighe män siwke oc kranke aff naturens vanskilsom, josaphat spordhe om tholike siukdoma koma allom mannom jämligha, the swaradho, ey allom oc tho nogh mangom, tolke siwkdoma komma somlikom aff ohelsamliko blodhe somlikom aff offmyklom onaturlighum hita, äller kyldh, somlikom aff ohelsamlighe födho som genwärdhugh är manȝi[n]s natur oc aff mange andro manȝins vangömo vardher naturen krank oc mister badhe 239 styrk oc helso, än spordhe josaphat. Mädhan ey

fa alle män iämlica thässa sottir, ära the tha ödhkände oc vita til fore*n* so*m* tho*m* fa, the swaradho thʒ ka*n* ey vara. for thy at vita koma skolande thing gar ouir manʒins naturligha si*n*ne, thʒ hörer ensa*m*pno*m* odödheliko*m* gudhumen til, tha ha*n* thʒ hördhe vilde ha*n* j thy si*n*ne aff tho*m* ey mera spöria, tho dröfdhis ha*n*s hugh mykit aff thässe syyn oc ha*n*s lystelica änlitis liter oc fäghrind togh läntelica til at falna, Th*e*r äpt*er* een a*n*nan dagh ha*n* redh wt oc vilde sik forlusta. mötte ha*no*m en ga*m*mal härdhaluter oc kropskutin ma*n*, ha*n*s haar var grat, ha*n*s änlite skru*n*kit oc blekt, tänderna waro borto oc malit var stampt, hans arma oc been waro mio oc skarpa oc al ha*n*s lica*m*lik styrk*er* war aff alder vpnött*er*, ha*n* vndradhe myk*i*t vppa thä*n*na ma*n*nin oc lot ha*n* til sik kalla, oc spordhe sina fölghia*ra* huat vndir äll*er* c*r*eatur thʒ mu*n*de va*ra* the swaradho thʒ är en mykit ga*m*mal karl oc ä thäs mera ha*n*s alder ökes thäs mera minʒskas ha*n*s lika*m*ligha makt oc va*n*scas i allo*m* limo*m*, oc thy synis ha*n* nu swa ömkelica skapt*er*, tha spordhe josaphat, huat skal vardha hans ändalykt, the swar*adhe* dödhin, oc ha*no*m ka*n* ha*n* ey vnfly, ha*n* spordhe, skulu alle män tolike vardha, äll*er* somlighe enka*n*neliga the swar*adhe* hwa so*m* ey dör för, ha*n* vardh*er* sliker, josaphat spurdhe ma*n*g aar hau*er* ma*n*nin för än ha*n* vardh*er* slik*er* mädh thy at ha*n* ey ma vnkoma dödhin oc thässa ysäld hano*m* aligg*er*, the swar*adhe* ma*n*nin ma hawa lxxx aar äll*er* hu*n*d*ra*tha at mästo, oc sidha*n*
240 vardh*er* ma*n*nin ändelica dö oc tha är ey a*n*nat

j wanom, thȝ forskuldadhe mannin sielfuer j werdhlene vphoff at alle skulu döö fatighe oc rike ä mädhan en lifuer äpter thän andra, dödhin spar ingom oc är for huars manȝ durum, tho komber han somlikom förra oc somlikom senare oc ingin vet visselica nar han komber thäntidh konungsins son hafdhe thätta hört tok han sarlika sukka, oc sagdhe ömblikt oc sorghfult är thätta lifwit for thy mik thykker at jngin ma vara siker oc orädder vm sik mädhan dödhin komber allom visselika oc jngin wet sin tima *Han foor sörgh- *267
iande hem oc thänkte idhkelika vppa dödhin Oc huru mang vanskilse mannin ma thola för än han döör, han taladhe opta til sik siälfuan oc sagdhe. mon jak oc skula döö som andre män, eller mon nokor mik minnas sidhan jak är dödher, om ena stund är jak aff allom forglömder tha jak vardher til inkte vtan til muld oc asko, äller mon nokot annat liff äller wäreld vardha äpter thätta, tholikt oc annat slikt wändis idhkelica j hans hiärta, Oc aff thässom thankom bliknadhe hans kindir, oc wärdlena lystilse oc höghtidh fwlnadhe j hans öghum, än hwart thȝ sin hans fadher til hanom kom tedhe han sik katan oc gladhan at ey skulde hans fadher sorgh äller dröuilse mȝ hanom märkia, Nu mädhan han var j thässom skipilsom astundande aff allo hiärta nokon thän man finna som hanom kunde thätta bättir wtredha oc rättan lifsins wägh visa saagh miskunsamber gudh mildelica til hans oc fulkompnadhe hans astundan j thässe mato

I thom tima var j ödhknene een hälagh*er* ärmete barlaam at na*m*pne ha*n* hafdhe sin cella j ene store ödhkn so*m* kalladhis sennar, ha*n* var präst*er* ha*no*m opinbaradhe thän hälghande hwat som tidha*n*de var mȝ konu*n*gsins son j india lande, Oc äpt*er* gudȝ budh gik ha*n* aff ödhknene, omskipte sin klädhe oc hult sik for*e* een krämara, ha*n* ko*m* mȝ skip til india land til thän stadh oc borgh th*er* konu*n*gsins son var jnne, ha*n* spordhe sik fore oc kom j talan mȝ ha*n*s hoffmästar*a*, som hanom var hemelighast oc kärast thän som för var nä*m*pdir, barlaam taladhe til ha*n*s oc sagdhe swa, gak in til thin h*er*ra oc sigh hano*m*, at hiit är een krämar*e* komi*n* Oc hau*er* een dyra*n* oc kostelighа*n* steen falan [1] som blindom böter, alla siwkdoma läker Oc folska män gör ha*n* visa oc sniälla, oc diäfla fly for ha*n*s krapt, Oc alt got komb*er* hano*m* som ägher thän stenin oc
268 älskar oc gömir ha*n* mȝ wisdo*m* oc snille hoffmästarin äll*er* kämenerin swaradhe jak hau*er* ma*n*ga dyra oc ädhla stena seet, än aldri hördhe jak för sagt aff tholkom, lat mik thän steni*n* se, barlam swaradhe jngin ma thän stenin see vta*n* ha*n* hau*er* klar öghon och rent oc osmittat lifu*er*ne, hwa ha*n* seer j andra mato tha mister ha*n* sina syyn oc vardh*er* stenblindir mȝ allo oc faar oböteligha*n* skadha, oc mik thykker thin öghon vara ey alȝthingx stark, Han swaradhe är thȝ swa tha lat mik thän steni*n* jngalund se, thy at jak är j syndeligho lifw*er*ne smittadh*er*. Oc min öghon äru krank som thu sigh*er*, jak vil thit

[1] *Förut:* stenin hauir stora oc märkeligha dygdher

ärande til konungsins son wäl rökta for thy han hauer ey hinder äller smitto aff tholko, han gik in for sin junkhärra och berätte hanom all hans ordh tha vardh josaphat aff hiärta gladher oc lot han til sik koma oc vnfik han gladhelika mȝ store äro, Oc badh han när sik sithia, Oc wiiste wt alla sina thiänara[1] oc sagdhe lat mik se thän dyra stenin som thu hauer minom thiänara aff saght *barlam swaradhe vtan jak wt röner förra *241 thin wisdom är ey qvämelikit at kungöra thic thȝ höghelika ärandit for thy min herra sigher, een wtgik som sadhe sina sädh thäntidh han sadhe fiöl somlik sädhin vidh wäghin oc fugla komo oc ato hona vp somlik fiol j thörra jordh oc stenogha vpran bradhelika oc visnadhe aff thörko oc solina hita, somlik sädhin ful j bland thorna oc tistla, oc qwafdhis aff thera hwaslek oc vardh til inkte, Oc somlik ful j godha iordh oc giordhe hundratha falda frukt, Swa sigher jak nu finder jak godha oc fructsama iordh i thic jak skal ey senka at saa ther j gudhelika sädh oc kungöra thic stoor höghelikin thing, josaphat swaradhe O thu hedherlike gammal man jak astundar mȝ osiglikom kärlek at höra nokra nyia oc helsamlika talan for thy een gnist är vptänd j mino hiärta som mik starkelika bränner oc vpwäkker at höra oc lära gaghnlikan oc widherthörftelikan kännedom, än jak fan än ingin man här til som mik tolkit kunde lära, finder jak nokon visan man

[1] *Förut:* thiänista män Tha sagdhe barlam herra nw hauer thu mädher mik giort som een mäktugher wiis konunger giordhe fordhum ther aff vil jak thic nokot sighia

oc hörir jak helsona ordh aff hanom, thȝ skal ey vardha vp ätit af fuglum äller diwrum, oc ey vara fallit j stenogha iordh äller j bland thorna oc tistla, vtan jak skal thȝ thäkkelika taka oc wiislika beuara oc göma. Nu än thu weȝt nokot aff tholkom thingom lön thȝ äkke for mik, for thy ginstan jak hördhe thic vara komin längdan til aff frömadha landom fik jak j minne siäl got hop til thinne komo thy at jak hopas faa aff thic thȝ jak länge hauer astundat oc thy lot jak thic ginstan inkoma til miin oc vnfik jak thic gärna swasom nokon een aff minom fultrom thiänarom, om jak ey swikx aff mino hopi, barlam swaradhe herra thu gör här wäl oc wärdskyldelica thinne konungxlike värdughet at thu hopas ey til thȝ som synis vtan til thȝ som lönis
*268 ther vil jak sighia thic en liknilse aff *josaphat swaradhe min godhe vin jak bidher ther om thina saghur lyster mik wäl at höra, barlaam sagdhe

Thȝ var een mäktugher riker konung han pläghadhe gerna the fatika ära, thȝ hände entidh at han foor vppa sinom forgylta waghne oc hanom fölgdhe stort härskap herra oc första. riddara oc swena hanom mötte twe fatike män. maghre oc bleke mȝ rifnom oc fatikom klädhum önkeligha klädde, tha konungin fik thom see stegh han aff sinom forgylta vaghne oc ful a jordhena vppa siin knä for thera föter oc stodh atir vpp oc tok thom j sin fampn oc kyste thom for thera mun, thät forsmadhe hans herskap som hanom fölgdhe oc misthykte ther mykit vppa, oc mento han ther mȝ hafua giort smälek oc nidhrilse sinne konungx-

like crono, thogh tordhe ingin thera han siälfuan j hans öghon ther fore straffa, vtan badho hans 269
brodher hanom awita, hwi han miswyrdhe sina konungxlica crono oc bögdhe hona vnder stafkarla föter, thäntidh brodherin han awite oc sagdhe thz ingaledhis höwelighit vara, gaff konungin hanom swar, huilken han äkke forstodh, J konungsins gardh var the sidwänia at huilkin man han vilde läta aff liffwa tha sände han wt oc lät thän lwdh ther var til skipadher bläsa for hans port, tha visto alle the lwdhen hördho at thän mannin skulde jo ändelica döö, om sama qwäldin lät konungin bläsa dödzsins lwdh for sins brodhers port, tha brodherin thz hördhe vardh han rädder oc illa sörghiande oc vanhopande a sit liff, oc skipadhe om nattena all siin stykke, om morghonin gik han mz kunu och barnom sörghiande for konungx palacium, kläddir j sorghena klädhe, konungin fik thz vita oc lät han in for sik komma, Oc seande han bedröfdhan sörghelica grata sagdhe han, O thu fawitzske dare rädhis thu swa mykit thins brodhurs basuna bläst mot huilkom thu wezt thic inkte hafua brutit, huru awitte thu mik thz jak mz ödhmiuct helsadhe oc kyste mins herra gudz sändebudha som äru mik mykit vissare lwdher kungörande mic dödhin oc gudz rädhelica til qwämd a doma dagh mot huilkom jak wet mic vara brutlikin j mangom otalighom syndom, se här mz hauir jak awit oc straffat thit vanuit Oc gaff hanom swa sina hyllist oc vinskap oc sände han hem til siin,

¶ Th*er* äpt*er* lät ko*nungin* göra fyra skriin aff trä, tw lät ha*n* kostelica redha oc vtantil mȝ gul oc silff bethäkkia oc lät läggia tho*m* ful mȝ illa lukta*n*de dödhra ma*n*na beno*m*, oc läste tho*m* wäl atir mȝ gul lasom, the andro tw lät
270 ha*n* bestryka mȝ tiäru oc bik, oc lät fylla thom i*n*nantil mȝ ädhlasta dyro*m* steno*m* oc aldra bäst lukta*n*de krydom oc lät thom atirbinda mȝ haar repo*m*, Th*er* äpt*er* lät ha*n* for sik kalla alla sina h*er*ra Oc första som ha*n*s ödhmiukt straffat hafdho oc lot the fyra skriin for thom säthia oc badh tho*m* wtkesa oc sighia huilkin tw skriin bäst oc gewast waro, tha kesto the forgylto skrinen oc sagdho tho*m* vara mykit wärdh, konu*n*gi*n* swaradhe tholik swar wänte jak mic wäl aff idh*er* j seen mȝ likamlico*m* ögho*m* thȝ so*m* vta*n*til är, thȝ bör oc mȝ vnd*er*standilsena ögho*m* skodha thȝ som inantil är, oc bödh vppläsa the gylta skrinen, aff huilko*m* wtslogh aldra wärsta lukt oc sagho thär styggasta syyn inkte vta*n* dödhra ma*n*na rwtin been tha sagdhe konu*ngen* widh thä*n*na skriin liknas the wärlȝmän som vta*n*til äru klädde j dyro*m* oc skina*n*dom klädhu*m* oc vphögdhe mȝ höghf*ärdh* j wäraldena hedh*er* oc waldh oc i*n*nantil äru the fule oc ledhe aff ondo*m* g*er*ni*n*gom oc illalukta*n*de aff snödho lifu*er*ne, th*er* äpte bödh ha*n* lösa the bikadha skrine*n* tha vpfyltos alle mȝ glädhi omkring stodho aff sötasta lukt oc af klarhet oc skiin aff tho*m* wtgik, konu*n*gi*n* sagdhe thässen skrin liknas them ödhmiuka fatiko*m* ma*n*no*m* so[m] mik mötte j wäghено*m* huilke vta*n*til waro smälika klädde oc i*n*nantil skinande

mʒ dygdhu*m* oc wälluktan*d*e aff godhu*m* *gär*ni*n*go*m* Oc[1] geware reknadhe iak j mino*m* vndirstandilsa öghu*m* thera siäl fäghri*n*d oc hedh*er* for gudhi än konu*n*gxlika krono oc alla mina *wär*ʒlica äro, Swa äradhe thän milde ko*nu*n*gi*n fatika män Samulu*n*d hau*er* thu h*er*ra nu mʒ mik giort 271 thu tokt mik til thin a got hopp, huilk*i*t thic ey swiker som jak vänter,

Josaphat talar til barlaam wäl oc wislika hau*er* thu alt thätta talat oc saght, än jak astu*n*dar at vita hwa är thin gudh, barlaam swaradhe Min gudh är ihesus christus ende gudʒ son konu*n*g*er* ou*er* alla konu*n*ga, h*er*re ou*er* alla h*er*ra, odödhelig*her* oc äwi*n*nelik*er* mʒ fadh*er* oc son oc tho*m* hälghanda dyrkaskula*n*de, jak är äkke aff tho*m* som thässa ma*n*ga gudha skälelösa oc döfwa hedhra oc dyrka, vta*n* jak widh*er*gar oc tror een gudh j trim personis so*m* är fadh*er* oc son oc thä*n* hälganda j ene natwr oc äro oc oatskildo rike hedhraskula*n*de huilkin al thing synlik oc osynlik hafu*er* giort aff ingo Oc böriadhe swa wttydha ha*n*om the hälgha sc*r*ipt huru gudh skapadhe w*er*dhlena, huru ängelin for sina höghfärdh var wtkastadh*er* aff hi*m*merike, huru mä*n*niskan var skapat äfte gudʒ liknilse oc sat j p*ar*adys, huru diäwlin for awu*n*d skuldh swek mä*n*niskiona, oc huru gudʒ budh var brutit oc mä*n*niskian wtdriwi*n* for syndena skuld Oc the synde*na* formatte ingin bätra oc folk*i*t foor alt til häluit*i*s meer än j fäm tusand aar, tha forbarmade gudh

[1] *Förut:* mera aktadhe jak thera siäl fäghrind wärdhughare

sik ou*er* ma*n*kônit oc kom j thässa wärldh oc lät sik födha aff renasta möö ju*m*fr*u* maria,[1] oc vmgik här j wärdhlene m*z* mä*n*niskio*m* j xxxiij aar, Oc äradhe sin guddom m*z* ma*n*gom vndirliko*m* oc storo*m* iärtekno*m*, tolde dödh a korsseno th*er* til at ha*n* os skulde fran äw*är*dhelighe pino frälsa,
272 stodh vp aff dödh tridhia daghi*n* oc äpte xl dagha foor vp til hi*m*merik*is* th*er* ha*n* nu siter a sins fadh*er*s höghra hand, thädha*n* komaskula*n*de at döma lifwandis oc dödha, oc hwario*m* eno*m* at*er*gielda äpt*er* ha*n*s g*er*ni*n*ga, äpt*er* th*z* ha*n* var vpfarin sände ha*n* thän hälganda ou*er* sina apostla. huilke th*er* äpt*er* spredis om alla w*er*dhlena oc prädikadho cristna tro, döpto folk*i*t oc lärdhe thom halda gud*z* budhordh wisande m*z* sino*m* kä*n*nedom rätta*n* wägh til hymerik*is* rike, vidh huilk*i*t thän gamble owinin diäfwlin awu*n*das än oc vpp wäkker hat oc stridh mot os äggiandis darotta män oc folska. fölghia affgudha dyrka*n* oc dräpa oc pina c*ri*stna. Se nw hafu*er* jak thic m*z* faam ordhu*m* ku*n*giort oc saght mi*n* gudh oc h*er*ra. huilken thu faar fulko*m*lighar*e* kä*n*na om thu takir widh ha*n*s nadh oc vardh*er* ha*n*s thiänar*e* Thäntidh josaphat hafdhe thätta hört stodh ha*n* vp aff sino ärligha säte oc m*z* stor*e* glädhi tok ha*n* barlam j sin fampn oc sagdhe, th*z* ma wäl ske at thäne är thän dyraste stenin som thu aff sagdhe, huilkin ey tees allo*m* ha*n* vilia see vta*n* thom som helbrögdha äru j siälene vndirsta*n*dilsom,

---

[1] *Förut:* Oc tolde sidha*n* thän bitt*ir*lika dödhin for wara skuldh oc alle the vppa hano*m* tro fa äwi*n*nelik*i*t liff tillöna, Oc alle the som tro vppa affgudh fa äwi*n*nelica pino

visselika aff thässom thinom ordhum lystis mit hiärta m} sötasta hughnat, Oc borthwarff thät thunga dröuilsena myrker som länge hauir omkringgifuit oc belaght mit hiärta Ther äpte spordhe josaphat aff hymerikis rike Oc om än the som dö vardha til inkte, Tha böriadhe barlaam fullelighare wttydha hanom scriptena, aff komaskolande vpstandilsom, aff gud} rätwisa dom, aff rätvisa manna lönom, Oc aff fordömda manna pinom

Thäntidh barlam hafdhe honum th} alt saght 273 oc wtret m} mangom ordhum huilkit här ware of langt at scriwa tha gafs josaphat storlika vidher oc mälte m} myklom tarom hwat är th} mik bör nu göra at jak skuli vnkoma syndugha manna pino oc vardha wärdhugher at nythia rätuisa manna glädhi, barlam swaradhe, ouer alt gak til hanom som thic kallar fran dödhenom til lifuit, fra myrkreno til liwsit akta han oc följgh hans vilia tha faar thu san vndirstandilsse badhe licamlika oc andeligha, än ey vita oc vndirstanda gudh th} är san dödher oc myrker, Oc thiäna affgudhum thykkir mik allom darskape vara wärra. Mik sagdhe een mykit wiis man at affgudha dyrkara liknas vidh en skytta huilkin som fik en litin fughel som kallas naktergala. han drogh sin kniff viliande fughlin dräpa oc redha han sik til mat, gudh gaff fuglenom maal oc han taladhe swa til mannin hwat fromar th} thic at thu dräper mik ey formagh min litle kropper fylla thin bwk oc släkkia thin hunger, Slep mic häldir lösan jak vil thic thry god radh känna, gömir thu thom, tha faar thu aff thom ä mädhan thu lifuir nytto

oc froma, mannin vardh mykit vndrande at fughlin taladhe oc lofwadhe han sleppa om han hanom nokot nyyt vilde berätta, Fughlin sagdhe stat aldri äpte at gripa thʒ som ogripelikit är, Sörgh äkke äpter thʒ thing thu hauir fortappat oc thu kant aldri meer atir fa. Oc tro aldri nokontidh thʒ som otrolikit är, göm thänna thry radh tha faar thu gaghn oc froma ther aff, tha lät mannin flygha fughlin, han flögh vpp j wädhrit oc vilde wtröna[1] om mannin hafdhe thänna ordhana dygd forstandit oc nokot gaghn aff hans ordhum fangit
274 Oc taladhe til hans oc sagdhe O thu folsker dare hwat ondo radhe tok thu j dagh o hwat ärlighe hawo thu miste j minom quidh ligger een dyyr steen större än et strwz äg hafdhe thu han tha wurdhe thu aldri arm, tha mannin thʒ hördhe vardh han dröfdher oc angradhe at han fughlin släpte oc widhirfrestadhe mʒ alle mact fuglin atirgripa oc trodhe thʒ vara sant han sagdhe, Tha straffadhe fughlin han sighiande, Nu forstar jak visselika at thu äst en armber dare, Jak lärdhe thic thry radh oc inkte thera hauer thu haldit, jak sagdhe thic at thu skulde aldri astunda at gripa thʒ thing ogripelikit ware nu löper thu äpter mic oc vilt mic gripa som thic är omöghelighit mädhan thu kant äkke minom vägh fölghia, jak sagdhe thic oc at thu skulde ey sörghia oböteleghan skadha, Oc thu dröfuis nu at thu hauer mic mist oc kant mik aldri atirfa, Jak badh thic oc ingalund tro thʒ som otrolighit är, än nu tror

---

[1] *Förut:* hwat nytto mannin af hans radhom fangit hafdhe oc sagdhe

thu at j mino*m* quidh ligg*er* en dyr sten störr*e* än et struȝäg, Oc thu vsal kant ey vndirsta at aldir mi*n* licame är ey när swa stor som et strudȝ äg, huru kan tha swa stor steen lykkias j mino*m* qwidh, Swa darotte äru alle the som tro oc trösta vppa affgudh, the hafua giort tho*m* mȝ sino*m* handoin, oc bidhia til sit handawärk sighiandis thätta äru wara gudha. som os skapadho oc göma wara helso, huru skapadhe afgudhi*n* tho*m*, mädha*n* the giordhos aff thera hando*m*, äll*er* huru ku*n*nu the göma thera helso mädha*n* the gömas aff tho*m* at the skulu ey bort stiälas aff tiwfwo*m*, Aff thässe vantro oc villo hau*er* gudh kallat thic sighiandis thic stat vp oc skil 275
thic vidh falsa gudha thic vari ingin huila mȝ thom. at thu ey skuli forfara, Oc thy om thu vardhir döpt*er* oc tror stadhelika vppa sa*n*nan gudh so*m* thic hau*er* giw*i*t liff oc siäl tha vardh*er* thu frälstir, Tror thu äkke thu vardh*er* fordömd*er* Oc all thä*n*na wärdlena lystilse so*m* thu nu seer oc glädȝ oc äras vti, rikedoma oc all kräselikhet ganga raskelica fra thic oc wtkasta thic nödhughu*m* fran sik tha lykkis thi*n* kropp ou*er*gifwi*n* oc forlatin aff frändo*m* oc vino*m* j litla graff Oc thin siäl sändis j häluitis fordömilse til ytarsta vpsta*n*dilsena dagh tha takir atir siälin sin licama, oc skal wt kastas fra gudȝ änlite oc anduardhas häluit*is* elde for vta*n*ända brä*n*na skulande, Josaphat swar*adh*e all thin godho ordh äru mykit vndra*n*de, tho tror jak tho*m* stadhelika, thy at för än thu kompt til miin hafdhe jak mi*n* hugh swa som nödhugh*er* oc twäkande til thä*n*na aff-

gudha dyrk, än nw hatar jak mȝ fulko*m*plica hat thera fafängo so*m* thom thiäna, Oc astu*n*dar jak aff allo hiärta vardha sand*er* gudȝ thiänare om ha*n* wrakir mik ey ow*är*dhugha*n* fran sik for*e* mina wra*n*glikhet tho tröstir jak stadhelika at ha*n* forlat*er* mik alla mina synd*er* for thy ha*n* är godhwiliogh*er* oc misku*n*samb*er* so*m* thu mik sigh*er*. Nu är jak redheboen taka döpilse Oc göma alt hwat thȝ hälȝt är so*m* thu mic biudh*er* hwat bör mik sidha*n* göra jak är döpt*er*, är thȝ ensa*m*pt nogh at tro oc döpas, äll*er* fölghia nokor a*n*nor thing äpte mȝ huilko*m* ma*n* kan koma j vinskap vidh sin skapara

Barlam swar*adhe* ändelika bör thic atirhalda
276 aff alle synd Oc vpbyggia dygdhana g*er*ninga vppa rätta tro gru*n*dual. for thy troon vta*n* godha g*er*ninga är dödh, swa ära oc godha g*er*ni*n*ga dödha vta*n* rätta tro, är thȝ oc swa at wi äpt*er* thȝ wi hafwo*m* rensilse fa*ngi*t oc sa*n*na widhirkäni*n*g aff gudhi ga*n*go*m* atir til wara förra onda gerni*n*ga so*m* hu*n*din gör tha ha*n* wändir sik at*er* til the fylsko ha*n* hau*er* vp kastat, tha händ*er* os thȝ war h*er*ra sigh*er* j lästene, Thäntidh orene andin far wt aff ma*n*neno*m* om döpilsena nadh. gaar ha*n* omkring obyggeligha stadha sökia*n*de huilo oc find*er* inga, sigh*er* ha*n* jak skal at*er*koma til mit hws th*er* jak wtfoor, oc gaar swa oc tak*er* mȝ sik siw wärra anda än ha*n* är siälfuir oc fara swa in oc byggia th*er* ha*n* bygdhe för Oc wardh*er* swa thäs ma*n*ȝsins yt*er*sta wärra än ha*n*s första, Th*er* äptir p*re*dikadhe barlam for hano*m* aff synda bätring, at händ*er* thȝ thȝ mä*nn*-

iskia*n* faldir atir j synd tha skal ho*n* ginsta*n* vpsta mʒ ang*er* oc idhrugha oc rätto*m* sc*ri*ptamalom for thy wi fi*n*no*m* alla wäg*na* j sc*ri*ptene synda bätringena dygdh oc märkelighast j wars h*er*ra ihesu christi ordhum hwar som sigx ihesus böriadhe kä*n*na oc sighia görin synda bätring oc idh*er* skal nalkas hy*m*merik*is* rike, Tho är os aldra vissast oc radhelighast at göma granlika nadhena som vi fingo*m* oc menlösona j allo*m* dygdhu*m* at wi skulo*m* ey falla for thy ma*n*ge otalighe hafua swa fallit at the formatto aldri vpsta vta*n* äru äwi*n*nelica fordö*m*de, Josaphat swar*adhe* mädha*n* thʒ swa wadhelik*i*t är at falla, oc vansa*m*lik*i*t vpsta. tha vilde jak häld*er* fi*n*na thän wägh at jak matte atwaktelica göma gudʒ budhordh oc ey aff tho*m* ganga, 277 at jak ey äpt*er* förra synda bätring skulde a*n*nat sin reta mi*n* sötasta gudh oc h*er*ra til wredhe

¶ Tha sagdhe barlam h*er*ra konu*n*g nu talar thu wäl thʒ mic lyst*er* at höra, thʒ är tho myk*i*t omöghelik*i*t at ma*n*nin är altidh vidh elden oc kä*n*ner ey luktena aff rökeno*m*, Swa är oc wanskelik*i*t oc mykit höght ärande w*är*ʒlikom ma*n*no*m*, inwafdhu*m* j wärdlena vmsorgh oc lifwa*n*do*m* j kräselikhet oc hafwa*n*de mykla rikedoma oc alla wällust at ganga rätta*n* gudʒ budordha wägh. oc göma sik siälfua rena, for thy gudh sigh*er* ingin kan til lika thiäna twem h*er*rom til thakka so*m* är gudhi alʒwaldughu*m* oc w*är*dhle*na* rikedomo*m*, ha*n* vardh*er* anti*n*gge anan älska äll*er* a*n*nan hata, äll*er* andro*m* the*ra* thiäna, oc a*n*nan forlata thätta vnd*er*stodho ma*n*ge otalike helghe män oc for thy ou*er*gawo the all w*er*dhlena lustilse oc foro j skogha oc ödh-

marka oc thiänto gudhi troligha j fasto oc vaku j kropsins thwing j ma*n*gahanda mato oc afladhe sik the sälikhet som tho*m* aldri ändas

¶ wisselika j sani*n*d är thä*n*na w*er*dlen hatelighin hon är si*n*na vina owin Oc thera fiände som göra hä*n*na vilia, j hä*n*ne finʒ ingin stadhelikhet vta*n* flärd oc fals oc mykin omskiptelikhet, j dagh mätter hon sina älskara swalgh mʒ lustelik*om* krasom j morgho*n* twingas the mʒ hu*n*g*er* oc sult j dagh vphögh*er* hon nokon til stora äro, j morghon vndirgiu*er* ho*n* ha*n* ysäld oc träldom, j dagh giu*er* ho*n* sino*m* vin mykla rikedoma, j morghon fatikdo*m* oc lat*er* ha*n* tiggia, j dagh giuir ho*n* sino*m* vin glädhi oc frögdh, j morgho*n* sorgh oc dröuilse, j dagh gör ho*n* ha*n* allo*m* thäkkan oc liofwa*n*, morgho*n* allom hateligha*n* oc ledha*n* tolka äru w*er*dhlena gawor Vakta aat hwat ändalykt ho*n* gifu*er*, Jak sagh w*er*dlena älskara vara häluitis inbyggara. mʒ största ysäld ändar ho*n* sina glädhi, ho*n* sörgh*er* ey tho*m* som bort fara hon misku*n*dar ey tho*m* som äpte lifwa,
278 Tolkin atirlön taka the so*m* thiäna swa gry*m*mom oc ilwilioghu*m* h*er*ra, Oc fiärka sik siälfua fran godho*m* oc wäluilioghu*m* hafwa*n*de ingin atha*n*ka vppa komaskula*n*de thing vta*n* altid astu*n*da kropsins lystelikhet, oc sina siäla lata the forfara mʒ hu*n*g*er*, the äru like the*m* ma*n*ne som flydhe vndan for eno*m* wredhu*m* oc rädheliko*m* enhörni*n*ge huilkin ey gat lidhit diwrsins riwtande röst vta*n* flydhe so*m* ha*n* mäst formatte at ha*n* ey skulde vp ätas aff ha*n*om, thäntidh ma*n*nin snarlika lopp ful ha*n* j stort diwp än j falleno fik ha*n* mʒ ha*n*domi*n*

om en qwist oc hult sik starkligha. oc litit fota fäste fik ha*n* j ene b*er*gx skuru[1] oc syntis hano*m* tha som ha*n* ware väl burghin ha*n* sagh sik om kring oc fik at se twa mys andra hwita oc and*ra* swarta gnagha äll*er* skära quistins röter so*m* ha*n* hult sik vidh*er* oc var ful när aff skorin, han sa nidhir vndir sik j diwpit en rädhelikin draka bläsande eldh oc seande mʒ vlmo*m*[2] öghom grymelika gapa*n*de girna*n*dis ha*n* at swälgha, ha*n* sagh oc fyra ormahuwdh wt smygha aff the berghskuru[1] ha*n* hafdhe fäst sina föt*er* vppa, stadd*er* j tolko*m* wadha oplypte ha*n* siin öghon a*n*nat sin oc vardh varsse litit honagh wtflyta aff qwistins greno*m*, oc glömde ginsta*n* at thänkia thʒ onda hano*m* var j wano*m* som var gry*m*ma diwr*i*t owa*n* til huilk*i*t som girnadhis ha*n* at äta, rädhelica draka*n* nidhan til astunda*n*de ha*n* at swälgha, qwisten ha*n* hult sik vidh*er* när aff skorin oc at fotafästit var ey tröstelik*i*t oc fast, for thän litla honagx sötma*n* glömde han alla*n* sins lifs wadha oc aat honagh*i*t sötelica ey wita*n*de aff, för än 279
quisten brast oc ha*n* ful nidh*er* j draka*n*s mu*n*, hwat thä*n*na liknilse hau*er* at tydha thʒ vil jak thic berätta, Thätta diwrit enhörni*n*gin teknar dödhin som altidh jäghar mä*n*niskio*na* viliandis ända hä*n*na liff, Diwpit är thä*n*na w*er*dlin ful mʒ dröuilso*m* oc döʒsins snarom oc gru*n*dlös är hä*n*na giri, quisten ha*n* hult sik vidh*er* teknar ma*n*ʒsins liff, hwiit mws oc swart, thʒ är dagh oc nat som altidh nöta ma*n*ʒsins liff oc skynda til dödhin j huario*m* tima fyra orma howdh tekna

[1] *Förut:* riwu [2] *Förut:* logha*n*de

fyra ostadhugh oc vanskeligh elementa aff huilko*m* mä*n*niskio*n*e likame är sa*m*ma*n*satt*er*, thy är ha*n* ostadugh*er* oc raskeligha vmskipt*er*[1] Mʒ gry*m*ma drakano*m* teknas rädhelike diäfwulen j häluite girna*n*dis altidh opswälia oc sluka thöm som thä*n*na näruarar*n*de lustelikhet älska meer än komaskula*n*de godh thing mʒ honagx drupano*m* märk*is* w*er*dhlena sötme oc kropsins luste mʒ huilkom thän forrädharen swik*er* sina vini swa at the glöma sin siäla wadha oc see ey sina eghna helso. Aff thässo äptedöme vardh josaphat myk*it* gladh*er* oc sagdhe, thätta är sansagha oc een wäl qwämeligh liknilse, jak bidh*er* thic sigh mik tholka fler*e* at jak maghe fullelika vnd*er*sta huilkin w*er*dlen är oc huru illa ho*n* lyktar mʒ sino*m* vino*m*

Barlam swaradhe The som w*er*dhle*na* lustelikhet älska liknas widh een ma*n* th*er* hafdhe thre vini, thän ena vinin älskadhe ha*n* meer än sik siälfwa*n*, thän and*ra* lika vidh sik siälffuan, thän tridhi 280 vinin var ha*no*m lit*i*t käär oc wandadhe ey stort om hano*m* Thʒ hände at ma*n*nin var besagdh*er* til konu*n*gi*n* oc konu*n*gi*n* lät ha*n* sökia oc vilde ha*n* lata forderfua,[2] j thässom räddugha oc dröuilsom gik ha*n* til sin kärasta vin bedhandis hiälp oc radh aff hano*m*, hin swar*adhe* hwat vinskap hau*er* jak mʒ thic, gak thiit thu hafu*er* forthiänt, jak hau*er* alt andra vini som glädhias mʒ mik oc jak mʒ tho*m* mʒ thic beuarar jak mik inkte, thorff thu vidh*er* jak gifu*er* thic wäl nokot aff läruft at swepas j tha thu äst dödh*er*, Thän-

[1] *Förut:* gry*m*me drakin teknar rädheligha häluit*is* diwp huil astu*n* girna*n*dis [2] *Förut:* hängia

tidh ma*n*nin thätta hördhe gik ha*n* bedröfdhir til thän andra sin vin Oc kärdhe sin vanda for hano*m* oc beddis ha*n*s hiälp for thän vinskap the hafdho til sa*m*man haft, ha*n* swar*adhe* jak är otomadh*er* oc hau*er* ey tima th*er* til[1] at ga j delo oc kiff mot nokro*m* mʒ thic, jak hau*er* nu a*n*nat at sköta, tho vil jak nokot vppa väghin mʒ thic ganga oc ginsta*n* at*er*vända, jak vardh*er* miin eghin ära*n*de ända, ma*n*nin thätta höra*n*de vardh bedröfdh*er* oc gik bort sörghia*n*de til sin tridhia vin huilko*m* ha*n* hafdhe ey mykin vinskap äll*er* kärlek theet, han slo nidh*er* sit änlite oc blygdhis at tala, tho sagdhe ha*n* räddelica O mi*n* kär*e* vin jak kä*n*nis at jak hau*er* thic litin vinskap bewiist, oc inkte mʒ thic forskuldat än for thy at nödh oc dröuilse thrängia mik alla wäg*na*, komb*er* jak til thiin bedhandis ödhmiukelica om thʒ är möghelik*i*t at thu vili göra mic nokr*a* litla hiälp, the vini jak best trodhe hau*er* jak rönt, aff tho*m* 281
faar jak huarte hiälp äll*er* tröst, Tha swaradhe ha*n* blidhelica mʒ gladho änlite, var wälkomi*n* min kär*e* vin sa*n*nelika thän litla thin vinskap thu hau*er* mic bewist vil jak aldri glöma. jak vil ga mʒ thic oc vara thin dägthing*is* ma*n* oc bidhia for thic til konu*n*gin dröfs ey oc var ey rädd*er* thu skalt ey koma j thina owina händ*er*, ha*n* gik mʒ ha*no*m oc forwarff ha*no*m konu*n*gsins vinskap, Thän förste vini*n* aff thässo*m* thrim so*m* ma*n*nin älskar meer än sik siälfua*n* är gooʒ oc päni*n*ga oc w*er*dlina rikedoma for huilka ma*n*nin tol mykil

[1] *Förut:* at jak ka*n* mik mʒ thino*m* at ga j nokra delo äll*er* thrätto

dröuilse oc sätir sik opta j storan wadha badhe til liff oc siäl, aff thässom vin faar människian ey meer tha hon skal for högxta konungsins dom än swa manga fatika kluta hon swöpis j äpte dödhin Thän andre vinin är hustru oc barn frander oc magha the fölghia then dödha wäl til grawa, än the wända snart j gen at skipta goꝫit oc rikedomana, oc ära sidhan tomo löse at göra nokot got for siälena. Thän tridhi vinin, som flästom är forsmälelighin oc aktas ey stort teknar dygdheligha gärninga, som är stadhugh tro, kärleker til gudh oc sin jämcristin, almosor, miskunsamlika gärninga oc andra dygdhe huilka mangom äru minna kära än the skuldo, the fölghia mäniskione for gudꝫ dom som scriwas opera enim illorum sequntur illos, the blidhka domaren oc dägthinga bäst tha som vidherthorff thätta är thän trolighe vinin som ey glömer thꝫ godha wi görum vtan atirgäldir os thꝫ mꝫ mykle batan Oc thy skalt thu äkke siätia thin kärlek til werlꝫgooꝫ vtan fäst thin kärlek j warom herra ihesu christo, oc be-
282 uisa thꝫ mꝫ thinom almosom oc godhum gärningom at thu han älskar ouer all thing, Oc samansanka manga dyghda gärninga oc sänt thom for thic til thän stadh thu skalt jo ändeligha koma, ä thäs meer thu for thic sände thäs mera finder thu thäntidh thu komber siälfuer äpte ther vil jak sighia thic en liknilse aff,

¶ Thꝫ var en stor mäktugher riker stadh j huilkom bymännene hafdho til sidh aff alder hwart aar välia sik en frömadha[n] wtlänꝫskan man til konung som huarte viste stadꝫsins lagh äller

thera sidhwänio oc gawo ha*no*m fult waldh al thing styra oc radha oc skipa äpte sino*m* vilia, et helt aar omkring, Thä*n*tidh aarsmotit kom, oc ha*n* thänkte sik tryggast vara oc stadhelighast bliuaskolande j sino konu*n*gxligho walde, kräseligho lifw*er*ne oc alle wälmacht Toko stadȝ mä*n*nene aff ha*no*m mȝ bräȝsko alt hans wald oc konu*n*gxlighan bonath oc drogho han nakin om alla*n* stadhin oc sändo ha*n* sidhan j wtläghe lankt bort til et obyght land j hulko huarte var mat äll*er* klädhe at ha*n* skulde th*er* aff hu*n*ger oc kyld forwardha, swa giordho the vid alla sina konu*n*ga hwan äpt*er* a*n*nan, The valdo sik entidh en konu*n*g ha*n* var badhe wiis oc sniäld*er* ha*n* thänkte idhkeligha vppa hwi the hafdho ha*n* wtlänȝskan oc okändan vphöght til swa storo äro, oc vardh varnadh*er* aff sino*m* vin oc fik vita thera sidhuenio at hans valdh skulde mȝ dröuilso*m* ändas, Tha tok ha*n* gul oc silfu*er* dyra hawor oc alt thȝ ha*n* vidh*er* thorfte for thy han hafdhe thȝ alt j sino walde oc sände mȝ sino*m* trono*m* thiän- 283 aro*m* for*e* sik alt ar*i*t om kring til thȝ ödhelandit ha*n* skulde siälfu*er* koma, thäntidh arit var framlidh*i*t giordhe bymä*n*nene vidh ha*n* so*m* the hafdho giort mȝ androm flero*m* drogho ha*n* nakin om stadhin, oc sändo ha*n* sidha*n* thiit the hafdho for hano*m* fler*e* sänt, tha ha*n* kom thiit fan ha*n* for sik aläro nogh oc lifdhe ful riker alla dagha. Nu vil iak thic wttydha hwat thätta hau*er* at tekna, vidh thä*n*na stora stadhin liknas thässen fafänga oc swikelica v*er*dhlen Huilken alla sina h*er*ra sänd*er* fran sik fatika, vta*n* the sändin

sielfue for sik dyra oc godha gerninga, borgharana tekna wara dödheligha owini, diäflana Huilke altidh lukka os oc äggia mʒ inskiutilsom at fölghia wärdlena lustilsom, Oc thy ophöghias mange j werdlene oc fa hedher oc wald, äro oc rikedoma, äpter thera astundan. oc vänta at thʒ skal swa äwinnelika mʒ thom blifwa, Oc for thy at alder thera vili är böghelighin til werdlena fafängo, thänkia the ey hwat äpte kan koma. Oc vita ey aff för än dödhin komber, tha koma the omilde stadʒmännene thʒ äru diäflane oc föra thom nakna aff allo godho j wtläghe til thʒ myrka landit, hwar som är kyld oc hunger oc al dröuilse, thʒ är häluite, vidher thän godha radhgiwaren som varnadhe konugin liknar jak mik siälfwan som hiit kom at visa thic godhan oc rättan wägh. huilkin thic skal ledha til äwinnelikit got hwar thu skalt lifwa riker oc sääl for vtan ända, sänt thy for thic nu mädhan thu format, at thäntidh thu vardher sätter aff thänna wärdlena sälikhet takir tha til thʒ godha thu hauer for thic reet Josaphat spordhe huru ma jak sända for mik fä oc rikedoma at jak maghe thäs sikirligha lifwa oc fa ther mʒ äwinnelik löön sigh mik thätta fulkomplika ¶ Barlam swaradhe j thässa mato ma thu thina rikedoma for thic sända, at thu giff fatighom oc nödhstaddom almoso oc hiälp at the förin thʒ mʒ sinom bönom til thʒ rike, som thu skalt altidh aff hafua äwinnelikin affwäxt oc glädhi Swa taladhe daniel propheta til nabogodonosor konungin aff babilonia, herra hör mina fortalan oc fölgh mino radhe släk thina syndir

mȝ almosom, oc böt thina onda gerninga mȝ thy at thu miskunna vslom oc widherthorfthoghum Swa biudher oc war herra ihesus christus varin milde oc miskunsami for thy skalt thu swa wisligha for thik redha at fatike män före mȝ sinom handom thina almosor oc godhgerninga for gudȝ änlite for thy gudh räknar thȝ alt sik vara giort som them fatika görs for hans skuldh, oc gifuer ther fore hundrathafald lön, Oc swa mat thu mȝ thässom forgängelikom rikedomom köpa thik äwärdhelika rikedoma — — (en rad bortskuren) — — Josaphat swaradhe Min käre mästare jak thakkar thic for thin godha kännedom aff huilkom jak nw vndirstar alt vara fals oc flärdh thȝ jak hauer härtil fölght, thy bidhir jak thic for gudȝ skuld 284 at thu döp mik oc lat mik fölghia thic at jak maghe när thic vara oc framledha mina lifsdagha swa at jak ey for thänna forgengelika werdȝlica thingin mister äwärdheligh godh thing, jak vil min fadher ouergifua oc alt thȝ jak ägher oc fölghia thic äpter, barlam swaradhe,[1] gör thu thȝ tha liknas thu vidh en rikan oc visan oc wälbyrdhughan, vngan swen huilkom hans fadher vilde fästa ena rika oc höghsläktadha jumfru oc kungiordhe sonenom sina acht oc vilia, oc nar bryllopit skulde vardha, thäntidh sonin thȝ forstodh stygdhis han ther vidher oc flydhe lönlika fran sinom fadher, Een dagh vardh han mykit mödder aff gang oc solina hita, tha gik han til ens gammals fatikxmanȝ hws oc vilde sik ther hwila, han sa for

[1] *Förut:* thu vilt göra som een rikir oc wiis konungx son giordhe

porteno*m* sithia ena faghra fatika ju*mfru* oc var thäs fatika man}ins enda dott*er*, ho*n* ärfw[od]adhe m} sino*m* hando*m* Oc lofwadhe gudh m} sinom mun thakkande ha*no*m idhkelica aff i*n*narsta hiärta for sina nadhe, Swenin thätta höra*n*de vndradhe myk*i*t oc sagdhe O thu godh ju*mfru* for hwat sak lowar thu oc thakkar swa inelika thin gudh mädha*n* thu äst swa fatik swasom ha*n* hafdhe thic forlänt stoor thing oc gifu*i*t thic stora gawor, Hon swaradhe, we}t ey thu, at swaso*m* litin läkedomb*er* heler ofta mäniskiona stora sottir, swa vardh*er* oc litlom gud} gaw*u*m mykin oc ma*n*gfald ökilse, om ma*n* thakkar gudhi oc lowar ha*n* for sina gawor, Jak är eens gammals fatikxman} dott*er* oc thakkar jak g*er*na gudhi for the gawor ha*n* hau*er* mik vnt, oc jak är ful vis th*er* a at
285 tha ha*no*m thäkkis forma ha*n* gifwa mik störra, hafu*er* ha*n* ey gifuit mik myk*i*t wäräl} goo}, tha hau*er* ha*n* gifu*i*t mik widh*er*thörftelighar*a* oc fulko*m*lighasta gawor, stora oc otalika for hulka mik tilbör hano*m* altidh thakka, jak är aff ha*n*s gaw*u*m skapat äpt*er* ha*n*s liknilse, jak hau*er* aff hanu*m* liff oc siäl, vit oc skäl for a*n*nor diwr ha*n* hau*er* giu*i*t mik hela*n* likama oc vndirsta*n*dilse at kä*n*na siälfwa*n* gudh, Ha*n* hafu*er* aff si*n*ne misku*n*d stämpt mik til äwi*n*neligh sälikhet, oc ypnat mik hi*m*merik*is* port, om än jak vil siälff th*er* in ganga, Oc thy for tolka stora gawor, som swa wäl taka rike so*m* fatike, är omöghelik*i*t swa wärdhskyldelika so*m* tilbör at thakka oc lowa gudh, om jak lofuar ey gudh som gifu*er* alt got, hwat orsäkt kan jak hafua, swenin *gra*n-

lika märkia*n*de hä*n*na visa ordh oc vnd*er*sta*n*dilse, gik til hä*n*na fadh*er* oc[1] sagdhe, jak älskar thina dott*er* for hä*n*na sniälla samuit oc for thän kärlek ho*n* hafu*er* til gudh, giff mik hona til hust*ru*, thän ga*m*ble ma*n*nin swar*adhe*, jak är en ga*m*mal fatik*er* ma*n* oc thu äst riker oc född*er* aff store släkt, thic höfw*er* ey at taka fatikxmanȝ dott*er* til hust*ru*, sweni*n* sagdhe jak bidh*er* thic g*er*na, at thu vili mik thina dott*er* äkke neka, Min fadh*er* vilde mik hafua gifuit ena rika wälbyrdhugha iu*m*f*ru*, än jak stygdhis th*er* vidh*er*, oc flydhe bort fra mino*m* fadh*er*, ga*m*ble ma*n*ni*n* swar*adhe*, jak är en ga*m*mal ma*n* oc ho*n* är mit enga barn, jak vil thic mina dott*er* äkke th*er* til gifua, at thu skalt hona fran mik föra, sweni*n* sagdhe, 286 jak vil ofu*er*gifua vinir oc frä*n*dir, oc blifua mȝ hä*n*ne *här* när idh*er*, oc lagdhe ginsta*n* aff siin skina*n*de klädhe oc beddis tholik klädhe som ga*m*ble ma*n*nin hafdhe, tha gaff ha*n* hanom sina dott*er* oc sweni*n* bleff th*er* qwar, thäntidh sweni*n* hafdhe th*er* länge blifu*i*t, oc ga*m*ble ma*n*nin hafdhe ha*n* j allo*m* stykkio*m* wäl forsökt, tok ha*n* swenin vidh handena, oc ledde ha*n* j sin kamara, oc tedhe hano*m* gul oc silff oc otalika rikedoma, mera än ha*n* hafdhe noko*n* tima förra seet oc sagdhe, Son min alt thätta gifu*er* jak thic mȝ mi*n*ne dott*er*, mädha*n* thu wtwalde at vardha mi*n* ärwi*n*ge, oc swa vardh sweni*n* mykit rikar*e* än nokor var för j tho*m* lando*m* ¶ Josaphat sagdhe til barlam, thä*n*na liknilsen rörir mik fullelika, thy at jak

[1] *Förut:* badh ha*n* gifwa sik hona til hust*ru*, ga*m*ble ma*n*nin swaradhe sighia*n*de

vil ou*er*gifua mi*n* fadh*er*, forlata vinir oc frändir, gooȝ oc rikedoma for gudȝ skuldh, som mik hau*er* skapat oc han vil jak wälsighna, thakka oc lofwa for alla the nadh ha*n* hau*er* mik gifuit

261 josaphat sagdhe Min kär*e* fadh*er* sig mik thin ald*er* oc j huat stadh thu pläghar omga*n*ga oc huat sälskap thu hau*er* j thä*n*na helsa*m*lika kä*n*nedom. Miin siäl astu*n*dar starkelika när thic blifua oc aldri vil jak mik fra thic skilia, barlam swar*adhe* som jak giȝsar är jak xlv aar Oc mi*n* bolek är i ene ödkn so*m* kallas se*n*nar Oc jak hau*er* thom mȝ mik som j hi*m*merik*is* wäghen*om* ma*n*ligha ärfwodha. josaphat sagdhe huru sigh*er* thu mik thätta. thu synis mik heldir va*ra* lxx ara. barlam swar*adhe* spör thu miin aar fran mino*m* föȝla tima tha fi*n*nas the ou*er* lxx aar, än ingaledhis skulu the aren af mik reknas[1] til j lifsins tima huilkin opnöttos j w*är*dhlena fafängo tha jak lifdhe äpte kytino thiäna*n*d*is* syndene var jak dödh*er* j indra ma*n*neno*m* thy skal jak aldri dödȝsi*n*s aar kalla lifsins aar, Mädha*n* w*är*dhlen är mik sa*n*nelika corsfäst oc jak w*är*dhlene, jak lifu*er* äkke nu j kytino vta*n* christus lifu*er* j mik josaphat sagdhe mädha*n* swa är at thätta lika*m*lika lifu*i*t kallas ey rättelika liff, tha skal oc ey thä*n*ne lika*m*lighe dödhin kallas dödh*er*, barlam swar*adhe* sa*n*nelika vta*n* alla twäka*n* rädhis jak inkte likama*n*s dödh oc ey kallar jak ha*n* dödh, for thy
262 mik forsmaande thins fadh*ers* hötȝlor kom jak orädd*er* til thin ku*n*göra*n*de thic helsa*m*blika*n* wägh oc jak viste gr*a*nlika at finge ha*n* thȝ vita,

[1] *Förut:* j mi*n* liftima som jak opnötte j wärdlena fafängo

om möghelikit ware han lote mik mz tusanda dödhum dräpa,[1] josaphat sagdhe Thässen frestilse, öfning oc ärwodhe som j tolin til idhra tro stadhfästilse thykker mik ouerga manzlika natwr thässins närvarande lifs, Säle ärin j som swa manlighan oc stadhughan vilia hafwin til at thiäna gudhi, hwadhan faar thu oc the mädher thic äru j ödhknene födho äller klädhe, barlam swaradhe war födha är aff thom trääs fructum som finnas kunno när os j skoghenom oc aff thom yrtom som wäxa vppa jordhene när os j ödhmarkene, for huilka ingin kifwar vppa os äller delar, ingin wara sampnar oc meer ther aff for giri skuldh än han ginstan vp äter, Sänder oc nokor gudz vin aff warom grannom os stundom brödh for almoso tha takom vi thz mz thakkom oc skiptom som vi iämnast kunnom, än war klädhebonat om thu vilt han vita är vllin klädhe oc harklädhe Oc somlik äru gör aff skinnom oc hwdhom som meer pina likaman än prydha alt thz sama hafwum vi badhe vinter oc sommar oc ey förom wi os wtaff thom klädhom för än the alzthingx äru synder slitin oc vpnöt aff aldir, Josaphat sagdhe, hwar fik thu the klädhen thu hauer nw vppa, barlam swaradhe thom tok jak til lans aff enom cristnom man warom vin tha jak var a wäghenom hiit til thiin thy at ey var höwelikit j minom 263 eghnom klädhebonat for thic ganga, än nu bör mik ater hem koma oc thänna klädhin aff läggia oc miin eghin vptaka, tha badh han barlam läta

[1] *Förut:* Josaphat sagdhe säle ärin j som swa manlighan oc stadhughan vilia hafwin, kungör mik visselika huar

se sik sit daghlika klädhe som ha*n* var van at hafua oc ginsta*n* foor barlam aff yt*ra*klädomi*n* tha sa josaphat ena rädhelika oc ömkelika syyn vppa ha*no*m, ha*n*s hul oc köt var alt twänat oc bort twi*n*gat, hwdhin var all skru*n*kin oc swartnat aff solina hita tilludha*n*de benomi*n*, swa at tälias mattin all ha*n*s been oc var omkring gifwin mȝ hwasasto harklädhe badhe om härdha oc länd*er* nidh*er* til knään ¶ Josaphat vndradhe ou*er* alla mato ha*n*s stadhugha tholomodh j swa hardho ärfwodhe oc pinligho lifw*er*ne oc sukka*n*de oc *gra*ta*n*de sagdhe ha*n* til ha*n*s Mädha*n* thu ko*m*pt at frälsa mik aff gry*m*ma diäwulsi*n*s hardha thiänist, fulföör thit radh oc gör th*er* aa een qwämeligha*n* oc godha*n* ända oc wtledh mina siäl aff thä*n*na
*286 r. 19 w*er*dhlena villo oc mörkre *Oc lat mik fara mȝ thic j ödhkne*na* oc framledha mȝ thic thȝ so*m* atirstar aff minom aldir at jak ey skuli fore thässa framfarlika w*er*dȝlika thinga wällust fortappa äw*är*dhelika blifua*n*de got ¶ barlam swar*adhe*, een rik*er* ma*n* vpfödde en rabuk j sino*m* gardhe thäntidh diwr*i*t var väx*i*t bradhe thȝ a sina natwr[1] oc lop en dagh til skogx huar thȝ fan een rageta hoop oc bleff när tho*m* j skoghenom thän daghin oc ko*m* tho at*er* hem om qwäldin, om morghoni*n* arla for thiänara*na* vangömo gik thȝ atir til skogx
287 oc tilfögdhis skogxdiuro*m* oc födde sik mȝ tho*m*, oc fölgdhe tho*m* lankt j skoghin Thäntidh thiänar*e*ne wurdho thäs varse at diur*i*t var borto sättos the a thera hästa oc rändo j skoghin äpte oc gripu at*er* thera tama diwr oc fördho thȝ hem

[1] *Förut:* astu*n*da*n*de löpa (j skoghin) til skoghin

oc fortoko thy sidhan wtgangin, än skogxdiwrin sarghadho the oc drapo oc skingradho thom widherla om alla marka, j sama mato rädhis jak at os händer om thu mik fölgher, raskelika vardhir thu atir takin Oc swa är jak waldande minom brödhrom mykit ont, Tak döpilse oc bliff j thässo rike. halt stadhelika cristna tro, oc göm gudʒ budhordh, thäntidh gudh som alt got gifuer hauer thʒ fore seet komber thu wäl til miin, tha maghom vi samman byggia oc wart lifuerne mʒ sälikhet ända. jak tröster stadhelika til gudh at wi skulom j andre werdhl samanföghias oc aldri optermer atskilias Josaphat sukkadhe annantidh fällande taar oc sagdhe, thäkkis thätta gudhi vardhe hans vili, fulfölgh raskelika miin döpilse oc thʒ som ther tilhöre, Ther äpter lärdhe barlam konungxsins son fasta oc bidhia oc bleff än när hanom nokra dagha, oc kände hanom fullelica the hälgha tro, oc wttydde for hanom skriftena badhe gambla laghin oc the nyia, prophetana spadom, the hälgha läst, oc apostlana radh oc kännedom. huilkit thän hälghe mannin hafdhe alt saman j sino hiärta for thy han var innanlyster oc lärdher aff thom hälghanda. Oc döpte han sidhan in nomine patris et filii et spiritus sancti, tha thʒ var giort gik barlam j sit härberghe oc hiölt lönlika mässo 288
oc gaff hanom wars herra likama sighiande alʒwaldugher gudh göri thic wärdhughan at vnfa sanna hälaghet, ther äpter sagdhe barlam konungsins son at han ey matte länger när hanom bliwa,[1] *tha *264

[1] *Förut:* tha toko the badhe til at grata oc toko hwar annan j fampn oc barlam wälsignadhe han mʒ mangom ordhom

vardh josaphat myk*i*t bedröfd*er* aff thässo*m* ha*n*s ordhu*m* oc ha*n*s öghon vpfyltis mȝ taro*m*, än barlam taladhe ma*n*g sniäl ordh oc fagh*er* for hano*m* at ha*n* skulde stadhugh*er* bliwa j godho oc hugnadhe han alt thȝ ha*n* formatte oc fore sagdhe ha*no*m at ey mu*n*de la*n*g*er* time til vara at the skuldo sama*n*föghias oc ey opt*er*meer atskilias, Oc badh ha*n* lata sik gladhelika fara, Tha vilde konu*n*gsins son ha*n* ey läng*er* mödha äll*er* dwälia, rädhandis om ha*n*s fadh*er* finge nokot aff ha*no*m vita skulde lata ha*n* dräpa oc pina, oc sagdhe, mädha*n* thic swa synis thör jak thic ey läng*er* hindra äll*er* när mik behalda. gak j fridhi gömdir oc beuaradh*er* aff alȝwaldughu*m* gudhi oc minȝ mina ysäld j thino*m* gudheliko*m* böno*m* at jak matte koma til thic Oc altidh se thit hedhirw*är*dha änlite, än weet mik ena böön j waro*m* atskilnat mädha*n* thu ey vilde nokot aff mik hafua thino*m* sambrödhro*m* til vppehälde som jak thic förra badh, tha tagh atenast nokot litit tik siälwo*m* til thina vidh*er*thorft, än for thy at barlam vilde thȝ ingo*m* lundo*m* samthykkia þeddis iosaphat ena andra bön at ha*n* skulde vnna hano*m* sit harklädhe til si*n*s mästara ami*n*nilse oc til wärn mot diäwlsins frestilse Oc taka et a*n*nat klädhe aff ha*no*m th*er* omot aff hulko ha*n* skulde mi*n*nas vppa josaphat oc thera aaskilnat altidh tha ha*n* klädhit saghe, barlam swar*adhe* thȝ höfw*er* ey at gifwa thic et ga*m*malt syndrukt klädhe oc taka atir et nyyt at jak ey skal swa taka miin

---

oc äpt*er* lange helsamlike vidh*er*tala*n* kystos the oc skildos aat grata*n*de, barlam gik tho gladhir aff palacio thakkande gudhi som ha*n*s wägh oc ärande ledde til godha*n* ända

lön h*är* j w*er*dhlene for mit litla ärwodhe, än
th*er* til at jak ey skuli thina gudhelikhet mi*n*ȝska 265
lat vpsökia et ga*m*malt klädhe nokot när mino
klädhe liikt thȝ vil jak g*er*na taka, thȝ söktis oc
fanȝ oc barlam tok th*er* vidh*er*, Oc konu*n*gsins
son tok ha*n*s klädhe th*er* omot Mädh store glädhi
räkna*n*de thȝ dyrar*e* oc gäware vara än baldakin
äll*er* p*ur*pura. Th*er* äpt*er* böriadhe thän hälghe
barlam som nw var färdhaboin sin yt*er*sta lärdom
oc sagdhe til hano*m*, Min kär*e* brodh*er* oc sötaste
son thic bör vita oc altidh thänkia hwat konu*n*ge
thu thiänar oc hafu*er* thina lofwan giort, oc thic
bör stadhelika göma oc j gudheligho riddarskap
fulko*m*pna thȝ thu lofwadhe gudhi näruara*n*de
allo hi*m*merik*is* härskapi tho*m* vitna*n*de oc ginsta*n*
skriua*n*de thina lowa*n*, huilka om thu wäl hald*er*
vardh*er* thu sääl, älska for thy gudh ow*er* all
thing, oc äy wärdlena swa myk*i*t at thu glöme
ha*n*s godhlek, Hwat är swa grympt oc rädhelik*i*t
j thässo lifweno swa so*m* thän äwi*n*nelike häluit*is*
eldin är th*er* altidh brindir mörkir ou*er* tho*m*
thiit koma oc aldri for vta*n* ända sluknar, äll*er*
hwat är swa lustelikit j thässe w*er*dhlene som
swa myk*i*t glädh*er* so*m* gudh siälfu*er* oc the lö͡ön
ha*n* giwer j andre wäreld sino*m* vino*m* so*m* ha*n*
älska, huilki*n*s fäghrind är osighelikin ha*n*s waldh
oc makt owi*n*nelikin oc ha*n*s ära äw*är*dhelikin,
jngin tu*n*ga ka*n* til fulȝ sighia Oc inkte öra höra
Oc inkte hiärta h*är* j w*er*dlene begripa thet godha
gudh hau*er* reet sino*m* vino*m* j hi*m*merike at huilko 266
thu skalt vardha ärwi*n*ge beuaradh*er* oc gömdir
aff gudhi Tha tok konu*n*gsi*n*s son bitt*er*lika til

at grata oc dröfdis ouer alla mato, at han skulde forlatas aff swa älskelikom fadher oc bästa mästara, ey formaghande liidha hans bortfärdh, oc sagdhe Min kære fadher hwem finder jak nu j thin stadh, som mik gör hughnat til minne siäl, äller hwar faar jak tolkin hirdha oc helsamlighan siälana ledhara, thu tokt een ondan träl, oc forlikadhe han vidh gudh, Oc skipadhe han til at vara hans son oc ärwinge, Oc mik som fortappadhir var oc foor vilder oc wtlagdher, grymmasta diwrom til at äta, vpsökte thu oc tilfögdhe gudȝ farom som ey foro vill, oc tedhe mik sannindena wägh wtledhande mik aff myrkreno oc dödȝsins skugga,

Capitulum xxv

Barlam viliandis lina oc minȝska hans graat stodh vp til gudhelika bön, vplyptande sina händer til himelin oc sagdhe, O herra gudh se til thänna thina skäligha creaturam som til thina widherkänno är komin, om mik owärdughan oc hälgha hans siäl mȝ thinne dygdh oc nadh, tha han hafdhe lyktat thässe bön, omwände han sik oc kyste konungsins son, yskande hanom fridh oc helso, oc wtgik gladher aff palacio, thakkande gudhi som hans wägh oc ärande hafdhe leet til
*288 r. 10 sälan oc godhan ända. *¶ Ther äpter at barlam var fran hanom skilder gömde josaphat mȝ grannasta atwakt sit lifuerne oc alla sina mädhfärdhe fran alle orenlikhet badhe til likama oc siäl, oc öfdhe sik j allom dygdhum, j aterhald oc gudhelikom bönum badhe dagh oc nat, Oc thȝ som han forlät vm daghin, for thera skuldh mȝ hanom vmgingo,

th; vpfylte ha*n* om nattena, tha andre vänto ha*n* sowa,

¶ Thätta fik konu*n*gi*n* gi*n*stan vita, at barlam hafdhe th*er* var*i*t oc döpt ha*n*s son til cristna tro, oc vardh sörghia*n*de oc dröfdh*er* ou*er* alla mato, se*n*de budh sino*m* högxta radhgifuar*a* arachim at na*m*pne hafua*n*de radh m; ha*n*om, huat görande ware til th; ära*n*de, arachim swar*adhe* O h*er*ra ko*nunger* var ey dröfdh*er*, wi wilio*m* thän forrädharen barlam snarlika fi*n*na, wi vilio*m* alla skogha oc marka äpt*er* ha*n*om söki*a*, fam wi hand a ha*n*om, tha skal ha*n* antigge aff ware faghre fortalan, äll*er* oc nödgadh*er* m; alla handa pino*m*, atirkalla sin falska kä*n*nedom, m; huilko*m* ha*n* hafu*er* swikit thin son, oc vmwä*n*da ha*n* fran c*ri*stna ma*n*na villo, oc atir til wara rätta tro, ku*n*nom wi oc äkke fi*n*na ha*n*, tha kä*n*ner jak en a*n*nan ga*m*bla*n* fulwisan ma*n*, swa lika*n* barlam, at vansampt är at kä*n*na thän ena for thän 289 and*ra*, ha*n* är mästar*e* j bokelike konst, oc fulstadhugh*er* j ware tro, ha*n* heter nakor, hano*m* vil jak ära*n*dit alt berätta, oc ha*n* skal kalla sik barlam, oc lata som ha*n* vili m; alle makt väria c*ri*stna tro, oc äpte lange disputera*n* m; waro*m* mästaro*m*, skal ha*n* gifwa sik wu*n*nin, oc sighia th; alt vara falst, som ha*n* hau*er* konu*n*gsins son lärt, thäntidh josaphat seer at barlam är fangin, oc hörir ha*n* swa vardha forwu*n*nin, vta*n* twäkan ha*n* vmwänd*er* sik g*er*na, oc fölgh*er* allo*m* thino*m* vilia ¶ thäntidh konu*n*gin thätta radh hördhe, vardh ha*n* myk*i*t gladh*er*, oc wtsände arachim m; myklo*m* mogha til the ödhkn th*er* kallas se*n*nar,

at vpsökia barlam, tha the hafdho länge sökt, oc kringsat badhe b*är*gh oc dala mȝ sino folke, kröp ha*n* siälfuir a ha*n*dom oc foto*m* vppa et höght bärgh, th*er* ha*n* matte vidh*er*la om sik see, ha*n* sa sik alla wäg*na* omkring, oc vardh varsse nidh*er*st vidh b*är*ghit en stora*n* hoop ärmeta, Oc sände ginsta*n* nidh*er* sina kompana at fanga the hedhirwärdhugha mä*n*nena Thän th*er* for tho*m* gik var som en abote, oc bar vidh sik ena ludhna skräppo,[1] j hulko*m* waro ma*n*g hälghra ma*n*na been, Thäntidh arachis sa tho*m* alla oc fan äkke barlam j bland thom som ha*n* görla kände dröfdhis ha*n* sarlika oc sagdhe, hwar är thän swikare*n* barlam, so*m* hau*er* foradhit konu*n*gsins son, thän gamble som skräppona bar swar*adhe*, ha*n* är äkke h*är* mȝ os, ha*n* flydde bort swa so*m* thän th*er* vnd*er* gudȝ nadh är wäl gömd*er*, tho hau*er* ha*n* mȝ os byggilse, arachis sagdhe kä*n*nir thu ha*n* granlika ermetin swar*adhe* swikarin kä*n*nir jak wäl so*m* är diäfwulin ha*n* är j idhro fölghe ha*n*
290 skylis mit j mällan idh*er*, höfdingi*n* sagdhe, jak spör thic äpt*er* barlam, hwar är ha*n*, ermetin swar*adhe* vilt thu äpt*er* ha*n*om spöria, tha bör thic swa seghia huar är gudȝ thiänista ma*n*, som hau*er* o*m*wänt oc frälst konu*n*gsi*n*s son fran villo, Then sami är war brodh*er*, oc hau*er* hälaght lifu*er*ne, än ey saghu*m* wi ha*n* j ma*n*go*m* daghu*m*, höfdhingi*n* swaradhe mȝ ohörlighu*m* dödh skal jak idh*er* dräpa, vta*n* j ginsta*n* wisen mik thän sama barlam forrädhara, ärmetin swarad*e*, wi hafwo*m* for ingo andro rädhas än for thässo

[1] *Förut:* en vlnan pusa

ömbliko lifwe tho thakkom wi thic om thu skil os ther vidh oc sänder os aff thässe wäreld til wan kära herra, tha vardh höfdhingin wredher oc lot thom hardhelika plagha. än sidhan han sa thera stadhughet oc fik aff thom ey vita thȝ han vilde fördhe han thom alla for konungin thäntidh konungin fik thom see vpfyltis han mȝ wredhe oc giäld oc bödh thom omiskunsamlika sla oc flängia thäntidh han sa thom alla grymmelika plaghadha oc sarghadha oc vpfylta mȝ rädhelikom sarom badh han pinarana vppehalda Oc sagdhe til ärmetana hwi bärin j thänna dödha manna ben mȝ idher, Thera forman oc mästare swaradhe frälselika swasom han hafdhe ingin dröuilse tolt oc mȝ blidho änlite beuisandis at gudȝ nadh var fullelika j hanom sagdhe han til konungin, O herra konung wi bärom thässa rena oc hälagha manna been mȝ os for fäm handa saka skuld, först for thy at aff thom aminnomps wi thera stora kärlek the hafdho til gudh. oc thera dygdhelika lifuerne oc öwan Oc thera liowa vmgango gudhi mykit thäkka, Swa oc for thy at wi skulom siälfue vpuäkkias til tholkit sama, tridhia sakin är at wi skudhum oc thänkiom huat hwilo oc 291 sälikhet the hafwa nu, oc astundom thäs hetelighare til the huilo oc löön äpter wart litla ärwodha, fiärdha, at aff thom hafuom wi idhkelika wan eghin dödh j aminne, fämpta at wi hopoms fa mera hälaghet for thera nä[r]waru oc widhkomo, nw hauer jak thic berät forhwi wi bärom hälgha manna ben mȝ os, O thu konunger vakna än aff thungom sömpn oc lät vp thin atirlykta öghon

oc se hwan stadh gudʒ äro oc miskund skina ouer alla, oc vardh oc thu hans thiänare tha faar thu lön mʒ hälghom mannom j hymmerike, konungin swaradhe wänt atir aff thino onytto sqwaldir oc wiis mik ginstan barlam äller jak skal idher lata pina mʒ grymare oc hardhare pinom än thu nokot sin förra rönte, ärmetin swaradhe gör huat thu vilt aldre skal thu mʒ nokrom pinom koma os til at giwa samthykkio til nokra synd, Tha bödh konungin j sinne geld oc wredhe afskära thera hälgha tungor, wtbryta thera öghon oc affhugga thom händer oc föter, ginstan domin var gifwin stodho the vsle bödhlane redho som omanligha oc omiskunsamligha konungsins budh fulkompnadho, än the hälghe oc hedhirwärdhe ärmetane mʒ stadhughum hugh gingo gladhelika fram til pinona swa som budhne til dyra krasa. störkiande hwar annan at tola dödhin, J tholkom hardhom oc grymmom pinom andwardadho the gudhi thera siäla the waro syttan at tali,

Thäntidh the hälghe ärmeta waro swa affliwadha taladhe konungin til arakis sin radhgiuara, Mädhan thʒ första wart radh är til inkte wurdhit 292 tha forsökiom thʒ andra thʒ kan vanlika bättir dugha, lät nu thän mannin nakor koma fram som thu hauer mik aff saght at liker är barlam, Sama nattena gik arachis j ödhknit thiit han fan nakor lönlika oc berätte hanom sit ärande oc konungsins radh oc vilia, än arla om morghin kom han ater til konungin oc beddis annantidh folk oc hiälp oc lot som han vilde bätir äpter barlam sökia, han redh wt äpter thy radhit var

giort mȝ myclo fölghie oc fik se en gamblan man a markene huilkin han bödh gripa oc til sik föra, arachis spordhe huat man han var, huat han het oc huat tro han hafdhe, hin swaradhe sik vara en cristin man oc barlam vara sit napn äpter thy han var förra lärdher, tha lot arachis sik vara mykit gladhan oc fördhe han ginstan for konungin, tha konungin fik han se sagdhe han j alra thera ahöro när waro stadde ästu thän diäwlslike mannin barlam han swaradhe jak är gudȝ thiänista man oc ey diäwlsins thic bör ey til at banna mik vtan hälder stora thak wetha for thy jak kände thinom son sannan gudh at dyrka. konungin sagdhe swa som aff mykle wredhe een hardhan dödh ware thu ginstan wärdher än jak vil domin framdragha til rättara dagha oc här forinnan aff thic wtröna om thu vilt minom vilia lydha äller skalt thu tha mȝ grymmasta dödh forfara oc anduardadhe han swa arachi til gömo, Nu spordhis ouer allan konungxsins gardh at barlam var fangin oc ryktit kom for josaphat konungsins son, aff thom tidhandom vardh josaphat sarlika dröfdher oc fälte taar for vtan lisa oc badh gudh innerlika for barlam aff allo hiärta at gudh skulde hanom hiälpa, om nattena äpte kungiordhe gudh hanom j sömpne ey vara barlam fangin vtan en annan hedhin man likan barlam radhin til hanom at först wäria mȝ hanom cristna tro mot hedhnom mästarom oc sidhan 293
gifua sik wunnin at josaphat skulde for thy tro sik vara daradhan oc omwända sik fran ihesu

christi tro atir til fädh*er*nis gudha, oc j thy gaff gudh ha*n*om tröstlek oc styrk ma*n*lika stridha

Anna*n* daghin äpt*er* gik konu*n*gi*n* til sin son mykit wredh*er* oc sagdhe hwat tidhando*m* äru thässin jak hau*er* aff thic sport huilkin mi*n* hugh oc hiärta sarlika bedröwa jak wänt*er* at aldri var nokor h*er*ra noko*n*tidh swa gladh*er* aff sins sons föʒlo som jak var aff thi*n*ne th*er* omot var oc aldri i*n*gin swa bedröfdh*er* aff sino*m* son so*m* jak är wurdhin aff thic, thu hau*er* mina gra älle va*n*wyrt oc bor[t]tak*i*t mit öghna liws minʒskat mina glädhi Oc ränt mi*n* licama aff sino*m* styrk Thän räddugha jak hafdhe om thic tha thu vast född*er* är mik nu komi*n* til handa. Thu hau*er* j thins bar[n]do*m*s fawiʒsko bortbyt fadh*er*liken kärlek j swikfulla*n* oc falska*n* kä*n*nedo*m* oc lyt folskra ma*n*na fortalan Oc tak*er* the*ra* radh for mit ou*er*gifwa*n*de wara ga*m*bla fädhirnis gudha dyrk oc thiänar eno*m* andro*m* gudh so*m* är os allo*m* oku*nn*oghir oc allo*m* waro*m* sidhu*m* genw*är*dhugh*er*, Son hui vilde thu swa göra mädha*n* jak hafu*er* thic mʒ swa store atwakt oc fadh*er*liko*m* kärlek latit höghtidhelika vpfostra thänkia*n*de at thu skulde j mi*n*ne älle vara styrk*er* oc studh mik oc mino rike oc erwi*n*ge at alle mi*n*ne sälikhet oc äro tilbyrdhe thic ey häll*er* äpteföl ghia mino*m* kä*n*nedom än lydha thäs ga*m*bla swikarins darotta fortala*n* so*m* thic hau*er* äggiat wtwälia bekst oc hart liw*er*ne for söt oc lustelik*i*t oc ga thän hardha oc hwassa wäghin som marie son bödh äpte fölghia ¶ Än nu min käraste son lydh mik thino*m* fadh*er* oc skil thic langt fran thässa gelnisko oc gudhana

retilse, oc skyndom os at offra warom gudhum mildom oc säwum hundradha feta tiwra at wi maghum thom gita blidhkat mз waro offre at ey 294 komber ouer thic thera hämd oc wredhe Tha konungin hafdhe thätta sakt oc mykit annat thässo likt Swaradhe thän wälsignadhe piltin josaphat for thy han sa at ey tilbördhe länger dölia äller löna thз mз hanom var giort, O herra konunger oc fadher thз mз mik är giort skal jak aldri neka. Jak flydhe myrkrit oc kom til liwsit, willo hauer jak forlatit oc sannindena hauer jak funnit, affgudh oc diäfla hafuir jak vidhirsakt oc christum lifwandis gudз son hafuer jak samthykt mз allom minom wilia huilkin som hauer skapat himmil oc jordh oc alt thз til är, han skop mannin af oreno iordhene oc gaff hanom lifflighen anda Oc satte han j paradys lystelikhet at han skulde ther vmganga, Oc än tho at mannin vardh gudhi olydhugher oc bröt hans budh, dömdir til dödhin oc vnder gifwin diäwlsins wald vilde ey miskunsamber gudh han forlata vtan aldra thinga skapare vardh man for wara skuld, föddis aff hälghasta iumfru, omgangande *här* j jordrike mз mannom, oc tholde ärfwodhe oc dröuilse oc hardhastan korsins dödh ther til at han vilde mannin atirledha fran diäflenom til the försto äro oc sälikhet som han mз sinne olydhno hafdhe forbrutit Oc at första syndena fordömilse skulde nidherslas oc wäghin til hymmerikis skulde annat sin opinbaras, Han är aldra liwanda thinga liff oc helsa han är alra thinga skapare, oc stadhelighet,[1] Han är owergangande

[1] *Förut:* Han är alt thз got man kan thänkia

alla the äro sälighet oc got th*er* ma*n* kan nokot sin astu*n*da äll*er* thänkia Oc thy glädʒ jak aff allo hiärta at jak är j ha*n*s na*m*pn döpt*er* oc aff ha*n*s misku*n*d frälst*er* fran diäfvulsins träldo*m* oc villo, Tho är jak sörghia*n*de thy at jak hau*er* tappat halfwa mina siäl for thy at thu mi*n* h*err*a
295 oc fadh*er* äst ey lut[ta]kande aff swa myclo godho, tho bidh*er* jak mi*n* gudh vta*n* atirwändo at ha*n* skuli dragha tik til sik fran diäwlsins villo

Tha vardh konu*n*gi*n* grymb*er* oc storlika wredh*er*, Oc sagdhe hwa hau*er* mik thä*n*na dröuilse giort at thu äst mik olydhug*er* vta*n* jak siälfu*er* so*m* thic hau*er* j swa store wällyst oc glädhi framfostrat oc vpföt oc giort thic tholigh thing som aldri giordhe nokor fadh*er* nokontidh sinom son, Thätta var nogh saght oc spaat aff stiärnaga*n*gs mästaro*m* j thino*m* föʒla tima at thu skulde vardha ilwiliogh*er* oc thino*m* foräldro*m* ge*n*w*är*dhugh*er* oc olydhugh*er*. ¶ Nu mädha*n* thu vilt mik äkke lydha oc ey mino*m* vilia fölia, tha skalt thu thʒ vita at thän forrädharen barlam so*m* thic hafu*er* swik*i*t är fangin oc siter nu här läst*er* j järno*m*, jak skal lata sama*n* kalla alla wara visa mästara j een skara Oc alla galyleos oc *cri*stna män j a*n*nan skara. at the skulu mʒ barlam disputera mot waro*m* mästaro*m* om bäggias wara tro Oc jak skal lata criera ou*er* alt mit rike at alle *cri*stne skulu felighe vara oc vta*n* räddugha koma, Oc them deleno*m* som bät*ra* skäl oc visso hau*er* vilio*m* wi badhe fädga lydha, Tha swar*adhe* josaphat som vnd*er*stodh aff gudʒ opi*n*barilsom fadhirsins swik oc listugha fund, gudʒ vili vardhe oc som thu mi*n* h*err*a oc fadh*er*

sagdhe, herra gudh lati os ey fran sannindene ville fara vppa hanom tröster miin siäl han miskunne sik ouer mik, Ther äpte bödh konungin[1] mȝ budhum oc brewum ouer alt sit rike at alle cristne ä hwar the hälȝt j hans landom waro skuldo vtan räddugha til konungin koma at wtleta mȝ 296 barlam komaskulande sannind aff thera tro, han lät oc samman kalla affgudha biskopa oc präste oc alla the visasta aff caldea oc iudea som finnas kundo j hans rike, cöclara oc spamän Oc sampnadhis när konungenom otalighin moghe affgudha dyrkara, än aff cristnom mannom fanȝ ey vtan een ensamin j hans landom som kom hanom til hiälp ther väntis vara barlam han het barachias, andre cristne waro aff höfdhingana giäld dräpne j allom stadhum j hans rike, somi waro a berghom oc j bergxskrubbom for pinom oc döȝsins räddugha lönte oc thordho sik ey opinbara, än barachias var starker j hughenom oc stadhuger han gik diärfuelika fram at swara for sanindena

Nw sattis konungin a et höght ärlighit säte oc badh sin son när sik sitia. än han vilde ey vtan for sins fadhirs hedher oc wyrdhning satte han sik vidh hans föter, tha leddis nakor fram som wäntis vara barlam Nu böriadhe konungin sina talan oc sagdhe swa til sina visa män oc mästara. som häller magho kallas hans oc folksins forrädhara oc swikara, wi hawom et stort märkelikit ärande

---

[1] *Förut:* mȝ budhom oc brewom samman kalla badhe hedhna oc cristna Oc at alle cristne skuldo tryggelika vtan räddugha koma oc forswara mȝ barlam thera cristna tro, oc wtsände badhe budh oc breff ouer alt sit rike

for ha*n*dom huilk*i*t wi vilio*m* at opinbarlika skal ranȝsakas mȝ idhro*m* visdo*m* oc snille, Oc thy skal et aff twem vardha h*är* i dagh. antigge at j skulin sigh*er* vi*n*na oc beuisa at thän ga*m*ble swikaren barlam oc alle the ha*n*s lärdom oc tro fölghia fara ville, oc j skulin fa största hedh*er* oc äro aff os oc aff allo*m* waro*m* rik*is* h*er*rom oc först*om* oc skulin cronas mȝ sighirs crono*m*, Tappin j sigher oc vardhin forwu*n*ne tha skulin j mȝ skam oc blygdh andvardhas j dödhin Oc alt idh*ir*t gooȝ skal andro*m* giwas Oc th*er* til at idhur ami*n*nilse skuli reent afskrapas aff iordhene
297 skulu idhra kroppa giwas fuglom oc diwr*um*[1] Oc jak skal idhur barn döma vndir äwi*n*neliki*n* träldom, Tha konu*n*gi*n* hafdhe thätta saght swar*adhe* konu*n*gsi*n*s son oc sagdhe rätwiislika hauir thu dömpt j dagh o h*er*ra konu*n*g*er* gudh styrke oc stadfeste thä*n*na thin vilia, Samuledh sigh*er* jak til mi*n* mästara oc wände sik til nakor so*m* väntis vara barlam oc sagd*e* Thu weȝt wäl barlam j hwat äro oc sälighet thu mik fant Oc huru thu mȝ ma*n*go*m* ordhu*m* oc faghre fortalan lukkadhe mik oc lärdhe at forlata fädh*er*nis lagh oc sidhi Oc tro vppa en oku*n*noghan gudh Oc lofwande mik osighelik*i*t oc äw*är*dhelik*i*t got drogh thu min hugh til at lydha thino*m* radhu*m* oc reta mote mik mi*n* fadh*er* oc h*er*ra Thy sigh*er* jak thic visselika nu, at vindir thu sigh*er* j dagh om thässa thrätto oc bewiser thin kä*n*nedom vara sa*n*nan oc rätta*n* so*m* thu mik lärdhe Oc forwind*er* thässa falsara oc otrona män oc straffar

[1] *Förut:* Oc idhur barn andwardhas j thräldom

thera villo som mot os skulu st*ri*dha, thu skalt hedhras oc äras ou*er* alla and*ra* th*er* varit hafwa, oc sanin*d*ena p*re*dikar*e* skalt thu kallas. Oc jak skal stadhelika j thino*m* kän*n*edo*m* blifwa Oc thiäna christo mädha*n* jak ma lifwa, vardh*er* thu oc aff tho*m* forwu*n*nin antigge mȝ fals äll*er* sa*n*nin*d*, oc äst mik walda*n*de ska*m* oc blygdh, tha skal jak gi*n*stan min smälek vppa thic hä*m*pna jak skal wtrykkia thina tu*n*go aff thino*m* mu*n*, thit hiärta aff thino bryste oc giwa thȝ mȝ thino*m* vsla krop hu*n*dom oc rafnom at slita, at andre skulu om thic vidh*er*se h*är* äptir nokor konu*n*ga barn at dara oc koma tho*m* j villo, tha nakor hafdhe thätta hört vardh ha*n* badhe rädd*er* oc dröfdh*er* thy at ha*n* fan sik siälfua*n* vara fallen j the samo snaru ha*n* hafdhe lönt oc gildrat for andro*m*, ha*n* vndirstodh wäl j sik siälfwo*m* at 298 bät*ra* ware hano*m* lata sik in til konu*n*gsi*n*s son oc ha*n*s del wäria oc vnkoma thän wadha ha*n*om var j wano*m*, än sta ha*n*om omot oc sit liff swa bradhelica mista Thätta var alt giort äpt*er* gudȝ foreskipa*n* oc ha*n*s vilia, swa so*m* fordhu*m* skedhe mȝ balam propheta. som hafdhe thänkt at ba*n*na israels syno*m* oc tha ha*n* fram kom wälsignadhe ha*n* tho*m* mote sino*m* vilia

Th*er* äpt*er* stodh vp en stor mästar*e* so*m* konu*n*gi*n* oc alle hiöldo for thän visasta. oc sagdhe til nakor, äst thu thän barlam som swa owislika oc oblyghelika gör waro*m* gudhu*m* smälek oc alla*n* vanhedh*er*, Oc hau*er* inlet sälasta konu*n*gsins son i villo, oc lärt hano*m* thiäna tho*m* korsfästa christo, oc vänt ha*n* fran gudhana dyrk so*m* wara

keysara oc konu*n*ga h*er*ra oc första lekmän oc
lärdha oc w*er*dhlena visasta hafua här til hald*i*t,
Tha räknadhe barlam thän mästärin owärdhugha*n*
vara sino*m* swaro*m* oc sagdhe til konu*n*gi*n*, O
h*er*ra konu*n*g*er* jak kom j thässa väreldh mʒ
högxsta gudʒ for*e*syyn jak skodhadhe hymili*n*
jordhena hafw*i*t sool oc mana. oc jak vnd*ra*the
vppa thera prydhilse, jak skodhadhe jä*m*wäl
w*er*dlena oc thʒ j hä*n*ne är oc seer jak at all
thing röras skäligha oc vidh*er*thörftelika hwart
äpte si*n*ne skipan, tha vnd*er*stodh jak thän vara
gudh som thässen thingin rörir oc vppe haldir
for thy alt thʒ som rörir är starkar*e* än thʒ so*m*
röris, oc thʒ som haldir är starkar*e* än thʒ so*m*
halʒ thy sigh*er* jak thä*n* vara sa*n*na*n* gudh so*m*
althing hafu*er* skipat oc vppehalder oc rörir hwart
äpte si*n*ne matto, huilki*n* so*m* är vtan vphoff oc
vta*n* ända, odödhelikin, äwi*n*nelikin, ingsins vidh*er*-
thorftugh*er*. ha*n* är vta*n* al vanskilse ow*er* al thing
Oc äpte ha*n*s skipa*n* vardha al thing, oc alle ära
hans widh*er*thörftughe, Thʒ är idh*er* nogh vit*er*-
lik*i*t allo*m* at thriggia handa folk är j wärline,
299 et är h*ä*r när os som kallas gudhana dyrkara oc
thiänara, judha är thʒ and*ra* folk*i*t oc thʒ tridhi
äru c*ri*stne, än the som ma*n*ga gudha dyrka the
skiptas j thre dela so*m* äru caldei greci oc egypcij
thässe waro höfdhinga oc mästara ouir alt folk
til at dyrka ma*n*ga gudha, Seem nu til huilke
the äru som sa*n*ni*n*dene fölghia, oc hafua rätta
tro, Caldei vildo ey vita gudh, oc foro ville
wtwaldo häld*er* at dyrka skapat thing än skaparen
The giordho sik biläte äll*er* liknilse äpt*er* himil-

tungil oc elementa oc gawo thom thera nampn Oc dyrkadho for gudha eld oc wädher jordh oc vatn sool oc mana, oc annor elementa oc vildo ey skodha at hwart thera spiällas aff andro oc äru omskiptelik, oc the glöma sannom gudh odödhelikum oc ovmskiptelikum som gifwit hafwer människione tholik thing til gaghna, the innelykkia thom j mönstrom oc bidhia til thom, oc kalla thom thera gudha som the göma at the ey skulu bort stiälas aff tiwfwum ey vnderstandande at alt thꝫ som gömer är mera än thꝫ som gömis, Oc thän som gör et thing han är mera än thingit är, som görs, Thy foro Caldei storlika ville j thera tro,

Greci dyrka for gudha ogudhelika män som hafdho lastelighasta liwerne förzt saturnum hanom tilrekna the siin barn thy at han födde manga syni oc j gelnisko aat han sina syni thꝫ sigx oc han skar aff sik sin naturlika lim oc kastadhe wt fabulose dictum j hawit oc ther aff föddis hans dotter venus som kallas älskogha gudha, the halda oc jupiter for gudh saturni son hanom giordho the konung ouer andra gudha, greci sighia at han bant sin fadher oc kastadhe han aff waldom til heluitis han scriwas idher höxsta gudh oc hafwa giort mang hoor, the halda oc mercurium fore gudh hanom 300 tilscriwa the nidꝫskap oc giri, Mars sighia the vara thera örlöghis gudh Oc manga andra halda greci for gudha oc til scriwa thom manga lastelika gerninga som ey är qwämelikit framföra. Oc swa taka the tilfälle aff thera gudhum oc drifwa aldra snödhasta synder hoor mandrap skörlifnadh oc andra otalika snödha gärninga mꝫ huilkom the

smitta badhe jordh oc wädh*er*, ey thänkia*n*de vsle at gudhi höfwir ey tholik thing, ¶ egipcij ära än wärre oc darottar*e* än caldei äll*er* greci for thy the loto sik ey nöghia aat thera affgudhadyrk vta*n* än th*er* ou*er* dyrka the oskälik diwr for gudha somi kalffa somi faar somi buk somi grisa, somi fugla örnin oc rafnin, somi hökin Oc somi hundin oc somi kattin oc a*n*nor oskäligh diwr somi trä j skoghenom, oc somi stena oc somi tornbuska. Oc thy äru the befatadhe mʒ största gälniskio Oc äru j skörlifnadh aldra wärste

Seem nu h*er*ra konu*n*g hwat so*m* iudhana vnd*er*sta aff gudhi oc huat tro the hawa til gudh the äru aff habrams oc aff ysakx oc iacobs släkt, the waro fordhu*m* j egyptoland j träldo*m*, än g*u*dh ledde tho*m* th*er* wt j sino*m* styrk mʒ moysi sino*m* propheta oc tedhe tho*m* ma*n*g vnd*er*ligh thing, än the thiänto opta hedhni*n*ga ma*n*na afgudho*m*, oc drapo gudʒ propheta oc rätwisa män som gudh sände tho*m* til thera rättilse. Oc th*er* äpt*er* tha gudʒ son thäkt*is* at koma hiit nidh*er* til iordhrikis nekadhe the hano*m* oc antwardadho ha*n* pylato romara höfdhinga. oc korsfästo ha*n* ey ami*n*nandis ha*n*s godhg*er*ni*n*ga oc otalik iärtekne so*m* ha*n* j bland tho*m* giordhe tho*m* til hiälp oc helso, oc thy forforo the oc fortappadhos j thera eghne wra*n*ghet oc ilʒsko, the dyrka oc nu alʒ-
301 waldugha*n* gudh tho ey j sa*n*nind äpte wisdomsins snille for thy the neka christum vara gudʒ son thy äru the like hedhni*n*go*m*, tho synas the j nokra matto nalkas sanindene fran huilke the

fiärkadhe sik sielfue, Oc thy är nu nogh saght aff judhomen j thätta sin

Cristne män the hafwa na*m*pn aff christo swa hetir högxsta gudʒ son huilkin nidh*er* foor aff hy*m*merike hiit til iordhrike for mä*n*niskio*n*e helso afladhis aff thö*m* helgha anda. föddis aff iu*m*fru maria vta*n* manʒ sambland. oskaddo*m* he*n*na renasta ju*m*frudom ha*n* synt*is* oc vmgik mʒ ma*nn*o*m* i sino*m* ärofulla ma*n*do*m*. at ha*n* alla skulle kalla af the willo so*m* the hafdho til thera ma*n*ga afgudh. ha*n* mʒ si*n*ne guddo*m*s forskipan ledh dödhin for ma*n*ʒi*n*s at*er*lösn skuld. sielf wilia*n*des, thridhia dagh th*er* äpt*er* stodh ha*n* mʒ si*n*ne guddo*m*s mact vp af dödha, oc vmgik *här* mʒ ma*nn*o*m*. i xl dagha oc for sidhan til hy*m*pna i thera asyn. Ha*n* hafdhe xij enka*n*nelica discipulos the foro äpt*er* ha*n*s vpfärdh kring vm w*er*lena oc p*re*dicadho ha*n*s tro Oc thy the so*m* än p*re*dika sama guʒ tro the heta c*ri*stne män oc the hawa fu*n*nit sa*n*nindena ow*er* alt folk j w*er*dlene the känn[a]s at ha*n* är thera skapare oc h*er*ra oc aldra thinga, ha*n* är en gud mʒ fadhere[n] oc th*e*m helgha anda, th*et*ta är th*e*n sa*n*ne wäghin hwa so*m* gar at honu*m* ha*n* wardh*er* wisselika ledd*er* til ewi*n*nelikit rike. Oc til thes at thu h*er*ra konu*n*g*er* skal pröwa at iac haw*er* th*et*ta ey takit aff mik sielwo*m*. ranʒaka c*ri*stna ma*n*na bök*er* oc thu skal fi*n*na at thʒ är allaledhis sant jak hauir sakt lät thy thina daratha p*re*dikara at*er*wända af sinne willo at tala flätio mote christo oc ha*n*s sa*n*ne tro Thʒ är idh*er* nyttelikit tro en sa*n*nan gud oc ha*n*s ordh

gőma i idhro hierta, at i maghin vnkoma fordőmilsen oc wardha arfnama i ewi*n*neliko liwe.

Thăntidh nakor hafdhe alt thătta sakt vpfyltis konu*n*gi*n* mot hano*m* mȝ mycle găldh oc wredhe tho matte han hano*m* inkte ont lata gőra for thy ha*n* bődh j allra the*ra* nărvaru at ha*n*
302 skulde trolika vta*n* răddugha văria *cri*stna ma*n*na tro tho var konu*n*gsins akt at ha*n* skulde j senstone lăta sik forwi*n*na ăpt*er* thy radhit var főrra giort, Ăn gudȝ vili oc snille gik ou*er* thera listugha radh, The măsta*ra*, koklara oc affgudha prăste so*m* th*er* waro sa*m*pnadhe stodho so*m* du*m*ba oc ku*n*do inkte mote sighia, tha fik konu*n*gsi*n*s son stőrra glădhi j siăl oc hărta ăn nokor ka*n* sighia Nu ledh at qwăldeno*m* oc konu*n*gin bődh vpsăthia disputacionem til a*n*na*n* daghin, Tha badh iosaphat sin fadh*er* at ha*n*s măstar*e* nachor som văntis vara barlam matte ouir the nattena năr ha*no*m bliwa, at the matto tala măllа*n* siin huat the skuldo swara for sik om morghoni*n*, thȝ vnte konu*n*gi*n* sino*m* son thăr ăpt*er* gik konu*n*gsi*n*s son gladh*er* j sit palacium swa so*m* thăn th*er* stora*n* sigher hau*er* vu*n*nit aff sino*m* owino*m*, han tok nakor til sik enligha oc sagdhe til hans swa, wănter thu thȝ at jak ey wet hwa thu ăst, jak wet visselika at thu ăst ăkke thăn hălghe barlam, vta*n* thu ăst nachor stiărna gangx măstare mik vndrar storlika hui j vildin swa for mik skrympta oc vănta mik vara swa blinda*n* at jak om liwsa daghi*n* skulde taka for farit varghen, Ma*n* plăghar sighia fools ma*n*ȝ hiărta tănk*er* mycla fafăngo, fafănkt oc onyttoct var thătta

radhit än the gärni*n*g thu giordhe j dagh gaar ou*er* mä*n*niskiona vndirsta*n*dilse var thy gladh*er* oc frögdha thic jak thakkar thic aff allo hiärta. for th; thu vast j dagh sa*n*nindena väriar*e* oc forswarar*e*, Swa p*re*dikadhe josaphat for hano*m* om nattena at ha*n* ou*er*gaff affgudha dyrk oc villo oc tok fäghin vidh cristine tro. oc sagdhe til josaphat o ärlighasta siäl oc likame bliff stadhugh*er* j the nadh thic är aff gudhi gifwin til dödhin oc lat inkte thing hona bort skära aff 303 thino hiärta, jak vil ga sökia mina helso oc blidhca mi*n* gudh m; synda bätring huilkin jak hau*er* swa hardhelica reet til wredhe m; mino*m* syndom, jak skal aldri meer se konu*n*gsi*n*s änlite, aff thässo*m* ha*n*s ordhu*m* vardh josaphat gladh*er* aff allo hiärta tok ha*n* j sin fampn oc kyste ha*n* for sin mu*n* oc antwardadhe ha*n* waro*m* h*er*ra Oc badh gudh i*n*neligha for ha*n*o*m* m; grata*n*de tarom oc wtsände ha*n* swa aff sino palacio, thäntidh ha*n* wt ko*m* lot ha*n* äkke dwälia vta*n* lop som en hiorter m; idhrugho hiärta i thiokkasta ötkn oc fan ena ärmeta kulo j huilko en hälagh*er* p*räs*t*er* lönte sik for konu*n*gsi*n*s räddugha, ha*n* fiöl nidh*er* a iordhe*na* for ha*n*om oc twadhe ha*n*s föt*er* m; sino*m* tarom äpt*er*fölghia*n*de the syndogho q*u*innone so*m* aff star sc*ri*w*i*t j lestene, Oc beddis ödhmiukeligha hälagh döpilse Prästin so*m* var fuld*er* m; gud; nadh vnd*er*stodh aff tho*m* hälghanda huat tidhast var, lärdhe ha*n* ma*n*ga dagha oc döpte ha*n* in nomine patris &c, Nachor bleff qwar när hano*m* oc bät*ra*dhe sina synd*er* oc loffwadhe altidh gudh som ingin vil lata forfara

Um morghonin tha konu*n*ge*no*m vart ku*n*nokt giort at nakor ha*n* var borto tappadhe ha*n* sit hop han hafdhe j hano*m* til at omwä*n*da sin son Oc vardh gry*m*ber oc wredh*er* vppa sina mästara thy at the waro swa raskeligha forwu*n*ne thy lät ha*n* göra thom vanhedh*er* oc ma[n]ga ha*n*da smälek somlika lot ha*n* starklika mʒ sinom flängia so*m*lika giisla oc somliko*m* lot ha*n* öghoni*n* wt-bryta oc wrok tho*m* swa alla wt aff si*n*ne asyyn mʒ sywyrdho oc mycle skam

Th*ä*r äpt*er* lot konu*n*gin vpsökia en a*n*nan radhgiwara thän klokasta coclara oc affgudhana
304 dyrk forswarar*a* oc wäria*ra* som var j ha*n*s lando*m* oc hafdhe sit radh mʒ ha*no*m ha*n*s na*m*pn var theodas. ha*n* gaff konu*n*geno*m* godha tröst oc badh ha*n* äkke sörghia oc sagdhe h*er*r konu*n*g vilt thu atirvi*n*na thin son fran the vantro oc villo ha*n* är j komi*n* tha hau*er* jak fu*n*nit et got radh oc ena behendugha konst huilke ha*n* forma inga-lu*n*d motesta*n*da vta*n* ha*n*s hardhe hugh*er* skal bluthna so*m* vax for elde Tak fran thino*m* son alla ha*n*s thiänista män badhe ga*m*bla oc vnga oc atirskipa hano*m* j thera stadh faghra jo*m*frwr oc vnga qui*n*nor dyrlika klädda oc prydda at the bliwin alt tidh när hano*m* thiäna*n*de hano*m* oc om-ga*n*de mʒ ha*no*m badhe arla oc sirla, Oc jak vil vpuäkkia en mi*n* vin aff skörlifnadʒ ando*m* ha*n* skal vptä*n*da starkastan skörhetʒ eldh j thino*m* son, Swa brat ha*n* hau*er* mʒ ene thera blifw*i*t fölghier ha*n* wta*n* jäff allo*m* thino*m* vilia, ingin thing j w*er*dhlene forwänder oc snär swa vnga ma*n*na hugha som qui*n*na fäghrind oc thera vm-

ga*n*go, Oc th*er* vil jak sighia et äptedöme aff som witne bär mino*m* ordhu*m*

Thʒ var en rikir konu*ng*er ha*n* var idhkelika mykit bedröfdh*er* for thy at ha*n* hafdhe ingin son Oc räknadhe thʒ vara största osälikhet Mädha*n* ha*n* var j thässo*m* dröuilso*m* föddis hano*m* een fagh*er* son omsidhe aff huilko ha*n* vardh ow*er*mato gladh*er*, Alle the visasta mästara oc läkiara konu*n*gin hafdhe sagdho hano*m* at thän piltin hafdhe swa dan skipilse j sino*m* öghu*m* at finge ha*n* see eldh äll*er* soolskin i x aar tha miste ha*n* sina syyn och vurdhe stenblind*er* Tha fadh*er*in thʒ hördhe lot han j eno bärghe wt hugga ena diupa kulo oc inne täpte th*er* sin son mʒ tho*m* ha*n* skulde fostra at han ingaledhis i*n*nan x aar skulde nokot skin see aff liwse, Thäntidh tio aar waro framlidhin lot konu*n*gi*n* sin son wt aff 305
myrkreno fra*m* ledha j liwsit, tha ha*n* kom fram vardh ha*n* myk*i*t vndra*n*de for thy ha*n* hafde alʒingin kunskap aff allo thy ha*n* saa, tha bödh konu*n*gi*n* lata fram koma for sin son alla ha*n*da thing hwart särlika aff sino kyn vppa en stadh däghelika män oc vnga, vppa a*n*nan stadhin höwitʒska qui*n*nor oc faghra dyrligha klädda, Serdelis gul oc silfü*er* oc särdel*is* dyra stena, skina*n*de klädhe oc alʒkons prydhilse, forgylta waghna mʒ liwa*n*dis hästo*m*, yxn oc köör, faar oc swiin oc mʒ faam ordhu*m* saght the tedho ha*no*m alla ha*n*da kön Oc alt thʒ fagh*er*t oc lustelik*i*t var lät ha*n* framkoma for ha*n*s öghon, piltin vilde vita huru hwart thing kalladhis oc spordhe särdel*is* huart om sik tha waro the til skipadhe som

ha*no*m aldra thera na*m*pn oc skipilse berätte, Thäntidh ha*n* kom th*er* qui*n*nor stodho spordhe ha*n* trättelika hwat thȝ var, tha swaradhe hano*m* konu*n*gsins härold aff sino kalȝe thȝ ära diäfla so*m* swika oc dara mä*n*nena, ginstan fik ha*n*s hiärta hetara astu*n*dan til thera än til alt thȝ ha*n* hafdhe förra seet, tha the hafdho hano*m* alt ku*n*giort oc bewiist leddo the ha*n* til konu*n*gi*n*, tha sagdhe ko*n*u*n*gi*n* til sin son, huilk*i*t är thȝ thing thu mäst älskar oc thin hugh lekir aa, aff allo thy thu hafu*er* nw seet, soni*n* swar*adhe* fadh*er* inkte vta*n* diäflana, som swika mä*n*nena til thera kärlek bran mit hiärta Oc meer astu*n*dar jak tho*m* än alt thȝ and*ra* jak hafu*er* seet vppa huilk*i*t konu*n*gin myk*i*t vndradhe, Oc thy ma man se huru kraptught thing qui*n*na kärlek*er* är, thy thorff thu mi*n* h*er*ra ey vänta and*ra* ledhis o*m*wända thin son, oc böghia ha*n* äpt*er* thino*m* vilia än mȝ thässa mato,

306 Konu*n*gi*n* vardh gladh*er* aff ha*n*s ordhu*m*, oc tok fäghin vidh ha*n*s radh, oc lät ginstan vp sökia the fägh*er*sta iu*m*fr*u*r, ma*n* ku*n*de fi*n*na, oc lät thöm dyrlika klädha oc wäl til snikka, oc lät tho*m* koma til sin son, än the and*ra* ha*n*s thiänara ha*n* förra hafdhe, tokos alle bort, oc iu*m*fr*u*nar skipas atir j thera stadh, huilke altidh waro när hano*m*, lekande oc lisma*n*de fore hano*m*, vpuäkkia*n*de ha*n* thȝ mästa the formatto, mȝ ordhu*m* oc mȝfärdhu*m* til sköra*n* lusta, än theodas mästare vpuäkte en skörlifnadȝ diäfwl mȝ si*n*ne konst som oc skulde stridha mot christi ridd*ara*, oc thän diäwuli*n* tok mȝ sik fler*e* diäfla, wärra än ha*n* var siälfu*er*, oc foor swa mȝ tho*m* in

j konu*n*gxsi*n*s sons palacium, vptända*n*de j hano*m*
hetasta skörlifnaꝫ eldh, Thäntidh the rena siälin,
kände diäwlsi*n*s frestilse, oc at orena tha*n*ka
böriadho starkelika stridha j ha*no*m, vardh han
dröfdh*er* aff allo hiärta, oc drogh til mi*n*nis äpt*er*
thy barlam ha*no*m saght hafdhe the fägh*er*sta oc
osighlika äro oc glädhi, som rena siäla hafwa,
när odödhelika brwdhgu*m*mano*m* ihesu christo, j
thera bryllop, aff huilko the skulu mꝫ skam oc
blygdh wtkastas bundnom ha*n*do*m* oc foto*m* j
thꝫ yt*ra* myrkrit, som smitta mꝫ fulo liw*er*ne siin
bryllops klädhe the fingo j döpilsom, thꝫ är men-
lösan, Thätta thänkia*n*dis wtgöt ha*n* otalika tara,
slande sik for sit bryst, at ha*n* skulde bort köra
diäfvulslika thanka, Th*er* äpt*er* stodh ha*n* vp, vp-
lyfta*n*de sina händ*er* til hi*m*melin, oc mꝫ sukka*n*de
röst oc taro*m*, beddis han hiälp aff gudhi sigh-
ia*n*de, H*er*ra gudh alꝫwaldugh*er*, miskunsamb*er*
miskunnar*e*, vantröstanda manna hop, forlatna oc
nödhstadda ma*n*na hiälp, minꝫ vppa mik thin
thiänara, Se mik j thässe stund, mꝫ thino*m* mis-
ku*n*sa*m*lica öghom, oc fräls mina siäl fran diä- 307
wulsins swärdh, oc aff mina owina hando*m*, som
nu äru redhabona, at sargha badhe siäl oc likama,
ginsta*n* ha*n* hafdhe saght amen kände ha*n* stora
gudhelica hughswala*n* ow*er* sik koma, Oc j sama
pu*n*ctenom, flydho alle diäwlslike tha*n*ka fran
hano*m*, Oc ha*n* bleff the natte*na* ou*er* j gudhe-
liko*m* bönom, Oc nar ha*n* vnd*er*stodh di[ä]wlsins
nät vara mote sik wträkt, twingadhe ha*n* sik thäs
mera mꝫ hu*n*ger oc thörst, oc andre twing altidh
ami*n*nandis, thꝫ ha*n* hafdhe gudhi lofwat

Nw vardh diäwuli*n* alʒthingx va*n*hopa*n*de, oc
miströste sik at swika oc forwi*n*na konu*n*gsi*n*s
son mʒ thässe fund, oc thy tok ha*n* fore ena
andra list, j bla*n*d the ju*m*f*ru*r mʒ hano*m* vm-
gingo, var een som alla the andra ouirgik j wäl-
skapnat oc fäghrind, ho*n* var ens konu*n*gx dott*er*,
bortfördh mʒ waldh aff sino fädh*er*nis land, oc
p*re*senterat konu*n*g auenur for ärlika gafwo, diä-
wulin ingik j hona oc gaff hä*n*ne klokskap oc snille
at tala oc swara, thʒ hano*m* matte hiälpa ful-
ko*m*pna sina ilʒsko oc onda vilia, Hon fiöl a knä
vidh josaphatʒ höghra hand, Oc ginsta*n* insköot
diäwli*n* mʒ onde akt j ha*n*s hiärta, at hawa ömko
oc varku*n*nan ou*er* hä*n*na fäghrind, oc at frälsa
hona aff afgudha dyrk, oc göra hona cristna, Oc
thy sagdhe josaphat swa til hä*n*na, O thu wäl-
skapt ju*m*f*ru*, känʒ widhir sa*n*nan liwa[n]dis gudh,
Oc smitta thic ey läng*er* mʒ thässo diäwulslika
affgudha villo, Oc vndirstat wan h*er*ra ihesum
308 christum vara aldra thinga skapara, Sääl äst thu
om thu vardh*er* thäs odödhelika brudhgu*m*mans
fästemö, mʒ ma*n*go*m* tholko*m* ordhu*m* oc faghre
fortalan, tedhe ha*n* hä*n*ne lifsins wägh, än hon
som af diäfleno*m* var lärdh, wt räkkia hans nät
til at gripa thän renfärdugha, oc dygdhelika kon-
u*n*gxsins son, oc nidh*er*kasta ha*n* j synda graff,
swaradhe j thässa mato, O min kär*e* h*er*ra, om
thu hau*er* omsorgh om mina helso, oc girnas thu
offra mik gudhi oc frälsa mina siäl, tha weet
mik ena bön so*m* jak thic bidh*er*, tha vil jak
ginsta*n* afseghias allo*m* mino*m* fädh*er*nis gudhu*m*,
oc blifwa stadhelika mʒ tro oc kärlek vidhir thin

gudh, Tilfögh thic mik mȝ likamligho*m* samföghilsom, äpt*er* hionalagx rät tha vil jak gladhelika lydha thino*m* vilia, oc taka thit radh, Josaphat swar*adhe*, fafängelika bedhis thu aff mik swa oloflica oc hardha bön, änthot hwarist jak bär starka omsorgh for thi*n*ne helso, tho är mik thunkt oc alȝthingx omögheliki*t* at smitta mi*n* likama mȝ fulo sambland, än ho*n* slätte mȝ faghro*m* ordhu*m* alla*n* wäghin for hanom oc sagdhe, hwi talar thu swa so*m* vpfylter äst mȝ wisdom oc snille oc kallar hionalagx sambla*n*d vara smittoght oc fwlt thing, jak är ey alȝthingx lotlös aff c*ri*stna ma*n*na boka wiisdom, thy at jak las ma*n*ga c*ri*stna ma*n*na bök*er* j mi*n*s fadh*er*s gardhe, oc taladhe jak opta vidh c*ri*stna män, är oc ey swa sc*ri*wat j so*m*likom idhro*m* boku*m*, at gudhi är thäkkeliki*t* hedhirligh bryllop oc osmittat hionalagx säng, Oc bätra är ma*n*ne oc qwi*n*no giptas än bri*n*na j frestilso*m*, christus sigh*er* idh*er* oc j lästene,[1] at the tw so*m* gudh saman bindir mȝ hionalagx ba*n*d ma ingi*n* ma*n* aatskilia bewiser 309
oc ey idh*er* skrift gambla rätwisa patriarcha oc propheta hafwa haft hust*ru*r oc föddo aff sik hälagh barn, swa sigx oc om thän pädh*er* som j kallin apostla höfdhinge at ha*n* hafdhe hust*ru*, mȝ hwat wiisdom äll*er* skälu*m* thör thu tha sighia hionalagx sa*m*föghilsse vara fwlt oc let Oc thy thykki*s* mik at thu far myki*t* vilder aff idhro*m* kä*n*nedoms sa*n*nind, josaphat swar*adhe*, ju*m*frw thätta är alt vist oc sant som thu hau*er* nw saght, Thom

[1] *Förut:* at the huilka gudh hau*er* sa*m*man föght ma ey mä*n*niskia*n* aatskilia

lowas taka hustrwr som vilia Oc ey tho*m* som
lofwat hafua christo sin iu*m*f*ru*dom göma osmitt-
adha*n* Sidha*n* jak var twaghin aff allom mino*m*
bar[n]doms syndom j the hälgho döpilse lowadhe
jak christo at halda renlek vta*n* smitto m*ꝫ* hwat
skäl maa jak th*ꝫ* bryta som jak hau*er* swa stadhe-
lika lowat gudhi, Hon swar*adhe*, bliwe tha thätta
äpte thi*n*ne lofwan Oc fulko*m*pna ena andra mina
min*ꝫ*sta bön vppa th*ꝫ* at thu mat frälsa mina siäl,
Soff när mik at enast thässa ena nat, oc lat mik
nythia thina fäghrind oc thu nythia min wänlek
jak lofwar thic th*ꝫ* at j första lysni*n*g morgho*n*
arla vil jak cristin vardha, oc afseghias alle aff-
gudha dyrk, tha faar thu ey atenast thak for
thässa godhgärni*n*g vta[n] än iämwäl stor löön aff
thino*m* gudh for mina helso, är ey swa sc*ri*wat,
stor glädhi vardh*er* änglomi*n* j hy*m*merike aff ens
syndugx omwändilse til gudh. ¶ Mädh thässo*m*
ordhu*m* oc m*ꝫ* hä*n*na mädhfärdhu*m* oc blidhlato*m*
redde ho*n* gilder oc snarwr alla wäg*na* om kon-
u*n*gsins son swa at ha*n*s stadhughet tok nokot
til at blutna, hiärtat oc hughin til at vaffra j
ostadhughu*m* thankom oc wardh twäka*n*de hwat
310 ha*n* vilde göra thäntidh wra*n*ge radhgiwari*n* oc
il*ꝫ*skona sädhisman oc rätwisa ma*n*na owin diä-
wuli*n* fan ha*n*s hiärta vafra*n*de lagdhe ha*n* stark-
lika aat gud*ꝫ* ridda*ra* m*ꝫ* sino*m* hundo*m* th*ꝫ* är
m*ꝫ* andro*m* diäflom Oc bedröfdho j hano*m* badhe
siäl oc si*n*ne, äggia*n*de ha*n*om oloflikan kärlek
til möne Oc vptändo j hano*m* hetasta*n* skörlifna*ꝫ*
eldh tha ha*n* kände sik starklika vara vptända*n*
oc forwu*n*nan til at synda sköt diäfwuli*n* j ha*n*s

hugh at thänkia thʒ ey vara synd entidh göra hä*n*na vilia for hä*n*na siäla helso at ho*n* wurdhe th*er* mʒ omwänd til wan h*er*ra, oc vardh ha*n* räddir oc aldir skäluа*n*de oc tok til at grata siälena vanskilse at ha*n* ey vnd*er*stodh hwat gudhi thäkt*is* om thätta. Oc wände sik ginsta*n* til gudhelika böna wtgiwta*n*de fulstuppelica taar aff sino*m* öghu*m* oc ropadhe til gudh som frälsar alla thom til ha*n*s trösta. oc sagdhe H*er*ra gudh til thic är mit hop oc al miin thröst lat mik ey äwi*n*nelika skändas oc ey vardha mi*n*na owina atlöghe, var när mik j allo*m* timo*m* Oc redh mi*n* wägh äpt*er* thino*m* milda vilia at thit hälgha na*m*pn vari wälsignat for vta*n* ända, Han badh langa*n* tima mʒ i*n*nelikom graat oc ma[n]go*m* knäfallu*m*, oc vardh om sidhe at so*m*pna, ha*n* sa j söfneno*m* ena andelika syyn, Ha*n*om thykte som ha*n* var gripin aff hedhirliko*m* ma*n*nom oc leddir om oku*n*nogha wägha til ena stora oc lystelika äng huilkin al var bewäxt oc pryd mʒ fägh*er*sta wälluktande blomst*er* han sa th*er* alla ha*n*da bära*n*de trä fagh*er*lika pryd mʒ ma*n*go*m* vndirliko*m* fructo*m* som ha*n* ey hafdhe förra seet äll*er* hört aff saght, 311
löfwin a trämen gawo lusteliki*t* oc fagh*er*t liwdh aff sik, oc aldra sötasta oc thäkkasta lukt tha hwart rördhe a*n*nat aff linligha wädh*er*sins bläst, th*er* waro säte giordh aff renasta gul al besät mʒ dyro*m* steno*m* skina*n*de mʒ osighelike clarhet, Th*er* waro sänga vpreda mʒ dyrasto*m* klädho*m* oc ärlighasta prydilso*m* swa at ingi*n* ka*n* aff thera fäghrind fullelika sighia Th*er* var oc flyta*n*de aldra clarasta vatn mʒ saktеliko*m* gang at ögh-

onin lustadhis so*m* thȝ sagho, Owir thä*n*na stora oc lystelica markena leddo the han in j en stadh som skina*n*de var mȝ osighelike clarhet, murana waro aff clarasta gul, alla plankor oc wärna aff dyrasta steno*m* hulka ingi*n* hafdhe nokontidh förra seet O hwa forma framföra mȝ ordhu*m* thäs stadȝsins clarhet oc fäghrind, liwsit so*m* owa*n* til ingötȝ lyyste alla gator mȝ sino*m* gulskina*n*de gislom stadȝsi*n*s borgha*ra* oc bymän waro hi*m*mils-like skina*n*de mȝ osigheliko*m* wänlek, oc alle su*n*go swa dyrlika oc lustelika at aldri hafdhe dödhelik mä*n*niskia tholkin sa*n*g förra hört th*e*r hördhis en röst oc lude swa, Thätta är rätwisa ma*n*na hwila oc thera glädhi so*m* gudhi äro thäkkelighe Th*e*r äpt*er* leddo the hedh*er*like män ha*n* thän sa*m*ma wägh atir wt, tha sagdhe ha*n* vppfylter aff the frögdh oc glädhi ha*n* hafdhe th*e*r rö*n*t ränin mik ey aff thässe säligheet oc osighlike glädhi, vta[n] v*n*nin mik h*ä*r at dwälias j nokre litle wra, The swar*adho*, thȝ är omögheliki*t* at thu mat h*är*
312 nu bliwa, vil thu hiit koma thȝ[1] vardh*er* vara mȝ mödho oc myklo ärwodhe om thu gitir forwu*n*nit thic siälfua*n* oc giort thic siälfwo*m* waldh, th*e*r äpt*er* leddo the ha*n* ou*er* the sama stora markena oc komo sidha*n* til rädhelika mörka stadha fulla mȝ fylsko oc snödhasta luk[t], oc mȝ alle ysäld oc dröuilso*m* ha*n* sa th*e*r en stora*n* brä*n*nande vghn wtgifwa*n*de aff sik otoleligha*n* brä*n*na*n*da lugha. j lughanom war aldra handa ormakyn oc madhka som qwaldo oc pinto vsla lifwa[n]d*is* siäla th*e*r hördhis een röst swa ludhande Thätta är synd-

[1] *Förut:* skalt thu forwärfua

ogha män*n*iskio stadh*er* oc thera pina som sik siälfua mʒ wrango*m* oc fulo*m* gärni*n*go*m* smitta, th*er* äpt*er* vaknadhe ha*n* ald*er* skäluan*d*e, oc tarana ru*n*no som flodh aff ha*n*s öghu*m*, aff the synene omwändis ha*n*s hugh*er* swa, at all thera oblygha ju*m*fr*u*nar fäghrind syntis hano*m* ledhare vara än fulaste thräkkir, Oc aff the astu*n*dan ha*n* hafdhe til the sälighet ha*n* hafdhe seet, Oc aff tho*m* fasa ha*n* fik aff pinona räddugha vardh ha*n* krank*er* oc laghde sik a säng oc formatte jngalund vp sta ginsta*n* vardh konu*n*geno*m* budhat at ha*n*s son var siwk*er* oc kom ginsta*n* til ha*n*s oc spordhe hwat ha*n*om wulte, soni*n* berätte hano*m* alt thʒ hano*m* var teet oc widh*er*farit oc sagdhe fadh*er* hwi redde thu snarur for mino*m* foto*m* oc vilde nidh*er*kasta mina siäl, hafdhe ey gudh mik hulpit tha ware miin siäl nu fortappat, än nu fadh*er* mädha*n* thu ey vilt höra mit helsamlika radh tha hindra äkke mik aff rätto*m* wägh som mik ma til min gudh ledha, thʒ astu*n*dar jak atenast oc til thʒ ena länktar mik at forlata alla*n* w*er*dʒlika*n* hughnat oc vpleta thän stadh j huilkom gudʒ thiänare barlam bygg*er* vti oc mʒ hano*m* fram- 313
ledha thʒ som atirstar aff mino*m* liftima är thʒ oc swa at thu mik atirhald*er* mʒ wald tha faar thu see mik aff sorgh oc dröuilsom bradhelika dö tha mist*er* thu fadhirsna*m*pn a mina wäg*na* oc skalt ey läng*er* hawa son j mik, konu*n*gin wände sik ängxlogh*er* oc dröfdh*er* fran ha*n*om oc gik atir j sit palacium, Oc sände ginstan äpt*er* sino*m* radhgiwara theodas[1] som ha*n* trodhe bäst aa. oc

[1] *Förut:* sighia*n*de til hano*m*

sagdhe all thiin radh hau*er* jak fulko*m*pnat oc wi hafwo*m* inkte gaghn th*er* aff fang*i*t weȝt thu nokra andra konst som bätt*er* ka*n* dugha tha lat os nu hona h*ä*r äpte forsökia.

Theodas badh konu*n*gi*n* at ha*n* matte fa siälfu*er* tala vidh ha*n*s son, om morghoni*n* arla gingo the til ha*n*s badhe, theodas böriadhe sina tala*n* oc sagdhe swa. O josaphat huat hau*er* thu j waro*m* odödheliko*m* gudho*m* forsta*n*dit mädha*n* thu hau*er* thic fran thera dyrk oc thiänist bortdraghit Oc reet konu*n*gi*n* thin fadh*er* til wredhe Oc äst nu thu siälfu*er* hatelighin wurdhin allo folke, hafu*er* thu ey aff tho*m* badhe liff oc helso, gafwo oc ey the thic thino*m* fadh*er* tha ha*n* badh tho*m* th*er* om for thy at ha*n* ey hafdhe barn so*m* ha*n*o*m* motte ärfwa. Josaphat swar*adhe* hör thu fundughe falsare, diäwulslikin sädh. fyylter oc skämdir mȝ häluit*is* mörk*er* thu vslaste ga*m*mal ma*n* hwi widh*er*frestar thu at gabba helsona prädika*n* oc kä*n*nedo*m* aff huilko*m* the som ville foro fu*n*no rätta*n* wägh Oc the so*m* fortappadhe waro oc illa fangadhe wurdho atirkalladhe til frihet oc
314 frälse, Sigh mik hwat är bätra oc gagnligha*r*e at thiäna alȝwaldughu*m* gudhi mȝ hans enda son oc th*e*m hälghanda, som är odödhelikin alra godha thinga vpbörian oc kälda, än fortappadho*m* diäflom oc fanytto*m* affgudhu*m* huilkra hedh*er* oc loff är hordom mandrap ju*m*f*ru* spield, roff oc styld oc andra omildhetȝ gärni*n*ga O thu vitlös dare ärlighare är diwrit än thit affgudh hulko thu offrar thȝ, for thy mani*n* giordhe affgudhit Oc siälfu*er* gudh skapadhe diwr*i*t, thy är oskälighit diwr

langt visare än thu, diwrit kä*n*nir görla thän thy gifu*er* födho, än thu kä*n*nir ey thin skapara som thic skoop aff ingo, thy ware qwämelighar*e* at j vitlöse oc andeligha blinde gretin idk*er* siälfua fortappadha, än at gabba rätwisa,[1] Mädh thässom ordhu*m* oc andro*m* fliero*m* bewiiste josaphat thera afgudha dyrkan vara fordömelika oc galna ma*n*na gärni*n*ga oc forvan thän mästaren theodam swa at ha*n* ku*n*de ha*n*om inkte swara, Thäntidh theodas hafdhe hört ha*n*s prädican oc ordh huilkin ful waro mʒ gudhelikom wiisdom Taladhe ha*n* mʒ höghe röst konu*n*geno*m* närwara*n*de oc alt ha*n*s raadh oc sagdhe Sa*n*nelika h*er*ra konu*n*g gudʒ ande bygg*er* j thino*m* son wi äro*m* visselika forwu*n*ne oc formaghom ey swara äll*er* motesta thy ha*n* hau*er* saght, Sa*n*nelika stoor oc mäktugh*er* är cristna ma*n*na gudh Oc thera tro är vta*n* 315
twäka*n* fulko*m*plighin oc san Oc j thy wäṇde ha*n* sik til konu*n*gsins son oc sagdhe O thu welsignadh siäl i*n*nanliwst aff gudhi sigh mik Mon h*er*ren ihesus christus taka vidh*er* mik om än jak afflater mina onda gärni*n*ga oc wändir mik til hano*m* josaphat swar*adhe* ja sa*n*nelika ha*n* takir gladhelica vidh*er* thic swasom fadh*er*in giordhe sino*m* son som länge hafdhe borto varit oc kom atir thʒ är at ha*n* var omwänd*er* fran wranglighetena wägh, ha*n* wtgik mot ha*n*om takande ha*n* j sin fampn oc kyste ha*n* for sin mun, forlata*n*de ha*n*om al siin brut oc klädde ha*n* mʒ högtidhelikom klädhu*m*. for thy war h*er*ra sigh*er* siälfu*er*

[1] *Förut:* Swa länge (prädi) disputeradhe josaphat mʒ thässo*m* mästara oc prädikadhe swa for hano*m*

at stor glädhi vardh*er* j hy*m*merike aff ens syndogx manꝫ o*m*wändilse, ha*n* sigh*er* oc a*n*nar stadꝫ jak kom ey j w*er*dhlena at kalla rätwisa vta*n* syndugha til synda bätring, Thy twäka th*er* ingalund om vta*n* kom til wan wäluiliogha h*err*a ihesum christum tha vardh*er* thu i*n*nanlyst*er* oc thit änlite skal ey blyghias swa brat thu komb*er* j hälgha döpilsena vatn aff twas alla ga*m*bla lastana smittor Oc aldir förra syndana thu*n*ge nidh*er*sänkis j vatnit oc flyter bort til inkte,

Thäntidh theodas hafdhe hört thä*n*na helsamlika kä*n*nedom aff konu*n*gsins son wtgik ha*n* snarlika j ydhknena til sin cella oc tok alla sina böker mꝫ huilko*m* ha*n* pläghadhe öwa sin truldo*m* oc sina galdra kastadhe tho*m* j eldin oc brände tho*m* alla, Th*er* äpt*er* opsökte ha*n* j ödhknene thän sama hälgha ermetan til huilki*n* nachor var förra komi*n*, oc bleff när hano*m* j storo*m* idhrugha oc starke synda bätring ha*n* lärdhe ha*no*m fasta oc bidhia oc hafua altidh
316 ang*er* oc graat for sina synde, han döptin oc badh idhkelika siälfuir for hano*m*,

Thäntidh konu*n*gin thätta forstodh vardh ha*n* ou*er* alla mato dröfdh*er* oc lot sa*m*man kalla alla sina radhgiwara spöriande radh aff tho*m* huat ha*n* skulde göra aff sino*m* son. Een thän visaste swaradhe h*err*a konu*n*g hwat ku*n*no*m* wi mera tala äll*er* göra til at omwända thin son än wi hafuo*m* giort, Oc är alt inkte wärt, Mik synis at vi widh*er*fresto*m* omöghlikit, thy at the oböghlikhetena hauir ha*n* aff naturene äll*er* vanlika aff si*n*ne skäpno, Vilt thu ha*n* lata plagha oc pina

thꝫ hiälper inkte for thy han är redhoboin at dö fäghin for christi skuldh. Thꝫ höfuer oc ey thic lata dräpa thit eghit barn, Thy star än atir et radh forsök om thꝫ kan bätir dugha. skipt synder thit rike oc fa hanom thꝫ halft oc lat han styra oc radha som han vil tha han faar omsorgh oc ärfwodhe aff wäralꝫlikom ärandom omwändis hans hugh vanlika atir äpter warom sidhum, wändis han oc ey om, tha mat thu tho likowäl hafua storan hughnat aff hanom, Alle lowadho thätta radh Oc konungenom thäktis thꝫ aldra bäst, Om morghonin arla giordhe han sin son mäktughan ouer halft sit rike fik hanom riddara oc swena som hanom skulde thiäna oc badh han lifwa som han vilde, Oc giordhe han til konung[1] antwardadhe hanom en storan muradhan stadh, som skulde vara howudh stadh j hans rike, oc skipadhe hanom alt thꝫ enom konunge höffdhe. Josaphat tok ther gladhelika vidher vppa thꝫ at han thäs frälsalighare 317
matte gudhi thiäna oc blifwa j sinne godhe akt oc vnkoma sins fadhirs forsat oc wredhe,

Thäntidh josaphat kom in j sin hofwd stadh ther han skulde konunger ouer wara lät han korsins tekn sätia ouer alla porta oc mꝫ hast lät han al affgudha mynster nidherbryta at ey bleff en sten qwarliggiande j thera grundual Mit j stadhenom lät han byggia et stort oc wiit ärlighit mönster warom herra ihesu christo til hedhir oc bödh sinom almogha at the skuldo ther idhkelika saman koma at hedra gudh oc bidhia til korsit j hans liknilse han prädikadhe siälfuer for thom lifsins

[1] *Förut:* ofuir sin deel

wägh oc lästena kännedom, huru gudȝ son kom til iordrikis oc hwat iärteknom han giordhe, huru han aterlöste mankönit mȝ korsins dödh, huru han stodh vp aff dödha, foor vp til hympna, Oc huru han a domadagh skal atirkoma oc döma hwan äpter sinom gärningom, alt thätta sagdhe han thom blidhelika mȝ höwiȝskom oc saktom ordhum, Thäs hälder drogh han alla til siin oc bögdhe thom äpter sinom vilia at han var liofuer, oc säwir oc höwiȝkir j sinom sidhom Oc swa giordhe badhe waldit oc hans dygdhelika mädhfärdh, at alle giordho gärna thȝ han vilde, Swa at j stuntom tima alle hans herra riddara oc swena oc aldir almoghin[1] innanlyste aff hans gudhelika fortalan oc predican aff sagdhos affgudha dyrkan oc toko gladhelika vidh cristne tro, Oc alle the sik hafdho innelykt oc gömpt for hans fadhers räddugha j berghum oc bergxskrubbom präster oc munka oc
318 nokra faa biskopa gingo fram aff thera skrubbom oc kome gladhelika til hanom mot huilkom han wtgik oc hedherlika thom vnfik inledhande thom j sit palacium, han twadhe thera fötir oc mȝ store wyrdhning lät han skipa them alla tharfwer, han lät ginstan redha een storan funt oc bödh at alle skuldo döpas som omwände waro til christum, först döptos höfdhinga oc store herra, Ther näst riddara oc swena oc äpter thom almoghin badhe män oc quinnor oc thera barn, gudh opinbaradhe ther sina miskund at the som döptos fingo ey atenast helso til thera siäla vtan iämwäl alle the thiit komo siwke oc kranke til likaman fingo

[1] *Förut:* lärdhe aff

helso oc böter aff alʒskona siukdom, Oc alle gingo wt aff dopena rensadhe oc styrkte badhe til siäl oc likama, thänna tidhandin spordhos viidhärla oc mykin moghe flykto alla wäghna til thän vnga konungin josaphat Oc mangom stadhum j affgudha mönstrom hördhos opinbarlika diäflana grata oc tiwta thera eghna ysäld, Swa frälstis alt konungxrikit aff fordömelike diäfvulsins villo Oc ihesu christi osmittadha tro lyyste nu alla wägna gudh gaff thässom konunge swa stora nadh at han var allom got äptedöme Oc vptände manga til thʒ sama, Han viste wäl at konungenom högheligħast bör lära sit folk rädhas gudh oc göma rätwiso, han äptefölgdhe warom herra j thy at han inkte räknadhe gefwara än miskundena, han lot ranʒsaka alla fangahws oc the for päninga och giäld waro insatte löste han alla mʒ sinom päningom oc gaff thom qwita, änkiom oc fadherlösom barn- 319
om oc fatighum var han milder fadher, Oc allom var han thäkkir oc liofuer, Mange aff hans fadhers vndirdanom sökto han forläto thera villo oc toko vidh christi tro josaphatʒ rike växte oc styrktis, Oc hans fadhers rike minskadhis oc kränktis

Tha auennir konunger thätta forstodh kom han[1] j senstone til siin sinne oc tok at thänkia oc vndirsta[2] sinna falska gudha vanmakt oc[3] sina fafänga tro lot nu annat sin sina radhgiwara saman kalla oc berätte thom opinbarlika thʒ som vändis j hans hiärta,[4] alle stadfästo hans ordh oc vilia for thy the hafdho fangit sama akt oc vndir-

[1] *Förut:* näppelika til oc [2] *Förut:* widhirkändis [3] *Förut:* forrädhilse [4] *Förut:* at thʒ var alt swik oc flärd so

sta*n*dilse om thera gudha som ha*n*, Thät helsamlika östanwädh*er* aff högdhene komb*er* hafdhe nu rört thera hierta for gudȝ thiänista manȝ josaphatȝ bön skuldh

Nv thäkt*is* konu*n*genom ku*n*göra sino*m* son huat som tidhast var mȝ hano*m*, Om morghoni*n* sände ha*n* ha*no*m badhe budh oc breff[1] swa ludha*n*de awe*n*nir konu*nger* sänd*er* sino*m* älskelighasta son josaphat helso oc wäl magha, Min käraste son ma*n*gfaldelika thanka dröfwa storlika mit hiärta thy at jak findir at alt thȝ os til höre vanȝskas oc foruardh*er* som röker j wädhre, Oc thȝ cristno*m* ma*n*no*m* til höre trifs oc ökis mȝ glädhi Jak vnd*er*star nu thȝ vara sant so*m* thu hauir mik altidh förra sakt, Mykla genw*är*dho tedhe jak thic til orätta Oc thy wär ey faa c*r*istna män 320 hau*er* jak latit dräpa huilkit mik nu träghar storlika, Thiokka tukan äll*er* dymban takir nu bortskridha for mino*m* öghu*m* oc jak hauir fang*i*t litit liws, än et a*n*nat myrkt skyy nalkas som vil fortaka mik liwsit thȝ är vanhopit at faa nadh aff gudhi for mina ohörlika synde Thy bidh*er* jak thic mi*n* käraste son at thu kom til mik raskelika oc tee mik thȝ mik bör göra oc läär thino*m* fadh*er* thȝ som widh*er*thörftelikit är at fölghia, Thäntidh josaphat las thätta brefu*i*t vpfyltis ha*n* mȝ vnd*er* oc store glädhi gik ginsta*n* j sit h*är*berghe oc fiöl korswiis vppa iordhena ou*er* sit änlite for wars h*er*ra biläte oc mȝ sino*m* taro*m* wätte ha*n* iordhe*na* oc sagdhe, Jak thakkar thic min h*er*ra misku*n*samb*er* gudh, mä*n*niskiona

[1] *Förut:* oc badh ha*n* til sik koma

älskar*e* som swa tholomodhelika hau*er* tholt wara syndir oc brut opinadha til thä*n*na dagh. sa*n*nelika wi warom wärdhe wtkastas fra thino änlite oc vardha allo*m* til äptesyyn j thässe wärld som thän store syndughe stadhin pentapolim oc ha*n*s inbyggara huilka thu vpbrände mȝ brä*n*nastens elde, än thit omäteligha tolomodh är misku*n*samlika wtgutit ou*er* os thy vari thu wälsignadh*er* for vta*n* ända, Th*er* äpte lot han ey dwälia vta*n* foor snarlika til sin fadh*er* mȝ ärligho fölghe, Thäntidh fadh*er*no*m* budhadhis sonsins tilqwemd gik ha*n* gladhelika wt mot ha*n*o*m* tok ha*n* j sin famfn, oc kyste ha*n* for sin mun Oc giordhe stora högtidh mȝ mykle glädhi, Josaphat bleff när konu*n*geno*m* sino*m* fadh*er* oc lärdhe hano*m* lifsins wägh, hua ka*n* sighia mȝ[1] hwat vyrdhni*n*g viisdom oc snille thän vnge konu*n*gi*n* läre thän ga*m*bla konu*n*gi*n* alt thȝ got oc gudhelik*i*t var, 321
for thy thän hälghande var mästarin oc äpt*er* hans foreskipa*n* oc vilia fördhis ordhin fram, Ha*n* sagdhe hano*m* oc mȝ ma*n*go*m* sniello*m* ordhu*m* aff gudȝ wäluiliogha godhlek at ha*n* är altidh redheboin misku*n*samlika vidhirtaka allo*m* them mȝ rättom ang*er* oc idhrugha vilia sik til ha*n*s wända oc afflata sino*m* syndo*m*, thy at ingin synd är swa stoor at ey är gudȝ mildheet oc misku*n*d störra, om wi vilio*m* os bätra, thätta sa*n*nadhe ha*n* mȝ ma*n*gom äptedömu*m* oc sc*r*iptena kä*n*nedo*m*

Aff thässe hälghe fortala*n* oc gudhelika wisdom gaffs aue*n*nir konu*n*g*er* storlika j sino hiärta, oc fik starka*n* ang*er* oc idhrugha for sina synder

[1] *Förut:* huru myklo*m*

Oc mʒ höghe röst allo*m* ahöra*n*de afsagdhis ha*n* alle diäwulslike villo, vantro oc affgudha dyrkan Oc vidhirgik wan h*er*ra ihesum christum vara sa*n*nan gudh, ha*n* fiöl a knä for korsins biläte awitte oc straffadhe sik siälfwa*n* for sina omildhet mandrap oc grymlek som ha*n* vppa c*ri*stna män begik, josaphat p*re*dikadhe gudʒ loff swa hetelika for h*er*rom oc förstom oc allo folkeno th*er* var samnadh thäs hälghanʒ nadh tilhiälpa*n*de at alle ropadho som mʒ eno*m* mu*n* stoor är c*ri*stna ma*n*na gudh Oc ingin är a*n*nar g*u*dh vta*n* war h*er*ra ihesus christus mʒ fadh*er*no*m* oc tho*m* hälghanda hedhraskula*n*de, än konu*n*gi*n* aue*n*nir vptändir mʒ gudheliko*m* kärlek gik in j sit palacium grep harmelika al siin affgudh kostelika giordh aff gul oc silfu*er* wrok tho*m* vidh gulw*i*t oc slo tho*m* al
322 j stykke oc lät skipta gullit oc silfuer*i*t j bland fatikt folk, th*er* äpt*er* lät ha*n* mʒ sino*m* son nidh*er*bryta al afgudha mönster j grund kringo*m* alt sit rike oc lät vpbyggia gudhi til hedh*er* ärligha kirkior j sama stadhin, tha hördhis diäflana skral oc thut alla wäg*na* th*er* the wt wrokos aff thera bolek, Th*er* äpte kom biscopin oc c*ri*stnadhe konu*n*gin oc josaphat hult sin fadh*er* til c*ri*stindom oc vardh likamlighin son sins fadh*er*s andelikin fadh*er*, Th*er* äpt*er* tok alt rikit vidh c*ri*stindom oc döptos, oc wurdho swa alle liwsins syner som för waro mörksins syni, alla sottir oc siwkdoma wurdhu th*er* läkte badhe til likama oc siäl oc mang a*n*nor iärtekne giordhe gudh th*er* til trona styrkilse, Sidhan skipadhis biscopa präste oc mu*n*ka som ihesu christi hiordh skuldo andelika födha

Thäntidh konu*ng* aue*n*nir hafdhe swa fulko*m*plika forlatit sina förra villo oc wilde nu göra synda bätring antwardhe ha*n* vp josaphat alt rikit vndir ha*n*s konu*n*gxlika waldh, Oc siälfu*er* tok han a sik et enselik*it* lifu*er*ne strödhe muld a sit howdh som j tho*m* tima var sörghia*n*da ma*n*na sidh*er*, sukkadhe idhkelika oc grät twande sik j sino*m* eghnom taro*m*, oc beddis altidh nadh oc miskun*d* aff gudhi for sina syndir, ha*n* nidhradhe sik swa mykit mʒ angir j ödhmiuktena diwp at ha*n* ey thordhe nä*m*pna gudʒ nampn mʒ sino*m* mu*n*, oc än näppelika tha josaphat manadhe ha*n* th*er* til, ha*n* gik trolika synda bätringena wägh j allo*m* dygdhu*m*, j fyra aar lifdhe ha*n* j storo*m* graat, j myclo atirhald, oc starke twing oc bleff 323 swa dödh*er*,[1] thäntidh thʒ ledh mʒ hano*m* aat ändalyktene tok ha*n* storlika rädhas ami*n*nandis thʒ onda ha*n* hafdhe giort tha var ä josaphat när tröste ha*n* oc hughswaladhe, oc vplypte ha*n*s hop mʒ hughneliko*m* ordhu*m*[2] fadherin räkte wt sina händ*er* thakkande hano*m* oc wälsignadhe thän daghin j huilko*m* ha*n* var född*er* sighiande aldra käraste son ey mi*n* vta*n* hi*m*merik*is* fadh*er*s hwat skal jak thic atirgelda mʒ hwat wälsignilso*m* skal jak thic wälsighna, hwat thak oc loff skal jak göra gudhi for thic, jak var visselika fortappat oc om thic är jak atir fu*n*nin, oc ä mädha*n* ha*n* swa taladhe kyste ha*n* idhkeligha sin kärasta son, oc soni*n* fälte ma*n*g taar ou*er*

---

[1] *Förut:* Josaphat var altidh i [2] *Förut:* Oc thy är visselika hopa*n*de at ha*n*s siäl fik en godha*n* wägh

fadhrin, Th*er* äpt*er* badh ha*n* til gudh oc sagdhe, j thina händir wäluilioghaste oc misku*n*samaste h*er*ra gudh antwardhar jak mi*n* anda, Oc swa j tholkom idhrugha oc synda bätring andwardadhe ha*n* atir gudhi sina siäl, Josaphat giordhe sins fadh*er*s liik wär[d]skyldugha wyrdhni*n*g, oc lagdhe ha*n* j graff j bla*n*d[1] ma*n*ga hälgha män, ey lät ha*n* bethäkkian mꝫ konu*n*gxliko*m* klädho*m* vta*n* mꝫ hans idhrugha harklädhe, ha*n* stodh ou*er* ha*n*s gr*a*ff mꝫ vplypto*m* ha*n*dom til himilin oc badh gudh mꝫ grata*n*de tarom siw dagha om kringin. ingalund viliand*is* thädhan gaa, huarte kom hano*m* mat äll*er* drykk*er* j hugh, attande daghin gik ha*n* j sit palacium oc skipte j bland fatikt 324 folk alla ha*n*s rikedoma at thän som var inga*n*ga skula*n*de gino*m* tranga*n* port skulde ey hindras aff wärdhlena rikedoma byrdhe Fyritighi dagha äpt*er* sins fadh*er*s dödh tha ha*n* hafdhe ärligha haldit ärfwe äpte ha*n* oc fulko*m*pnat alt thꝫ ther tilhördhe lät ha*n* sa*m*man kalla alla sina h*er*ra oc första riddar*a* oc swena oc alla*n* sin almogha, Oc sithia*n*dis a sino*m* domstol sagdhe ha*n* til tho*m* alla, Nu är swa wurdhit som j seen at konu*n*g aue*n*nir mi*n* fadh*er* är dödh*er* som een a*n*nar fatikir man han bortgik for thän rätuisa domi*n* göraskulande räkinskap aff sino lifwerne ey hafwa*n*de nokon hiälpara äll*er* degthingisma*n* mꝫ sik vta*n* sina eghna g*er*ni*n*ga ä huilka the ära, thꝫ sama skal allo*m* mä*n*niskio*m* hända oc ma ey a*n*narledh vara, Hörin mik nu mine käre vini oc brödhir, j witin wäl mina vmga[n]go mꝫ idh*er*,

[1] *Förut:* mit mälla*n*

äpt*er* thz jak fik vndirstandilse til gudh oc var
wärdhugh*er* vardha ha*n*s thiänare, hafdhe jak alla
wärdlena fafängo j hat oc ledho, oc astu*n*dadhe
inkte vta*n* ha*n* ensamin thy var mik astu*n*delik*i*t
bortdragha mik fran w*er*dhlene stiim oc bang, at
jak matte enligha j thysto oc mi*n*s hugx rolighet
thiäna mino*m* gudh. än mi*n*s fadh*er*s hårdzska,
oc gudz budhordh so*m* biudh*er* at hedhra fadh*er*
hindradhe mik th*er* j, tho likowel gudz nadh oc
dygdh tilhiälpa*n*de hau*er* jak ey giort fafänkt ärw-
odhe oc ey onyttelika framlet tolka dagha for thy
jak forlikadhe äll*er* sätte ha*n* siälfua*n* vidh sin gudh
oc h*er*ra ihesum christum, Oc idh*er* alla hau*er* jak
lärt vndirsta oc kä*n*na ensa*m*nan sa*n*nan gudh
oc h*er*ra ofuir al skapat thing, thz giordhe ey
atenast jak vta*n* gudz nadh mz mik, nu är time 325
ganga skulande thiit som ha*n* ledhir mik siälfuir
at betala thät löftit jak hau*er* ha*n*om lowat, Thänkin
nu i oc vardhin ouirena huilkin helzt j vilin til
forman hafua, oc ou*er* idh*er* skal radha, j ärin
nu fulkomlike j gudz vilia oc vitin al ha*n*s budh-
ordh, gangin j tho*m* tha farin j äkke ville,
Thäntidh folkit thätta hördhe, vardh osighelik*i*t
ghny, jämb*er* oc gratir j moghano*m*, skriadhe oc
ropadho at the skuldo ha*n* mista, alle sörgdho
oc gräto ou*er* alla mato oc sworo at the vildo
ha*n* ingalu*n*d släppa, oc widhirfrestadho mz böno*m*
oc mz alle ödhmiukt the ku*n*no, at ha*n* skulde
sik ey fra tho*m* skilia, vppa thz at ha*n* matte
thera graat oc önkeligha laat stilla, lowadhe ha*n*
sik vilia lydha thera vilia, oc lot thom fara hem
til siin, Th*er* äpt*er* kalladhe ha*n* een höfdhinga

til siin, som hanom var käär ouir andra, for hans mildhet oc säflek oc godha liwerne barachias at nampne, han nämpdis oc för j bokene, oc taladhe linligha til hanom oc badh han lioflika taka vidh rikit oc mʒ gudʒ räddugha styra thʒ folkit, huilkit han nekadhe mʒ alle makt oc vilde ingaledhis jaka ther til, tha josaphat thʒ hördhe, taladhe han ey meer ther om j thʒ sinne, Om nattena skreff han et breff til alt folkit, huilkit som hafdhe mang dygdhelikin ordh j sik huru han thom kärlika thakkadhe, oc huru mildelika han thom lärdhe huru the skuldo äras j gudhi oc offra hanom sit liwerne, oc huru the skuldo han lofwa oc hedhra oc bödh thom ingin annan
326 taka til konung vtan än barachiam, thʒ brefuit lät han quart liggia j sino sänga härbärghe, Oc gik swa lönlika wt aff palacio allom owitande, än kunde sik ey länge löna, ginstan om morghonin arla spordhis at konungin var borto, tha fingo alle sorgh oc dröuilse aff nyio, the foro wt snarlika äptir hanom, alle the sökia kundo skogha bärgh oc dala, oc alla wägha, funno the han om sidhe vidh en ström standande a knäm mʒ vplyptom handom, j gudhelikom bönom, tha the fingo han se böriadho the til at grata oc bidhia oc straffadho hans bortgang, josaphat [sagdhe] mine käre brödher hwi ärwodhen j fafänglika, j skulin ey länger hawa mik til konung än for thera thrätna bön gik han ater mʒ thom j sit palacium, Oc allum närwarandum kungiordhe han sina akt oc vilia oc stadfäste mʒ sinom edh at han ey vilde en dagh länger mʒ thom bliwa, han

tok barachiam vidh handena hanom nödhughum oc skipadhe han til konung ouer rikit, satte konungx krono vppa hans höwudh oc konunxlikin gulring a hans hand, oc wände sik öster oc badh til gudh for hanom oc for allom moghanom, ther äpte vände han sik om til barachiam oc sagdhe, se brodher jak anduardhar thic thänna hiordhena, ouer huilka thän hälgheande hauer giort thic til konung styraskolande vars herra folk huilkit han van mʒ sino blodhe Oc vit thʒ at thäs höghre waldh thu hauer fangit aff gudhi thäs mera räkinskap äst thu pliktugher at göra, Mʒ thässom ordhum oc mangom androm slikom lärdhe han barachiam, tha han hafdhe thʒ langa stund giort, sagdhe han, Nu mine käre brödher jak and- 327 wardhar idher gudhi som forma at göra idher äwinnelikx sälikhetʒ ärwingia, ther äpter kyste han barachiam som han hafdhe tha skipat til konung Oc alla sina första oc herra tha wtgutus taar alla wägna sannelika aff innersta hiärtans sorgh, Oc ropadho mʒ höghe röst ve är os for ysäld, at wi skulum mista thic wan fadher oc frälsara, om thic fingom wi känna gudh oc ärom frälste fran villo, oc funnom rolikhet oc huilo aff allo ondo, än han huxswaladhe thom mʒ hughnelikom ordhum, Oc thom allom aseande gik han aff palacio, Oc mästadelin fölgdhe hanom wt aff stadhin, oc vildo hanom fölghia ä hwart han ginge, oc aldri fran hanom skilias, än mʒ store nödh gat han thom atirwänt badhe mʒ linom ordhum oc stridhum,

Mädh thässe matto gik nu thän vnge konungin aff sino rike starkir oc gladher swa som

nokor ware komi*n* aff lango wtläghe atir til sit fädh*er*nis land, ha*n* var klädder mꝫ tho*m* klädho*m* ha*n* var van at ga vti, än vndir sino*m* klädho*m* näst sik hafdhe ha*n* et hart vllit klädhe som barlam hafdhe ha*no*m gifuit tha the skildos aat, första nattena gäste ha*n* til een fatikan ma*n*, th*er* foor ha*n* aff sino*m* klädho*m* oc gaff tho*m* husbondano*m* oc thätta var ha*n*s yt*er*sta almosa ha*n* gaff h*är* j w*er*dlene. gladh*er* gik han aff gardhe vppa thän wägh so*m* ledde j ödhkn*i*t huarte bar ha*n* mꝫ sik brödh äll*er* vatn oc inkte a*n*nat thꝫ so*m* hördhe til mä*n*niskio födho, ey hafdhe ha*n* a*n*nor klädhe än thꝫ hardha klädhit so*m* vi om taladhu*m* litit förra, Aff the hete astu*n*dan [han]
328 hafdhe til gudh var ha*n* swa aldir vptänd*er* aff thäs odödheligha konu*n*gsi*n*s bri*n*nanda kärlek at ha*n* var swa som affkomi*n* sik siälfwo*m* Oc var wurdhin aff ha*n*s kärlek aldir drukkin Thy ma sighias aff ha*no*m thꝫ p*ro*pheti*n* sc*ri*war j psaltareno*m*, Swa so*m* hiortin girnas til vatn käldo*na*, swa girnas miin siäl til thic mi*n* h*er*ra gudh so*m* äst lifsins kälda, Swa gik ha*n* j villa ödknena glädhiand*is* j si*n*ne siäl at ha*n* hafdhe afflaght alla w*er*dꝫlika thinga byrdhe, ha*n* ropadhe til g*u*dh oc sagdhe O h*er*ra gudh giff mik at fi*n*na thän wägh at huilko*m* jak ma koma til thiin thy at miin siäl är sarghat aff thino*m* kärlek Jnkte aat ha*n* a*n*nat än yrtir oc rötir som vaxte j ödhknene oc aat än aff tho*m* sparlika aff vatnlöso hafdhe ha*n* stora nödh ha*n* fa*n* siäldan vatn j the ödkn ha*n* matte drikka, alꝫinkte bar ha*n* mꝫ sik vta*n* thꝫ klädhit ha*n* hafdhe hult sin likama

mȝ, ha*n* gik alt öst*er* södh*er* moot solene starkasta hita, oc bran thäs hetar*e* j thörst oc twingadhis rädhelika aff solena bruna än ha*n*s astu*n*dan til gudh forwan naturena oc wtsläkte likama*n*s thörst,

Awu*n*dsiwke diäwlin vpuäkte ha*no*m ma*n*g frestilse j ödknene ha*n* sköt ha*no*m j hugh at thänkia ha*n*s konu*n*glika wald oc äro ha*n* hafdhe ou*er*giu*i*t, oc the huasheet oc ärwodhe ha*n* hafdhe a sik tak*i*t, oc vilde ha*n* th*e*r mȝ atirwända, Sidha*n* diäwlin fan at thȝ ku*n*de inkte hiälpa, tok han vppa sik manga handa gry*m*ma diwra liknilse rädhelica riwtande oc gapa*n*de so*m* the skuldo ha*n* swälgha oc vilde ha*n* th*e*r mȝ rädha, ha*n* ko*m* stu*n*dom aat ha*no*m mȝ draghno swärdhe oc 329 hötte at ha*n* vilde ha*n* hugga om ha*n* ey ginsta*n* vilde sik omwända, ha*n* skop sik oc j draka oc etirorma, än thän starke stridȝma*n*ni*n* oc godhe gudȝ riddarin bleff altidh orädd*er* j sino*m* hugh ha*n* hafdhe tilflyilse til thän högxsta, ha*n* taladhe til diäwulin oc sagdhe O thu forrädhar*e* thȝ är mik ey oku*n*nukt hua thu äst so*m* thätta vpwäkk*er* thu äst van aff ophofueno göra tholik swik mä*n*niskione, gudh är mik hiälpar*e* oc jak skal forsma alla mina owini, oc giordhe korsins tekn for sik, oc ginsta*n* var borto alt diäwlsins gab ha*n* gik gladh*er* oc styrkt*er* aff gudȝ dygdh oc kom til the ökn omsidhe so*m* kalladhis sennar j hulko barlam hafdhe sin bolek, th*er* fan ha*n* vatn oc släkte sin thörst, j the ydkn va*n*dradhe josaphat tu aar om kring, oc ku*n*de ey fi*n*na barlam, thäntidh tu aar varo framlidhin oc war h*er*ra hafdhe ha*n*s stadhughet pröuat fan ha*n* äpte gudȝ

vilia en litin stigh som ledde til et ermeta boo, j huilko ha*n* fan een mu*n*k hafua[n]de ärmeta liw*er*ne huilkin ha*n* tok aff hiärta*n*s glädhi kärlika j sin fampn oc kyste oc badh ha*n* visa sik barlam, aff ha*no*m fik ha*n* vita rätta*n* wägh thiit barlam bodhe, nu gik josaphat gladh*er* oc styrkt*er* aff godho hopi, oc kom for barlams cella, ha*n* böste a dören oc sagdhe wälsigna fadh*er* wälsighna, tha barlam fik höra röstena gik ha*n* wt til ha*no*m aff si*n*ne skrubbo, han kändin j andan*om* huilkin ha*n* ku*n*nde ey visselika käna m; likamblikom öghu*m* for th; vndirlika omskipte ha*n* hafdhe nu fangit, for the faghra oc lustelika asyyn ha*n* förra hafdhe j sino*m* blomstrande vng-
330 dom, for thy ha*n* var nu swarter wordin aff solinne hita, mykit haar oc langt skäg hafua*n*de, änlitit war maghirt, oc öghone*n* insunken, öghnabran bortnöt aff flytande tharom oc myklo armodh oc fatighdo*m*, Än josaphat kände sin andelica fadh*er* aff gambla hampneno*m* huilke*n* ha*n* hafde tha the at skildos Tha wände gamble ma*n*ne*n* sigh i östir oc badh sina bön oc thakkadhe gudhi, oc nar han hafde sakt amen äpt*er* bönena, helsadhe hwa*r* a*n*nan oc toghos i fampn oc kystos m; största kärlek, oc aff i*n*nelikom storo*m* kärlek th*er* the sina i millo*m* hafde kundo the ey mättas

Tha böriadhe barlam sina tala*n* oc sagdhe var wäl komi*n* gud; son oc hy*m*merik*is* ärwinge om wan h*er*ra ihesum christum huilkin thu älskadhe oc w*är*dhskyldelika astundadhe ou*er* al forgängelik w*er*;lik thing thu giordhe so*m* een wiis köpma*n* oc snieldir salde alt bort th; han hafdhe oc köpte

atir een dyrasta*n* sten th*er* äpte böriadhe josaphat sighia hano*m* alt thȝ hano*m* var hänt oc giort äpt*er* ha*n*s bort färdh Oc huru g*u*dh hafdhe all thing vänt til thera sa*m*qwämd til en sälan oc godha*n* ända huilk*i*t thän ga*m*ble barlam lystelika hördhe mykit vndrande oc aff store glädhi sagdhe ha*n* grata*n*de loff hedh*er* oc äro vari thic war gudh so*m* altidh äst när oc hiälp*er* tho*m* thic älska, mädha*n* the swa gladhelika vidh*er*taladhos ledh daghin fram oc qwäldin var j ha*n*dom, tha stodho the vp til gudhelika böna, oc huldo gudhe[li]k*i*t ämbite, Sidha*n* redde barlam rikt bordh fult mȝ andeliko*m* krasom, han satte fram raan kaal so*m* ha*n* hafdhe siälfu*er* plantat, nokra faa dadhla som ey fu*n*nos j the ödhkn, oc skogx rötir, the laso til bordȝ oc ato oc drukko aff vatn käldone th*er* var när oc thakkadho gudhi, Josaphat bleff swa när barlam j ma*n*g aar j swa store gudhlighet at thera vmganga ouirgik manȝ vndirsta*n*dilse, lydhande hano*m* j allo*m* thingo*m* som sino*m* mästara 331 oc fadh*er*. oc öfdhe sik siälfua*n* j allo*m* dygdho*m*, aldra bäst lärdh*er* at strida mot diäfvulsins frestilsom Swa myk*i*t gudhelik*i*t ärwodhe hafdhe ha*n* j si*n*ne omga*n*go at barlam so*m* flere aar hafdhe fra*m*let j tholko vndradhe th*er* storlika vppa. for thy ängin var the stu*n*d äll*er* pu*n*cter som ha*n* tappadhe fafängelika, än tho at ha*n* var j ödknene, Oc thätta är sanelika mu*n*ka skipilse aldri fi*n*nas fafäng*er* j andeliko ärwodhe

I swa mato vmgingo the badhe saman barlam oc josaphat langa*n* tima j hälgho liw*er*ne mȝ störsto*m* gudheliko*m* kärlek, Nu framlidhno*m*

ma*n*go*m* arom oc äpte mykit ärwodhe kalladhe barlam en dagh til sik josaphat sin andelika son oc sagdhe, käraste josaphat swa hafdhe g*u*dh foreseet at thic tilbördhe j thässe ödhmark byggia, christus lofwadhe mik tha jak badh for thic at jak skulde thik fa see för mi*n* dödh, ha*n* fulko*m*nadhe thʒ jak astu*n*dadhe, Nu for thy at timen är komi*n* j huilko*m* jak skal hädha*n* skilias oc dödhin är for durom oc[1] miin astundan at vara mʒ christo är fulko*m*nat, thy mi*n* kär*e* son höl mi*n* likama mʒ jordh oc antwardha atir jordhene sina muld, Oc thu bliff h*ä*r qwar j thässo*m* stadheno*m* j andeliko liw*er*ne oc minʒ vppa mik j thino*m* ödhmiuktʒ gärni*n*go*m* thy at jak rädhis at diäfla*na* göra mik vanlika hindir for mina ma*n*gfalda glömsko än thu mi*n* kär*e* son[2] haff ey ledho vidh andelik*i*t
332 ärwodhe oc tima*n*s framdräkt Oc räʒ ey diäfla*na* ilʒsko, vta*n* thu värnadh*er* mʒ gudʒ dygdh vrak tho*m* diäruelika fra thic oc gör thic atlöghe aff thera va*n*makt, Oc var altidh swa som bidhandis dödhin hwan dagh, oc räkna ä thän daghin so*m* senar*e* komb*er* vara thins andelix lifu*er*nis opbörni*n*g, oc ände, Thäntidh barlam hafdhe thätta saght ru*n*no taar aff josaphatʒ öghu*m* som a*n*nar strömb*er* ou*er* alla matto, gratand*is* atskilnadhen badh ha*n* aträghelika at barlam skulde ha*n* ey forlata vta*n* hafua ha*n* mʒ sik til fölghislagha. oc lata ha*n* mʒ sik döö oc sagdhe O fadh*er* lat mik äkke h*ä*r j w*er*dlene äpt*er* thic blifwa hui letar thu swa mykit thit eghit gaghn oc ey thins

[1] *Förut:* är alt fulko*m*pnat thʒ jak j thässe wäräld hau*er* astu*n*dat [2] *Förut:* styx ey vid

iämc*ri*stins, thu far siälfu*er* til huilo Oc mik atirlat*er* thu j ysäld oc dröuilse för än jak är wäl öfdh*er* j andeliko lifu*er*ne jak bidh*er* thic kär*e* fadh*er* at thu bidh gudh th*er* om at jak maghe thic aff thässe v*er*dlene fö[l]ghia barlam swaradhe linligha o mi*n* son wi skulo*m* ey motesta gudȝ obegripeligha domo*m*, jak hau*er* optelika bidh gudh th*er* om at wi aldri skuldo*m* atskilias än mik är ku*n*nokt giort aff ha*n*s godhlek at ey är ganglikit thic nu affläggia likama*n*s byrdhe vta*n* thic tilbör blifwa j stridhene oc öfni*n*gene til thäs thu hau*er* thic siälfwo*m* sa*m*mansat oc smidhat ena ärlikare oc mer skina*n*da krono, Thu hafu*er* ey än fulko*m*plika striit, til the löön thic äru reed, thic til bör nokot h*ä*r ärwodha at thu skalt gladh*er* jnga j thins h*er*ra glädhi, Jak är när hu*n*d*ra*tha aara gamal aff them hau*er* jak framleet j thässe ydhkn lxxv aar, än thic är ey swa la*n*g*er* time forelagdh*er*, tho bör thic nokot nalkas ha*n*o*m* Swaso*m* war h*er*ra biudh*er* Tak 333' thy mi*n* kära [son] gladhelica vidh*er* thy som stadgat är aff gudhi

Th*er* äpt*er* sände barlam josaphat til nokra brödh*er* som bygdho j ydhknene lankt fran ha*nom* at hämta the thing som hördho til gudȝ thiänist oc til at wighia gudȝ licama, josaphat fulko*m*pnadhe raskelica sins mästa*ra* budh oc foor snarlika thy at ha*n* räddis at barlam skulde dö mädhan ha*n* ware borto oc ha*n* finge swa största dröuilse oc skadha j thy at ha*n* ey finge ha*n*s yttersta radh oc kä*n*nedom oc miste ha*n*s wälsignilse j thera atskilnadhe thy lot ha*n* sik liidha oc ändadhe

wäl sit ära*n*de kom raskelika at*er*, hawa*n*de mʒ sik thʒ ha*n* var äptesänder, tha wigdhe thän hälghe barlam gudʒ w*är*dhugha likama oc nötte först siälfu*er* oc sidhan gaff ha*n* iosaphat oc gladdis j si*n*ne siäl, th*er* äpt*er* sattos the til bordh oc toko mat äpt*er* thera sidwänio, oc barlam vpnyiadhe for iosaphat hälaghan kä*n*nedom Oc födde ha*n*s siäl a*n*nat sin mʒ hughneliko*m* oc besta*n*deliko*m* ordhum Oc j bland a*n*nor ordh sagdhe ha*n* Min käriste son ey sa*m*man föghio*m*s vi h*är* äpt*er* j thässe w*er*dlene badhe vidh et bordh thy at jak gaar nu vppa thän almä*n*ligha wäghin som alle mine forfädh*er* gingo for mik, än thic til bör at göma gudʒ budhordh Oc tee thina stadhughet j thä*n*na stadheno*m* alt til ända*n*, ami*n*nandis altidh thʒ jak hau*er* thic lärt, Oc minʒ idhkelika vppa mina siäl oc gläʒ sälika j waro*m* h*er*ra thy at thu fang*er* got byte, for fals oc flätio the sälikhet th*er* aldri ändas ha*n* komb*er* sköt som
334 thic skal atirgelda w*är*dhugh löön for thit ärwodhe slik hughnelikin ordh taladhe barlam til qwäldin oc alla nattena än josaphat formatte ey liidha the*ra* atskilnat vta*n* mʒ osighelike sorgh oc dröuilso*m* Nu thäntidh daghin ko*m* a hi*m*melin lyktadhe ha*n* si*n*ne talan, oc oplypte sina händir oc öghon sighia*n*de H*er*ra mi*n* gudh so*m* hwan stadh äst närvara*n*de oc vpfyller al thing jak thakkar thic at thu skodhadhe mina ödhmiukt oc giordhe mik w*är*dugha*n* fulko*m*pna min tima wtläghe j rätte tro oc thi*n*na budhordha wägh. O misku*n*samaste oc allra bäste h*er*ra tak mik nu j thin äw*är*dhelika bolek oc minʒ ey mina synd*er* som

jak giordhe mot thino*m* vilia vita*n*d*is* äll*er* owita*n*dis, göm oc thä*n*na thin trona thiänista ma*n* huilkin thu vilde at jak ow*är*dugh*er* skulde forese fräls ha*n* aff alle fafängo oc owinsi*n*s fre[s]tilso*m* oc giff hano*m* vald oc makt at synd*er*slita oc forwi*n*na diäwulsi*n*s snarur so*m* ha*n* pläghar säthia for tho*m* so*m* thic älska, Tha ha*n* hafdhe lyktat thässa böön tok ha*n* josaphat j sin fampn oc kyste ha*n* lioflika for sin mu*n*, oc signadhe sik sielfu*er* mȝ korsins tekn, wträkte sina föt*er* sa*m*ma*n*fögdhe sina händ*er* oc mȝ blidho änlite huiltis ha*n* j fridhi, Tha fiöl josaphat ou*er* ha*n* sukka*n*de oc grata*n*de ou*er* alla mato twande ha*n*s likama mȝ sino*m* taaro*m* oc swöpte ha*n* j thy harkledhe so*m* barlam hafdhe ha*n*om gifu*i*t j palacio j thera atskilnat, Oc sang alla*n* thän daghin oc nattena ou*er* hano*m* psalma oc gudhelika bönir oc wätte idhkelika thän w*är*dhugha licama*n* mȝ sino*m* taro*m*, Nästa daghin äpte groff ha*n* ena g*ra*ff hart när thera sella oc mȝ största gudhlikhet oc wyrdhni*n*g lagdhe ha*n* thän hälgha likama*n* ther vti Th*er* äpt*er* vpräkte ha*n* sina händ*er* oc badh til 335 gudh aff i*n*narstom hugh oc vilia sighiande swa. Härra gudh alȝwaldugh*er* hör mina bön thy at jak ropar til thiin, Misku*n*na mik oc hör mik for thy at jak aff allo mino hiärta söker thic, varmi*n* hiälpare owirgiff mik äkke oc forsma mik ey mi*n* gudh oc mi*n* helare for thy fadh*er* oc modh*er* forläto mik oc h*er*ran tok vidh mik Oc ku*n*gör mik wäghin j huilko*m* jak skal gaa oc gör mik helan for thins älskelika thiänista manȝ bön barlams thy at thu äst godh*er* oc sandir man-

kõnsins älskar*e* Thäntidh ha*n* lyktadhe bõnena so*m*pnadhe ha*n* grata*n*de vid *gra*fwe*na* oc sa j andelike. syyn the rädhelika mä*n*nena koma til siin huilka ha*n* hafdhe fõrra seet oc the leddo ha*n* ou*er* the stora oc widha lystelika markena so*m* aff sagdhis fõrra til thän ärlighasta skina*n*da stadhin pryddan mȝ osighelike fäghrindh tha the ingi*n*go mõtte tho*m* and*re* män skina*n*de mȝ myklo klarhet bära*n*de cronor j thera hando*m* reda oc tilskikkadha mȝ osigheliko*m* wänlek the waro swa faghra at aldri hafdhe mä*n*niskio õghon fõrra tholka seet, Josaphat spordhe hwem äru thässa ärlika skina*n*da cronor reda, the swaradho, the ena är thik thänkt for the ma*n*ga siäla thu frälste fran diäfwulsi*n*s villo, oc än skal ho*n* hõghtidhelighar*e* prydhas for thit ärmeta lifw*er*ne thu äst j staddir, om thu stadhelika oc ma*n*lika th*er* j blifuir til dõdhin, the andra crona*n* skal oc vara thiin än thic tilbör fa hona thino*m* fadh*er*. huilkin
336 om thic forlot onda*n* syndena wägh oc mȝ sa*n*no*m* ang*er* oc idhrugha gõra*n*de synda bätri*n*g vardh ha*n* forlikadh*er* mȝ waro*m* h*er*ra, tha iosaphat thȝ hõrdhe tok ha*n* the ordhin tu*n*glika swa som hano*m* nokot mistykte vppa tho*m* oc sagdhe, huru är thȝ mõghelik*i*t är thȝ ey olika at mi*n* fadh*er* for ensa*m*pnan ang*er* oc idhrugha for sina syndir skal faa jämpn oc lika lõn vidh mik so*m* swa mykla mõdho oc ärfwodhe hau*er* for gudȝ skuldh tholt, ginsta*n* ha*n* hafdhe swa talat thykte ha*no*m at ha*n* saa barlam när sik sta*n*da awita*n*de ha*n* for siin ordh sighia*n*de. josaphat thätta äru miin ordh jak hau*er* thic fõrra saght tha

thu vardh*er* fulstupplika riker skal thu ey vara wäluiliogh*er* äll*er* mild*er* oc thu twäkadhe j thy ordheno, huru dröuis thu nu aff thino*m* oc thins fadh*ers* jämpno*m* oc liko*m* hedh*er* oc löno*m*, hwi glädꝫ thu ey häld*er* at thiin mykla bön är hördh när gudhi for ha*n*om, josaphat swar*adhe* so*m* ha*n* var altid van at sighia misku*n*da fadh*er* misku*n*da, oc wiis mik hwar thu boor, barlam sagdhe mit j thä*n*na stora lystelika stadheno*m* var jak w*är*dhugh fa min boleek, tha badh josaphat barlam so*m* ha*n*om thykte ledha sik in j sit heem oc lata ha*n* altidh när sik blifwa, barlam swar*adhe* thꝫ är ey än thän timen komi*n* j huilko*m* thu mat h*är* byggia, mädhan thu äst än thyngd*er* aff kötliko*m* likama, än blifu*er* thu ma*n*lika til ändelyktena som jak hau*er* thic budhit komb*er* thu raskelika hiit oc vardh*er* w*är*dug*er* fa sama bolek 337 oc skalt hafua oc nythia sama äro oc glädhi oc wi skulu*m* ewi*n*nelika sa*m*ma*n* blifwa, josaphat vaknadhe myk*i*t styrkt*er* oc hughnadh*er* j si*n*ne siäl aff the osighelike äro oc liwse ha*n* hafdhe seet Oc myk*i*t vndrande lofwadhe ha*n* gudh mꝫ sa*n*g oc läsni*n*g

Josaphat bleff th*er* qwar swa länge ha*n* lifdhe hawa*n*de sa*n*nelika vppa iordhene ängla lifw*er*ne, twi[n]ga*n*de sik nu meer än för äpt*er* barlams dödh, vppa fämpta aar oc xx var ha*n* tha ha*n* vidh*er*sagdhe oc ou*er*gaff w*er*ꝫlik*i*t rike oc vndirgaff sik ärmeta lifu*er*ne Oc xxxv aar lifdhe ha*n* oc vmgik j ödhknene Ma*n*ga siäla hafdhe ha*n* vndrykt diäfleno*m* förra. oc offrat tho*m* waro*m* h*er*ra oc j thy forskuldadhe ha*n* ap*ost*ola nadh.

ha*n* var visselika martyr j vilian*om* thy at ha*n* trolika p*re*dikadhe christum for konu*n*go*m* oc förstom, ha*n* forwan oc mȝ gudȝ dygdh ma*n*ga orena anda j ödknene oc thera fre[s]tilse thy vardh ha*n* wä*r*dhugh*er* vardha luttakar*e* hymerik*is* äro oc gafwo, Oc äpte lankt ärwodhe foor ha*n* sälika aff thässo lifwe til fridȝsins h*er*ra oc anamadhe the ärona crono so*m* ha*no*m var lofuat förra, oc är nu wä*r*dugh*er* altidh see sin gudh oc h*er*ra huilkin ha*n* swa hetelika älskadhe oc astu*n*dadhe ou*er* al thing h*ä*r j w*er*dlene, Gudh opinbaradhe ha*n*s dödh thom hälagha ermetanom som josaphat wiiste wäghin til barlam tha ha*n* sökte j ydknene äpt*er* ha*no*m so*m* för var saght, huilkin ginstan thiit kom oc iordadhe hedh*er*lika ha*n*s hälgha likama mȝ loff oc sa*n*g j ha*n*s fadh*er*s barlams g*ra*ff oc fulko*m*pnadhe mȝ största gudhlikhet alt thȝ th*er* til hördhe, Thy thȝ höfdhe wäl at thera licama skulde til sama*n* vara j jordhene huilkra siäla äui*n*nelika ära sa*m*ma*n*fögdhe j hy*m*merike

338 Th*er* äpt*er* tedhis tho*m* sa*m*ma ärmeta*no*m een rädhelikin ma*n* oc badh ha*n* fara til barachiam konu*n*g j india land oc ku*n*göra ha*no*m huat tidhast var om josaphat oc barlam, Ha*n* giordhe so*m* ha*no*m var budh*i*t oc ko*m* til konu*n*gi*n*, än konu*n*gin lot ey dwälia vta*n* foor gi*n*sta*n* aff stadh mȝ myklo ärligho fölghie oc ko*m* til thera g*ra*ff oc seande g*ra*fwe*na* tok ha*n* starkelika til at g*ra*ta. oc fleste the mȝ ha*no*m waro, ha*n* lot aff g*ra*fuene taka thȝ vppa var laght oc sa th*er* barlam oc josaphat fagh*er*lika sama*n* liggia mȝ allo*m* lim-

o*m* helom oc ospiäldadho*m* oc thera likama oc klädhe waro alʒti*n*gx oskadda aff alle rötelikhet oc ey hafdho the mist*thera eghin lit Oc aff thera gr*a*ff wtgik ald*ra* sötasta lukt, oc ey fanʒ nokor styghet äll*er* fwlnat j hä*n*ne, Konu*n*gin tok siälfu*er* vp the hälgha likama*na* mʒ största wyrdhni*n*g oc fördhe tho*m* mʒ hedh*er* oc äro j sit rike Thäntidh ryktit kom j bland folkit aff thy som giort var flykto thiit otalikir moghe aff allo*m* stadhu*m*, landu*m* oc rikom th*er* omkring at bedhas miskʋ*n*d aff gudhi oc hedhra thera hälgha likama mʒ ympno*m* oc lofsa*n*go*m* mʒ la*m*po*m* oc bri*nn*a*n*de vaxliuso*m*, Thera likama sattos nidh*er* j the sama howudh kirkio so*m* josaphat lot först byggia j sino*m* hofwdh stadh j sino rike, mang järtekne giordhe g*u*dh j tho*m* timano*m* the fördhos oc nidhirsattos, oc th*er* äpt*er*, oc g*u*dh opinbaradhe sina misku*n*d ma*n*gfaldelika for thässa si*n*na thiänista ma*n*na w*är*dughet til si*n*s na*m*ps hedh*er* oc äro, konu*n*gin sagh siälfu*er* oc ald*er* moghen the iärtekn g*u*dh giordhe for thera skuldh tha thʒ spordhis j a*n*nor rike komo thiit otalike siwke oc fingo alle hielp oc helso, Oc alle höra*n*de josaphatʒ ängla lifu*er*ne oc ha*n*s bri*nn*a*n*de kärlek ha*n* hafdhe aff sino*m* barndo*m* til wa*n* h*er*ra vndradho the storlika oc lofwadho gudh for all thing, amen.

Rättelser.

Sida	rad	
3	24	falshetene *rättadt från* falsetene
5	6	höktidh *r. fr.* hoktidh
—	11	äwi*n*nelika » awi*n*nelika
—	17	högxta » höxgta
6	14	dyäfulsins » dyafulsins
7	19	thiänar*e* » thianar*e*
—	32	mote » mate
8	10	bortbyt » borbyt
9	28	thogh » thagh
10	27	lydhir » bidhir *enligt conceptet*
11	18	osigheliko*m* » ösigheliko*m*
—	20	äll*er* » all*er*
12	5	vnfangne » vnfange
13	4	sinnet *har ett oriktigt förkortningstecken*
—	10	vidher — *r. fr.* vidhu?
17	2	ensa*m*pnom » esa*m*pnom
18	6	Mik » Min
—	14	*ett* Tha *utelemnadt efter* thän
20	15	konu*n*gsins *r. fr.* konu*n*gsis
23	29	ohelsamlighe » ohelsamlolighe
—	30	manȝins » manȝis
24	4	naturligha » narturligha
—	10	a*n*nan » a*n*nat
29	18	j *står 2 gånger i handskriften*
—	31	oc » » »
30	31	som *r. fr.* so *Likaså* 56 12
36	21	hu*n*din » hu*n*dit
—	32	mä*n*n » ma*n*n

Sida	rad				
42	31	frömadhan	*r. fr.*	frömadha	
45	24	höghsläktadha	»	höghsläktagha	
46	2	ärfwodadhe	»	ärfwadhe	
48	5	sig	»	sik	
50	2	yt*ra*klädomi*n*	»	yt*ra*klänomi*n*	
55	1	nattena	»	nättena	
—	8	arachim	»	archinus	
57	29	närwaru	»	näwaru	
58	6	grymare	»	grymaro*m*	
—	17	pinona	»	pinonona	
60	11	borttakit	»	bortakit	
—	15	barndo*ms*	»	bardo*ms*	*Likaså* 78 4
62	7	luttakande	»	lutkande	
—	24	c*ri*stna	»	c*ri*sta	
63	16	a	»	oc?	
—	27	folksins	»	foksins	
64	23	fädh*er*nis	»	fädhnis	
67	13	foro	»	fora	
69	21	kännas	»	känns	
—	22	fadheren	»	fadhere	
70	3	nakor	»	narkor	
72	6	manga	»	maga	
73	13	eno	»	ena	
75	8	odödhelika	»	ödödhelika	
—	29	diäwlsins	»	diwlsins	
76	17	liwandis	»	liwadis	*Likaså* 80 30
78	8	*ett dubbelt* mina *utelemnadt*			
—	15	vtan	*r. fr.*	vta	*Likaså* 80 19
79	15	mango*m*	»	mago*m*	
80	26	lukt	»	luk	
81	31	theodas	»	theoda	
91	27	fortappat	»	fortappar	
92	6	wärdskyldugha	»	wärskyldugha	
—	15	rikedoma	»	rikedomona	
—	31	vmgango	»	vmgago	
94	26	sagdhe *tillagdt*			
—	27	ärwodhen	*r. fr.*	ärwadhen	

Sida	rad				
96	14	han *tillagdt*			
98	2	hafuande	*r. fr.*	hafuade	
—	32	han	»	tha	
99	11	gudheliki*t*	»	gudheki*t*	
101	5	fölghia	»	föghia	
—	21	son *tillagdt*			
103	4	frestilsom	*r. fr.*	fretilsom	*Likaså* 106 4
104	10	tilskikkadha	»	tilsnikkadha	
105	26	twinga*n*de	»	twiga*n*de	
106	5	vardha	»	värdha	
107	14	*ett dubbelt* först *utelemnadt.*			

Romances (I.)
§ Seven Wise Masters.

SJU VISE MÄSTARE.

A.

— — — — — — — — — — — —

Början felar, men kan läsas i nästföljande yngre öfversättning.

— — — — — — — — — — — —

Thy at thȝ ma hända. thȝ i faa aldre flere söner k. xxv än ho*num*. Hwi wilin i thȝ han skal liffwa swa enlika, taghin han heem. thȝ iak matte se ho*num* mȝ idh*er*. thy at modh*er*likin elskoghe thwingar mik th*er* til Kesaren kalladhe sit sändebudh oc sagdhe swa. Far oc helsa siw wisa mästara oc sigh th*em* thȝ. at iak astu*n*dar se mi*n* son. oc wil iak wita än han haffw*er* nakath lärt i swa langan tima som the haffwa han hafft Budhith foor aff stadh oc wardh wäl vntfangith aff the siw mästara. thy at budhith helsadhe th*em* a kesarens weyna sighiande swa Kesaren bidh*er* idh*er* thȝ hans son skal heem koma. thy at han wil wita hwath han haffw*er* när idh*er* läärt The wiise mästarene swaradho budhith Thȝ tilbör thȝ wi skulu*m* mote sighia kesareno*m* i thy at han kan ey genast koma Tha th*e*n daghin war lidhen oc manen skeen klar mot minnat. tha gingo the wiise mästarene mȝ kesarens son i yrtagardhin. oc skoddo granlika manan oc andra stiärnor Kato som war wisast aff th*em* sa gra*n*lika i manano*m* oc stiärnomen. thy at han wiste aldra bäȝst th*er*a skipilse. och sagdhe til sinna kompana Waktin

at gra*n*lika alle. Kesarin bödh os thȝ wi skulu*m* fara til room. oc haffwa mȝ os hans son, görom wi thȝ. tha döör hans son widh thȝ första ordh th*e*r han talar oc tha ärom wi fordarffwadhe alle sama*n* thȝ seer iak i mananom Alle the andro mästarene waktadho at oc sagd[ho thȝ sant] wara Kesarens son sa granlik[a a ena stiär]no widh manan. oc kalladhe [genstan a mästa]rana. oc sagdhe swa Jak seer [nw aff thässe] stiärnonne när mananom. a[t om jak haffwer] mik at*er*haldith i siw dagha [aff alla talan] tha wardh*e*r iak fräls aff dö[dh oc i bliffwin] ofordärffwadhe. oc tha the sa[gho opa thässa] stiärnonna. tha sannadho the [hans ordh] Tha sagdhe bancillas Thȝ tilbör [at wi ta]kom got raadh Kesarens son sag[dhe til] th*e*m Jak wil wäl radha idh*e*r got r[aadh] än i wilin mik tro The spordho ho*nu*m a[t] hwru thȝ matte wara Ok han sagdhe til th*e*m Mik bör alstingis thighia i siw dagha. oc i ärin alle wiise oc frome. oc tho haffwin i litin skäl oc wiisdoom än ey kan hwar idh*e*r mik wärna en dagh Sannelika sagdhe bancillas. Wäl skal iak aff koma mi*n* dagh Sannelika sagdhe kato. swa skal oc iak mi*n* dagh Ok swa sagdho alle the andro Tha swaradhe kesarens son J swa dana mato maghom wi alle frälsas Nw bör til thȝ hwar idh*e*r skal koma sin dagh mȝ sinne saghu. for thy thȝ iak
k. xxv verso kan ey andraledhis vndan koma J skulin wara när i stadhin som het*er* sancti martini skogh. iak weet thȝ wäl thȝ mik staar for*e* stoor wadhe. oc mit liiff hänger a enne wäghskaal. thy bidh*er* iak idh*e*r for*e* gudȝ skuld. thȝ i mi*n*nins a mik.

thy at iak säter mit liiff i idhra händer Ok the iättadho ho*num* thȝ at the skullo han frälsa Th*er* äpt*er* komo the in i sit hws. oc tedho kesarens budh bliit änlite Alla the nattena la kesarens son waken for*e* margha handa thanka skuld. oc om morghonen sagdhe han mästaromen godha nat oc stegh pa sin häst oc redh til room. oc mästarene waro at*er* i skoghin Tha kesaren hördhe thȝ at hans son kom. tha reedh han moot ho*num* mȝ stoort herskap oc togh han i sin fa*m*pn oc mintis widh hans mwn. Ok sonen bödh sino*m* fadh*er* wärdhskyllogha ödhmiwkt mȝ bughan oc teknom. oc allom th*e*m som mȝ ho*num* waro och stegh aff sin häst for*e* sins fadh*e*rs hws oc fadheren togh han i hans hand. oc ledde han op. oc spordhe hwru han matte Ok han negh ho*num* oc swaradhe enkte Kesaren sagdhe til ho*num* Son hwi talar thu ey Ok ey swaradhe han än tha Tha kalladhe kesaren sit budh so*m* mȝ ho*num* kom. och sagdhe til ho*num* Hwi mon mi*n* son ey tala. iak tror thȝ at han haffwer mist maalith Budhith swaradhe ho*num* J dagh arla taladhe han wäl alt hwath han wille tala Tha kesarinnan hördhe thȝ at kesare*ns* son war komin. tha wardh hon gladh. oc ta[ladhe hon tha en]kte vta*n* klädde sik dyrlika oc [fagherlika oc gik] mȝ mykin frwgho skara. oc satte [sik när kesa]ren oc sagdhe swa. Herra är [thenne thin so]n Ja, sagdhe han vtan han ta[lar enkte T]ha sagdhe hon til kesaren Her[ra giff mik h]an nakan tiidh tha wil iak oc [wäl koma ha]n til at tala Sannelika sagdhe [kesaren wä]l taladhe han tha iak

han ant[wardhadhe] mästaromen Tha togh hon ke[sarens so]n i handena. oc han rördhe sik [ey til h]enna. för än hans fadh*er* teknadhe [til han] thʒ han skulle henne fölghia. oc gik tha mʒ henne op i henna palatʒ. oc tha sände hon bort alla sina iomfrwr. oc sattis sidhan badhen i henna säng som thäkt war mʒ dyrom klädhom Tha sa hon thʒ han war vng*er*. wäl sidhugh*er* oc swa fagh*er* thʒ ho*n* haffdhe ey förra fäghre seet. oc astu*n*dadhe mʒ ho*nu*m at bliffwa for*e* hans fäghri*n*d skuld. oc sagdhe swa O sötaste win aff thinne snille oc wiisdoom haffw*er* iak mykith hört saght. oc for*e* thän kärleek som iak haffw*er* til thik. tha skipadhe iak swa thʒ thin fadh*er* togh mik til husf*ru* oc mi*n* iomfrwdoom haffw*er* iak än gömt osmittadhan. oc nw wil iak thʒ war kärleek skal byrias oc togh han i sin fampn oc kyste han Tha sleet han sik bort fra henne Tha k. xx vi sagdhe hon Hwi talar thu ey ell*er* gör mik nakan hughnadh Tha wänte han sins fadh*er* komo oc taladhe enkte Tha hon sa sik wara forsmadha aff ho*nu*m tha reeff hon su*n*d*er* siin silke klädhe som hon war wti swa at spinane oc brystith syntis bart. oc reeff sit haar aff sik oc krattadhe sina kind*er* til blodh mʒ mykith gall oc roop Kesaren oc hans wälborno män hördho ropith. oc gingo in til th*e*ra Tha kesaren sa sina husf*ru* som ho*nu*m war mykith käär blodhogha. tha wardh han när osinnigh. oc spordhe hona. hwa thʒ haffdhe giort Tha swaradhe hon Th*e*nne som thu sigh*er* wara thin son ho*nu*m thykker mik häld*er* wara en diäffwl i manz likne. oc haffdhe

thu ey komith tha ware iak nw dödh. ell*er* hafdhe oc han giort sin wilia mʒ mik Tha kesaren hördhe th*e*tta tha kalladhe han sina swena the som rätta skullo ow*er* ogärni*n*gis män. oc sagdhe swa Gaan oc fordärffwin th*e*nna rasklika. Ok the sagdho thʒ the willo all tiidh g*er*na göra ha*n*s budh Tha h*er*rane sagho th*e*tta thʒ kesaren wille swa bradhlika för än han sannind wiste sin son fordarffwa. tha sagdho the til ho*nu*m. Wi vndrom th*e*r pa thʒ i wilin ey bidha til morghins. thy at är han saker tha matte han dö äpt*er* landʒsins doom Tha swaradhe kesaren th*e*m oc sagdhe swa Jak skal lydha idhart radh oc bidha til morghins. oc lät han swa läggia i mörkastoffwo Keserinnan war mykith dröffdh aff thʒ at han fik swa langan dagh oc tha the gingo at soffwa. tha tedhe ho*n* kesareno*m* dröfft änlite Tha sagdhe han Hwi är thin hugh*e*r swa bu*n*din mʒ swa margho*m* thankom Thʒ wil iak idh*e*r sighia sagdhe ho*n* Thy at i ärin ey bätre än dödh oc ärffdhelöös oc haffwin mist idhar land for*e* idhar son skuld. oc iak weet wäl thʒ idh*e*r gaar swa som the storo granene gik for*e* the litla granena skuld Tha spordhe han hwru henne gik Tha sagdhe hon thʒ hon wille thʒ sighia. Ok th*e*r mʒ byriadhe hon sit äwintyyr

Här i stadhin war en borghare som hafdhe en fagh*e*r trägardh. oc margh godh trä i ho*nu*m Mit i trägardhin stodh en mykith högh gran. oc borgharen lät all tidh graffwa om henne röt*er* oc gödha th*e*m swa at hon wäxste alʒstingx högh. oc henna grena widha. Ok aff henna root wäxte op en litin gran. aff hwilke borgharen gladdis

mykith Th*er* i mällan foor han wtländis mʒ sino*m* köpenskap oc dwaldes länge borto. oc tha han kom heem tha fan han the litle granena nidh*er* bögdha. oc awiitte trägardʒ mästaren th*er* for*e* Hwilkin som swa swaradhe The storo granena grena böghia nidh*er* the litle Borgharen bödh ho*nu*m thʒ grenana aff the storo granene skullo k. xxvi verso nidh*er* huggas at thʒ litla träädh finge at wäxa Hwilkith ok swa wardh giort Tha borgharen kom annath sin i trägardhin. tha sa han at the litla granen war op wäxen ow*er* the storo. oc sagdhe swa til trägardʒ mästaren Jak seer thʒ thässa vnga granen haffw*er* swa mykith op wäxt thʒ hon fortagh*er* the storo at wäxa For*e* thy wil iak thʒ the stora granen skal nidh*er* huggas. oc the litla stande i sinom grödha. Hwilkith oc swa giordhis

Ok th*er* ow*er* tha sagdhe kesarinnan Swa som the stora granen forgik for*e* the litlo. swa thrykker thins sons klokskap thik nidh*er* Tha sagdhe kesaren Thʒ skal ey swa ske. for*e* thy thʒ i morghin skal iak swa mykith göra thʒ han skal mik aldr*e* ow*er*stigha. oc sidhan so*m*pnadho the Om morghonen kalladhe kesaren sina swena. oc bödh th*em* fordärffwa sin son. oc the leddo han wt aff mörkastoffwone. oc fram for*e* landʒins höffdhingia. hwilke som mykith sörgdho for*e* hans dödh. oc läto han äpt*er* kesarens budh ledha mit genom stadhen Ok tha han swa leddis. tha mötte ho*nu*m en ha*n*s mästare oc kesarens son negh ho*nu*m thighiande Mäst*er* bancillas sku*n*dadhe sik til kesaren. thʒ han skulle framlängia hans dödʒ

tima. oc gik til palacium oc helsadhe kesaren Kesaren sagdhe til ho*nu*m Jlla äst thu komin thy at thu togh aff mi*n*om son maalith, tha i siw skullo haffwa läärt ho*nu*m book. tha lärdhe i ho*nu*m först at nidh*er*thrykkia oc waaltagha mi*n*a husf*ru* oc sidhan swika mik aff mit rike oc for*e* thy tha han är dödh*er* tha skulin i alle fordarffwas Th*e*n wise mästaren sagdhe til kesaren. J sighin thꝫ at han är skyllogh*er* at dö. for*e* thy at han haffw*er* mist maalith. oc wille waaltagha idhra husf*ru* Herra mꝫ idhart orloff sigh*er* iak thꝫ at hwarte th*e*ra är sant Kesaren swaradhe ho*nu*m Henna riffna klädhe oc henna saara änlite wisa wäl hwath han wille göra Tha swaradhe mästaren Herra hon bar han ey nio manadhe i sino liffwe oc for*e* thy wyrdh*er* hon thꝫ ey thꝫ han döör for*e* osannind Ok latin i han fordarffwa. tha händ*er* idh*er* thꝫ som eno*m* riddara hände om hans bärsa rakka Tha sagdhe kesaren til ho*nu*m Sigh mik huru thꝫ skedhe oc iak wil thꝫ ge*r*na höra Tha swaradhe mästaren Gerna wil iak idh*er* thꝫ sighia. oc wilin i framdragha idhars sons dödh til morghon. är thꝫ swa thꝫ iak sigh*er* idh*er* thꝫ äwintyrith. tha bliffw*er* idh*er* son dödh för än äwintyrith är wte oc sidhan kan iak ho*nu*m enkte hiälpa Kesaren bödh sin son i gen kalla. oc the th*e*r när stodho hänto han rasklika. k.xxvij oc han negh sino*m* fadh*er* oc mästarenom. oc kom sidhan at*er* i mörkstoffwona. oc mästaren byriadhe sit äwintyyr

Thꝫ hände h*er* i stadhin om en sancte trinitatis dagh. tha riddarene pläghadho at ga oc for-

losta sik. tha war en fagh*e*r äng widh ens rikx riddara hws. om kring mwrath mʒ gamblom mwr Th*e*n riddaren hafdhe en son vngan liggiande i waggo. oc thre q*wi*nnor skullo han all tiidh wakta Th*e*n same riddaren hafdhe oc en godhan bärsa rakka starkan oc diärffwan Nw reedh riddaren wt pa ängena mʒ andro*m* riddarom til dosteren. Hans husf*ru* gik oc wt oc stodh for*e* porten at se th*e*r pa Ammonar togho barnith oc lagdho i waggona. oc satto hona hart widh mwren. oc foro op i tornith at se riddarana leek oc dosteren Tha hördhe en orm som haffdhe skylt sik i mwren hästanna ba*n*g oc riddarana stiim oc kröp wt oc vndradhe hwath thʒ war. oc foor wt aff sit hol. oc fram til barnsins waggo Bärsa rakken stodh pa trappone oc sa orme*n* widh waggona oc lop oc grep ormin mit om liffwith oc ormin beet hu*n*din i halsin swa at aff storom wärk sprang hu*n*den vnder waggona. swa at waggan gik om kring Nw war barnith fastelika bu*n*dith i waggo*n*ne. oc waggan hafdhe högha stolpa swa at the mento. thʒ barnith ku*n*ne ey wt falla Hu*n*den oc ormen kiffwadho fastlika. oc hu*n*den fik et saar i sina sidhe aff ormen. swa at ha*n* spra*n*g at*e*r pa waggona. oc än komo the at*e*r badhe sama*n*. oc hu*n*den beet hoffwodhith aff ormin Nw for*e* thy thʒ hu*n*den war illa biten oc mykith blodhogh*e*r tha ropadhe han oc thöt syrghelika Om qwälden tha riddarene lyktadho th*e*ra dosteren. tha komo the thre q*wi*nnorna nidh*e*r aff tornith. oc for*e* thy thʒ the sagho waggona nidh*e*r stiälpta oc hu*n*den blodhoghan.

tha thänkto the thȝ hu*n*den haffdhe ätith barnith. oc gräto oc riffwo th*e*ra haar. oc tha the skullo alla mȝ eno samradhe bort fly. tha mötte th*e*m frwan oc spordhe th*e*m hwath th*e*m war Tha sagdho the thȝ hu*n*den war galen wordhin. oc ha*n* haffdhe op ätith barnith Tha ropadhe frwan harmelika. oc wardh swa som hon ware halff dödh Tha kom riddaren heem mȝ androm h*er*rom oc frwan sagdhe ho*num* alt thȝ henne war saght. Aff hwilko th*e*r riddaren wardh syrghiande. oc gik in i hwsith Tha lop hu*n*den mote oc faghnadhe ho*num* swa illa saar som han war Nw war riddaren mykith wredh*e*r oc thänkte thȝ sant wara thȝ som ho*num* war saght. oc stak hu*n*den igeno*m* mȝ sit swärdh Sidhan wände ha*n* sik til waggo*n*na. oc sa allan ormen su*n*der sliten. oc vndradhe hwath thȝ war. Tha lypte han op (k. xxvij. verso) waggona oc fan barnith oskat Tha kalladhe han th*e*r til frwona oc andra the th*e*r waro. thȝ the skullo se thȝ vnder oc tedhe th*e*m ormen. oc thänkte th*e*r pa thȝ hu*n*den haffdhe kiffwath mȝ ormen. oc hwru stora plagho th*e*r han hafdhe tholt tha han frälste hans son aff dödh. oc sagdhe swa til sinne husf*ru* Hwi lät thu mik dräpa mi*n* bärsa rakka. som frälste mi*n* son aff dödh Jak giordhe som en daare. vta*n* iak skal siälff sätia mik plagho. oc sattis nidh*e*r oc lät dragha aff sina sko. oc skar aff sina hwso läst*er*. oc forlät alt thȝ han atte

Th*e*r äpt*er* sagdhe mästaren swa til kesaren. Herra dräpin i idhan son äpt*er* idhra husf*ru* raadh. tha händer idh*e*r swa som th*e*nna riddara

hände aff hu*n*den Kesaren swaradhe ho*nu*m Ey skal mi*n* son dö i dagh Tha sagdhe mästaren ho*nu*m margha thakker. oc at all wärlden haffdhe wordhith ho*nu*m hatigh än han haffdhe sin son swa dräpith Om aptonen th*e*r äpt*e*r tha luktos portane. oc kesare*n* kom oc fan keserinnena wredha. for*e* thy at henna wili war ey giordh Tha spordhe han at hwath henne war Tha swaradhe hon oc sagdhe swa Mykith är iak dröffdh aff th*e*n wanhedh*e*r oc skadha. th*e*r idh*e*r skal hända. Kesaren spordhe hwath hon meente Tha saghdhe hon swa Jak talar om th*e*n diäffwlen th*e*r i sighia wara idhar son som hiit kom at nidh*e*rthrykkia idh*e*r oc idhart rike. Ok for thy händer idh*e*r som wilbassano*m* hände th*e*r dräpin war tha han lät sik klaa Tha spordhe kesaren hwru thʒ kom til. Ok keserinnan sagdhe thʒ äwintyrith

Fordhom war h*e*r i landith en stoor lunde mʒ godhom trääm oc godhe frwkt J ho*nu*m föddis op en stoor walbasse swa grymber thʒ ängen thordhe nalkas ho*nu*m th*e*r han war Mit i lu*n*den war et stoort trä mʒ myken frwkt som walbassen pläghadhe mäst at äta aff En fähirdhe kom thiit mʒ fä oc sa at thʒ trä war fult mʒ mone frwkt oc byriadhe at hänta oc fylte op sit sköót. oc fik at se thʒ walbassen kom. oc foor op i träädh for*e* mykin räddogha Walbassen aat oc vndradhe thʒ han fik ey öffrith at äta swa tha som för, han sa op hwar hirdhen sat oc reeste op sina börste. oc skar sino*m* tanno*m*. oc slo fötrena i iordhina. oc hog trädh mʒ tannomen swa at thʒ skalff alt widh. oc hirdhen thänkte at thʒ war*e* thwärt aff

huggith. oc foor räddelika nidh*er* oc fan thʒ han haffdhe enkte at äta. oc kastadhe swa nidh*er* thʒ han haffdhe hänt Tha wardh swinith spakare oc aat fast Tha thʒ war mät. tha lagdhis thʒ nidh*er* k.xxviij widh trääđh Tha foor hirdhen nidh*er* oc hiolt sik mʒ and*r*e handinne om grenana oc mʒ and*r*e handinne klo han swinith swa länge at thʒ sompnadhe Tha hirdhen sa thʒ tha hulde han sin kiortel ow*er* thäs hoffwdh. oc drogh sin kniiff wt oc drap swinith

Nw hördhin i sagdhe keserinnan hwru th*e*n starke walbassen oc grymme war dräpin aff en arma*n* hirdha Swa wardh*er* oc idh*er* som tro the mästarana. som widh*er*fresta at forga idh*er* mʒ smikrande ordhom Kesaren swaradhe henne Thu sigh*er* sant. oc skal thu thʒ wita thʒ iak troor th*e*m ey optar*e*. vta*n* morghin skal han ändelika dö Om morghonen kalladhe han sina swena oc bödh at dräpa sin son. The spordho han at. mʒ hwath dödh the skullo han dräpa Tha sagdhe han. thʒ han skulle hängias The leddo han ow*er* gatona oc folkith syrgdhe mykith ow*er* ho*num* Tha mötte th*e*m mäst*er* auxilles. oc warku*n*nadhe sik ow*er* ho*num*. oc skynde sik til kesaren. oc fiöl a knä oc helsadhe han Kesaren swaradhe enkte til the helsonna vta*n* hötte ho*num* oc sagdhe swa Jak fik idh*er* mi*n* son. oc i fingin mik han maallösan i gen. widh miin tro i skulin fa th*er* hämpd for*e* Mästaren swaradhe ho*num*. Herra i ärin ho*num* oskälika wredhe. thy at han ey talar. vta*n* dräpin i ho*num* tha händer idh*er* som ypocrati hände for*e* hans systerson Kesarin badh

sighia sik thʒ Mästarin swaradhe ho*nu*m Sigh*er* iak idh*er* th*e*tta äwintyyr tha döör idhar son oc iak ärffwodhar tha fafängt. vta*n* kallä*n* han i gen oc tha iak haffw*er* saght äwintyrith tha fulko*m*pnen idhan wilia Tha genast wardh han i gen ledder oc negh sino*m* fadh*er* oc sino*m* mästara. oc kom i mörkastoffwona. oc mästaren sagdhe äwintyr*i*t.

Jpocras war swa wiis en mästar*e* thʒ hans like war ey til. han haffdhe en systerson oc han wille ho*nu*m aff sin wiisdoom enkte känna oc tho likewäl wardh pilten mykith wiis oc thʒ wiste wäl ipocras Th*er* kom budh aff konu*n*gin aff vngaria til ipocratem thʒ han skulle läkia kon*un*xins son som illa war kra*n*ker Jpocras sagdhe sik ey gita komith. vta*n* for*e* thy thʒ han wille fly kon*un*gxins wredhe tha sände han ho*nu*m sin syst*er*son Kon*un*gin vntfik han wäl. oc wille tho hälder thʒ ipocras haffdhe komith Jpocras syst*er*son skodhadhe kon*un*gin oc drötni*n*gina oc kon*un*gxins son som siwker war. oc badh drötni*n*gina fa sik hans watn thre natta gamalt. oc hon giordhe swa Tha han hafdhe skodhath watnith. tha spordhe han at drötni*n*gina hwars son han war. Tha sagdhe hon thʒ han war kon*ung*sins son oc henna Tha swaradhe han. han är thin son oc ekke kon*un*gxins. Hon sagdhe thʒ ha*n* war bäggias th*e*ra son Tha sagdhe han Vtan i sighin mik sannar*e* tha far iak hädhan i gen Drötni*n*gin swaradhe ho*nu*m Wiste iak thʒ thu sagdhe mik thʒ til blygdh tha skulle thʒ giälla
k. xxviij verso thit hoffwodh Tha skilde han sik fra henne oc

redde sik til hemfärdh Tha drötningin sa thȝ tha kalladhe hon han i gen oc sagdhe swa Jak wil sighia thik sant. oc bidher iak thik ther om thȝ thu forraadh mik ey. oc sagdhe swa. Her la ena nat en riker herra aff frömedhe land oc han badh mik om elskogha. oc mȝ minne samthykkio soff han när mik. oc swa kom pilten til. oc fore thy bidher iak thik thȝ thu sigh ther enkte aff Tha swor han. oc sagdhe thȝ ey wilia sighia. vtan for thy at han är hoorbarn tha skal iak giffwa honum böter i liffwith. oc bödh thȝ the skullo gifwa honum kokyt at äta. hwilkith the oc giordho oc pilten wardh helbrigdho Tha konungin sa thȝ tha läät han honum dyra gaffwor giffwa oc han foor swa heem til sin modherbrodher Jpocras spordhe än konungxins son war läkter Tha swaradhe han. ia Jpocras spordhe mȝ hwario han war läkter. Han swaradhe thȝ han war läkter mȝ nötekyt Tha sagdhe ipocras Tha war han hoorbarn Tha swaradhe han ia. Tha sagdhe ipocras til honum. Mykith äst thu wiis. oc tho likewäl haffdhe han stora awund til honum. oc thänkte widh han swik En dagh kalladhe ipocras han mȝ sik i sin yrtagardh Tha the gingo in tha sagdhe ipocras Godhe systerson. hurw wäl luktande yrt iak känner Swenin fiöl a knä oc fan a sama yrtena oc fik hona sinom modherbrodher. oc han sagdhe thȝ wara the sama yrt. oc gingo swa bäter fram Tha sagdhe ipocras Nw känner iak ena bätre yrt Systersonen bögdhe sik nidher at tagha yrtena Jpocras drogh sin kniiff oc drap han oc ther mȝ brände han alla hans böker Tha ipocras skulle

dö tha fik han blodhsoot som är dötʒsins tekn oc lät hänta sik et bryggiokar oc lät thʒ fult mʒ watn oc boradhe allan botnen oc slo th*er* wti träplyggia. oc kastadhe swa ena handa mwll i karith ow*er* boronar. oc kalladhe sidhan til wiisa naturlika mästara oc badh th*e*m skodha karith oc rykkia wt tappana Swa giordho the oc. oc watnith lop ey wt Tha sagdhe ipocras J seen thʒ wäl hurw iak git*er* at*er* täpt alla thässa boronar oc formeent watnith at wt ga. oc ey kan iak forbiwdha th*e*tta blodh at löpa som iak känner thʒ mi*n* dödh är

Tha sagdhe auxilles Nw är ipocras dödh. oc hans syst*er*son är dräpin oc hans böker äre opbrända. hwath hafdhe ho*nu*m thʒ skadhath thʒ hans syst*er*son hafdhe liffwath oc behaldith sina böker Kesaren swaradhe Sannelika thʒ haffdhe warith got Tha sagdhe auxilles til kesaren Swa händer idh*er* än i dräpin idhar enga son som ipocrati hende aff hans systerson Tha swaradhe kesarin Ey skal mi*n* son dö i dagh Mästaren sagdhe ho*nu*m mykla thak oc badh han göra wiislika oc gik swa bort

Tha natten kom oc portane luktos tha kom kesaren til kesarinnena oc fan henne wredha Tha
k.xxix spordhe han hwath henne war Tha swaradhe hon Mik angrar thʒ iak wardh idh*er* husf*ru* mädhan wi skulom swa braat at skilias. thy at iak seer idhart nidh*er*fal. oc at i skulin tappa idh*er* land oc mista idh*er* hedh*er* Tha spordhe han hurw thʒ skulle koma til Tha swaradhe hon Alle landʒh*er*rane äre sama*n* ko*m*pne mote idh*er*

mȝ ho*nu*m som i sighin wara idh*er* son th*er* til thȝ han skal fa idhart rike. oc faar ha*n* thȝ. tha wardh*er* idh*er* som th*e*n th*er* sonen skar hoffwodhith aff oc kastadhe thȝ wti hemelshws Han spordhe hwru thȝ kom til. Hon swaradhe Jak wil thȝ *ger*na sighia thȝ i maghin lära aff annars ofärdh at wakta idh*er* for*e* idhro*m* eghno*m* skadha. oc sagdhe swa sit äwintyr

Fordhom war h*er* en kesar*e* i stadhin som elskadhe gull oc silffw*er* ow*er* all thing swa at han haffdhe op fylt mȝ gull oc silff et torn. oc aff siw wisom mästarom tha waro h*er* twa som bygdho all tiidh h*er* i stadhin Annar th*e*ra war swa giäffmilder. at hwath han haffdhe thȝ forgiordhe han. han haffdhe en son oc twa dötter. ha*n* klädde sik oc th*e*m fulwäl Th*e*n andr*e* mästaren war riker oc nitȝsker oc wille enkte fortära Hwilkom kesar octauianus antwardhadhe tornith mȝ alt thȝ th*er* inne war Th*e*n milde mästaren thänkte mȝ sik hurw han skulle nakath fa aff thȝ gullith for*e* thy at han thörffte mykith widh. han togh twa biilla oc sagdhe til sin son Gaam til tornith oc *gr*affwom th*er* thȝ wi matto*m* in koma oc fa nakath aff thȝ gullith oc lösa war giäl mȝ Tha swaradhe sonen Thȝ skulum wi aldr*e* göra. for*e* thy thȝ länger räkker skammen än fatighdomen. oc hwath skulom wi göra än mwren falder nidh*er* Ney sagdhe fadheren thȝ wardh*er* ey swa oc ängen seer os th*er*. Sonen swaradhe swa. Fadh*er* iak gör *ger*na hwath thu biwdh*er* Om nattena gingo the bort oc groffwo geno*m* mwren. oc togho stora byrdhe mȝ gull oc silff

oc gingo heem mʒ Om morghonen betaladhe han siin giäll. klädde sik oc sit folk oc reeste op siin nidh*e*rfallen hws Om morghonen gik th*e*n so*m* tornith gömde. oc fan thʒ geno*m* graffwith. oc hitte th*e*r biillana oc sa thʒ gullith war bortborith. Han thigdhe th*e*r om oc gik heem til siin oc togh en storan kätil oc lät han ful aff tiäre oc bly oc satte han widh thʒ sama holith oc lagdhe th*e*r vnder widh oc eld oc holde ṣwa mʒ iordh at thʒ ey syntes oc gik swa heem The and*ra* nattena badh mästaren sin son ga mʒ sik til tornith Sonen swaradhe görom thʒ ey waro*m* hälder fäghne thʒ wi komom et sin wäl thädhan Tha sagdhe fadheren. Än skulom wi en tiidh ga Sonen swaradhe Skal thʒ ä wara tha gaar iak mʒ thik The gingo til tornith om mörkasta nattena oc fadheren thänkte at ga in swa som för oc fiöl swa wti kätelin op til halsen Tha han kende thʒ tiäran oc blydh hiollo ho*nu*m. tha ropadhe han til sonen oc sagdhe swa Son iak döör. Sonen swaradhe Ney fadh*e*r iak skal hiälpa thik Fadheren sagdhe Son gak til baka thy at̃ falder thu h*er*
k. xxix verso wti tha döör thu mʒ mik Tha sagdhe sonen Hwath skal iak tha göra iak wil ga oc fa os hiälp Ney sagdhe fadheren. gör thʒ som iak sigh*e*r thik. hug aff mit hoffwodh Ney sagdhe sonen. iak gör thʒ engeledhis. iak wil häld*e*r fa os hiälp Fadheren badh ho*nu*m. Son gör thʒ rasklika för än nakar komb*er*. for*e* thy at tha mit hoffwodh är aff tha känner mik ängin. oc tha faar thu hwarte räddogha ell*e*r blygdh for*e* mik Sonen hiög hoffwodhith aff fadheren oc

bar thʒ heem mʒ sik oc kastadhe thʒ wti ena gr*aff* som han haffdhe giort i sit hws Tha hans syster fingo thʒ at wita tha gråto the sarlika oc tho lönlika at thʒ skulle ey finnas Tornsens gömar*e* kom om morghonin oc fan th*e*n arma kroppen i kätelin. oc lät sina swena han wt dragha oc ku*n*no the han ey känna for*e* thy thʒ hoffwodhith war borto. Han bödh th*e*m thʒ kroppen skulle bindas bak widh hästa oc slipas mit geno*m* room om alla gater. oc sagdhe swa til swenana. at i hwath hwse the hördho nakath stiim ell*er* graat. th*er* skullo the in ga oc tileghna kesarens fatabwr alt thʒ th*er* ware inne Swenane giordho som th*e*m war budhith. oc tha the komo fram for*e* ha*n*s hws som swa draghin wardh. tha böriadhe hans dött*er* at ropa oc grata Ok tha genast togh th*e*ra brodh*er* oc stak sik geno*m* laarith mʒ sin kniiff Tha swenane hördho thʒ ropith tha gingo the th*er* in oc spordho at hwar bonden war Sonen swaradhe. han gik nw i byyn The spordho at hwi pikorna gråto swa Tha swaradhe han For*e* thy at the sagho thʒ iak war stu*n*gen i laarith Swenane thänkto thʒ sant wara oc gingo alle bort oc iordhadho kroppen a markenne vta*n* for*e* stadhen

Tha sagdhe keserinnan Th*e*nne sonen wardh riker aff sins fadh*e*rs dödh oc han iordhadhe ey hans hoffwodh i k*ir*kiogardh. ey war ho*num* stort om hoffwodhith mädhan han fik päni*n*ga*na* Swa sigh*er* iak aff idhrom son som op wil höghias i idhart säte. oc tho wördh*er* ha*n* ey hwru ilt th*er* idh*er* kan hända. oc tron i thässa mästaranna

radh. tha wardh*er* idh*er* swa som thässom. hwilkins hoffwodh th*er* nidh*er* kastadhis i orena graff Kesaren swaradhe Ey skal swa wardha. h*er* äpt*er* skal iak th*em* ey tro. thy at han skal morghen dö Tha sagdhe hon Gudh giffwe idh*er* dygdh oc störk th*er* til thȝ i maghin han winna som idh*er* wil forradha Om morghonen komo allä landȝsins höffdhingia til ha*n*s palacium. oc tha bödh han thȝ hans son skulle dräpas Swenane spordho hwath dödh th*er* han skulle thola Kesaren sagdhe til th*em*. Graffwen han liffwandis i iordh The ledde han ow*er* gatona. oc en hans mästar*e* som het lentulus mötte th*em* Kesarens k. xxx son negh ho*num*. oc mästaren sku*n*dadhe sik til kesarens palacium Alle the h*er*ra th*er* han sagho ropadho oc sagdho swa Mästare minȝ a thin kenneswen. Tha kom han oc helsadhe kesaren Kesaren swaradhe ho*num* Aldr*e* signe thik gudh Mästaren spordhe at for*e* hwi Kesaren swaradhe Jak fik idh*er* mi*n* son thȝ i skulle han opfödha i sidhom Nw haffwin i taghith bort ha*n*s maal oc han wille skämma mi*n*a husfr*u* än aldr*e* skulin i th*er* aff glädhias for*e* thy at tha han är dödh*er* tha skulin i alle dräpas Mästaren swaradhe. h*er*ra ma iak tala. thȝ hörir gudhi til at giffwa maal. än thȝ weet iak wara osant som i sighia om idhra husfr*u*, oc dräpin i idha*n* son tha wardh*er* idh*er* swa som eno*m* höffdhingia wardh aff hans husfr*u* Kesaren spordhe hurw ho*num* skedhe Mästar*en* swaradhe Jak sigh*er* th*em* g*er*na än idhar son ma liffwa i dagh Kesarens son wardh at*er* ledder oc mästaren sagdhe äwintyrith

En ärliken man war i th*e*nna stadh som ey haffdhe ärffwingia oc ey husf*ru* th*er* ho*num* matte barn födha Mʒ sinna wina raadh tha fik han ena husf*ru* faghra oc vnga Tha ha*n*s vnga husf*ru* sa thʒ han war gamal oc formatte ey liffwa äpt*er* henna losta. tha elskadhe hon en anna*n* J room war tha sidh*er* at äpt*er* wardhklokko matte ängin ga a gatom. for*e* thy at hwath ma*n*ne ä hurw wälboren ha*n* war sidhan fantʒ a gato*m* oc wardh han gripe*n* tha skulle han om morghonen ledhas til radhhwsith for*e* wiisa män Om ena nat tha bidde the vnga husfrwn sins elskara komo. oc tha hon kände thʒ hänna bonde soff. tha stodh hon op oc lät op dörna. oc fan th*er* sin win. Han togh henne i fampn. oc kyste oc giordhe thʒ henna bonde formatte ey at göra. Bonden waknadhe. oc kände thʒ husfrwn war borto. han stodh op oc sa wt geno*m* windöghath oc hördhe th*e*m tala sik i mällan. oc gik oc lät i gen dörna oc stängde. oc gik at*er* til windöghath oc sagdhe swa. Husf*ru* ey dugh*er* nw thiin orsäkt thy at thu äst g*ri*pin a sanne g*er*ni*n*g Jak hördhe thin hoorkarl tala mʒ thik Tha sagdhe hon Sannelika iak giordhe thʒ ey Thu giordhe thʒ sagdhe han. Tha badh hon ho*num*. Käre hussbonde lät mik in thʒ ri*n*ger sköt wardhklokkan Tha sagdhe han Jak wille thʒ nw ware ringt Tha sagdhe hon A husbonde misku*n*na mik for*e* gudʒ skuld thʒ iak faar ey skammelika*n* dödh i morghen. oc mi*n*e winir oc fränd*er* the fa blygdh Bonden swaradhe Jlt fa th*e*n thʒ wandar Tha war th*er* en brun vta*n* for*e* hwsith diwp*er* oc gamal. Ok tha sagdhe

husfrwn. Vtan thu lät*er* mik in tha skal iak siälff sänkia mik i bru*n*nin Thȝ wyrdh*er* iak ey sagdhe han Tha sagdhe hon Swa mykith skal iak göra. thȝ thu skal mik ald*r*e liffwandis se Natten war swa myrk thȝ ängin ku*n*ne se annan. oc en stoor k. xxx verso steen la widh bru*n*nen. Husfrwn togh han op oc bar han til bru*n*nen oc sagdhe swa Husbonde ey kan nw hiärtath liwgha. iak antwardhar thik gudhi ä hwru iak far oc kastadhe swa stenin i bru*n*nen Tha han hördhe thȝ stenin fiöll tha thänkte han thȝ hon war*e* fallin i bru*n*nen oc ropadhe A sancta maria miin husf*ru* är dödh jak lykte hona wte for*e* enkte annath vta*n* iak wille hona näpsa. oc lät swa op dörna oc gik til bru*n*nen. oc lyddis til än hon war*e* th*er*. oc ropadhe til henna Miin kära äst thu ey dödh Tha gik hon in i hwsith oc stängde at*er* dörna oc gik til windöghath och sagdhe swa til husbondan Hwar for*e* thänkte thin snödhe ma*n* thȝ iak skulle wara dödh. iak är än h*er* Nw skal oppinbaras thin onde liffnadh. thy at iak syntis thik ey yffrith fagh*er* Husbonden swaradhe A husf*ru* storan räddogha haffdhe iak tha iak thänkte thȝ thu war*e* fallen i bru*n*ne*n* oc lät op dörna Tha sagdhe hon Thu komb*er* ey in Tha sagdhe han Nw ring*er* wardhklokka*n* oc iak wardh*er* g*r*ipin oc morghen ledder for*e* domarana Tha swaradhe hon Oppa mi*n*a tro wil iak thȝ g*er*na se. tha ma hwar ma*n* se hwilkin liffnadh th*er* thu plägh*er* Ok tha genast ringde i wardh Th*er* äpt*er* komo wäktarene oc fingo han oc sagdho swa til husfrwna Ald*r*e hördho wi tholikt til thin

husbonda Tha swaradhe hon Nw maghin i thänkia thʒ iak haffw*er* länge omborith mʒ ho*num*. oc nw gat han thʒ ey läng*er* dwlt. th*en* mykla wanhedh*er* th*er* han haffw*er* mik giort Tha ringt war tha leddo the han til mörkastoffwonna. oc om morghonen drogho the han mʒ storom slagho*m* om kring stadhin

Tha sagdhe mäst*er* lentulus Herra kesar*e* illa hannadhe thässe husfrwn sin bonda. oc wärra wardh*er* idh*er* än i dräpin idhan son mʒ idhra husf*ru* radhe Tha sagdhe kesaren Ald*r*e hördhe iak swa onda q*wi*nno Tha sagdhe mästaren til kesaren Herra waktin idh*er* for*e* idhre husf*ru* Tha sagdhe kesaren Ey döör mi*n* son i dagh oc hwiltis swa til apten Tha portane waro läste tha kom kesaren oc fan keserinnena mʒ ondom thanka. oc spordhe hwath henne war Tha swaradhe hon Sorghfullar*e* liffw*er* ey nw a iordhinne oc witin thʒ at morghin skal iak bort. Kesaren swaradhe Än gudh wil tha skal thu ey bort ga Tha swaradhe hon Mʒ idh*er* bliffw*er* iak ey läng*er* thy at iak skal hälder bort ga mʒ hedh*er* än wardha wt wräken mʒ skam thy at iak är vng qwinna oc aff stor*e* släkt. thy finner iak wäl wägha Vta*n* mädhan i tro ey thʒ som iak sigh*er* idh*er* for*e* idhro godho tha skal idh*er* hända som th*e*n th*er* sina husf*ru* antwardhadhe siwka kon*ungeno*m Kesare*n* spordhe hurw ho*num* hände oc hwar han war Tha sagdhe hon Litla nytto taghin i th*er* aff än tho at i thʒ hördhe. thy at i troon mik änkte. Alt likewäl wil iak idh*er* thʒ sighia

J apulia war en kon*ung* ondliffwes ma*n* swa at han wanwyrdhe alla q*wi*nnor Om sidher tha throtnadhe hans liiff oc wardh swa kra*n*ker thʒ L 1 hans hemelik thing syntos ey vta*n* hans likama. han lät hänta sik läkiara. oc tedhe ho*nu*m sit watn oc sagdhe swa. Kan thu läkia mik tha wil iak göra th*e*r thik fult for*e* äpt*er* thino*m* eghno*m* wilia Läkiaren swaradhe ho*nu*m Mʒ gudʒ wilia oc hiälp wil iak thik läkia. än thu lydher mit raadh. Han lagdhe til akt oc gaff ho*nu*m biugbrödh at äta. oc reent källo watn at drikka oc läkte han swa thʒ hans hemelik thing syntes oc ald*e*r throtmen gik bort. oc sagdhe swa til kon*ung*en Thässa soot fik thu aff q*wi*nnolöso. oc thy ma thu ändelika fa thik q*wi*nno Kon*ung*in kalladhe sin marsk oc badh han leta sik nakra qwinno Marsken swaradhe Hwru skal iak thʒ göra thy at alle thänkia thʒ i ärin swa throtne som i warin för Konu*n*gin badh giffwa q*wi*nnone tiwghu m*a*rk thʒ hon wille thʒ thäs hälder göra Marskin sagdhe thʒ g*er*na wilia göra. oc gik til sinna eghna husf*ru* oc sagdhe til henna Thik bör at affla swa wäl so*m* mik Tha spordhe hon Hwru hon skulle affla Tha sagdhe han Thu skal liggia ena nat mʒ kon*un*gin Hon swaradhe ney oc sagdhe at thʒ skal ald*r*e ske Tha sagdhe marskin Jak biwdh*e*r thik thʒ at göra Hon sagdhe hälder wilia äta iordhena än hon wille thʒ göra. thy at iak finge swa stora skam thʒ ald*r*e iordhrikis q*wi*nna finge meer thʒ läte gudh thʒ ald*r*e wardha Tha sagdhe han Th*e*n ey wil affla han faar skadha Thiin orsäkt dugh*e*r enkte thy at thʒ skal wara

som iak sigh*er* Tha swaradhe hon Mädhan thʒ skal ä wara. tha gör iak som thu biwdh*er* Nw war nat oc marsken kom til kon*un*gin oc sagdhe swa Här är nw q*wi*nna*n* som i badhin mik om. oc iak wil ey thʒ hon skal synas thy at hon är aff ärlike släkt Tha sagdhe kon*un*gin Thʒ thäkkis mik wäl Alle wordho wt kördhe aff hwsith oc liws wardho wt slykt oc frwn foor i säng til kon*un*gen Marsken gik wt oc lät i gen dörna oc frwen la när kon*un*gin om the nattena Om daghin arla tha ko*m* marskin oc lot op dörna. oc sagdhe swa Herra soffwin i Ney sagdhe kon*un*gen Tha sagdhe marskin til ho*nu*m Nw bör thässe frwne hädhan ga at thʒ wardh*er* ey oppinbarath Kon*un*gin swor om sit hoffwodh oc sagdhe swa. Hon gaar ey än hädhan. thy at hon är mik thäk Tha sagdhe marskin til ho*nu*m. Herra iak loffwadhe hänna fränder at thʒ skulle ey spörias Tha swaradhe kon*un*gin Thʒ wyrdh*er* iak ey Marsken gik syrghiande bort oc kom at*er* om prims tidh. oc sagdhe swa Frw stat op thy at daghin fast lidh*er* Kon*un*gin sagdhe ney Tha gat marskin ey länger bidhath. vta*n* lät op wind-öghath swa at solen skeen in ow*er* th*em*. oc sagdhe kon*un*ge*no*m thʒ wara sina husf*ru* Tha löpte kon*un*gin op sit hoffwodh oc sa först til marskin oc sidhan til f*ru*na. oc sagdhe wredhlika til ho*nu*m O ilhärdhogh*er* oc ald*ra* wärste forrädhar*e* hwi fik thu mik thina husf*ru* Marskin swaradhe ho*nu*m for*e* tiwghu m*a*rk Tha sagdhe kon*un*gin Vsal äst thu for*e* thina gire oc fly aff mit rike thy at wardh*er* thu h*er* fu*n*nin äpt*er*

th*e*nna dagh tha skal thu dö Marsken flydde aff thʒ rikith fra alt thʒ han atte oc kon*un*gin giordhe hans husf*ru* mykith rika

Tha sagdhe keserinna*n* Hörin h*er*ra oc waktin l. i verso at hwru marskin miste alt sit goʒ for*e* gire skuld oc hans husf*ru* wardh riik Waktin for*e* thy idh*er* thʒ i wardhin ey swikin aff gire mädhan i wilin swa g*er*na höra the wiisa ma*n*nanna ordh Ey thörffwin i syrghia for*e* mik for*e* thy at iak wardh*er* yffrith riik aff mi*n*om winom oc frändom Tha swor kesarin om sit hoffwodh thʒ hans son skulle om morghonen dö Sannelika sagdhe keserinnan tha görin i wiislika. oc soffwo sidhan til morghonen Tha dagh*er* war. tha stodh kesaren op. oc portane lätos op. oc landʒi*n*s höffdhingia gingo in i hans palacium Kesarin kalladhe sina swena. oc badh th*e*m fordärffwa sin son. oc genast leddis han wt ow*er* gatona. oc swenane spordho hwath dödh ha*n* skulle fa Kesaren sagdhe sik ey wyrdha hwath dödh han finge oc wordhe han dräpin Tha mötte ho*nu*m pa wäghin en hans mästar*e* som heet malgudrak mykith syrghiande om ho*nu*m. oc rändä fastlika til kesarens palacium oc helsadhe ho*nu*m Kesaren bannadhe ho*nu*m oc fastlika hötte Mästarin spordhe hwi han bannadhe ho*nu*m Kesaren swaradhe ho*nu*m For*e* thy thʒ i skullen haffwa lärt mi*n*om son book oc iak fik han at*er* maallösan. oc mädhan ha*n* wille ow*er* wald göra mi*n*ne husf*ru* for*e* thy skal han forga Mästaren swaradhe ho*nu*m A h*er*ra nadhin ho*nu*m for*e* thy at än han döör vta*n* doom tha hender idh*er* som th*e*n gambla ma*n*nen hende aff

sinne husfr*u* Kesaren spordhe hurw ho*nu*m hende Mästaren badh läta i gen koma sin son Ok kesaren badh thʒ sama. For*e* thy thʒ ha*n* wille höra hwru q*wi*nna*n* matte swika ma*n*nen oc swa sagdhe han sit äwintyr

J thänna stadh war en gamal wiis man oc stoor radʒma*n*. han haffdhe mykith iordha goʒ, tha rädho hans winir ho*nu*m thʒ han skulle hionolagh byggia. oc sagdho swa Gamble män plägha tagha vnga q*wi*nnor til husfr*u* tha the skulu giptas Th*e*n godhe ma*n*nen lydde th*e*ra raadh. oc badh th*e*m sik ena vnga q*wi*nno op spöria Swa giordho oc hans winir. Än th*e*n godhe ma*n*nen hafdhe fordhom aat twa husfrwr. oc war mykith gamal ma*n*. oc q*wi*nnan war vng oc fagh*e*r oc bleff mʒ ho*nu*m et aar. oc änga lost fan hon mʒ ho*nu*m äpt*er* thy som henna loste wtkraffdhe Om aars motith gik hon til k*ir*kio mʒ sinne modh*e*r oc sagdhe swa Miin kära modh*e*r Jak find*er* ängin kärleek ell*er* glädhe aff mi*n*om bonda. oc for*e* thy wil iak elska en annan Tha sagdhe modhorin til henna Miin kära dott*er* gör ey swa Dottorin swaradhe Sannelika iak skal thʒ göra Modhorin sagdhe til henna Wil thu göra äpt*er* mit raadh Tha swaradhe dottorin Sannelika iak wil thʒ g*er*na göra Tha sagdhe modhorin Jak radh*e*r thik thʒ thu först fresta ma*n*nen för än thu thʒ gör som thu haffw*er* thänkt Dottorin l. ij swaradhe Jak wil thʒ g*er*na göra oc hwru skal iak han fresta Tha swaradhe modhorin Fresta han mʒ et trä so*m* han haffw*er* i sin yrtagardh. oc han elskar thʒ mykith meer än annor trä.

hog thʒ om kol oc se hwath han kan göra. mʒ gudʒ hiälp han dräper thik ekke. oc swa skildis dottorin fra modhori*n*ne oc gik heem oc spordhe swenana at hwar husbo*n*den war The swaradho oc sagdho thʒ han war gangen bort oc skodha en leek Tha lät hon kalla en swen oc sagdhe swa Tagh ena yxe oc fölgh mik Swenin giordhe oc swa Ok the gingo badhin i trägardhin Th*e*n tiidh the komo til trädh tha bödh husfrwn swenenom*.* thʒ han skulle thʒ trädh nidh*e*r hugga Swenin nekadhe oc sagdhe swa Thʒ gör iak ald*r*e For*e* thy th*e*tta är thʒ trä th*er* mi*n* h*er*ra elskar ow*er* all annor trä Tha bödh hon annath sin thʒ ha*n* skulle hugga nidh*e*r trädh Swenin nekadhe swa som för Tha togh hon yxena oc fälde siälff trädh nidh*e*r oc lot thʒ heem föra Tha husbonden thʒ sa. tha vndradhe han hwath trää thʒ skulle wara. oc spordhe. hwadhan swa dant trä war komith Husfrwn swaradhe Th*e*n tiidh th*er* iak kom fra k*ir*kio tha spordhe iak thʒ i waren gangne wt om stadhin idh*e*r forlosta. oc iak wänte idh*e*r frosnan heem at koma. oc wärme eld*er* war ey til redho tha hog iak aff thʒ trädh Tha sagdhe han Jak tror at thʒ är thʒ trädh som iak plantadhe. Tha sagdhe hon thʒ hon thʒ ey wiste Tha han thʒ hördhe tha fan han thʒ at thʒ war thʒ sama trädh. oc sagdhe swa til henna Thu giordhe illa thʒ thu hog op thʒ trädh Tha swaradhe hon Husbonde sannirlika iak wiste thʒ ey Tha thigdhe han oc thänkte mʒ sik Hon giordhe mik thʒ til hughswalilse. oc thy wil iak ey tala th*er* meer om Om morghonin gik hon til k*ir*kio oc fan

th*er* sina modh*er* Modhorin spordhe hurw henne gik Dottorin swaradhe Mik gaar omata wäl Jak ſrestadhe mi*n* husbonda oc hog iak trädh aff Modhorin spordhe henne. Hwath giordhe han thik th*er* for*e* Dott*er*en swaradhe Enkte ilt giordhe han mik oc ey syntis wredhe a ho*nu*m oc for*e* thy wil iak elskogh plägha Modhorin sagdhe til henna. Bidha än dott*er* oc gör thȝ ekke Dotterin swaradhe Sannerlika modh*er* iak kan mik ey at*er* halda Modhorin sagdhe än tha til henna Fresta han än en tiidh Dottorin spordhe i hwario hon skulle han fresta Tha sagdhe modhorin Han haffw*er* en miohwnd som han mykith älskar oc ha*n* thol ey thȝ han fra ho*nu*m skils. oc ey thȝ annar födh*er* han vta*n* han siälffw*er*. dräp han Tha swaradhe dottorin thȝ hon wille thȝ g*er*na göra. oc swa skildos the aat oc dottorin gik heem Om aptonen th*er* äpt*er* tha liws tändes op. tha lät hon redha säng op mȝ ärlik oc riik klädhe. tha lagdhe hon sin nya skind*ra*ghna kiortil ow*er* sängena Th*er* äpt*er* kom husbonden heem. tha gik hon mot ho*nu*m oc togh hans kapo. oc slo ow*er* ho*nu*m en kiortil aff skarlakan. oc redde ho*nu*m en stool Husbonden sat l. ij verso annan wägh eldin. oc anna*n* wäghin sat hon. oc miohu*n*den lop oppa sängena oc lagdhe sik oppa henna kiortel Tha hon sa thȝ. tha togh hon en kniiff oc stak han i hääl swa at kiortelin wardh all blodhigh Husbonden spordhe hwi hon drap hans hwnd Tha swaradhe hon Hwar siwnda dagh tha skal iak läta thwa war klädhe som han gör oreen mȝ sina föt*er* thänkin i thȝ at iak ma

ey wardha wredh ther aff˙ Husbonden swaradhe Sannirlika thu giordhe illa thȝ thu drap min hwnd. thu skal fa ther änga thak fore. än tho thȝ iak forlater thȝ i thetta sin Tha sagdhe hon Gör hwath thu wil iak är thiin mik angrar thȝ iak thȝ giordhe. oc togh til at grata Tha husbonden sa thȝ tha thigdhe han Om morghonen gik hon til kirkio ther hon fan sina modher Modhorin spordhe at hwru hon matte Hon swaradhe. thȝ hon matte wäl. oc wit thȝ modher thȝ iak wil elskogh plägha Modhorin swaradhe Kan thu thik ey aterhalda Dottorin swaradhe Sannirlika iak ey giter Modhorin sagdhe til henna Alla mina dagha haffwer iak liffwath mȝ thin fadher vtan tholik darskap Dottorin swaradhe Thȝ är ey vnder. i warin badhin vng. oc haffdhin mykin glädhe. iak haffwer änga lost aff minom husbonda. fore thy wil iak annan elska Modhorin spordhe henne. hwem hon wille elska Hon swaradhe En prest her i stadhin som mik länge haffwer bidhith Riddara wil iak ey elska for thy at preste plägha mästa elskogh Modhorin sagdhe til henna Dotter gör äpter mit raadh. pröffwa han än bäter. Hon sagdhe thȝ hon wille thȝ gerna göra Tha sagdhe modhorin Nw komber en stoor höghtiidh oc thin husbonde skal göra et stort gästabudh oc tha biwdher han alla the mäktighasta i landith ära. Kan thu thȝ bedröffwa tha gör thȝ. oc höör hwath han sigher Hon sagdhe thȝ hon wille thȝ göra The skildis at oc hwar gik heem til siin A iwla dagh komo alle the herra som budhne waro. oc thera husfrwr Tha bordh oc aller

kost*er* war redho tha sattis husfrwn widh annan bordhȝändan. och swenane baro matin in. tha swepte hon sina nykla i dwkin oc stodh op bradhelika oc nyklane rykto dwkin oc spilte allan matin Tha husbonden sa thȝ tha wardh ha*n* illa wredh*er*. oc sagdhe til henna Thu giordhe omata illa. Hon swaradhe Husbonde mik angrar thȝ. iak leette äpt*er* mi*n* kniiff oc iak ku*n*ne thȝ ey bätra Tha läät han tagha anna*n* dwk oc lät anna*n* mat redha. the aato oc giordho sik gladha. sidhan gingo the thädhan oc thakkadhe ho*nu*m alle sama*n* Om morghonin sagdhe han til henna Thu giordhe thre l.iij onda gerni*n*ga. thu skal ekke göra the fiärdho. for*e* thy at thȝ giordhe thik ont blodh. Han lot göra op en eld. oc sände budh äpt*er* blodhlatara. oc sagdhe til henna Thu skal haffwa blodhlaat Tha swaradhe hon. thȝ hon haffdhe ald*r*e för hafft blodhlaat Tha sagdhe husbonden til henna Thina thre onda gärni*n*ga gingo wt aff ont blodh Tha lät han sla henne op ena adhra pa höghra armin. oc blodhit lop omata fast til thäs thȝ hon skipte tysswar litin Sidhan lot han sla henne op ena andra adhro pa winstre armin, än tho thȝ hon thȝ ey wille oc stodh fast a mot Tha hon war pa thȝ nästa dödh. tha lät han binda adhronar. oc lot henne läggia i säng Hon gräät oc sagdhe til sinna modh*er* Awi miin kära modh*er* iak är dödh Modhorin spordhe henne. Miin kära dott*er* hwath är thik Tha swaradhe dottorin Min husbonde lot mik sla blodh pa badha armana Tha spordhe modhorin henne at än hon wille älskogh plägha Tha swaradhe hon thȝ hon wille thȝ ald*r*e göra

fore thy thʒ iak är pa thʒ nästa dödh Tha sagdhe modhorin thil henne Miin kära dotter thʒ sagdhe iak thik för thʒ then gamble mannin war grymber Dottorin swaradhe Aldre skal iak elskogh plägha Tha swaradhe modhorin. Miin kära dotter tha gör thu wäl

Tha sagdhe malgudrak til kesaren War ey thenne mannen wiis. hans husfru giordhe thre onda gerninga. först mʒ trädh. swa mʒ miohunden. oc swa mʒ gästabudhith. haffdhe hon fulkompnath thʒ fiärdha. tha haffdhe thʒ warith wärst aff them allom Meer än thässe thry tha sigher iak aff idhre husfru fore then skuld at tro i henne tha dräpin i idhar son vtan doom fore henna awund skuld Nw thänkin hwru then gamble mannen hämpdis ower sina husfru Tha swaradhe kesaren honum Jak vnder staar thʒ wäl thʒ min son döör ey i dagh Tha qwäld war tha gik kesaren i säng oc fan keserinnena wredha Tha spordhe han at hwath henne skadde Tha swaradhe hon oc sagdhe swa Jak är mykith syrghiande. thy i wilin gerna höra falska talan. oc wiisa manna forrädhilse. Thy war thʒ ey vnder thʒ then vsle mannen bleff dödher fore sina gire som han haffdhe badhe til silff oc gull Kesaren spordhe hurw thʒ war Tha swaradhe hon. Hwath dugher thʒ at sighia mädhan i sätin änkte minom wilia Kesaren sagdhe at thʒ skulle dugha Tha badh hon til gudh at thʒ skulle ske. oc sagdhe swa sit äwintyr

J thenna stadh war en klärk oc han heet virgilius. oc mykith lärdher i siw boklika konster. oc mäst i swarte konstinne. Mʒ hwilke konst han

l. iij verso

giordhe en eld som altiidh bran thʒ fatight folk skulle sik wärma widh ho*num* Widh th*e*n elden giordhe han en brun thʒ han war allom konnugh. widh th*e*n bru*n*nen giordhe ha*n* en ma*n* aff kopar mʒ en bändan bogha oc skot pa laght Om hans hals waro graffne bokstaffwa swa ludhande. Hwa mik slaar tha skiwt*er* iak ho*num* i gen J stadhin war en lärdh*er* diäkne. vng*er* oc riker oc föd i lumbardia. Han skodhadhe elden. oc sa th*er* ma*n*nen oc las the sama sc*ri*ptena Tha sagdhe ha*n* til sina kompana Wilin i thʒ iak slaar th*e*n ma*n*nen Tha swaradho the. thʒ ha*n* matte thʒ wäl göra än han wille. Han slo ho*num* widh kinbenith mʒ sinne hand Tha genast sköőt ma*n*nen oc slykte wt elden Tha sagdhe keserrinnan. Hwath ey giordhe han illa Kesarin swaradhe Jw sannerlika. Thy at han bort togh alla fatigha ma*n*ne hughswalilse Tha sagdhe keserinna*n* Än giordhe virgilius större vnder Widh en port i room giordhe han en ma*n* aff kopar. Han haffdhe i sinne hand en ball. widh andra tiwghu porta giordhe han oc tiwghu män Th*e*n som ballen haffdhe hwar su*n*nodagx apton tha kastadhe han ballen til sin kompan. oc han til then andra Thässe h*er* vnder oc annor fler*e* giordhe virgilius Han giordhe oc en speghil so*m* romara forwaradho sik mʒ for*e* sino*m* owino*m* For*e* th*e*nna speghelsins dygdh tha fingo the margha owinir Konu*n*gin aff apulia war mykith wredh thʒ romara haffdho wu*n*nith hans land Tha lät han sama*n* kalla alla the wisasta män som i hans rike waro. oc räädh mʒ th*e*m hwru han skulle hämpnas sin skadha

Tha komo thil th*e*m thre brödh*e*r oc th*e*n älȝste sagdhe til kon*un*gin swa Herra wilin i os thȝ löna tha wiliom wi th*e*n speghelin nidh*e*r sla som the trösta pa Kon*un*gin sagdhe til th*e*m Hwath i bedhins thȝ giffw*er* iak idh*er* g*er*na. oc [wil] idh*er* thȝ wäl löna Tha sagdhe th*e*n älȝste brodhorin til kon*un*gin. Herra lätin op fylla thre kistor mȝ gull. Hwilkith th*er* kon*un*gin oc giordhe. oc lät sätia th*e*m i en starkan waghn oc the fördho th*e*m in til room J th*e*n tima*n* war krassus kesar*e* mykith girigh Tha groffwo the ena kisto nidh*er* widh en port i room, widh en anna*n* port groffwo the nidh*er* the andra kistona, oc widh th*e*n thridhia porten groffwo the nidh*er* the thridhia kistona. Oc th*er* äpt*er* togho the h*er*bärghe i stadheno*m*. oc fortärdho riffwa [ɔ: rikeligha] Om morghone*n* gik kesarin til k*ir*kio at höra mässo. Tha mötto ho*num* the thre brödh*er* oc sagdho swa. Herra wi ärom spamän oc wi pläghom finna liggiande fä Ok wi witom thȝ at i th*e*tta land är mykith liggia*n*de fä. oc for thy komo*m* wi hiit Tha sagdhe kesarin til th*e*m J warin wäl ko*m*pne oc bliffwin mȝ mik The swaradho thȝ the willo thȝ
l. iiij gerna göra. Ok tho wiliom wi haffwa halfft thȝ liggianda fä som wi finno*m* Tha loffwadhe kesaren th*e*m thȝ Tha sagdhe th*e*n älȝste J nat tha drömir mik om liggianda fä. oc i morghin arla ku*n*nughar iak idh*er* thȝ The gingo bort oc waro mykith gladhe om the nattena Arla om morghonen tha gik th*e*n älȝste brodhorin til kesaren. oc sagdhe thȝ ho*num* drömpde litith liggiande fä. oc ligg*er* widh th*e*n porten som wit*er* wt til

apuliam Tha sagdhe kesaren thʒ han wille mʒ th*e*m ga oc thʒ forsökia. oc haffdhe mʒ sik mykith folk mʒ spadha oc skoffla. Ok the th*e*r spadha haffdho the groffwo th*e*r som spama*n*nen bödh th*e*m at graffwa. oc fu*n*no pa thʒ gullith. oc skiptho thʒ lika i twa dela En lot togh kesaren oc th*e*n and*ra* lot togho spame*n*nene Tha gladdis kesaren mykith. for*e* thy at han girnadhis mykith til goʒ oc päni*n*ga Th*e*n andre brodhorin sagdhe sik dröma the andra nattena. oc swa fu*n*no the the andra kistona Th*e*n thridhe brodhorin sagdhe sik dröma the tridhia nattena. oc swa fu*n*no the the thridhio kistona Tha sagdho the alle brödh*e*r til kesaren J nat drömpde os om swa mykith liggiande fä thʒ alle idhre hästa gita thʒ ey draghith Kesarin spordhe hwar thʒ war Tha swaradho the at thʒ war vnder speghelin Tha sagdhe kesarin Ängeledhis slaar iak han su*n*der for*e* thy thʒ han warar os for*e* wara owinir Tha sagdho the. Herra troon os speghelin skal enkte skadha Tha sagdhe kesarin Mädhan i tryggin mik swa tha gaan i morghen arla oc graffwin th*e*r Om morghonen gingo the bort oc groffwo op speghelin som näppast han sta ku*n*ne til andra nattena. oc tha komo the i geen oc giordho eld om ho*nu*m oc brändo han op. oc sidhan lopo the sin wägh Anna*n* daghin komo sama*n* alle h*e*rrane som i thʒ landith warä. oc vndirstodho thʒ speghelin war fordarffwadh*e*r for*e* kesarins giri skuld. Tha läto the sökia äpt*e*r the spame*n*nena oc the ku*n*no th*e*m hwarghin finna Ok for*e* thy thʒ the waro wredhe for*e* speghelins

skuld. tha g*re*pu the kesarin oc gwtu i hans mwn smält gull badhe i öron oc i öghon. oc sagdho swa Thu girnadhis gull oc for*e* gull skal thu dö. oc swa pinto the han til dödh

Tha sagdhe keserinna*n* Seen h*er*ra. hwath ondan dödh som han fik for*e* sina giri skuld Thʒ är sant sagdhe kesarin Tha sagdhe hon Swa skulin oc i dö Kesarin swaradhe Thʒ forbiwdhe gudh. hwi sigh*er* thu swa Tha sagdhe keserinna*n* Thʒ synis wäl. for*e* thy at i ärin swa vndergiffne the siw mästarana. Thy dö i oc 1 iiij verso tappen kesara krono for*e* hans skuld som i kallin idhar son Forbannadh*er* wardhe th*e*n son so*m* sin fadh*er* wil fordarffwa Tha sagdhe kesarin til henna Dröffs ey a mi*n*a t*r*o han skal i morghen arla dö Tha swaradhe keserinna*n* Sa*n*nelika iak tror idh*er* wäl gudh öke idhar hugh. oc swa lagho the saman til om morghonen Anna*n* daghin tha alle porta waro oplätne oc h*er*rane waro alle sama*n* ko*m*pne i kesarins palacio Tha kalladhe kesaren sina swena oc bödh th*e*m at fordharffwa sin son Tha swaradho the Wi görom g*er*na hwath i biwdha oc leddo han swa wt aff mörkastoffwonne. Ok tha the leddo han ow*er* gatona tha mötte th*e*m kato. Kesarins son negh ho*nu*m Tha gik han til palacium oc helsadhe kesaren. Han helsadhe han i gen oc tho war ha*n* wredh*er* oc sagdhe swa Jak antwardhadhe idh*er* mi*n* son oc i toghin fra ho*nu*m maalith. oc känden ho*nu*m thʒ han skulle dräpa mi*n*a husfrw Kato swaradhe Jak tror ey thʒ ho*nu*m är maalith borto. Ok omöghelikith ware thʒ at ha*n* idhra husf*ru* dräpa

wille. Ok fordarffwin i idhar son tha händer idh*e*r som eno*m* byma*n* hände *här* i stadhin aff sinne skate Kesarin spordhe. hurw ho*nu*m hände Kato swaradhe Wilin i fordragha idh*e*r sons dödh tha wil iak idh*e*r thʒ sighia Tha sagdhe kesaren Jak wil han g*er*na fordragha til thäs thu haffw*er* thʒ saght Kesarins son leddis igen i mörkastoffwona. oc mästarin byriadhe sit äwintyr

En byma*n* war i th*e*nna stadh. hwilkin so*m* haffdhe ena skato. hon sagdhe ho*nu*m alt hwath hon sa ell*e*r hördhe i hwsith. oc hon ku*n*ne romara maal. Hans husf*ru* elskadhe en anna*n* ma*n*. Tha henna bonde war ey hema tha kom han til henna Thʒ sagdhe alt skatan tha bonden kom heem En dagh tha foor th*e*n same ma*n* bort mʒ sin köpinskap oc husf*ru* wente ho*nu*m ey heem om the sama nat. tha lät hon kalla sin win. oc skatan lyktis inne i sit hws oc bantʒ op widh ena stang Tha hoorkarlen kom til dörna tha thordhe han ey in ga for*e* skato*n*ne oc sagdhe swa til husf*ru*na. Hwath hon seer tha sigh*e*r hon sino*m* husbonda aff Tha swaradhe husfrwn Gak feligh in iak haffw*er* thänkt hwath iak wil göra. Hon ledde han in i kamaren Skatan kände han genast for*e* thy at hon haffdhe han förra seet Tha sagdhe skatan Thw som äst i kamaren hwi komb*er* thu ey tha mi*n* h*er*ra är hema. Han thigdhe oc swaradhe enkte. Husfrwn wille swika skatona. thy at nattin war. Hon kalladhe sina thiänista q*wi*nno oc fik henne ena gryto fulla mʒ watn oc en trä hamar oc et liws. Om minnat lät hon 1 ▼
hona op sta oc fara oppa biälkana. oc lät sla oppa

biälkana mȝ hamaren Tha hon hafdhe slaghith tha dröpte hon nidh*er* pa hona brännande dropa. oc skolde hona alla med watn. oc pinte hona alla nattena Om morghonen gik hoorkarlen bort. Husbonden kom heem oc spordhe skatona hwru henne gik i hand Ho*n* swaradhe Husfrwna elskoghe war h*är* alla nat. oc jak sa han bort ga litith för än thu kom. Husbonden sa wredhlika oppa husfrwna oc sagdhe swa Jak tror wäl thȝ hon sigh*er* sant Tha sagdhe skatan Herra thȝ rängde alla nat. lyghnadhe oc war mykin thordöön thȝ iak war maxan dödh Tha spordhe han husfrwna. War ey swa faghirt wädh*er* i alla thässa nat som i gaar om nat war Tha swaradhe husfrwn. ia. Tha trodhe han ey husfrwne vta*n* spordhe thȝ aff sino*m* gra*n*no*m* Tha sannadho the thȝ sama som husfrwn haffdhe saght Tha sagdhe husfrwn til th*e*m alla sama*n* Nw see i thȝ iak lastas aff mi*n* husbo*n*da. for*e* thy thȝ han tror sinne skato hwath hon sigh*er*. hon lögh thȝ annar ma*n* la mȝ mik i nat so*m* hon lögh thȝ stormb*er* war i nat Tha wardh han wredh oc thänkte thȝ skatan lögh a hona. oc gik til skato*n*na oc sagdhe swa Ald*re* skal thu mera liwgha for*e* mik. oc swa drap han hona Tha han hafdhe thȝ giort tha sa han op oc sa thȝ thakith war opith. tha foor han mȝ en stigha oc fan grytona so*m* q*w*inna*n* hafdhe th*er* glömpt. Han sa oc wax dropana Tha vnd*er*stodh ha*n* swikith som hans husf*ru* haffdhe giort Tha syrgdhe han mykith skato*n*na dödh. Han kastadhe wt husfrwna oc sik siälffwan mykith plaghadhe

Tha sagdhe kato Herra hafdhe han sik rät thänkt. tha haffdhe han ey dräpith skatona Nw syrgh*er* ha*n* hona oc sina husf*ru* haffw*er* han bort kört Herra. hörin hurw kesarinna*n* wil idh*er* so*n* fordarffwa. tro i henne tha händer idh*er* som ho*num* hende aff skato*nn*e Kesaren swaradhe thȝ han skulle ey mera tro he*nn*e. oc ha*n*s son skulle ey dö th*e*n dagh Tha sagdhe kato. han gör ey wiislika som sin son dräpir for*e* sinna husf*ru*. Om aptonin tha kesaren gik i säng tha war keseri*nn*nan wredh Tha spordhe ha*n* hwi hon war wredh Tha swaradhe hon. for*e* thy thȝ han wille ey lydha henna raadh Ok sagdhe swa jdh*er* skal hända so*m* ho*num* hände so*m* forsmadhe sinna husf*ru* raadh. oc th*er* for*e* miste han synena Kesaren sagdhe sik thȝ wilia höra, Tha swaradhe 1 v verso
hon Hwi skulle iak thȝ sighia vta*n* i wilin göra äpt*er* mit raadh Tha sagdhe kesarin. thȝ hon skulle thȝ sighia. Ok swa sagdhe ho*n* sit äwintyr

Erlik kesar*e* i skulin thȝ wita thȝ i ierusalem war en kon*ung*. oc ha*n* heet herodes. han haffdhe siw mästara th*er* i stadhin som nw äre h*är* Tha war th*er* sidhwänia swa. thȝ hwa som nakath drömpde. oc kom han til the siw mästarana mȝ et p*und* gull. tha thyddo the ho*num* wt drömin Mȝ tholikt swik sampkadho the mykith sama*n* Tha haffdhe kon*ung*in th*e*n siwkdoom at nar han reedh vta*n* ierusalems port tha miste ha*n* synena swa opta som han wt reedh Tha kalladhe han the siw mästarana oc sagdhe til th*e*m Sighin mik hwi iak wardh*er* blinder nar iak ridh*er* vta*n* porten Tha swaradho the ho*num* Herra vtan

tima kunnom wi thȝ ey sighia Tha lagdhe han them atta dagha dagh fore Sidhan beddos the längre dagh Tha lagdhe han them fore fämptan dagha Tha spordho the ther om margha til raadh. Tha war them saght thȝ en pilt war i thȝ landit han haffdhe ängin fadher. han giordhe skäl aff alt thȝ som han war spordher at The mästarene skyndadho sik mykith til then pilten The funno han i en stadh lekande i bland andra pilta Mästarene affwitto han thȝ han war fadherlöös Tha spordho the hans nampn Tha sa then piltin en man at fara til ierusalem han bar et pund gull til the mästarana thȝ the skullo wt thydha hans dröm Tha war then same piltin nämpder mellinus. han mötte then mannen. oc sagdhe swa Thik drömpde oc nw gaar thu til ierusalem til the mästarana oc bär them et pund gull Jak wt thydher thin dröm oc gööm siälft thit gull Thik drömpde at mit i thinom trägardh war en stoor källa. oc alle drukko aff henne som i trägardhin waro The källan märker et stort liggiande fä som ther är i. lät ther graffwa. tha wardher thu rikir mȝ thinne släkt Then mannen gik heem. mästarene oc mellinus mȝ honum. han lät graffwa oc fan ther mykith liggiande fä. aff hwilkith mästarene togho sin deel. oc en deel gaffwo the mellino oc han wille thȝ ey haffwa The mästarene leddo honum mȝ sik ok spordho aff honum. hwi konungin miste synena tha han reedh wt aff ierusalem Mellinus sagdhe thȝ han thȝ wäl wiste Tha leddo the han til ierusalem oppa then forelagdha timan fram fore konungin

oc sagdho swa. Herra wi ärom ko*m*pne oppa th*e*n tima so*m* os war for*e* skipadh*e*r at swara idh*e*r mȝ th*e*nna pilt om the thing som i spordhe aff 1 vi os Kon*un*gen spordhe th*e*m Taghin i til idh*e*r thȝ han sigh*e*r The swaradho Ja h*er*ra wisselika Kon*un*gin sagdhe Swar*e* nw oc iac wil han g*er*na höra Mellinus swaradhe. Herra ledhin mik mȝ idh*e*r i idhart herb*är*ghe at iak tale th*e*r mȝ idh*e*r Kon*un*gin oc swa giordhe Mellinus byriadhe sina talan. Herra witin thȝ at vndh*e*r idhre säng staar en siwdhande kätil idh*e*r til stoor dröffwilse mȝ siwha*n*da siwdhilsom Swa länge th*e*n kätelin oc the siwdhilsen th*e*r bliffwa tha gitin i ey komith wt aff stadhin ell*e*r nakar annars stadȝ vta*n* i misten synena Är thȝ swa thȝ kätelin takx för bort än the siwdhilsen at*er*wända tha mistin i synena allaledhis Tha sagdhe kon*un*gin Jak skal lydha thit raadh Mellinus sagdhe Lätin nidh*e*r kasta sängena oc g*ra*ffwin. Han giordhe oc swa alt til thäs thȝ kätelin oppinbaradhis The mästarene oc and*r*e flere waro th*e*r inne när th*e*m Tha sagdhe kon*un*gin til mellinum Nw weet iak thȝ thu äst wiis oc thiin ordh är*e* san. thy wil iak göra äpt*er* thit raadh Mellinus swaradhe Jak skal idh*e*r ey swika oc thy maghin i mik wäl tro. oc thy lätin wt ga the h*är* inne äre thȝ iak ma tala lönlika mȝ idh*e*r Tha the waro wte tha taladhe mellinus til kon*un*gin Thässe siw siwdhilsin märkia siw diäffla so*m* i haffwin daghlika i idhart raadh Kon*un*gin sagdhe Ey ma iak se th*e*m oc thȝ iak ma köra th*e*m fra mik Jw sagdhe mellinus Jak skal tee idh*e*r th*e*m hwilke the äre

Thʒ äre the siw mästara som i haffwin när idh*er*, mʒ th*e*ra klokskap äre the rikar*e* än i äre. For*e* thy thʒ the haffwa en onda*n* sidh aff hwilkom alt landith forgaar. for*e* thy hwa so*m* nakath drömir riddar*e* ell*er* köpma*n* ell*er* bonde ell*er* hwath ma*n*ne thʒ hälʒst är komb*er* til th*e*m mʒ et pu*n*d gull thʒ the skulu hans dröm wt thydha. thy at mästarene haffwa saght thʒ. vta*n* the thʒ giordho tha waro the fortappadhe Ok mädhin i städhin th*e*nna osidh tha mistin i idhra syyn tha i wilin fara wt aff stadhin Lätin nw tagha th*e*n älʒsta. oc lätin han halshugga. tha forgaar the största siwdhilsin. Tha han haffdhe thʒ giort tha wände at*er* the störste siwdhilsin. Kon*un*gin gik in til ketelin oc sa thʒ swa war. oc swor oc sagdhe swa. Här äpt*er* skal iak tro alt thʒ thu mik sigh*er* 1 vi verso Th*er* äpt*er* lät han alla the andra mästarana halshugga oc tha genast wardh kätelin kalder oc wände i gen at siwdha Tha sagdhe mellinus til kon*un*gin Herra i maghin wäl tagha bort kätelin thwa idhra händer oc allan idhan likama. Swa giordhe oc kon*un*gin. oc lät op fylla g*ra*ffwana mʒ iordh th*er* kätelin haffdhe standith. oc lät byggia sängena i gen Tha sagdhe mellinus til kon*un*gin. Herra nw maghin i ridha hwart i wilin vta*n* skadha Tha sagdhe kon*un*gin til mellinum Hwath thu wil thʒ wil iak göra oc riidh mʒ mik Tha kon*un*gin oc mellinus skullo ridha. tha waro riddara oc swena oc borgharene til redho. oc willo se thʒ vnd*er* som ho*num* förra hände. oc willo ho*num* til thiänist wara thy at siw aar waro lidhin sidhan kon*un*gin kom wt aff ierusalems

port for*e* thy at ha*n* räddis mista synena Tha the komo til portin tha taladhe mellinus til kon*un*gin Herra ridhin for*e* Kon*un*gin hug häst mʒ sporana oc reedh snarlika geno*m* portin swa at ho*nu*m enkte skadde i hans öghon Ok aff thy war kon*un*gin gladh oc kyste mellinum Riddarskapith gladdes mykith mʒ kon*un*gin thʒ ho*nu*m enkte skadde i hans syyn

Tha sagdhe keserinna*n* til kesaren Hördhin i hurw herodi hände aff the siw wiisa mästarana. thy the giordho han blindan mʒ sinne konst Swa händer oc idh*er* aff idhro*m* wiisa mästarom än i th*e*m tro. thy at the wilia idh*er* fordarffwa Tha swaradhe kesaren Thʒ wardh*er* ey swa. for*e* th*e*n skuld thʒ iak skal th*e*m ald*r*e tro swa at the skulu mik swika mʒ sinne konst. oc so*m*pnadhe swa badhin. oc nattin forleedh Om morghonen arla stodh kesaren op. oc portane waro opne Tha bödh han thʒ hans son skulle dräpas Ok tha genast kom en aff the siw mästara oc helsadhe kesaren oc th*e*m mʒ ho*nu*m waro Ok sagdhe swa til kesaren Jak vndrar mykith thʒ i wilin dräpa idhar son for*e* enna q*wi*nno lyghn mädhan i ärin swa wiise Jak t*r*or thʒ ängin ma*n* haffw*er* giort swa mykin daarskap. oc thy skulin i wita thʒ hon elskar ey idhart gaghn. tha hon bidh*er* idh*er* dräpa idhar son Thy bidh*er* iak til gudh i himerik thʒ idh*er* matte swa hända som th*e*n g*r*effwan hände som do aff sorgh for*e* thʒ at ha*n* haffdhe sarghath sina husf*ru* litith i fingrin mʒ sin kniiff Tha badh kesaren sighia sik hwru ho*nu*m hände Mästarin swaradhe Jak wil thʒ

gerna göra än idhar son ma i gen kallas Tha swaradhe kesaren Jak wil thȝ gerna göra. fore thy at iak wil gerna höra äwintyrith Kesarins son war i gen kallath. oc mästarin byriadhe sit äwintyr

Herra kesare Fordhom war en greffwe i lotoringia han atte ena husfru som han mykith l vij elskadhe. oc syntis swa som hon elskadhe han En dagh hände thȝ swa thȝ greffwin haffdhe en kniiff i sinne hand. oc haffdhe thänkt at tälia en käp Frwan räkte fram handena owarandis oc han skar hona i handena nakath litith Ther aff fik greffwin swa stora sorgh at om annan daghin bleff han dödh Thetta här hände ey aff store beskedhlikheet vtan aff hiärtans wanmakt thȝ han do swa bradhlika. hans likame wardh mȝ store äro iordhadher. oc frwan syrgdhe storlika oc grääat swa at hon wille dö fore hans kärleek skuld. Henna frändir oc winir komo til henna. oc awitto hona oc sagdhe swa Kära frw styrk thit hiärta oc war gladh. then thu miste then kan thu ey ater fa. vtan thänk pa thin vngdoom oc fäghrind thȝ thu äst erlikin. fore thy at thu faar wäl hans lika eller bätre i gen. thy wäänt i gen at syrghia Tha swaradhe hon Käre winir i talin alt fafängt. fore then skuld skulin i wita thȝ iak aldre hädhan gaar för än iak är dödh. mädhan min herra do fore min kärlek skuld Thy wil iak thȝ sama honum kärlika i gen te Tha the sagho thȝ hon war swa stadhigh. tha bygdho the henne et hws widh graffwena thȝ hon skulle wärnas aff räghn oc wäto Sidhan foro the thädhan oc sändo henne

thiit widh thʒ hon skulle ey forgaa aff frost Sama daghin th*e*r g*r*effwin war dödh wordho th*e*r nakre riddara g*ri*pne oc dömpde til hängilse for*e* roff skuld Tha war th*e*r en riddar*e* i stadhin som haffdhe stort wälle hwilkin th*e*r war skipadh*e*r til at wakta röffwara. thʒ the skullo ey bort stiälas sidhan the waro op hängde Tha wäpnte han sik oc sattis a sin bäʒsta häst oc redh til galghan at wakta the for*nämp*da riddarana thʒ the skullo ey nidh*e*r huggas Om minnat tha böriadhe til at frysa. tha sa han at*er* til k*ir*kiegardhin th*e*r frwan la oc grät sin husbonda. th*e*r war eld som ho*n* haffdhe op tänt Tha thänkte han mʒ sik thiit at ridha oc wärma sik som ha*n* oc giordhe. han bant sin häst oc klappadhe pa dörna oc badh sik in lata. Hon vnd*ra*dhe hwa thʒ war oc sagdhe ney thʒ ha*n* ku*n*ne ey in koma Riddarin sagdhe til henna. Kära frw rädhins ey thʒ iak skal nakath thʒ göra som idh*e*r skal koma til misthykkio. iak är idhar granne Tha lät hon ho*nu*m in koma oc han satte sik widh eldin Tha han war wärmb*e*r. tha sa han thʒ frwan war wäl skapt. tha sagdhe han til henna Jak vndrar storlika mädhan i ärin vng q*w*inna erlikin oc wäl skapt oc haffwin godha winir. oc i matte wäl fa en rikan riddara oc mäktighan th*e*r idh*e*r hiolde i stoor hedh*e*r. oc at i ärin wordhna swa galna thʒ i g*ra*tin swa länge en dödhan krop Frwan swaradhe Herra mʒ idhart l vij verso loff mi*n* h*e*rra do for*e* rättan elskogx kärlekheet. for*e* thy skal iak ho*nu*m thʒ sama i gen giälda Tha swaradhe riddaren Jak halder ey stort aff swa dana thanka For*e* th*e*n skuld idh*e*r h*er*ra

liffw*er* ey for*e* idh*er* graat skuld. oc th*er* mꝫ taladhis the swa länge widh thꝫ frwan giordhe riddarins wilia Th*er* äpt*er* tha räddis riddaren thꝫ han haffdhe offlänge dwalꝫ oc reedh bort i gen. oc skodde galghan oc sa thꝫ en riddar*e* war bort stolin aff hwilko so*m* ha*n* dröffdhis storlika. oc wiste ey hwath han göra skulle oc räddis thꝫ han skulle sit goꝫ mista oc reedh i gen til frwna oc spordhe aff henne raadh sighiandis swa Miin kära frw mik ang*ra*r thꝫ iak swa länge när idh*er* dwaldis for*e* thy at en aff röffwarana war bort stolin oc thꝫ rädhis iak thꝫ iak mist*er* mit goꝫ vta*n* i sighin mik nakath. oc for*e* th*e*n skuld kom iak hiit som til mi*n* enkannelik win Frwan swaradhe Om i wilin göra äpt*er* mit raadh oc mik elska oc til laghgipta husf*ru* tagha. tha wil iak idh*er* radha thꝫ i skulin enkte aff idhart goꝫ mista oc koma hwarte i blygdh ell*er* skam Riddarin swaradhe Jak gör g*er*na som i wilin Tha sagdhe frwan J se wäl at th*e*nne ma*nn*e*n* som iordhadhis i gaar han ligg*er* hell oc oskadder i iordhinne. draghom ha*n* op oc hängiom han i sama stadhin th*er* th*e*n and*r*e är bort stolin Tha sagdhe riddarin Ald*ra* kärasta frw i fu*n*nin et got raadh oc thy wil iak idhrom wilia g*er*na äpt*er* fölghia Th*er* äpt*er* groffwo the kroppen op. oc fördho han wt til galghan Tha sagdhe riddarin til frwna For*e* enkte wärlꝫ goꝫ tha wil iak han op hängia for*e* th*e*n skuld än iak thꝫ giordhe tha hiolle mik ängin läng*er* for*e* donde ma*n* Tha sagdhe f*ru*an wilin i ey han op hängia tha wil iak han op hängia for*e* idhar kärleek skuld oc

swa hängde hon han op Tha sagdhe hon til riddarin Nw är han hängder oc for*e* thy thörffwin i ey meer rädhas Tha sagdhe riddarin Än är nakath i gen som i ey aff witin. for*e* th*e*n skuld thȝ röffwarin ha*n* haffdhe et stort saar i hoffwodhith som han fik tha han wardh fangin. oc fräghnar thȝ almoghin tha thänkia the thȝ wara swik oc tha wardh*e*r iak swa wäl fordärffwath som för Tha swaradhe frwan Äpt*e*r thȝ at i haffwin et hwast swärdh thy giffwin ho*nu*m et saar i hoffwodhith at thȝ synis. oc är thȝ swa thȝ i wilin thȝ ekke göra. tha wil iak thȝ göra. oc ho*n* tok swa swärdhith oc hog han i hoffwodhith thȝ genast syntis stort saar äpt*e*r Ok sagdhe hon 1 viij swa til riddarin Herra nw är han saar Tha swaradhe riddarin Än är et thȝ iak rädhis for*e* Röffwarin haffdhe mist sina framtänder Tha sagdhe hon Tha brytin th*e*m wt. ell*e*r skal iak bryta th*e*m wt oc genast togh hon en storan sten oc slo swa til thȝ alla ˏtändrena fiöllo ho*nu*m nidh*e*r i halsin Th*e*r äpt*e*r stegh hon nidh*e*r aff galghan oc taladhe swa til riddarin Jdh*e*r kärleek haffw*e*r mik swa starklika thränkt thȝ iak haffw*e*r swa illa hannath mi*n* h*e*rra Tha sagdhe riddarin Thw äst en fwl q*wi*nna. otroen oc aldra wärste q*wi*nna. thu war*e* wärdh at brännas oc slipas. thu glömde omata rat thin h*e*rra som do for*e* thina skuld. onda tro haffdhe iak til thik än thu war*e* miin husf*ru* oc ont är at tro onde q*wi*nno Th*e*n tiidh thȝ hon hördhe thȝ tha fiöl hon nidh*e*r til iordhi*n*na oc wiste ey hwath hon skulle sighia

Tha sagdhe mästarin. Herra mȝ thässe sama mato tha thiänar idhur husfru idher. vtan i betidha taghin thȝ wara J skulin sköt höra idhar son at tala. tha skulin i fa wita thȝ idher husfru haffwer saght osant pa honum Tha sagdhe kesarin. Hördhe iak han tala. oc wiste iak hwa orät haffdhe. tha skulle iak hardhan doom göra Tha sagdhe mästarin Herra twäkin enkte rasklika skulin i honum höra at tala Tha swaradhe kesarin Widh mina tro tha skal han haffwa dagh at liffwa än i dagh Mästarin wardh gladh thȝ kesarins son fik dagh oc gik swa bort. Ok kesarin bleff i gen beworin mȝ margha handa thanka. oc keserinnan thȝ sama som mykith war dröffdh thȝ kesarins son war ey fordarffwath Tha apten kom tha gingo the i säng Om morghonin sagdhe keserinnan til kesarin. Herra witin i hwi the hälgdhin är pa walske tungo som heter folskamanna hälgdh Tha sagdhe han. thȝ han thȝ ey wiste Tha loo hon at oc sagdhe swa Tha skal iak sighia thȝ idher. vtan i wyrdhin ey hwath iak sigher Jw sagdhe kesarin. oc iak wil thȝ thu skal thȝ sighia. hwi the hälghdhin hon heter swa Tha byriadhe hon oc sagdhe

Herra Room war mykith bestriit fordhom aff siw hedhna konunga som thȝ haffdho belaght. fore thy thȝ the willo haffwa sancti pedhars stool oc fordarffwa allan kristindomin All menighetin gingo til raadh hwru the skullo sik wäria fore the hedhno J then tima war i room en gamall man. som them gaff raadh til all thing oc sagdhe swa til alt radhith Käre herra siw hedhne konunga

beläggia os oc waar stadh wilia the fordarffwa. For*e* thy wilin i mik höra. tha wil iak sighia idh*er* hwath iak menar Wi ärom h*är* i stadhin siw mästara oc alle aff erlike släkt. hwar wara 1 viij verso
göme stadhin sin dagh thꝫ the hedhni*n*ga koma ey in i stadhin. ok hwilkin th*er* sin dagh forswinar han skal g*ri*pas widh halsin oc pinas äpt*er* rätwisonne Th*e*tta samthykto the alle oc frälsto stadhin om siäx manadha Tha togh th*e*m at brista födha i stadhin Jannes war en aff the siw mästarana. aff hwilkom th*er* förste manadhin nämpder är so*m* är i aarith so*m* het*er* ianuarius Til hwilkin the and*r*e mästarene sagdho J dagh är idhar dagh*er* so*m* idh*er* bör at tagha wara room for*e* hedhni*n*gomen Til hwilka han swa sagdhe All miin wär hon är aff gudh. oc han wärne os aff thässa so*m* os swa fordarffwa Ok tha biwdh*er* iak idh*er* allo*m* at i morghin arla tha warin redho til at st*ri*dha. oc tha skal iak läta wardha et vndirlikt trwl mꝫ hwilke th*er* iak skal rädha the hedhno Tha swaradho the thꝫ the willo g*er*na göra ha*n*s wilia Tha lät iannes wardha et klädhe oc lät thꝫ smitta mꝫ atramento. han lät fästa widh thꝫ klädhith ikorna stiärta meer än thusanda. han lät oc maala pa thꝫ klädhith tw änlite. th*e*ra tu*n*gor waro rödha so*m* brinna*n*de kol. th*er* ower satte han en speghil som skeen moot solinne oc thꝫ thingith war mykith vnd*er*likith Jannes stodh op om morghonin oc thänkte mykith oppa the behändigheet Sidhan foor han op i et höght torn som het*er* kroysant. han haffdhe mꝫ sik tw swärdh. mꝫ hwilkin swärdh

ha*n* skirmadhe swa fast vnder thȝ klädhith thȝ eld gik aff th*e*m som andra gniste Tha hedhni*n*gane sagho thȝ. tha flyddo the bort oc wiste ey hwath thȝ war J bland th*e*m war en wiis hedhni*n*ge. ha*n* sagdhe swa Kristna ma*n*na gudh foor nidh*er* nw i thässa nat at hiälpa sit folk. illa byriadhom wi th*e*tta örlögh. Ok vta*n* wi fly bort tha wardha wi alle g*ri*pne oc slaghne i hääl Tha thȝ war saght tha togho the alle at fly Tha romara sagho thȝ. tha fölgdho the th*e*m äpt*er*. soma slogho the i hääl. soma fangadho the. oc soma giordho the saara. oc otalikt rooff tha fingo the aff th*e*m Ok haffdho the standith oc bliffw*i*t orädde tha haffdho the ändelika wu*n*nith room

Tha sagdhe keserinna*n* Swa wardh*er* oc idh*er* for*e* thy at thässe siw mästarene lata idh*er* thȝ tro so*m* ald*re* war til J ärin like thy barne som graat*er* Kastas et äple for*e* thȝ tha wänd*er* thȝ genast at*er* at grata. Swa wändin i oc idhan hugh i litle stu*n*d J troon thȝ draffwel som idh*er* mästarene sighia. meer än thȝ idh*er* sigx so*m*
1 ix idh*er* meer nytta ware Hwath [ey reeff han miin klädhe oc mit änlite] til blodh Hwi [töffwin i swa länge at] rätta ower ho*num* [Tha sagdhe] kesarin Thu sigh*er* sant Jak sa thiin [kläd]he riffwin oc thit änlite blodhoght. thu [ma] thȝ wita for*e* wisso thȝ han skal ey [län]g*er* dagh haffwa. han skal nw fordarff[wa]s Märk h*är* q*wi*nnona ondȝsko so*m* siw mäs[ta]ra wan oc mȝ siin swar giordhe th*e*ra [o]rdh til enkte Tha war kesarin swa wredh [t]hȝ ha*n* kalladhe sina swena oc sagdhe swa Gaan oc ledhin fram miin son han

skal [n]w ändelika dö oc iak wil thȝ siälffwer [se] The gingo genast oc thordho ey ney [si]ghia. tho at th*e*m tha leddis widh Tha ko*m* genast en mästar*e* som heet neron fyra aara oc tiwghu gamal oc mästar*e* i siw bokligha konst*er*. oc mykith behändigh. Ha*n* gik diärfflika in til kesarin oc helsadhe han oc sagdhe swa Rätte kesar*e* Jak vndrar mykith om idh*er* thȝ i haffwin swa margha thanka. for*e* thy at et sin wilin i fordarffwa idhar son oc annath sin wilin i han frälsa. tholik ostadhlikheet bör ey kesara at haffwa. For*e* thy bidh*er* iak til gudh thȝ idh*er* skulle rasklika hända thȝ so*m* enom riddara hände so*m* meer trodhe sinne eghne husf*ru* än ha*n* trodhe siin eghin öghen Sannerlika sagdhe kesarin han war flat*er*. oc sagdhe swa til mästarin Min kär*e* win sighin mik hurw thȝ är Mästarin swaradhe. Herra iak sigh*er* thȝ ey vta*n* i lätin liffwa idhar son til morghens Tha sagdhe kesarin Jak weet ey hwath iak skal sighia ell*er* hwath iak skal göra For*e* thy thȝ miin husf*ru* wil mi*n* son fordarffwa. oc i wilin ha*n* frälsa Wiste iak hwa orätta skuld hafdhe ow*er* ho*nu*m skulle iak läta ga rättan doom. oc ey skulle ostadhigheet meer mȝ mik finnas Tha sagdhe mästarin Sköt skulin i höra idhar son at tala oc tha vta*n* iäff fa i at wita sanni*n*dena Tha sagdhe kesarin For*e* idhra skuld tha giffw*er* iak ho*nu*m dagh til morghi*n*s än tho wil iak höra äwintyrith Tha sagdhe mästarin thȝ g*er*na wilia sighia. oc sagdhe swa sit äwintyr

Fordhom war en riddar*e* i et rike som het*er* bargeria mykith h*er*lik oc erlik i siin wäpn. riik oc mäktigh. ho*nu*m drömpde thʒ han haffdhe i sin fampn the wänasta q*wi*nno th*er* i wärldine ware oc ha*n* wiste ey hwadhan hon war Vta*n* haffdhe han hona nakar stadh fangith se. tha haffdhe han hona wäl känt Enne ärlike frw 1 ix verso drömpde samwledhis som ho*n* haffdhe [en riddara] i sin f[ampn oc hon älskadhe han mʒ tro]no kärleek Th*e*n rid[daren lastadhe siin häst m]ʒ gull oc silff oc foor swa wt aff sit [fädhernis] land oc wille finna the sama frwna oc [wiste tho] ey hwar Tha wandradhe han i thre wiker [oc] ku*n*ne enkte til henna finna Han foor til [vn]gariam som är mykith frwktsamlikt land [oc] mykith riikt. oc thʒ ligg*er* widh haffwith Th*e*r fan han et starkt fäste wäl mwrath oc thʒ hördhe kon*un*gin til i vngaria oc ha*n* war st[or]lika bedröffdh oc hans land aff the nästa he[dh]ni*n*ga th*e*r waro. han hafdhe the däghelikas[ta] q*wi*nno til husf*ru* th*e*r tha war til. han elskadh[e] hona swa mykith thʒ han lykte henne inn[an] i thʒ höxsta tornith th*e*r pa thʒ fästidh [war] oc th*e*r waro fäm iärndör for*e* alla wäl l[ukt] oc han haffdhe siälff nyklana Tha th*e*n r[id]daren kom i stadhin tha fik ha*n* se the sam[u] frwna i tornith. oc vnderstodh genast at hon war the sama so*m* ho*nu*m haffdhe drömpt om. Hon fik oc se ho*nu*m oc vnd*e*rstodh hon at thʒ war th*e*n same so*m* henne haffdhe drömp[t] om Tha byriadhe hon at kwädha ena elskoghx wiso. Hon haffdhe g*er*na ha*n* til sik kallath oc thordhe ey for*e* sin h*er*ra Th*e*n same riddaren

kom til hwsith oc fan kon*un*gin sitiande a enne hall oc sagdhe swa til kon*un*gin Herra iak är wtlagdh*er* aff mit land oc thörff iak widh at forthiäna päni*n*ga Kon*un*gin badh h[an] wara wäl komi*n* oc sagdhe thʒ ha*n* wille ha*n* g*er*na haffwa oc gladdis mykith aff hans til komo for*e* thy han thörffte wäl soldera widh Ok kon*un*gin badh en köpma*n* i stadhin thʒ han skulle han h*er*bärgha oc fa ho*nu*m [thʒ] han widh*er* thörffte Th*e*n same riddarin war mykith höffwitʒk ok milder Tha kom thʒ en tiidh til aff en behändigheet thʒ ha[n] grep sins h*er*ra fienda oc fördhe ha*n* heem [til] kon*un*gin. oc th*er* mʒ fik thʒ örlögh en änd[a] äpt*er* hans eghin wilia. oc for th*e*n skuld elskadhe kon*un*gin ho*nu*m yt*er*meer än nakan anna*n* ma*n* oc giordhe han til sin marsk. oc alle the i landith waro elskadhe han thʒ han thʒ örlögh swa behändelika wan En tiidh gik th*e*n marskin at spatʒera widh tornith Tha frwan sa thʒ tha kastadhe h[on] wt et seeff. mʒ hwilkith marskin vnd*er*st[odh] thʒ han skulle finna th*e*r wägha til thʒ [han] matte tala mʒ henne Han gik bort oc sagdhe *här* engom enkte aff hwath frwan [haf]dhe giort En dagh taladhe han til kon*un*[gin] Herra vnnin mik en stadh *här* widh torn[ith] th*e*r iak matte byggia et hws pa oc i[ak] matte miin thing th*e*r in läggia. oc idh[er] thäs bät*er* til thiäniste wara Kon*un*gin s[wa]radhe ho*nu*m Min win hwath idh*e*r thäkki[s] thʒ görin Tha han thʒ hördhe tha war [han] gladh oc lät koma timb*er*-men oc mwr[ames]tara the wisasta th*e*r ha*n* finna ku*n*ne hwil- **(Här felar större delen af blad 1 x, innehållande** 1 x

berättelsen huru riddaren lät göra en hemlig gång in till drottningens torn. Jfr den yngre texten, sid. 210. Begynnelseorden i 16 rader lyda så:) — — oc — — — hen — — — bort — — — ga. oc — — — magh — — — mwre — — — in. oc til — — — at*er* i san — — — th*er* warit — — — war han g[ladh] — — — drap han th[y] — — — swa genast in — — — henna kom tha — — — mykith beqwām — — — sagdhe swa Kāra fr[w] — — — the iak mik siālff an. i — — — fore alla the i wārldinne āra Th[a swara]dhe hon, Warin gudhi wāl ko*m*pne idhra tilkomo haffw*er* iak lānge bidhath. oc togh han i sin fampn oc kyste ha*n* for*e* ha*n*s mwn oc the haffdho th*er* thusandha glādhe. The glōmdo oc ey thȝ elskoghan plāghar sama*n* binda Sidhan thordhe han ey lānger th*er* dwālias for*e* thy thȝ han rāddis thȝ kon*un*gin skulle koma. oc sagdhe thȝ han wille i gen koma thȝ raskasta th*er* han ku*n*ne Tha swaradhe hon Min kāre h*er*ra wardhe āpt*er* idh*er* wilia. oc gaff ho*nu*m et fing*er*gull i hwilkith en dyyr sten war sat Han gik thādhan oc lagdhe stenin i mwren so*m* han fōrra la oc reedh i skogh at iāgha Tha ha*n* i gen kom tha lāt kon*un*gin ho*nu*m nār sik sitia oc fik se thȝ sama fingergullith pa ha*n*s hand. tha syntis ho*nu*m at thȝ war thȝ sama som han haffdhe giffwith sinne husf*ru*. oc vndradhe pa hwru thȝ ku*n*ne wara. tho taladhe han th*er* enkte om. vta*n* gik genast thādhan Tha vnderstodh riddarin thȝ wāl oc gik han en anna*n* wāgh oc kom fōr til **(Jfr s. 211, 12.**
1 x verso **Slutet af 15 rader:)** — — — he — — — the — — — mȝ stor — — — han til — — — at hōra — — —

[th]a kalla — — — nara oc — — — [r]idha til — — — th*e*n same — — — idh*e*r ridhith — — — fangith thʒ — — — stadhga i gen — — — mik mi*n* win en — — — bidh*e*r iak idh*e*r kär[lika at i ätin] mʒ mik i dagh Han sag[dhe thʒ] han wille thʒ g*er*na göra Sidhan redh kon*un*gin mʒ sit folk til skogh Mädhan war riddarin hema oc lät redha kostin. Ok gik swa i tornith oc lät frwna nidh*e*r koma i sit hws. oc fördhe hona i the klädhe som han haffdhe fört mʒ sik aff sit eghith land. oc satte henne dyyr fingran a händ*e*r Tha kon*un*gin kom i gen aff skoghin tha gik riddari*n* ho*nu*m i mot oc ledde han in i sit hws som wäl war til reet. han togh watn oc gik til bordh oc sattis när riddari*n*s win sinne eghne husf*ru* Kon*un*gin skodhadhe hona oc thänkte thʒ wara sina husfrw. tho at hon i klädhabonadhin war tolkänd. oc vndradhe hurw thʒ skulle wara. oc tho tröste han pa tornsins starkleek, oc tho räddis han thʒ han thordhe ey äta. oc thänkte han i sin hugh thʒ margh thing liknas hwart annath. som riddarins fingran liknadhis ha*n*s husf*ru* fing*ra*n Riddarin badh kon*un*gin göra sik gladh Tha spordhe 1 xi
kon*un*gin at riddarin. hwadhan the [fr]wan war Tha swaradhe riddarin. Herra thʒ är mi*n* win som mik godh tidhende bar thʒ iak skulle faralöst heem fara Tha the waro mätte tha skyndadhe kon*un*gin sik til tornith at tala widh sina husf*ru* Tha riddarin sa thʒ tha fördhe han hona aff the klädhe som hon haffdhe tha pa oc i siin eghin klädhe i gen oc lät henne th*e*n sama wäghin op som lönlika la in i tornith oc satte stenin i mwre*n*

i gen Kon*un*gin gik in i tornith oc fan sina husf*ru* th*er* mꝫ stor glädhe. oc thänkte ey thꝫ henne wara som han sa när riddarin The sama nat lagho the sama*n* Om morghonin legdhe riddarin skip oc badh thꝫ redhe wara mꝫ alle redho oc lät sin thi*n*g all in skipa Tha kon*un*gin stodh op oc gik til k*ir*kio. tha gik riddarin op i tornith oc ledde frwna nidh*er*. oc sagdhe swa til kon*un*gin H*er*ra giffwin mik henne til husf*ru* som i saghin thꝫ til mik kom aff mit land Kon*un*gin sagdhe thꝫ g*er*na wilia göra Sidhan ledde henne til k*ir*kio twa riddara oc kon*un*gin gaff he*n*ne riddareno*m* Th*er* äpt*er* sagdhis mässa oc the wigdhos til sama*n* Äpt*er* mässona ledde kon*un*gin henne til skip mꝫ riddarin. Ok tha alle swenane waro i skipith tha togh riddarin orloff oc kon*un*gin antwardhadhe ho*nu*m frwna in i skipith Sidhan fingo the bör oc sighldo thädhan Th*er* äpt*er* gik kon*un*gin in i tornith oc thänkte sina husf*ru* th*er* at finna. oc tha fan han enkte Tha grät han oc sörgdhe tho at ho*nu*m thꝫ enkte halp

Tha sagdhe mästarin H*er*ra kesar. swa görin oc i J tro meer idhre husf*ru* än i tro idh*er* eghin öghon J morghin skulin i höra idhar son at tala. oc tha fa i wita hwa orät haff[wer] Tha swaradhe kesarin Tha skal iak oc döma rättan doom. oc weet iak thꝫ at han skal tala i morghin tha skal han ey dö i dagh Mästarin gik bort ok keseri*n*nan syrgdhe thꝫ kesarins son fik dagh For*e* thy thꝫ hon thꝫ wäl wiste at thꝫ wordhe henna wärsta tha han finge tala Th*er* äpt*er* gingo the i säng oc lagho thyst alla the nattena Om

morghonin arla stodh kesarin op at höra sin son at tala Tha gladdos alle riddara oc swena at thȝ skulle ske Tha komo the siw mästarene oc leddo han for*e* kesarin Tha kom mykith stiim oc thordyn swa at näplika hördhe hwar anna*n* Kesarins son fiöl a knä alt th*e*r til thȝ stimith wände i gen. Han stodh op oc taladhe swa höght thȝ alle ho*nu*m hördho oc sagdhe swa Herra orätlika warin i mik wredhe. J skulin thȝ wita thȝ iak matte ey tala. For*e* thy at thesse siw 1 xi verso mästara oc iak mȝ th*e*m wi saghom thȝ i himelin at haffdhe iak nakath talath. tha haffdhe iak saght nakath thȝ ordh for*e* hwilkith iak matte haffwa dööt for*e* oc thässe siw mästara mȝ mik Kär*e* fadh*e*r i wilden göra mik som en riker ma*n* giordhe sino*m* son. han kastadhe ho*nu*m wti haffwith for*e* thy at sonen sagdhe thȝ ha*n* skulle wardha större h*er*ra än fadhere*n* war Tha swaradhe kesarin Thȝ är rätwisa thȝ wi hörom thit äwintyr For*e* thy at hwar the*n*ne mästarin haffw*er* saght sit äwintyr til at frälsa thik mȝ Ok thy bör thik wäl at thakka th*e*m. th*e*r swa mykith haffwa ärffwodhath til at frälsa thik Tha sagdhe kesarins son thȝ han wille thȝ g*er*na sighia. Ok swa byriadhe han sit äwintyr

Fordhom war en riker ma*n*. ha*n* haffdhe en wäl lärdhan son tolff aara gamblan Tha hände thȝ swa at the waro i et skip. oc skulle fara til en ärmeta som war i haffwith pa et skär Tha the swa sighldo. tha komo twa krakor oc flughu ow*er* skipith oc ropadho oc satto sik pa främbra sta*m*pnin Tha sagdhe fadherin Herra gudh gaffwe

thʒ iak wiste hwath the fughlane sagdho Tha swaradhe sonin at han thʒ wäl wiste oc sagdhe swa The sighia thʒ iak skal swa mykith op höghias thʒ i skulin wardha fäghin än i maghin halda watn for*e* mik tha iak skal mik thwa. Ok miin modh*er* at halda handklädhith Tha fadherin hördhe thʒ tha wardh han wredh oc sagdhe swa Jak skal wända the lykkona om kring. Ok togh genast sin son oc kastadhe han wti haffwith. oc sighlde swa sin wägh. oc wyrdhe ey thʒ sonen haffdhe fordarffwatʒ Piltin haffdhe gudʒ nampn a sik oc badh idhelika til gudh thʒ han skulle han frälsa. oc mʒ gudʒ wilia tha ko*m* piltin pa et skär oc th*er* war han thre dagha oc hwarce aat ell*er* drak Th*er* äpt*er* kom en fyskema*n* som ho*nu*m togh thädhan oc fördhe han til et hws som la thrätighi mile fra th*e*n stadhin som ha*ns* fadh*er* kastadhe han i haffw*i*t Th*e*n same fyskema*n*nin salde han for*e* tiwghu m*a*rk gull th*em* hush*er*rano*m*. hwilkin ha*n* mykith elskadhe oc hans husf*ru* thʒ sama Piltin war däghelik oc mykith thiänigh J th*e*n sama tima war en kon*ung* som mykith war dröffdh for*e* thy at thre fughla ropadho ow*er* ho*nu*m hwar dagh. Ä hwart han sik wände tha fölgdho the ho*nu*m oc ropadho ow*er* hans hoffwodh Engin ku*n*ne thʒ wt thydha hwath the meente Tha lät han sama*n* 'kalla alla
1 xij the wisasta klärka oc leekmän so*m* i hans land waro. thʒ the skullo sighia ho*nu*m hwath thʒ haffdhe at thydha Th*e*n hwsh*er*ra foor til kon*un*gin som piltin haffdhe Piltin badh sin h*er*ra thʒ ha*n* matte fölghia. Hwsh*er*ra*n* togh g*er*na piltin mʒ The

foro aff stadh oc komo til kon*ung*x gardhin. Tha alle h*er*rane waro til saman ko*m*pne. tha sagdhe kon*ung*in til th*e*m Kan nakar idhra sighia mik hwi thässe fughla ropa swa ow*er* mik tha wil iak giffwa ho*num* mi*n*a dott*er* oc halfft mit rike Tha thigdho alle oc ängin thordhe swara Tha sagdhe th*e*n same piltin til sin h*er*ra. Wille kon*ung*in halda thȝ han loffwadhe. tha wille iak sighia hwath thȝ thydhir thȝ the fughla ropa swa ow*er* ho*num* Tha swaradhe h*er*ran Min kär*e* son for*e* thw wilder tha finge thu ew*är*dhelikin skadha. for*e* thy är thik bätra at thighia. än thu faar nakath oghaghn for*e* thiin ordh Tha swaradhe piltin Wil han halda thȝ han loffwadhe Vta*n* iäff tha wil iak ho*num* thȝ wtthydha Tha stodh op th*e*n same hwsh*er*ran oc sagdhe swa til kon*ung*in. Herra wilin i halda thȝ i loffwadhin tha är h*är* en pilt som idh*er* kan thȝ sighia hwi the fughla swa ropa Tha sagdhe kon*ung*in thȝ han wille thȝ g*er*na halda. än the wändo i gen at ropa Tha stodh piltin genast op. tha the han sagho. tha vndradhe alle pa hans fäghrind Tha sagdhe han til kon*ung*in. Herra kon*ung* oc i alle h*er*ra skulin thȝ wita at thässe thre rampna som i h*är* se. twe aff th*e*m är*e* manköns oc th*e*n ene är q*wi*nköns Th*e*n stor*e* rampnin som ensamb*er* for*e* flygh*er* han haffdhe th*e*n ena so*m* qwinköns är i thrätighi aar. Nw for*e* et aar som i wäl witin tha war omata hardh tiidh oc for*e* thy flydde han fra henne oc lät hona ensampna bliffwa Tha hon sa sik swa enlika vta*n* alla glädhe. tha togh hon til at fölghia th*e*n andra som hon flygh*er* nw mȝ.

hwilkin he*n*ne födde i the hardha tidhinne Th*en* gamble kom i gen. oc beddis sina husf*ru* Th*en* andre swarar thȝ han miste hona wärdhelika. for*e* thy thȝ han kastadhe hona wt fra sik tha ho*n* hans mykith widh*er*thörffte. Ok h*är* äpt*er* bidha the äpt*er* idhar doom. Ok genast han är sagdh*er* tha ropa the enkte meer Tha swaradhe kon*un*gin For*e* thy at th*en* gamble rampnin gaff hona ower i henna nödh. oc th*en* th*er* hona til sik togh bör ey thȝ han skal hona mista oc thȝ samthykto the alle sama*n* wäl Tha th*en* gamble rampnin thȝ hördhe. tha ropadhe ha*n* iämirlika oc foor bort The andra tw foro oc bort mykith gladh badhin sama*n* en anna*n* wägh Tha kon*un*gin thȝ sa tha wardh ha*n* gladh oc alle hans thiänara. oc hiollo th*en* piltin mykith wisan Tha gaff kon*un*gin ho*num* sina dott*er* oc halfft sit rike som han
l xij verso ho*num* loffwath haffdhe. Th*er* äpt*er* lät kon*un*gin han kronas. oc ho*num* thiänto alle the h*er*ra som i thȝ land waro Th*er* äpt*er* kom hans fadh*er* oc ha*n*s modh*er* i thȝ sama landith for*e* mykin fatighdoom skuld oc waro th*er* i en stadh Tha th*en* vnge kon*un*gin thȝ hördhe tha wiste han wäl th*er*a skipilse thȝ the fatigh waro. tha sände han et budh til sin fadh*er* oc lät thȝ sighia ho*num* At th*en* vnge kon*un*gin wille äta mȝ ho*num* i morghin Tha swaradhe fadherin oc sagdhe swa. Han är wäl komi*n* Vta*n* iak syrgh*er* mykith thȝ iak haffw*er* enkte thȝ som iak matte ho*num* ärlika oc wäl plägha mȝ. oc hwath iak haffw*er* thȝ skal ho*num* redho wara Om morghonin kom th*en* vnge kon*un*gin til sins fadh*er*s hws. oc tha han

skulle stigha aff sin häst. tha lop ha*n*s fadh*e*r moot ho*nu*m oc wille halla i hans itȝstädh. hwilkith kon*un*gin wille ho*nu*m ey städhia Th*e*r äpt*er* gik kon*un*gin in i hwsith oc watn bars fram som kon*un*gin skulle sik thwa wti Tha gik fadherin fram oc wille halla watnith oc modhorin bar fram handklädhe som kon*un*gin skulle sik thörka pa oc wille thȝ for*e* ho*nu*m halla. hwilkith kon*un*gin wille ekke städhia. oc lot thȝ en annan halla Tha kon*un*gin haffdhe th*e*tta alt seet Tha sagdhe han swa til sin fadh*e*r Nw händer thȝ som iak idh*e*r sagdhe tha i kastadhe mik wti haffwith. oc witin thȝ at iak är idhar son. oc tho giordhe i illa widh mik. gudh forbiwdhe thȝ at iak skulle göra swa illa widh idh*e*r Tha fadherin thȝ hördhe. tha beddis han nadh aff sin son oc vndradhe stort at swa war skeet

Tha sagdhe kesarins son til kesarin Kär*e* fadh*e*r samuledhis willen i göra aff mik tha i wille mik dräpa vta*n* sak oc vta*n* doom. än tho at iak war ey wärdhigh at döö. J thänktin thȝ at haffdhe iak wardhith op höghdh*e*r. thȝ iak skulle haffwa giort idh*e*r nakan wanda Ney sannirlika. för haffdhe iak lätith mik bränna. för än iak haffdhe idh*e*r nakath i mote warith. For*e* th*e*n skuld at tha miin f*ru* idh*e*r husf*ru* ledde mik i sit h*är*bärghe. tha badh ho*n* mik liggia när sik. hwilkith omöghelikt war. Ok for*e* thy thȝ iak wille thȝ ey göra tha reef hon siin klädhe. oc giordhe sit änlite blodhoght mȝ sina eghna näghle Ok för än iak haffdhe tha giort hänna wilia häld*er* haffdhe iak lätith skära mik allan i stykke

swnd*er* Tha sagdhe kesarin til keserinnena. Wakta thꝫ thu liwgh*er* ekke. sigh siälff är swa sant Tha swaradhe keserinna*n* oc sagdhe swa Ja h*er*ra thꝫ är sant. Jak räddis thꝫ han skulle idh*er* for-
l xiij darffwa oc idhart rike idh*er* aff räna Tha sagdhe kesarin til keserinnena Nw äst thw rätlika dömpd. for*e* thy thu kennis siälff thina g*er*ni*n*ga oc thw äst wärdh at dö. Ok tholka pino skal thu haffwa som thu wille thꝫ mi*n* son skulle haffwa fangith Tha kalladhe kesarin sina swena til sik oc sagdhe til th*e*m swa Gaan oc redhin et stoort baal thꝫ thässe forbannadha q*wi*nna matte i bränna som swa bansat är oc mik swa illa räädh thꝫ iak skulle mi*n* son swa orätlika fordarffwa. Tha swaradho the oc sagdho thꝫ the willo thꝫ alle sama*n* g*er*na göra Tha läto the genast wardha en stoor eld th*er* kastadho the. the onda q*wi*nnona wti. oc th*er* fik hon siin rätta löön for*e* the ondꝫsko oc ond wilia th*er* hon haffdhe til kesarins son at fordarffwa ho*nu*m. oc kesarins son bleff fri oc fräls aff allan wanda Swa frälsir oc gudh alla the som i rättom stykkiom wilia liffwa

---

Rättelser.

Sida	rad	
114	1	wi *r. fr.* i
—	6—17	*bortrifna ord tillagda inom klammer*
115	25—116 3	*bortrifna ord tillagda inom klammer*
118	26	landȝins *r. fr.* landȝin
125	26	Swenin » Swein
128	15	tha » thȝ
129	15	dött*er* » drött*er*
132	6	togh *står 2 gånger i handskriften*
134	17	qwinno *r. fr.* qwnno
138	22	frosnan » forsnan
140	19	hwem » hwen *I det följande har en yngre hand sökt utplåna yttrandet om presternas förmåga och låta meningen blifva:* Riddara wil iak elska
141	10	giordho *r. fr.* giordh
—	20	adhra » adha
—	22	tysswar » tysswwar
143	23	haffdhe » haffdh
144	5	wil *tillagdt*
145	25	oc *(det 2:a) r. fr.* om
147	8	äwintyr » äwintyrith
148	21	stormber » stromber
150	1	ku*n*nom » ku*n*no
153	6	war » aff wan
157	10	thy » thȝ
—	23	starklika » starlika
—	25	wärste » wäste
159	9	Tha togh » Tho tagh

Sida	rad	
160	22	*Bortrifna eller eljest felande ord och bokstäfver ersatta inom klammer*
t. o. m.		
165	24	
163	20	kastadhe *r. fr.* kastadha
165	19	starkleek » starleek
166	24	haffwer *utfyldt*
169	5	halfft *r. fr.* halff
170	12	tha » tho

B.

Här byrias de septem sapientibus 377

I Rom war en keisar*e* ij fordhom daghum Ok heth dioclecianus Han atte en son mʒ sinne hust*ru* siw ara gamblan Ok sidhan hon doo tha war han enker, Th*er* äpth*er* tha kalladhe höfdhinghin saman siw sniälla män wm en dagh Ok sagdhe them Sighin mik hwilkom idhra jak skal fa min son till kennedom Then älʒste swaradhe som rikast*er* war ok konstoghar*e* oc wäl talandhe, gamal ok häruther langh*er* oc magh*er* ok heth*er* bancillas, Ok sagdhe Hör thu h*er*ra fa mik thin son jak skal känna honom mina konnist ok mi*n*na kompana jnnan siw aar, Sidhan stodh wp annar wäl skapt*er* man, ok het Olixes han sagdhe til käisarins h*er*ra fa mik thin son jak skal honom mina konnist känna ok mi*n*na kompanna jnnan siw ar, Then tridhe stodh wp ok het maldrak han sagdhe h*er*ra fa mik thin son for th*e*n skuldh iak ma nw sighia for minom kompanom alla the konnist iak ma honom känna jnnan siw ar, Then fiärdhe stod wp ok het lentulus han sagdhe till käisarins h*er*ra fa mik thin son jak wil känna honom mina konnist oc mi*n*na kompana jnnan siw ar, Tha stodh vp then fämpte ok het catho han sagdhe h*er*ra fa mik thin son tho sigh*er* iak ey at han skal ku*n*na swa myket som mine kom-

pana for thy iak weth ey aff hans näme wtan mina konnist wil iak honom känna thʒ yt*er*sta han formagh behaldha, Tha stodh wp thän siäthe som heth iesse ok sagdhe h*er*ra fa mik thin son jak wil känna honom swa mikyt at i skulin mik takka for ko*n*nist innan siw ar Tha stodh wp then siwnde meron at nampne han sagdhe h*er*ra fa mik min lö͡on som iak haffw*er* aff tik länghe forthiänt ella fa mik thin son ok jak lath*er* mik 378 wara wäl bereddhan, Sidhan stodh wp käisaren ok takkadhe th*e*m mykit ok sagdhe jak wil ey idhart kompanskap at skilia wtan iak antwardhar idh*e*r allom min son till kännedom, Sidhan takkadhe the honu*m* ok toko smaswenen medh ok ledho han wpa eth hemelikit radh, th*e*r kom th*e*m allom till radh at the skuldho han ey lata bliffwa i rom qwarran, thy at th*e*r waro ondh radh ok ondha g*er*ningha mʒ somlikom, wtan th*e*n smaswenen atte en yrtaghardh ena milo wägh langa*n* wppa hwario sidho, mʒ aldhra handa godhom yrthom, mith i th*e*m gardhin läto the byggia hws fiwghorslint ok mikit wänt ok a adhra sidhona kamera manga, ok a adra sidhona a*n*nor hws, Sidhan th*et*ta war fulkompnat tha läto the sc*ri*ffwa siw handa bokliste j threm hörnome*n* i hwseno, ok i the fiärdho läto the göra smaswenenom ena sängh, Ok sidhan toko the till at känna honu*m* the siw listhe, Ok tha en lät aff, tha byriadhe annar, swa at han forstodh sik fultwäll i siw arom i siw boklika lista, Epte siw ar hafdho the han länghe mʒ sik swa at han disputäradhe opta mot them medh sinne konnist,

Sidhan tha hugxadho the mellan sin huro the matto frästa han, the toko siäxtan bladh aff edera ok satto wnd*e*r hans sängh alt wm kringh swa at han thʒ ey wiste, Tha han haffde sowet, ok han wildhe wp sta wm morghonen, Tha sa han sik vm kringh, tha wndradho mästar*e*ne th*e*r a, ok spordho han till hwi han swa giorde, han swaradhe, ok sagde, at taket a hwseno war nidh*e*r stolpit, ell*e*r ok at iordhen wnd*e*r sängenne groddhe, ell*e*r ok at sänghin war wp högh, Sidhan the sagho th*et*ta tha sagdho the hwar at adhrom at han war wiis, Th*e*r litit äpth*e*r komo landʒens h*e*rra till käisarens, ok awitto han, at han haffdhe ey hust*ru*, for thy at han war en rikyr man Ok matte mang barn ägha, han swaradhe th*e*m ok badh th*e*m at the skuldho skipa hanom ena 379 husf*ru*, än tho at han war gamal, Sidhan tha letto the h*e*rrane länghe ok at sidhe hitto the ena r*e*sogha husf*ru*a, ok wälborna ok rika ok giffto hona käisar*e*nom mʒ hännes frändha mi*n*ne Om sidhe tha spordhe hon at käisaren haffde en son, som han skulde ärffwa, än tho at hon finge barn mʒ honom, tha spordhe hon han til vm han haffdhe nakar son som swa wäl matte wara he*n*na son som hans, Oc sagde at th*et*ta matte ske the fingo ey flere barn saman, Tha sagdhe käisaren jak troo han ma en liwa siin ar mʒ tik, Tha badh hon at han skulde läta kalla han for sik ty at hon wilde g*e*rna see hans öghon, Sidhan wiiste käisaren till the siw mästar*e*na, Ok badh at the skuldo ko*m*mo till hans medh hans son Tha kom budit, oc sagde th*e*m som

han badh, the iättadho ath the wildo komo wm nattena th*er* äpth*er*, tha gingho mästar*e*ne medh smaswenenom vti yrtagardhin, Ok sagho görlika a manan oc stiärnona oc annor hymiltungil, Tha sagde kato som wisast*er* war, sen alle a hymilen käisar*e*n badh os alla till rom koma, ok görom wi thʒ, tha fordaruas hans son at thy första ordhe han talar, Oc wi alle mʒ honu*m*, Tha sagho alle vp ok sagdho sik thʒ sama see, tha saa pilthen a ena stierno näst mananom, Ok kalladhe mästhar*e*na ok sagdhe jak se nw at mik skal einkte hindra, vm iak ma mik at*er*halla aff talan wm siw dagha, Sidhan sagho the wp ok sagdo at han sagdhe sant, Tha sagde bancilles wi torffwm wel goth radh widh*er*, Smaswennen swaradhe jak wil sighia goth radh, vm i wilin mik säta, the swaradhe hurw, moghom wi thighia hwar wara vm en dagh, Sidhan swaradhe han J haffwin litsla snille mʒ idh*er* vm hwar idhra ma ey frälsa mik en dagh wm iak 380 gith*er* warit thiandhe, Sidha*n* sagdhe hwar mʒ sik wilia han g*er*na frälsa vm en dagh Tha sagde smaswennin sighiom nw hwar sith äwentyr for ty thʒ ma ey ellighis wara Oc wi ko*m*mo*m* sköt i en skogh som kallas sancti marthens skogh nw bidh*er* iak idh*er* alla for gudʒ skuldh at i glömin ey mik jak sätir min likama j idhra göma ok wärio for ty mik iäwer at mik komb*er* nokor skadhi till ella frästillse, The loffwadho honu*m* alle at skulde wara honu*m* trone Sidhan gingo the thädhan swa at the komo när käisarens gardhe ok giordho micla glädhi fore smaswenenom ok

wm the nattena lagh smaswennen i myklom
dröffwilsom ok hugxan Om morghonen tha the
wpstodho ok hästa komo mote them, for sma-
swennen in j Rom ok the waro th*e*r qwarr*e* Tha
käisar*e*n hördhe thȝ hans son war kome*n* Tha
r*e*dh han moth honum ok myntes widh han ok
spurdhe hurw honu*m* i handh gik Tha negh
sonen honom einkte swarandhe Tha wndhradhe
käisar*e*n ok spordhe them som hono*m* thit följgdho
hwi han ey thaladhe Hugxandes han döffwan
wara, the sagdho at han taladhe alt thȝ han
wilde i morghons Tha käisar*i*nna hördhe at han
war ko*m*men, prydde hon sik mȝ godhom klädhom
belagdhom mȝ gol ok dyrom stenom ok kom
till hans i käisarens palatȝ mȝ ma*n*ghom f*ru*om
ok q*ui*nnom, ok spordhe vm han war hans son,
käisaren sagdhe ja, jak antwardhadhe han siw
mästarom wäl thalandhe ok han är nw en dwmbe,
Hon sagdhe h*er*ra jak will koma honom till at
tala Ok leddhe han i eth hwss ok satte han När
sik, skodhandhes han for ty at han war wäl-
skapth*e*r Ok sagdhe min söthe wen see till
mik ok wit at for thy thȝ myken frägh gaar aff
thinom mykla wisdom skipadhe iak swa at iak
festes thinom fadh*e*r ok mȝ myklom kärlek haffw*er*
jak gömkt min iumfrwdom ept*e*r tik ty wil iak
at thu skalt mik älska Ok j thy tha thok hon 381
han wm sin halss oc wildhe mi*n*nas widh han
ok han wildhe ey wtan biddhe thighandhe epth*e*r
sinom fadh*e*r Tha hon saa thȝ, fik hon aff harme
sin kyurtil oc r*e*ff han sundh*e*r oc reff sina lukka
j sundh*e*r Ok krattadhe sik vm sin öghon siälff

ok öpthe grömmelika Thetta hördhe käisaren oc kom till henna Ok saa hona illa hannadha ok wardh mykit illa wredher ok spordhe hwa swa haffdhe giorth hon swaradhe Thenne diäffwlin som thu sigher thin son wara han haffdhe mik när strypt, haffdhe thw ey kommet, eller oc han haffdhe mik när waltakit, wtan min kärä herra näfsin honom ther fore, Han lot kalla thil sik the män som pläghadho ilgherninges manna rät göra, ok badh them honom näfsa, Tha hans godho män hördhe thȝ han wilde honom swa brat läta fordarffwa tha badho the han bidha till morghonen ok badho han höra hans sanna skuldh förra Tha sätte käisaren dagh till morghons ok lät han i mörkästuwo Tha käisarinna hördhe thȝ han haffde fangit dagh tha sörgdhe hon mykit ok sagdhe widher sik thy är wär iak faar aldrigh bäthre tima til at fordarwa han än iak nw haffdhe, Wm qwälden spordhe käisaren hona hwi hon sörgdhe swa eller henne thanka, hon swaradhe thu äst en radhalöss man ok forradhen for thy thu tappar badhe äro ok landh for thins sons skuldh thik händer än som ene gran händhe aff enom sinom qwist Han badh hona sighia huro hon swaradhe gherna

HÄr j stadhenom war en rikyr man ok han haffde en yrtagaardh mȝ manghom godhom yrtom
382 ok trä Ther j blandh stodh en gran stor Wm hona lät han gräffwa ok godha iordh bära, Aff henne wägxte en litin gren wäl äpter hans wilia Wm sidher ffor han bort mȝ sin köpenskat oc war länghe bortho Tha han hem kom Tha sa han

at the litla grenen falnadhe Oc sporde hwi, honom swaradis En quister yterst j the storo granenne fordarwadhe hono, han lat then aff hugga tha wägxte hin litla aff hinna storo rothin wm sidhe tha falnadhe a the storo en deel, tha spordhe han at hwi, Honom swaradis aff thenna litla skugga fordarwas hon, Tha lot han hona nidher huggha,

Tha sagdhe hon till käisarens, Herra waktha tik at thin litslä son wäxer ey swa högt öwir tik at thu fordarwas aff honom som the stora granen aff the litsla han swaradhe at han skuldhe förra döö Wm morghonnin lot han taka sin son aff mörkä stwone ok lot han lädha til at darwas j thy han leddes tha mötthe honum en aff hans mästarom som heth bancilles ok skyndhe sik till käisarens, tha han kom tha helsadhe han käisaren Ok han swaradhe honom illa ok sagdhe thu skalt gieldha ok thinne kompana at j hafwin min son fordarwat Mästaren spurde hwi, Han sagdhe jak fik idher han till kännedom ok j hafwin först han mallösan giort ok swa känt honum at swa fordarffwa mina husfru ok annat ilt fore hwilkit han skal nw dö Mestaren sagdhe jak tro ey at han haffwer thȝ giort käisaren swaradhe thȝ sines wäl a minna husfru änlithe hwrw han haffwer hona hannat Tha sagdhe mästaren jak tro hon bär aldrik i sino liffwä annan tolkan wtan wakthen idher at idher ey händher swa som enom riddare hende aff sinom myohundh wm i wilen han fordarffwa Tha badh han sighia hwro Tha sagdhe mestaren iak sagdhe gerna wtan iak rädhäs at

han ward*er* dräpin för en iak far wt sakt Sidhan
383 badh käisaren sin son ath*er* till sin lidha Ok gaff hono*m* dagh till morghons Oc sidhan byriadhe mästaren wp sit äwentyr ok sagdhe thessa ledhis

EN dagh timdhe thʒ at riddar*e* oc swena gingo spatʒera wppa ena ängh Th*er* lagh ens riddara gardh*er* widh mʒ enom gamblom mwr han haffde en son ok han gömdo daglikan thre qwinno, en gaff honom dighia ok annar badhadhe han ok thridhi kläddhe han A sancte trinitatis dagh redh riddar*e*n wt aff hwseno mʒ skioldh ok spiwt ok androm wapnom ok andre riddara ok swena till dyssteran mʒ ho*nu*m hans husf*ru* ok henna qwinno ok the qwinnonar som barnit skullo waktha gingo alla wppa w*er*nena at see dyust ok barnit lag qwart j waggona, tha hördhe en ormb*er* j mur*e*nom thʒ stim*et* aff hästomen ok stangomen gik Ok j r*e*dde kröpp han wt ok kom till waggone thʒ sa riddharens myohund*er* ok fatadhe ormen j midhio Tha hiogh ormen hundhen ok aff ti illo sarane sprang han i waggona ok pilten wm kuld thʒ war then ene lise at piltens howdh tok ey a jordhena Sidhan komo the ath*er* saman oc striddho swa at ormen hiog han annan tidh ok han sprangh ath*er* ower barnet wm sidhe drap han ormen, wm qwellän dyust war änth komo qwinno*na* ok sagho thʒ ok läto illa ok flyddo borth J thy tha mötto the f*ru*ne ok sagde hänne at hunden wardh galen ok fordarwadhe barnit Tha hon hördhe thʒ tha stalp hon nidh*er* ok danadhe Tha riddhar*e*n hördhe th*et*ta tha gik

[han] i hwsit ok hundin sprangh wppa han ok fagnadhe ho*nu*m Riddar*e*n rykthe sith swerdh oc drap han Sidhan sa [han] waggona ok barnet a 384 golweno alt wnd*e*rstänkt mʒ blodh ok tho war barnit liffwandis Tha han rätte wp waggona framledis tha sa han ormen j tu stykkä slitnan th*e*r vndradhe han wpa ok sagdhe thʒ for sinne husf*ru* tha hugxadho the at ormen war dräpin aff hundhen thy ath hunden warde thera son for ormen Tha sagde riddar*e*n awi iak giorde som en dar*e* ok tok sik swa mykin angir at han forgaff alt thʒ han atte ok for wtländis j fatikdom

Th*e*r ept*e*r sagdhe mestar*e*n till käisar*e*ns wakta at thw lat ey swa brat fordarwa thin son vtan wisa ma*n*na radh at tik angrar thʒ sidhan, Sidhan kom käisar*e*n ath*e*r till sinna hust*ru* ok gaff sinom sunj dagh til morghonnen Th*e*r aff wardh hon illa wredh ok sagde, A h*er*ra jak är illa dröffdh ey for mina sculd wtan for thes lastens ok skadhens skuldh thik är hendt aff thessom diäfflenom thu sig*e*r thin son wara Thik hendh*e*r en swa som th*e*m willa runenom som läth kla sik ok warth swa swikin, han sagdhe sigh mik hurw, hon swaradhe g*er*na

HÄr j landheno föddhes en willir runj mykit stor i enom storom skogh Th*e*n skogh*e*n war fullir mʒ godhe frwkt ok godhom trääm th*e*r i blandh war eth trä heth aber haffde godha frwct ok föddhe th*e*n galten Th*e*r a hitte en nöta pilth*e*r ok fylthe sith skötä mʒ frwkt aff träno Tha kom galten farandhe, ok hyrdhen reddis ok wilde fly ok han haffde enga wtwäghana for thy

han war honom när, foor genstan wppi träth galten kom oc at ok wndradhe hwi frwcten war swa mykin bortho han sa wppi träno hyrdhan sitia ok wart swa grimber at han sparn jordena mȝ sinom fothom ok hiogh wti träth mȝ ta*n*nomen swa at thȝ skalff alt, hyrdhen sa at han hafde ey äta kastadhe nidh*er* for han frwcthena aff sino sköt runen at sik mättan ok lagde sik wndi trät Tha stegh hyrdhen nidh*er* ok hiolth sik mȝ andre handene j ena g*r*enena ok mȝ andre clade han runan swa at han sompnadhe Sidhan tha skar han sundh*er* hans strwpa mȝ sinom kniff,

Tha sagdhe käisar*i*nnan Thic far en swa at, mädhan thu tror th*e*m mästar*e*nom som tik wilia swika mȝ flatom ordhom, Han swaradhe iak skal th*e*m aldre mera troa Vm morghonen lät han sin son ledhäs til at dödhas. Honom mötthe mästar wlixes ok gik genstan for käisar*e*n ok hälsadhe han, han swarade wredelika Oc sagdhe jak skal idh*er* siw mästarom swa löna som j hafwin forthiänt Han swarade Jak weth wäl at thu äst honu*m* wred*er* for ty at han talar ey wtan wakta at thik händh*er* ey swa som mästär ypocras aff sinom syst*er*son Käisar*e*n swaradhe ok spurdhe huro, Han swaradhe en tho at jak sigh*er* thȝ tha hielper thȝ thinom son enkte for thy han är fordömder Tha lät käisar*e*n han ath*er* ledha Ok gaff honom dag till morghonen Ok mästar*e*n sagdhe

YPocras war en dyr mästar*e* Han hafdhe en systorson Hwilkom han wildhe enkte känna aff sinne ko*n*nist wtan for thy at han wilde ey

at han skulde enkte kunna gaff han sik win wm at känna honum läkiara konnist Tha wardh honom budh sänt aff konungenom for thy hans son war siwkir Ypocras sagdhe at han war ey lidhugher koma wtan sändher honom sin systerson Tha konungin sa han fagnadhe han honom wäl Ok lät han see sin son som siwker war käisaren lät aldra triggia fadherens modhors barnsens watn koma for sik hemelika Sidhan han hafde thʒ seet, kalladhe han till sik drötningenna ena Oc spurdhe om smaswennen war [konungxens] son hon sagde ja 386
Han sagdhe till hänna wtan tw sigher mik sant jak gar borth ok läkir jak han ey Tha wildhe hon än dölia thʒ som sant war Tha om sidhe hon saa at han wilde gerna bort gaa Tha sagdhe hon lön thʒ tha mʒ mik han swaradhe ja, Hon sagdhe en man wäl skapther badh min Ok jak fik then sonen mʒ honom han swaradhe jak skal han wäl läkia ok gaff honom yxna köth Sidhan warth han wäl till räkä läkiaren tok sin löön aff honom ok for ather till ypocratem ypocras spordhe wm han läkthe konungxens son älla hwat han gaff honom han swaradhe yxnaköt ypocras sagdhe tha war han horbarn Hin sagdhe ja Epther thʒ tha haffdhe ypocras mykla awndh till hans thy at han saa thʒ han war wiis En dagh tha kalladhe ypocras han j en yrtagardh ok sagde see min käre systerson huro godha yrth jak hitte hin bögdhe sik nidh ok tok hona wp Tha gingo the en bäther fram Tha sagde ypocras nw kännä jak en ena bäträ ok j thy hin bögdhe sik nidher til yrtena tha stak ypocras han wt ginom mʒ

sinom kniff Sidhan brändhe han alla sina bōk*er* ok tha wistin ath han skulde dö ände*li*ca lot han fylla eth bryggio kar mȝ watn ok bura mer en hundradha burw th*er* wndh*er* ok lot thom ath*er* täppa mȝ trä ok lagde jordh kring vm Sidhan lot han kalla läkiara till sin ok andra mästara ok sagde jak haffw*er* ena onda sot nw takin wt trän w buromen ok sen at jak ma them täppa ath*er* mȝ konist ok ey mins siälffs kropp for thesse sotthe*n*ne

Sidhan tha sagde vlixes h*er*ra swa gar tik j handh wm thu wilth fordärua thin son for thy ypocratj haffde enkthe hindrat wm hans syst*er*son
387 haffde liffuat ok hans bök*er* haffdo warit obrända käisar*en* sagde min son skal ey j dagh dö Ok tha gik han till sina husf*ru* Ok sa hona illa wredha Ok sagde hwat är tik, Hon sagde awi at tw warth min husbondhe nokor tidh for ty tw tappar badhe hedh*er* ok landh for thins sons skuldh wtan wakta ath han gör ey tik swa som hin giordhe som kastadhe sins fadh*er*s hwod j en träksbrun Han spordhe hurw, Hon swaradhe jak sigh*er* tik thȝ for thy at thu matte swa myklo häll*er* wakta thin hedh*er*

FOrdhom daghom war här en keisar*e* oc han heth otamen han haffde mykit silff ok gull saman swa at han fylthe mȝ gull oc silff eth torn thȝ heth troisant Här waro oc twa wise män a*n*nar war rikir ok en nidhingh*er* Ho*nu*m fik keisar*en* thȝ tornit Annar war en rusandhe man ok gaff tiggia wilde han huxadhe hurw han matte nokot fa aff thy gulleno han haffde en son ok twa

dött*er* han sagde til sonen wm ena nat Thakom spadha ok graffwm vnde keisar*e*ns torn ok takom oss aff them hawomen th*er* ära j ney fadh*er* sagde sonen thy lengh*er* ma ska*m*men ok lasten bliffwa än fatikdomen hwat skulom wi göra wm mur*e*n faldh*er* nidh*er* a oss ney sagde fader*e*n ey hendh*er* Th*er* äpth*er* folgdhe sonen ho*nu*m til tornet ok groffwo sik in vnd*er* ok toko mykit silff ok gull ok gingo hem mȝ ok glömdo quarra spadhana Sidhan galt han sin gäld ath*er* bygde sin gardh ok klädhe sin hion mȝ thy goȝeno Th*er* litit äpth*er* sa keisar*e*ns fathaburswen brutith ok gullit bort takit oc twa spadha quarra thȝ vmbar han wäl ena stundh ok lot taka en storan 388 kätil ok filla mȝ tiäro ok bly Sidhan lot han gr*a*ua ena graff diupa th*er* som tornit war brutit ok lot eld ok muldh vndh*er* ok thu*n*na muldh strö om kring at thȝ skulle ey synas, lit*et* th*er* äpt*er* sagde th*e*n som tornit haffde brutit til sin son gangom ok takom mer aff ty gulleno Sonen sagde ney fadh*er* wi haffwm nw yfuit, mädhan wi komom et sin vndan, waghom os ey swa flatslika wt annan tidh fadher*e*n sagde gangom en eth sin Sidhan gingo the till tornit ok fadh-er*e*n wilde för inga ok fiol nidh*er* j kätelen ok sath th*er* fasth*er* vp til halsbenet Tha sagde han min son jak dör nw ney sagde sonen jak wil hiälpa tik fadher*e*n sagdhe ney thu format ey tu faldh*er* tha nidh*er* mȝ mik wtan skär aff mik howdit at iak wardh*er* ey kändh*er* mȝ tolkom g*er*ningom ok thu far äw*är*dhelika blygdh fore th*etta* Sonen giordhe thȝ sama Ok bar howdit

hem ok kastadhe thʒ nidh*er* i ena graff fulla ok diupa Tha fathabursswenen kom til tornit wm morghonen oc sa hin ma*nn*en howdh lösan, loth han dragha han wt aff kätlenom ok kändho han ey wtan lot twa hästa dragha han kringom alla gatona j Room ok böd at j hwilkom gardhe grath*er* äll*er* roop hördhes th*er* skuldhe fangas husbonden husf*ru* ok barn mʒ godʒ ok alla ty th*er* war jnne Swenane giordho swa ok tha the oko dödha ma*nn*en fram mʒ hans egnom gardhe, Hans barn sagho thʒ the gräto ok läto illa käisar*en*s swena gingo genist in ok spordho hwat them war Ok j thy stak dödha mansens son sik i larit ok sagdhe at the gritho for thes ok sagde at bonden war wti bynom Thä trodho genist honom ok gingo bort mʒ likeno ok jordhadho thʒ

389 Ther äpth*er* sagdhe käisarinnan til käisar*en*s Hördhe thu nw huro rikir han war äpth*er* sins fadh*er*s dödh ok wildhe ey jordha hans howdh j kirkio gardhe swa längh*er* en thu mʒ thinom son älla läth*er* han offmykit wphöghas mʒ thera mästar*e*na radhe, Han swaradhe ney skal ey skee wm morghonin bödh käisar*en* han qwikkan j iordh gräffwa ok i thy han letdhes til sin dödh mötte hono*m* en hans mestar*e* som heth lentulus Tha öpthe folkit mestar*e* hiälp tinom discipulo Mestar*en* gik till käisar*en*s ok hilsadhe han käisar*en* swaradhe aldrik skal tik hedh*er* skee for ty thu skuldhe känna mino*m* son godha sidhi Ok thu giordhe han mallösan Ok badhen han mina husf*ru* forderffwa nw skal han dö Ok sidhan thu mʒ allom thinom kompanom mestar*en* swaradhe gudh

ma wäl honom mal ath*er* giffwa wthan wakta ath tik hände ey som hinom höffdinganom aff sinne husf*ru* käisar*en* swaradhe hurw, Mästar*en* swaradhe jak sigh*er* thȝ g*er*na wm thu wilt gifwa thinom son dagh til morghons Han badh han ath*er*ledha, mestar*en* sagdhe

En wälburin man gamall war här j Rom, han haffde ey hust*ru* ok ey barn hans wener r*e*dho honom at giptas Ok fingo ho*nu*m ena wnga hust*ru*, tha hon sa at han war gamall ok wanför tok hon sik en annan man lönlika Tha war swa sidher j Rom at engin matte ga a gatom th*er* mellan ath ringdhes j wardh oc ath*er* w wardh, Hwilkin thȝ giordhe han skulde gripas ok läggias j mörkestuwo wm ena nat tha thesse vnga qwinnan lagh i säng mȝ them gambla ridda*re*nom kom henne j hogh then vnga ma*n*nen hon hafdhe til sik stämpt Tha riddar*en* soff gik hon wt aff herbergheno til th*en* 390 vnga ma*n*nen ok tok han i sin fampn ok wnfik han wäl mȝ kwss ok til talan Riddar*en* waknadhe Ok vndradhe hwart hon war komin Ok sa wt at eno windhögha thera atfärdh*er* ok sagdhe til henne nw skal tu wardha fangin mȝ thinom horkarle Hon swaradhe i giffwin mik wrätta skuld jak giordhe thȝ ey min kärä h*er*ra lat mik in for thy thȝ ringer genast wardklokkone han swaradhe jak wördh*er* thȝ ey at hon ringes nw oc at tu wardh*er* fangen hon badh hono*m* länge sik inläta han wilde ingaledis wm sidhe sagde hon till hans aldrig skal thu mik liffwandes ath*er* see, Th*er* när war en diwp*er* bru*n*dh*er* hon tok en storan sten ok kastadhe nidh*er* j han riddar*en*

hörde thʒ ok öpte huxande at hon haffde sik th*er* siälff forderuat, ok lästä wp dör*e*na gik till bru*n*nen j thy gik hon in ok läste rasklika ath*er* ok öpte till hans gamall dar*e* huxadhe tu mik wara dödha ney iak liffwir en Th*er* skal tin odygh finnas oc engin min, thu wilt ey lata tik nöghia at mik wtan takir tik andra qwinno han sagde jak wardh redd*er* ok huxadhe at tw haffde tik forderffwat Min söta lat mik in thy thʒ ringer sköt ok jak wardh*er* fangin ok illa hannadh*er* Hon swaradhe thʒ giffwi gudh Tha see folk thit liw*er*ne ok medferdhe J thy tha ringdes klokkan ok han wart gripen ok lagdh*er* i mörkastuwo Tha sporde sompt folk hona hwi han for swa wi hördom aldrigh aff ho*nu*m toliken last förra Hon swaradhe nw maghen j see hans liw*er*ne jak lönte wäl länge mʒ honom thʒ, nw seen j at jak ma thʒ
391 nw ey läng*e*r at löna om morghonen drogho the han kringom gatona ok hannadho han illa

Th*er* epth*er* sagde lentulus h*er*ra swa skal tik henda wm tw tro thinne husst*ru* for thy en ondh qwinna magh mykit ilt göra, forderua ey thin son for henna sculd käisar*e*n sagde ney han skal ey j dagh dö, Vm qwällen saa käisar*e*n sina hust*ru* wredha ok sorghfulla ok sagde till he*n*na Hwat är tik hon swaradhe Engin liffw*er* mʒ mera sorgh en iak jak wil morghon arla borth fran tik fara, bätra är mik widh*er* tik skilias timelica mʒ hedh*er* en sent mʒ wanhedh*er* mädhan tu wilt mik ey tro som tik bör jak är tho vngre ok bäth*er* bur*e*n ok rikar*e* en the mästarane, vtan see at tik hendh*er* ey som them ma*n*nenom th*er*

sina hust*ru* gaff enom siukom konu*n*ge han spordhe hurw hon sagdhe thu tror mik ey thy heldh*er* han sagde jw Hon byriadhe ok sagdhe ho*nu*m

En konu*n*gh*er* war j Apulia ok lifde vkysklika mȝ qwi*n*nom som sodomite hwilke th*er* fordaruadhos aff gudȝ hämdh han wart illa siwk*er* ok hans likame warth mykit stor aff thrutma Han loth sik koma läikara ok sagde se vm thu math mik läika jak wil giffwa tik godȝ ok päni*n*ga som thu siälffuir bedhis han waktadhe görlika wm hans saki ok swaradhe mȝ gudȝ hiälp jak wil tik böth*er* radha Ok gaff ho*nu*m ätha grofft biogh brödh ok sagde til konu*n*gen at han war thy siwk*er* at han war länge vtan qwinna konu*n*ge*n* bödh sinom drotȝeta fa sik ena qwinna han swaradhe thȝ wil engin qwinna göra, thȝ huxa än alle at j ärin än siwkä Tha bödh konu*n*gen giffwa ene qwinno hundradha mark at hon kome til hans drotȝeten gik til sina hust*ru* ok sagde henne nw mat thu affla os manga päni*n*ga Hon spordhe 392 hurw, thu skalt liggia ena nat när konu*n*genom, Hon sagdhe thȝ forbiudhe gudh ok swor mykit fore, han sagdhe thu skalt ändelika for thy huilken ey will affla han far mykin skadha Han ledde hona nödhogha til konu*n*xens herberghe ok sagdhe ho*nu*m min h*er*ra här är en qwinna wälbur*e*n ok fagh*er* j idro härberghe, än iak wil ey at thȝ wppenbaras mȝ henne, konu*n*gin gik i sängh oc drotȝeten kördhe folkit wt, oc släkte liwsen Ok földhe henne j sängh till konu*n*xens Vm morghonen j daghninghe*n*ne gik han til härbärghit ok sagdhe min h*er*ra lat qwinno*na* ga at hon wardhe ey

bekändh ella beropat ney sagdhe konu*n*gin hon skal än liggia mȝ mik drotȝeten gik borth ok kom ath*er* vm prims tima, ok sagdhe Min h*er*ra lat qwinno*na* bort ga han swaradhe ney drotȝeten wart wredh*er* ok slo wp eth windögha swa at solen sken in a them ok sagdhe min h*er*ra thȝ är min hust*ru* mȝ idh*er* liggh*er* Tha sa konu*n*gen a hona ok kändhe hona wäll ok sagdhe wredhelika til hans drotȝetans vsal man ok witlöss hwi fik thu mik thina hust*ru* han swaradhe mȝ hundradha m*ar*k konu*n*gen sagdhe wm thu wilt bewara tith liff kom aldrigh mer j min gardh ell*er* j mith rike, Han ryındhe fran godȝ hust*ru* ok barnom Ok konu*n*gen giordhe hans hust*ru* rika ok gipte hona androm ma*n*ne

Sidhan sagdhe käisar*e*ns hust*ru* min h*er*ra wacta at tik hendhe ey swa for thi*n*na myklo girj skuldh, thu haffw*er* at höra the mästara lyugha at thu giffw*er* thina hust*ru* wth, Oc ath thu miste thin landh, thu far yfrit wtan wacta tik sialwan käisar*e*n sagde min son skal morghon döö för en mik swa hendh*er* wm morghonen lot han ledha sin son til at döö Thȝ sa en hans mästara som
393 heth malchus maldrach skynde sik til käisar*e*ns ok helsadhe han käisar*e*n swarade honom illa ok bannadhe honom Mästar*e*n spordhe hwi taladhen j illa till min Han swaradhe i giordhen min son mallösan Ok kändhen ho*nu*m enkte goth wtan illa göra th*er* fore skal han nw döö Mästar*e*n sagdhe tha hende tik som enom gamblom ma*n*ne aff sinne vnga hust*ru* Han sporde hurw lat ledha ath*er* tin son tha sigh*er* jak thȝ g*er*na

Thȝ giorde käisar*en* ok gaff ho*num* dagh til morghone*n* tha byriadhe mästar*en* ok sagdhe

EN wiiss gamall man war her han fik ena vnga qwinna till hus*tru* mȝ sinna frändha radhe hon war mȝ ho*num* eth aar at hon fik ey sin wilia haffwa mȝ ho*num* som hon wilde, hon sagde til sinna modh*er* jak haffw*er* enga glädhi mȝ minom ma*n*ne jak wil älska en annan Modher*en* sagdhe ney dott*er* fresta för vm han haffw*er* nakan kärlek til thin Dotter*en* sporde hurw, Tak sagde moder*en* skär wp thȝ besta trät som ho*num* är kärast j hans yrtagardhe Tha se tu hwat han will tik göra Dotter*en* gik hem En dagh tha henna husbo*n*de war bortho, hiogh hon wp thȝ trät ok bar hem lönlika, han kom hem ok sa thȝ trät wphugghit, ok vndradhe th*er* wppa ok sagde hwadan kom thetta trät Hon swarade jak war rädh at thu skulde ko*m*ma frwsin hem, ok her war ey widh*er* till thy hiogh iak thetta trät j idrom yrtagarde han swaradhe thu giorde illa wtan iak weth thu giordhe for mina glädhi skuldh Oc sidhan thaladhe han ey mera th*er* wm Hon gik till sinna mod*er* ok sagde thȝ hon haffde thȝ giort Moder*en* sporde hwan han swaradhe engthe sagde hon oc ey eth wreth ordh wtan jak will tho älska en annan vngre man 394 Modher*en* sagdhe ney, fresta han bätrā för, hon sporde hurw Modher*en* sagde, dräp then sama miohundin som han haffw*er* kärast j hans asin, Dotter*en* gik hem ok lät sänga wp göra ok eld wp tända wm qwellän kom h*er*ran hem mȝ sinom miohundom Som h*er*ran ok frwn sato widh eldhin

spra*n*gh hin hunden som h*er*ranom war kärast
wppa sängena ok lagde sik nidh at a he*n*na
skarlakans kyurtill hon tok genist en kniff ok
stak hunden til dödʒ j h*er*rans närwaro h*er*ranom
vndrade th*er* mykit a ok sagdhe till henna hwi
tordhe tu dräpa min hundh for mino*m* öghom
hon swarade for än han skulde haffua liffuat
läng*er* jak wilde for bita han i hääll mʒ minom
tannom ok thʒ är ey vndh*er* j seen hurw han
hannade min kiortill ok alla sängena ty är jak
nw illa wredh han sagde till hänna thu giorde
ey wäl ok bannadhe henna illa At sidhe sagde
han till hä*n*ne jak forlat*er* tik än th*etta*, hon
sagde gör aff mik nw hwat tw wilt jak är thin
eghen jak weth thʒ jak haffw*er* illa giort mik
angra thʒ ok tok till at grata Han tigdhe alt
qwar, wm morghonen gik hon ath*er* til modherinna
ok sagde jak wil ändelika haffwa a*n*nan man, Hin
swaradhe jak war swa länge mʒ thino*m* fadh*er*
mik kom aldrik tholich folska till radha dotter*e*n
swaradhe, for ty j waren badhen wngh jak haffu*er*
enga glädhi aff minom ma*n*ne for thy at han är
for gamall jak will ändelika haffwa then wnga
p*re*stin till mik taladhe Engen riddara wil jak
haffua for thy han wil haffua högha gaffuor aff
mik Modher*e*n sagdhe fresta thin bonda thridhia
395 sin Tha ser thu hwat han wil tik göra för thy
thu tak*er* aldrik hardhar*e* dom än aff gamblom
ma*n*ne g*er*na sagdhe dotter*e*n hurw sagdhe
modheren jw sagdhe dotter*e*n Min h*er*ra skal
biudha mykit folk till sik a jwladagh som nw
komb*er* badhe landʒ h*er*ra riddara oc swena Tha

säʒ iak widh annan bordʒ ändan mʒ f*ru*men Tha wil jak läggia nyklana alla j dukin for*e* mik Ok th*e*n första disk mat th*er* komb*er* for min h*er*ra will iak dragha til mik mʒ dukenom Modher*e*n sagdhe gak hem oc gör thʒ sama, Hon gik hem wm iwla dagh kom th*er* mykit folk bordh breddhes mʒ ärlikom dukom Ok brödh lagdhes fram, frwna satto sik saman widh annan ändan frwn aff huseno yterst Tha th*e*n förstä disk mat for h*er*rana kom drogh hon til sik duk oc alt saman wredelika Husbonden wart wredh*er* ok sagde thu giorde skände*lic*a hon swarade jak huxadhe min kniff wara th*er* a bordeno ok wilde han finna th*er* aff wart alt folkit oglath Tha lot husbonden bredhas dwk aff nyo male ok hempta mat folkit giorde sik glat, oc for bort, sidhan, wm morghonen loth han koma til sik en adhro slaghara oc sagde til sinne hust*ru* Tik skal nw latas blodh for ty the thre jlla g*er*ninga thu giordhe the gingo aff thy illo blodhe som thu haffu*er* j tik han läth henne först lata aff winstra armen til thes hon fik en annan liith a sik Sidhan tok han fra*m* then högra armin Ok lot medianan wpsla Hon öpte ok badh ath*er* wända Thʒ dugde hänne enkte han lot blodit löpa ä medhan han saa thʒ hon formatte nakot, Sidhan hon ey formatte mera lät han hona läggias j ena säng, Hon grät oc sände epth*er* sinne modh*er* Tha hon kom tha sagde dotter*e*n Awi modher jak er sköt dödh modher*e*n 396 sporde hwi min söta dotter Hon sagde min h*er*ra loth mik lata blodh a badhom minom armom, Hon swarade min dotter jak sagde tik thʒ för at

thw finder aldrigh surane radh än aff gamblom ma*n*ne Modheren sagde Dotter wilt thu än älska annan man Hon swarade ney modher aldrigh Thu gör tha wäll

Sidhan sagde maldrak till käisarens hördhe j nu huru onda trä g*er*ninga hon giorde Ok haffde th*e*n wisa ma*n*nen henne ey timelica widh*er* styrt hon haffde giorth the fiärdho myklo wärre en nakor thesse war ok widh*er* styre thu ey timelika thinne hust*ru* Tha fordarwar först hon thin son Ok sidhan tik ney sagdhe käisar*e*n min son skal ey i dagh dö J thi gik han till käisarinnona oc spordhe hwat henne war hon sagde mik tikkir illa wara ath thu skalt fordarwas swa som crassus aff mykle girogheth han haffde till wärldȝ godȝ han sporde hurw hon sagde Thu wilt ekke säta thy iak sigh*er* jw sagde han iak wil nw ändelica hon sagde Tha gör thu wäl

EN klärk*er* het wirgilius war j Rom wäl lärdher j allom boklistom Ok best i nigromancia Han giorde mȝ sinne konst eth ball wtan Rom brä*n*na*n*de ydelica for fatigha ma*n*na skuldh Ok ena källdo diwpa Th*er* widh*er* loth han stöpa en man aff kopar oc j hans handh en bugha ok en piil j bughan Oc ow*er* hans hals war grauet a latin hwar mik slar han wardh*er* genstan skutin Ther kom en diäkne karskir aff lumbardia vnger oc riker til then eldhen ok sagh then ma*nnen* ok sc*ri*ptena th*er* offw*er* war sc*ri*ffwen han slo ma*nnen* mȝ sinne handh Ma*n*nen drogh boghan ok sköt Ok släkthe wt elden käisari*n*nan sagde min h*err*a han giorde mykit illa at han spilte thȝ

397

som fatighe män matto gagn aff haffwa Wirgilius giorde än mer vnder han satte j hwan port j Rom en man aff kopar ok eno*m* thera fik han en ball oc honom kastade hwar thera till annars Han giorde oc en speghill th*e*r wti sagho bya me*n*nene när nokor haffde fienȝskap wppa stadhen ell*e*r till them, konu*n*gen aff appulia wilde g*er*na staden vnkoma ok fordärua ok hwan tidh han r*e*dde sik till Tha waro ää the till r*e*dho ok slogho hans män nidh*e*r konu*n*gen wardh th*e*r wredh*e*r aff ok lot til sik koma the wisasto mästara j landeno waro ok sporde hwat han skulde th*e*r at göra oc hämpnas a th*e*m Mestarane sagde wi wiliom slo wm kull then späghilen om thu wilt os thȝ wäll löna han sagde g*er*na The sagdo fa oss thry skrin mȝ gull han giorde swa the foro fram til staden mȝ gulleno ok groffwo eth skrinet widh en porten ok et wid*e*r annan ok tridhia widh*e*r th*e*n thridhia porten Ok gingo sidhan in j stadhen ok forgiordho rikelika wm morghone*n* mötto the crasso Roma käisara hwilkin off mikit war girwgh*e*r oppa wärldȝ godȝ ok sagdo till hans h*er*ra wi ärom wise spamen ok haffwom fu*n*net gull oc godha haffwor oc wi witom at her är mikit gul ok silff i landeno thȝ kan engin fi*n*na wtan wi han fagnadhe them wäl ok bad them wara mȝ sik Then älste sagdhe til käisar*e*ns min h*er*ra iak skal sighia idh*e*r min dröm morghon for ty mik thes i nath hwar nakat gull ok silff är wm morghonen kom han till käisar*e*n oc sagde min h*er*ra wid then porten är eth skrin mȝ gull käisar*e*n gik gladhelika mȝ sino folke ok lot

thʒ wpgraffwa ok thʒ beholt han halfft siälffw*er* oc halfft gaff han them trem brödhromen Annan
398 daghen sagde annar brodher*en* at ho*nu*m drömde som ok war gull widh th*e*n andra porten käisaren fan ok thʒ ok sagde nw weth iak forwist i seghen mik sant Then tridhi sagdhe ok at ho*nu*m drömde wm gull widh then tridhia porten käisaren fan ok thʒ Wm annan daghen sagdho the at them drömde allom thʒ silffw*er* war vndh*er* th*e*m späghilenom swa mikit at alle the hästa j Rom waro gato thʒ ey alt draghit Han sagde iak läth*er* ey then späghilen nidh*er* slaas fore gull skuld The sagdho wi wilom graffua at späghilen skal enkte skadha han badh th*e*m graua diärflika wm nattena grouo the vnder swa diwpt at han war all*er* löss ok sidhan satto the eld vti oc brändo sunder stulpana swa at späghilen fiol sunder the waro gladhi ok fordhadho sik ath*er* til konu*n*gen aff apulia Thetta fingo h*er*rane aff landeno wita at späghilen war nidh*er* slaghin. Ok komo alle sama*n* j rom käisar*e*n war illa vidh*er* at swa war timat ok wiste äpth*er* them threm brödhromen the hittos ey h*er*rane vnd*er* stodo at thʒ war timat for keisar*e*ns giri skuld Spurdho han hurw thʒ war til ko*m*met, han viste th*e*m enkte swara wtan thʒ kom til for giri skuld som the thri brödhrene sagdho th*e*r wnd*er* wara The fanghadho han oc bundo ok loto smälta gul i hans mvn j hans öron oc i hans näsa oc sagdho tik thörste gwl thu skalt drikka gwl oc dö aff gwl th*e*r do ok han aff

Sidhan sagdhe keisar*innan* swa far tik at for thina giri skuldh at thu sätte th*e*m oärliko mannomen som sighia wara mästara mera än mik so*m* thin hust*ru* skal wara for thy tu skalt mista thin hedh*e*r oc thit rike for thes diäffwlsens skuld thu sigh*e*r thin son wara ney sagdhe han thȝ skal ey 399 ske Han skal i morghon dö ändelika Hon sagdhe thȝ giffwi gudh wm morghonen leddis smaswenne*n* at han skulde dö äpth*e*r keisar*e*ns budhi ho*nu*m mötte hans mästar*e* Catho han war illa hughadh*e*r oc skynde sik til keisarens han kom oc helsade han keisar*e*n swaradhe J skulin fa skam for thȝ. i haffwin giort min son mallösan ok känt hono*m* forderua mina hust*ru* ok mikit annat ilth Catho swarade thȝ er ey sant vtan thu wilt forderua thin son for thina hust*ru* skuld Tha hende thic som enom byaman i Rom aff sinne skatu han spurde hurw Catho swarade lath thin son ath*e*r ledhas iak sigh*e*r thȝ g*er*na Smaswe*n*nen leddes ater ok catho byriadhe til oc sagdhe

EN byman war j Rom han haffde ena skatu som ku*n*ne tala, oc sighia ho*nu*m alt thȝ hon sa ok hon ku*n*ne ey lywgha hans hust*ru* älskadhe en annan man lönlika vm en dagh for bonden bort hustrw lot binda skatuna wtan windöghat a huseno, horkarlin kom tith oc thorde ey in ga for skatune at hon skulde sighia husbondanom thȝ, hust*ru* sagdhe gak in vrädd*h*er han gik in mȝ hust*ru*ne skatan öpthe ok sagde hwi komb*e*r thu ey hiit tha min h*er*ra är hema wtan ä gar thu j kamaran mȝ hust*ru*ne tha han är borto han tigdhe ok thorde henne ey swara hust*ru*

huxadhe sik vm hurw hon matte dara skatuna Vm nattena tha skatan war in takin j husit ok bundin widh biälkan fik hust*ru* sinne tärno eth embar mȝ watn oc eth waxlius hon skulde halda fram brä*nn*an*d*e for henna öghon mädhan hon skulde hona fordarfwa oc ena klubbo som hon slo a biälkan mȝ, swa at skatan r*e*ddis widh*er*
400 Thernan giorde swa som hust*ru* bödh henne swa at skatan pinades när till dötȝ wm morghonnen gik horkarlin borth ok husbonden kom hem oc taladhe widh skatuna skatan sagde at én annar man lagh när hans hust*ru* mädha*n* han war borto oc en war swa mykin stormb*er* oc rägn j nat at iak war när dödh han swaradhe jak troo thȝ war ey swa lungt wädh*er* i ar*e* för som i nat war, Hust*ru* sagdhe thȝ war sant min h*er*ra han trodde ey en hust*ru*ne vtan spurde sina nabura at, the sagdo thȝ skatan lögh hust*ru*n war gladh th*er* aff ok sagdhe hören i hurw wppenbara hon liwgh*er* nw, Swa liwgh*er* ok hon a mik som hon lögh nw vm stormen bonden sagdhe hon skal aldrigh liwgha mera for mik ok slo i häll skatuna Vm ena stundh tha han sa wp yw*er* sik sa han thȝ takit war wat ok vndradhe th*er* a, han for wp till takit han sa ther eth emb*er* äpth*er* tärnonc oc drupana aff waxliwseno han wiste ginstan at skatan war swikin oc sagdhe awi at iak slo mina skatu j häll for mina oradha hust*ru* skuld ok war wredh*er* kördhe sina hust*ru* bort swa at hon aldrik til hans mera kom

Sidhan sagde catho h*er*ra swa miste oc thu thin kära son oc sidhan tina hust*ru* om thu lydhe

henna onda radhom ney sagdhe käisar*e*n han skal ey j dagh dö, Vm qwellen gik käisar*e*n til sina hust*ru* ok spurdhe hwi hon war swa wredh hon swaradhe for ty j wilin ey säta mik vtan wakte*n* at idh*e*r hendhe ey swa som th*e*m ma*n*neno*m* som wardh blindh*e*r for thy han wilde ey säta sinne hust*ru* radhe han sporde hurw, hon swaradhe mik dugh*e*r ey ath iac sigh*e*r tik han sagdhe thȝ skal nw dugha hon byriadhe ok sagde 401

HÄr war en käisar*e* hät herodes oc siw mästara waro oc tha her som thu sigh*e*r oc nw wara Hwem som nakor stor drömb*e*r drömde han skulde giffwa th*e*m et p*un*d gull at the skuldo thydha drömen Herodes haffde the soth at tha han gik wtan stadhen tha saa han enkte han kalladhe til sik the mästarana ok spurdhe th*e*m hwi thȝ war swa han gaff th*e*m en fiorthon natta dagh at the skuldo sik th*e*r huxa vm The gingo borth ok spordho män th*e*r till vm Th*e*r war en pilt*er* fadh*er*löss j landeno som ku*n*ne göra skäll aff allo thy han at spurdes mestarane gingo til hans ok j thy the taladhe widh*e*r han sa han en man som skulde ga till mestarana mȝ eth pund gull at the skuldo radha hans dröm han öpte till hans ok sagde gak hit iak wil wisa tik hwat tin dröm thydh*e*r ma*n*nen kom till hans Mellinus sagdhe thic drömdhe at j tinom trägarde war en kälda ok th*e*r drukko alle thine vinj oc frendh*er* aff Then bru*n*dren teknar mykit gull j iordhenne liggh*er* j thino*m* trägardhe som thu skal warda rikir aff, Ok all thin släkt The gingo borth badhe oc mesta*ra*ne mȝ them oc growo wp jordhena j

trägardeno*m* th*e*r som mellinus sagdhe ok hitto gullit th*e*r toko the mesta*ra*ne aff swa mykit the wildo Sidhan toko mesta*ra*ne mellinum mʒ sik oc gingo till Rom oc spurdho han hwi Herodhes warth blindh*e*r hwar thidh han skulde wt aff stadhenom ga, Han sagdhe iak weth thʒ wäll The gingo in mʒ ho*nu*m for*e* herodem ok sagdho min h*er*ra, th*e*nne swennen kan idh*e*r sighia thʒ i spordhen os ath, han swaradhe skal iak wara wiis th*e*r a The sagdho ja h*er*ra, Herodhes badh han sighia sik hwi han fik swa ilth j sin öghon
402 tha han wilde ga wt aff Rom Mellinus sagdhe gangom twe ene j eth herberghe th*e*r wil iak tala widh idh*e*r The giordho swa mellinus sagdhe till herodem H*er*ra Vnder th*e*nne sängh star en kätill siwdhande ok haffu*er* a sik siw boghlor, Swa lenge the ärw a ho*nu*m oc han star vndh*e*r th*e*nne sängh tha timar tik thʒ ok komb*er* han ey sköt thädhan tha wardh*e*r tw äw*är*delica blindh*e*r han lot wp taka sängena thädhan oc tok wp th*e*n kätilen Mellinus sagdhe thesse siw bughlor her ärw a the tekna the siw diäflana thu haffu*er* mʒ tik som thu kalla wara wise män oc the [äru] rikar*e* än thu oc thit landh wardh*e*r alt fatight wm thu forderuar ey th*e*m for thy the haffua ena onda konist at the skulo wt thydha hwariom then dröm hono*m* drömer ok taka ä eth p*un*d gull for hwan ok ä medhan thu lath*e*r wara the*n*na sidhen, wardh*e*r thu blindh*e*r Thy lath halshugga them alla först then älʒsta herodhes giorde swa oc sa at the mästa boglan war borto aff kätʒlenom oc sidhan lot han halshugha them alla

oc genstan waro alla boglonar aff th*e*m kätȝlenom bortho Sidhan lot han sätia sina sängh ath*e*r i sama stadhen Sidhan sagde mellinus til herodem nw mat thu fara wt aff Rom ä när tw wilt swa at tik skal enkte skadha, han redh genast wt aff stadenom mȝ mellino oc mȝ adhrom godhom ma*n*nom som han giordhe ey a siw ar för Th*e*r aff wart herodes swa gladh*e*r at han sprang aff hestenom oc myntis widh mellinom

Sidhan sagde käisari*nn*a*n* min h*err*a swa skal tik henda aff thino*m* siw mästarom thu sigh*e*r tik haffua Thu ward*e*r en blindh*e*r oc thit landh fatikt wm thu säte th*e*m Ney sagde han min son skal för dö oc sidhan the alle mȝ hono*m* Smaswe*n*nen leddis fram wm morghone*n* at han skulde dö Tha mötte honom en aff hans mestarom oc gik til käisar*e*ns oc helsadhe han, sighiandes mik vndra dighert at thu gör en dara aff tik 403
som wis skulde wara for ena vnda qwinno sculd at thu wilt dräpa thin enda son with thȝ for sant hon ser nödhugh thin froma ell*e*r thin hed*e*r Thȝ göri gudh at thik moghe swa henda som th*e*m grewanom som do for thȝ at han skar sina hust*ru* i handena mȝ sinom kniff medhan thu wilt engom säta wtan he*n*ne käisar*e*n swaradhe hurw mestar*e*n sagde lat thin son ath*e*r ledhas Tha leddes han ath*e*r oc mästar*e*n sagde

EN grewe war j lotoringis han haffde sina hustrw mykit kära oc hon han En dagh warth honom giffwen en kniff ny ok han täldhe en käp mȝ ho*nu*m hon tok epth*e*r kniffweno*m* swa at hon warth litit saar til blotȝ Tha grewen sa thȝ Tha

fik han swa mykla sorg at han do wm morghonen han fördis til kirkio hedherlika oc jordhades hust*ru* sat widh hans grifft oc sörgde oc sagde at hon wilde th*er* ändelica döö aff sorgh som han doo for henna skuld henna frendh*er* oc winj badho hona tädhan ga oc sagdho henne, for gudȝ sculd thu äst vngh ok wälscapt fordarffua tik ey siälff Tak tik eth goth hiärta for ty thu sörgh*er* äpth*er* thy thik wardh*er* enga böth*er*, hon wilde engaledis säta th*e*m wtan sagde at hon wilde th*er* ändelica dö for hans sculdh The sagho at the komo hona engaledes thädhan the giordho henna en saall ow*er* sik ok fingo henne widh oc eldh oc mat the gingo borth hon sat th*er* qwar vm th*e*n sama daghin wordho th*er* thri ridda*re* hengde for roff ok onda g*er*ni*n*ga th*er* war en ridda*re* han haffde eth landh til gäldȝ at han sculde göma alla the ilg*er*ni*n*gis män som swa forderuadhes Vm nattena wänkte han sik oc redh til the hengdho männene
404 ok gömde them han sa th*e*n elden j kirkio gardenom som frwn haffde när sik han redh til stegh aff hestenom oc gik till frwna, badh hona lowa sik in ga Hon nekadhe först Han badh hona mykit oc sagde for gudȝ sculd lat mik in jak er thin nabur*e* Hon kände han genstan oc loth han in Han sättes nidh*er* när he*n*ne widh eldin Tha han haffde sitit ena stundh tha sagde han til frwna mik vndra hwi thu gör swa mädhan thu äst vngh oc wälskapt oc matte wäl fa en karskan man ok rikan oc ekke forderua tik swa illa siälff for thy thu far aldrik han liwandis ath*er*, hon swarade mädhan han do aff sorgh for mina sculd

Tha wil oc iak swa dö for hans sculdh, han swarade sitin j här lenge th*z* angra idh*er* än Swa lenge talade han widh hona at en aff th*e*m hengdo riddarome*n* wart borth takin mädhan Tha kom han ath*er* til thera wart han illa r*e*dder ok gik ath*er* til fr*u*na oc sporde hona till rad*z* hwat han sculde göra at han miste ey sit landh oc sin hedh*er* th*er* fore, Hon swarade wilen j haffwa mith radh ok taka mik til hust*ru* oc älska mik tha forma iak idher hielpa han lowade henne th*z* hon sagde til hans min bonde som jordhades j gar grawm han wp ok hengom han wp j sama stadhen The growo han wp ok baro til galghan Tha wart riddar*e*n r*e*ddh*er* ok sagde ää hwat gudh giffu*er* mik til hiälp jak hengh*er* aldrik thessa godha ma*n*sens krop j blandh onda ma*n*na for nokra wärls tinga sculd for ty om iak gör th*z* aldrik bliffu*er* iak godh*er* man sidhan, Hon swaradhe tala enga flätio jak hengh*er* han wel wp for tina sculd, hon for wp at stighanom lagdhe r*e*pit vm halsin a sinom bonda oc hengde han th*e*n stadhen th*er* hin hink för ok hafde enga sorgh vm han Riddar*e*n sagde til henna en brist*er* eth then röfuar*e*n hafde eth sar j sino hwode Hon badh han hugga et tolikit j sins bonda howodh ney sagde han, hon tok swerdith 405 oc hiogh et stort sar j hans howdh oc sagde til ridd*a*ren nw haffuir iak giort th*e*tta for tina sculd han swarade en brist*er* eth hin röfuar*e*n war ta*n*nalöss frama*n*til hon tok genist en sten oc slo wt framtendre*na* aff sins bonda howdh Sidha*n* for hon nidh*er* oc sagde th*etta* haffu*er* iak giort

alt mino*m* bonda for idhra sculd oc for then älskogh iak til id*e*r hafde han swarade gak bort fran mik ondh qui*n*na iak tro aldrik tik til mera godȝ medhan thu giordhe toliken wanhedh*e*r skam oc last*e*r thinom bonda som do for thina sculd hon wart illa widh oc wiste ey hwat hon sculde swara vtan fioll nidh*e*r a jordena som hon war*e* galin

Sidhan sagde mestar*e*n til käisar*e*ns Swa lönar idh*e*r hust*ru* idh*e*r then kärlek j haffwin til hänna vm j säten henne ondo radhom mer en idhro egno samviti j fan sköt wita hwar rät haffu*er* ell*e*r vreth vppa standa Thȝ göri gudh sagde keisar*e*n, jw sagde mestar*e*n ok gik borth, käisarin war gladh*e*r aff th*e*m thidandomen käisar-i*n*nan lot kalla til sin käisar*e*n oc sagde til hans Min h*er*ra witin j hwi tessen helghen gar jn nw som ma*n* pläghar kalla fetalifos Ney sagde käysar*e*n hon swarade Tha wil iak sighia idh*e*r thȝ, oc loo widh*e*r han sagde jak hör*e* thȝ g*er*na hon byriade wp oc sagde

ROm war belaght fordhomdaghom aff siw hednom konu*n*gom for ty the wildo sla nidh*e*r sanctj pedhers kirkio ok forderua kristendomen Almoghen aff stadenom hiollo et radh hurw the matto sik wäria En wiis man taladhe for thöm ok sagde wi ärwm her siw mästara oc hwar wara
406 skal göma siw dagha staden for warom owinom hwar som th*e*r sigh*e*r a mot han skal giffua siit liff th*e*r fori The sätto ho*nu*m alle ok gömdo swa staden wel siw manadha, matten feiladhe th*e*m tha mest Aff th*e*m mestarome*n* hät en

gennas The taladho til hans at han skulde ok gōma stadhen siw dagha han swarade them Thȝ star til gudȝ som all war hiälp ok trōst skal wara wtan iak wil sighia idher hwat wi skulom gōra wi skulum wapna os morghon mot warom owinom ok iak will gōra et vnderlikt thingh ther the skulu alle rädhas oc fly widher, Alle setto honum, gennas lot taka eth kläde ok wäta j atrament oc lot gōra tu howdh grymmelik oc ena tungo vti hwario ty howdheno swa rōdha ok skinande som andra glōdh Ther ouer lot han sätia en storan späghil lysande mykit mot solenne j eno hōgho torne han tok tu swerdh wm morghonen som the syntes brinnande ok lot them slas saman swa at eldher oc gnistor gingo mykit vt aff huseno hedningane wardo redde ok flyddo thädhan, j blandh them war en wiis man oc sagde til thera wi haffwm illa byriat wara trätto for ty wi bliwm alle dōdhe haffdom wi ey flyt oss haffde enkte hindrat Tha the aff rom sagho thȝ the flyddo ridho the äpther them slogho oc drapo oc sarghadho margha aff them oc fingo ther mȝ gul oc silff oc dyra haffwor

Sidhan sagde käisarinnan til käisarens swa gōrin j som en dare for ty j ärin like eno barne som thysnar tha thy giffs et äple Swa ärin oc j for thy j ärin en ostadugher man j haffwin ey thȝ hiärtat ena stund som andra the siw mestarane forderua idher ther til äwerdelica forderuilse mȝ sinne 407
onda liist Thȝ är ok wäl räth mädhan j wilen ey säta mik som idhan hedher wil wita for ty i saghen wel siälue hurw han reff mik til blodȝ oc

min klädhe sundher käisar*en* sagde at han sculde j sama stundh dö hon sagde än sidhan, jak thror j thoren ey for th*em* siw mästaromen Th*er* aff wart käisar*en* wredh*er* ok lot taka sin son ok wilde siälw*er* se at han sculde forderuas Awi hurw the onda qwinna*n* som gudh skände hona, bar sik mote th*em* siw mestaromen*n* mʒ sinne onda list oc tho giordhes hänna ordh all fanyt wm sidhe, J thy kom en wiis ma*n* hät meron vng*er* ma*n* oc mykit höffuiskir han helsadhe käisar*en* ok sagde jak vndra hwi tolikin man skal wara swa wstadhugh*er* som thu är Thu wil ena stundh frälsa thin son oc andra döma vtan iak bidh*er* til gudʒ at idh*er* maghe swa henda som th*em* hende th*er* mera trodde sinna hust*ru* ordom än thy som han sa mʒ sino*m* öghom medhan thu gör oc swa sigh mik hurw ho*num* timde, mestar*en* sagde lät ath*er* ledha thin son til morghons käisar*en* sagde jak weth ey hwat iak skal göra Min hust*ru* wil han forderua oc j wilen han wäria nw weth iak ey hwar rät hawer ell*er* vreth meron swarade han skal morghon tala tha faen j wita sa*nn*in*n*dena, thʒ gawe gudh sagde käisar*en* jak sculle lata ganga swa starkan rät oc dom ou*er* th*en* som vreth haffu*er* som nakor thidh war hördh*er* meron sagdhe ja thʒ skal wara ändelica wist käisar*en* lot sin son ath*er* ledhas til wm morghone*n* oc meron sagde

J Thy landeno som heth*er* mons bergharie war fordhom daghom en riddar*e* wng*er* wäl
408 skapth*er* Ok en mykit godh*er* örlöghis man Honu*m* drömde vm ena nath som han haffde när

sik ena swa wel skapta frw at han aldrik fäghre fr*u* saa ok han aldrik wiste hwar hon war wtan thʒ wiste han at han kände hona wäl wm han finge hona see Ok the samo frwnne drömde thʒ sama Then sama ridd*ar*en tok gull mʒ sik ok ma*n*ga godha hawor ok for borth letande äpth*er* henne han lette länge Wm sidhe for han swa willir at han kom j eth landh som heth*er* vngaria Th*er* kom han til eth starkt hwss oc th*er* wppa war eth swa starkt eth torn oc höght at han vndradhe th*er* wppa Thʒ hwsit atte en wäldogh*er* grewe ok hans land war belaght aff hans owinom Then gr*e*wen haffde ena wäna hust*ru* han haffde hona lest j thy högha tornit swa at engin matte koma til henna vtan han Ok engin haffwa th*er* nykla at wtan han Then nyko*m*ne ridd*ar*en gik aff stadenom spaʒerande wt widh*er* thʒ tornit han sa wppa tornit ok sa the fr*u*na mykit wäl skapta ginom eth windögha oc swa sköt han sa hona tha kende han hona at thʒ war the som ho*nu*m drömde wm ¶ Hon kände oc han oc wart mykit gladh oc sangh maklika widh sik siälwa oc gaff ho*nu*m eth tekn at hon wilde han g*er*na haffua til sik Ridd*ar*en gladdes mykit at han haffde fu*nn*et the han hafde lenge letat äpth*er* oc gik in for grewan ok bedhes tiänist aff ho*nu*m oc sagde thʒ han rymde aff sino lande for eth ma*n*drap, grewen swaradhe iak thorff wäl tolika män widh*er* at wäria mik for minom owinom ok tok han til sik wṃ en dagh for grewen mʒ sinom här mote sinom owinom hin nykomne ridd*ar*en skipadhe at the wnno alla sina owiner, Ther for*e* haffde

then grewen riddaren swa käran at han giorde
409 han wäldhughan droʒeta j sino lande En dagh gik han wt aff huseno frun sagh han oc tok ena röö sköt nidher swa at hon fastnade j iordhenne när honum han huxadhe widh sik at hon giordhe thʒ for then sculd at han skuldhe koma til henna at nokrom lönlikom wägh han gik thädhan ok thänkte widh sik hurw han matte til henna koma En dagh gik han til grewans bedhes hans orloff till at byggia et herberghe som han matte liggia vti ok haffua sin tingh jnnan widh thʒ sama stora tornit han fik orloff ther til aff greuanom Sidhan han haffde latit byggia thʒ herberghit et ärlikit hwss gik han til en wisan muramestara oc sagde til hans hemelica wilt thu löna mʒ mik nokor hemelik tingh han sagde thʒ wil iak thic lowa a min hedher oc mina sand iak skal wara tik troen drotʒeten swaradhe gör thu thʒ tw skalt wara en rikir man aff mik han kalladhe hin muramestaren wpa husit j hint nygiordha husit oc sagde til hans kant thu göra mik en lönlikin wägh wt ginom thessa stenwäggena at iak matte koma til greuans hustru swa at thʒ forstodhe engin oc thʒ finge engin wita aff tik han swaradhe thʒ wil iak wel göra oc thʒ skal engin fa vita aff minom mwn han war ther swa lönlika oc ärwodhade til thes han haffde swa stort eth windogha som en man matte ginom ga ok kloklika at tha ther feldes en löss sten vti tha forstodh thʒ engin man Sidhan drotʒetten sa thʒ at hans wili war folkomen Tha slo han muramestaren genist j hel thy han reddes han, tho wilde han gerna haffua thʒ

lönt wtan riddar*en* jäuadhe th*er* vm Sidhan gik han j sith herberghe ok gik in at thy lönlika windöghano til fr*u*na ok helsadhe hona ok tok hona j sin fampn oc mynt*is* hwart widh*er* annat ok war th*er* ena longa stundh ok taladhe widh hona Sidhan wilde han ga borth thy han r*e*ddes g*r*euans komo hon fik ho*nu*m eth goth fingh*er* gull han gik bort ok r*e*dh wppa marc til g*r*euans Ok helsadhe han, g*r*euen satte han när sik ok sa th*er* fingh*er* gullit han gaff sinne hust*ru*, Han fordhadhe sik hem ok wndradhe th*er* a Riddar*en* wndh*er*stod thȝ oc fordhadhe sik hem at androm wägh ok kom for en g*r*euen ok castadhe fr*u*ne fingh*er* gullit jn at windöghano Ther äpth*er* kom g*r*euen ok läste wp dör*e*na ok gik in til fr*u*na ok satt*is* när he*n*ne ok spurdhe hurw hon matte Hon swaradhe iak ma yfuit illa for ty jak haffw*er* enga glädhi Jak är jnneläst som en fange han swaradhe min kära hust*ru* thw skalt ey warda wredh ella sörghia for thy iak gör thȝ for then kärlikin sculd iak haffw*er* til thin Th*er* äpth*er* spordhe han hona hwar henna fingh*er* gull war, Hon swaradhe hwat är idh*er* th*er* wm nw Jw sagdhe han Jak wil see thȝ Hon tok thȝ wp ok lot han thȝ see Han wndradhe th*er* dighirt a for thy thȝ war likt thy fing*er*gulleno som ridda*r*en haffde wm sidhe huxadhe han widh sik at mangt war andro likt Ok liitä sidhan th*er* at, Ath*er* wm morghonen g*r*euen haffde mässo hörth badh han drotȝetan ridha bersa mȝ sik, han swaradhe min h*er*ra for ko*n*nin thȝ ey iak er ey lidhugh*er* Jak fik tidhandhe aff mino fädh*er*sslande at mik

är ther fridher satther ok the frwn jak haffwer
411 fäst är nw hit komen jak wil thy idher bidhia at j latin oss wighias saman j dagh ok ätin mʒ mik j dagh oc idhre godhe män flere, greuen sagdhe gerna, greuen gik wt aff huseno ena stundh mädhan drotʒeten lot redhas mat wt aff bynom kom greuen ather wppa husit Tha haffde riddaren ledth nidher fruna j sit herberghe ok hafde kläth hona hedherlika äpther adrom landsit ok bordh waro sath Tha gik riddaren mot greuanom ok badh han ga j sit herberghe oc see sina hustru, greuen gik in Tha han sa hona warth han illa wider huxadhe thʒ wara sina hustru ok gik bort bradlika ok läste wp iarndörrena til tornit ok gik in, hans hustru war for honum som hon war för wan, han tiänkte widh sik jak weth han dara mik ey Oppta är en människia andre lik for thy hin riddaren lot hona fara wt aff them klädhomen hon haffde nidhre ok lot hona fara j then klädhabonadhen hon haffde för Ok ga swa ther wppi tornit at thy lönlika windöghana Tha greuen gik nider aff torneno ok läste ater alla lasana lot riddaren hona ather koma j sit herberghe oc klädhas mʒ them vnderlika klädhabonadhen som hon haffde för oc gik til greuans badh han ga til bordh The sato widh bordh greuen riddaren oc frwn greuen sa idhelica a hona swa at han gat ey ätith ella drukkit for vnder skuld thy han huxade hona wara sina hustru som hon oc war ok ginstan the gingo fran bordh oc folkit gik borth skipte riddaren henna klädhabonadh wm oc lot hona koma wpp

j tornit greuen läste wp allom lasomen at torneno som han gat skytast oc gik in han fan sina hustru fore sik som hon war förra wan, han sat oc taladhe widh hona ok vndradhe ther mykit a the han sa När riddaren The lagho en saman the nattena wm morghonen greuen war fran 412 henne gangin lot riddaren hona j sit herberghe koma ok kläddes ather mʒ them kledhomen han gaff henne ok badh greuan at han skulde them sköt lata saman vighias, gerna sagde greuen The wigdos saman at kirkione mʒ greuans godha wilia, greuen giorde them mykin hedher ok fölgdhe them til skipa, twe riddare leddo fruna, oc riddaren gik när greuanom oc taladhe widh han The komo till skipen riddaren tok orloff aff greuanom ok takkadhe honom for wälgiort oc helsadhe han oc alt hans folk Hon giorde samaledh ok gingo j skipen mʒ sinom kompanom ok sigheldo tädhän Tha greuen kom ather hem ok gik innan tornit huxandis ther finna sina hustru han sagh sik fast wm Hon war jo borto Tha wnderstodh han sik wara swiknan sörgde ok lot jlla ok wiste sik ther till enga both

Sidhan sagde meron herra swa görin j, j tron bäther idhra hustru ondo lygn än j tron thy som i seen mʒ idhrom öghom Oc witin for sant j sculin morghon höra idhan son tala, tha faen j wita sannindena Tha sagde käisaren Engen swa grymmane dödh än iak skal fordöma then mʒ, som orät haffuer Tha swor meron Thʒ weth gudh oc sancte dionisius j sculin han höra morghon tala for allom them han wilia höra thʒ är mith

höxta hop Tha skal han ey j dagh dö Sidhan gik meron bort til sinna kompana Tha käisarin kom til käisari*nn*o*na* wiste hon aldrik hwat hon sculde sighia ok war all formaktadh aff sorg for thy hon wiste wäl thꝫ hon sculde dö swa sköt som hans son taladhe käisarin gik j sängh mꝫ henne ok taladhe opta til henne hon wiste ey ho*nu*m nakat swara vtan sörgde alla nattena wm morghonen först gik daghin wp, stod käisarin
413 wp oc hans ridd*are* oc swena mꝫ honom at höra messo for thy the haffdo myklo giri til at höra smaswe*n*nen tala Smaswensins mästara komo alle saman ok beddos han aff keisar*e*nom at han matte sik til r*e*dha, at tala for ho*nu*m ok adrom hedherlikom ma*n*nom h*er*rom ok förstum Han lot antwardha th*e*m smaswennen ok kläddes mꝫ ärlikom kledhom käisar*e*n gik wt aff stadhenom wppa ena stora hedh for thy äpth*er* honom kom swa mikit folk thꝫ wndher war Mestar*e*ne leddo hans [son] äpth*er* ho*no*m siälwom han gik fram for sin fadh*er* oc taladhe swa hökt mꝫ sköne röst at alle män matto han wäl höra Ok sagdhe til sin fadh*er* min h*er*ra jak är illa rögdh*er* fori idh*er* j wilden mik owislika oc wtan sculd forderua nw maghen j wita hwat mik hindradhe at jak taladhe ey jak sa mꝫ minom mästarom at haffde iak talath eth ordh j th*e*nna siw dagha tha haffde iak genstan bliuit dödh*er* oc mine mästara samwledh for idhra onda hust*ru* sculd j wilen swa göra mik som then rike ma*n*nen som kastadhe sin son j hawit for thy han sagdhe scula wardha bäträ man än hans fadh*er* war käisaren sagde

Min son tik tilbör sighia tith äwentyr for thy hwar thin mästara sagde sith äwentyr for tina sculdh ok ärwodhadho mykit til at thu matte thit liiff behaldha Smaswe*n*ne*n* swaradhe Min fadh*er* jak sigh*er* idh*er* thȝ *ger*na oc byriadhe sighia

En rikir man fordhom daghom her i stadhenom han haffde en son viij ara gamblan wäl skaptan ok wisan äpth*er* sinom all*er* en dagh sculdo the badhe roo wt wppa ena öö j thy the foro a skipino tha komo th*er* thri korpar ok öpte owan yw*er* thöm fadhr*e*nom wndradhe mykidh 414
a the foglana ok sagdhe hwi munw tesse korpana swa mikit ropa sonen swaradhe witi män thȝ weth jak wäl hwat the sighia the sighia at iak skal wardha bäth*er* man en i ärin, ok mera hedh*er* fa, swa at j hallin en watn for mik ok min modh*er* handklädhe fadhr*e*n wart illa wredh*er* ok sagde swa tw scal för dö en tik sker then hedh*er* ok tok piltin om halsen ok sköt han wti sion fadheren for bort oc piltin flööt j sionom ok badh jnnerlika at han matte fa hiälp gudh gaff hono*m* at han kom a en sten j sionom th*er* bleff han tre dagha the fuglana flughu ä owan yw*er* honom til hans kom en fiskar*e* mȝ sinom baath som gudh wilde ok tok pilten gladlika til sik ok förde wäl trätighi wiku sioos til eth hus ok salde han foghadhenom for tiwghw mark han haffde sik swa wäl ok höfuislika at han wart allom ma*n*nom kärlikin th*er* han wm gik mȝ, konu*n*gen aff landeno han haffde myklo wmsorgh wm hwat the fuglana sculdo tekna som flughu hwar dagh ow*er* hans hoffde ok giordo mikit roop ää hwarth han

sik wende gangande ell*er* sitiandhe, ok thȝ konde engin honom sighia, han wiste budh om alt sit landh äpthe klärkom ok lekma*n*no*m* ok badh them til sik koma the komo, then foghate wilde ok tith koma som piltin haffde köpt, pilten beddes orloff at fölghia hono*m* han fik orloff at fölghia hono*m* the komo til konu*n*gen som han sat a radh konu*n*gen stodh wp ok sagde til folkit, weth mik nokor sighia hwi tesse fuglana flygha swa ropande ow*er* mino hoffde jak wil giffua honom mina dott*er* ok mith rike, alle tighdo Then pilten som foghatenom fylgdhe ok saldh*er* war, sagdhe hemelika til sin h*er*ra wil konu*n*gen halla sin ordh iak wil sighia honom th*er* skel til foghadhen sagde thȝ konu*n*genom ok konu*n*gen swaradhe a mina tro oc a min hedh*er* jak wil thȝ wäl halla pilten stodh wp for folkedh oc sagdhe h*er*ra ow*er* tik flygha tre korpa ok corpen han haffde å när sik ena hust*ru* wel tiwghu ar tha kom ok swa ilt eth ar at badhe folk oc diwr haffde mykla armödha for*e* sylth corpen forloth sina hust*ru* wm thȝ wnda arith Hon letadhe sik andra wt wägha ok kom til then anna*n* korpe*n* som th*er* flygh*er* oc han födde hona thȝ arith Sidhan som bäth*er* aar kom corpen som hona haffde forlatidh ok wilde hona ath*er* haffwa Ok then wilde hona wäria som hona fööt haffde wm thȝ onda arith ok thy flygha th*er* her ow*er* idh*er* at i skulin th*er* döma ow*er* hulkin hona bör haffwa mȝ rätto oc tron i mik ey tha dömin oc j skulin see at the sculu alle burth flygha the tw sik som j dömen saman oc th*e*n ene sik som j ena*n* dömen

wara Alle sagdho enom munne at then skulde hona haffwa som hona födde wm thʒ illa aredh konungen stodh wp ok dömde ok genstan the hördho domen Tha flughw the tw sik bort som han saman dömde ok then ene korpen sik rämiande ok illa latande Sidhan the sagho thʒ tha sagdho hwar j sin stadh til konungenom giffwin honom idhra dotter han är thʒ wäl wärder for thy han är badhe wäl skapther oc wiis äpther sinom aller, konungen giordhe äpther thera radhe ok giordhe 416 han til en konung ower halfft sith rike han styrdhe ther swa at han tektis allom mannom wm sidhe tha hörde han at mykit fulk war flyt aff hans fadhers landh for sylt skuld ok wart honom witande at hans fadher oc hans modher waro komin j hans landh j en stadh ther heth plesois, Han sagde til en sin swen gak til plesois ok leta äpther enom nykomnom manne ther hether gerardh ok en hans son ther hether terin ok sägh honom at iak wil äta när honom morghon Swennen gik til biin oc hitte a mannen ok sagde honom hwat konungen böd Mannen swaradhe tolkidh iak haffwer tha wari han biudhande ower gawe gudh at iak haffde nakat gut thʒ honom wäl behaghade vm morghonen kom konungen i stadhin oc redh j sins fadhers herberghe fadheren gik mote honom oc wilde halla i konunxens beels tha han stegh aff hestenom, konungen wilde thʒ ey konungen gik in j husit tha wilde fadher hans bera watn for han ok modher hans hanklädhe konungen nekadhe ok wilde thʒ äi Sidhan konungen haffde thʒ seeth tha sagde han til sin

fadher, fadher nw är thʒ timpt som iak sagde idher tha i kastadin mik wt j sioon jak är idher son then i wilden for enga sculd forderwa, fadheren stod ok sa a han ok wndradhe hwi han sagde saa Vm sidhe tha kändis han widher sin son ok wart räddher ok huxadhe at han wilde hämpnas nakat a han konungen sa hans reddhogha tha tok han blikka hans hugh ok tok sin fadher ok sina modher til sik ok hielpthe them aff sinne widhermödho

417 Ther äpther sagde käisarens son til sin fadher Min herra swa wilden j mik forderua for enga mina sculd ekke tiänte iak mera til min döödh en then j sion war kastadher hwat huxadhe j at iak wilde ider nidher trökkia om en iak kome til mera hedher än j ney ängaledhis jak wilde for lata mith howdh aff mik hugga Thʒ är wäll at idher hustru badh mik liggia när sik, herra iak wilde thʒ engaledis göra iak wilde för döö käisaren sagde til sina hustru är thʒ sant wakta at tw lywgher ey for mik nw Ja sagde hon herra thʒ giorde iak for thän sculd at iak wilde at han ey sculde idher forderua eller taka idhart wälde eller hedher aff idher, keisaren swaradhe nw haffwer tw giorth siälff tin [dom] medhan tw kännis siälff widher thʒ sant är tw är wäl werdh en ondan dö Tw skal nw fa tolkan döö tw wilde minom son skipa ok i samw stundh leth han göra eth ball storth wtan stadhin ok leth hona kasta ther mit wti ok swa fik hon sin löön til sin krop epther thʒ hon haffdhe fortiänth hwar siälin bleff thʒ star til gudh Amen

Rättelser.

Sida	rad				
175	19	minom	*r. fr.*	minon	*Likaså* 218 27
176	3	thän	»	tha	
—	19	smaswenen	»	swaswenen	
177	16	hanom	»	hanon	*Likaså* 185 5
178	6	käisar*en*	»	käisar*em*	
—	13	sagho	»	sagha	*Likaså* 197 5
—	31	thädhan	»	thadhan	*Likaså* 207 17
179	10	han	»	hans	
—	14	belagdhom	»	beslagdhom	
—	16	q*u*innom	»	q*u*innan	
—	27	mik	»	mik mik	
181	12	han swaradhe *står 2 gånger i handskriften*			
—	16	skyndhe	*r. fr.*	skymdhe	
183	1, 3	han *tillagdt*			
—	5	han	*r. fr.*	hon	
184	3	han	»	ha	
—	11	Sidhan	»	Sidha	
—	25	huro	»	hura	*Likaså* 185 28
185	11	konungxens *insatt i st. för* henne			
186	6	kalla	*r. fr.*	kalladhe	
—	22	träksbrun	»	traksbrun	
—	28	waro	»	wara	*Likaså* 203 1
187	31	blygdh	»	blydh	
189	17	stämpt	»	stämp	
191	7	Han	»	Hon	
192	8	ok kändhe hona wäl *står 2 gånger i handskriften*			

Sida	rad			
193	32	sato	*r. fr.*	sata
195	8	frwn	»	frwm *Likaså* 210 3
196	10	fordarwar	»	fordarwat
—	15	girogheth	»	giroghehet
199	1	keisar*inn*a*n*	»	keisar*im*a*n*
201	24	han	»	hans
202	23	äru *tillagdt*		
—	24	fatight	*r. fr.*	fatigh
204	29	wälskapt	»	wälskap
206	18	pläghar	»	pläghor
207	2	*ett dubbelt* ok *bortlemnadt efter* göma		
—	16	wardo	*r. fr.*	warda
—	26	giffs	»	giffps
209	29	wäria	»	waria
—	31	nykomne	»	nykonne
210	28	kloklika	»	klolika
212	28	swa	»	swat
213	5	lagho	»	lagha
—	10	lata	»	latas
214	6	son	»	sons
—	20	son *tillagdt*		
215	18	sagde	*r. fr.*	sagsagde
216	4	komo	»	koma
—	11	mina	»	minon
218	22	thän	»	than
—	25	dom *tillagdt*		

C.

Snarlighan ath wettha mꝫ stakkotto*m* ordom 251
huad j täna bok är thaa skal man märkia ath j
tä*n*na bok warda rörda warastogha istorior ssom
fordom waa*r*o skedda och warda här aandeligha
wttydda oppaa thꝫ wy maago*m* aat*er*wä*n*da ath
synda och bät*ra* waart syndogha liw*er*ne J thꝫ
första röris h*är* aaf kesareno*m* ponciano huilk*en*
som hafde en son och heet dioclecianus huilk*en*
hans stiufmod*er* hade wilid lata dräpa förty ath
han wille ekke fulko*m*na hä*n*na wilia Män hans
vii wisa mästara frälste hon*o*m och oppaa thꝫ
sista wart hon siälf brändh mꝫ sinom lönligha
bola som hon för jo*mfru* när sigh hafde tä*n*na
istoria ward*er* aandeligha wttydh som här fra*m*-
delis fins j tä*n*na bok

Poncianus waallog*er* kesare j rom han hade
ena ärligha kesari*n*na ens römska ko*n*nvngx dott*er*
hon war ganska deyligh och dygdeligh j huars
mans ögom huilka han ganska mykyth älskade
gudh gaf them en son han war ganska deyligh
och wäl skapadh th*e*n kallade the dioclecianum
han fra*m*uäxte j wishet och dygdom mot fatigho*m*
och rikom j allo*m* sinom g*er*nyngom thaa tä*n*na 252
smaasuä*n*nen war vii aara ga*m*mal warth hans
modh*er* siuk til död*e*n och en siukdo*m* som engä*n*
ku*n*ne läkia mꝫ mä*n*niskios hiälp och alla läkia*ra*

sade ath hon skulle yw döö thaa sä*n*de hon äpt*er* keysareno*m* och sadhe til hans Myn h*er*re jak förmärk*er* ath jak skal döö och kan ekke helas aaf tä*n*na soth thy hafw*er* jak ena bön til tik ath thu mik ho*na* ekke neka thaa sua*ra*de han mȝ största dröuilse myn kära hust*ru* huad thu begä*ra* thȝ skal g*er*na wa*ra* hört, Hon sade myn h*er*ra jak bed*er* edh*er* ath naar j äpt*er* myn dödh faan edh*er* and*ra* hust*ru* saa laat*e*n myn son diocleci-anum ekke wa*ra* w*n*d*er* edro waalle wtan sänd*e*n ho*n*nom j frömada landh th*er* han maa lära wis-het och rädas gudh han suarade ath thȝ skulle g*er*na wa*ra* th*er* äpt*er* doo the ärliga och dygde-ligha keseri*n*nan k*esare*n mȝ alth sith hofsi*n*ne gräto, kärdo och gouo sigh thy hon war en godh och troen mod*er* allo folke k*esare*n war länghe wtan hust*ru* och engän ku*n*ne ho*no*m th*er* til ko*m*ma ath han wille sig and*ra* hust*ru* tagha, ena nath thaa han laagh j sina sängh thaa kom ho*no*m j hug huad hans hust*ru* hafde ho*no*m om bidid och tä*n*kte ath thȝ waare och saa got ath han äpt*er* hans dödh maatthe besitia rikit och thaa han stodh op kallade han sa*m*man sit raadh och sadhe them sina menyngh the suarade ho*no*m h*er*ra här ära vii wisa mästa*ra* som j alla w*är*de*na* fins ekke the*ra* lika sänd*e*n äpt*er* them och be-fällän the*m* th*e*n herren thȝ giorde k*esare*n snar-ligan och ändade thȝ mȝ ändeligo*m* bodskap och
253 breuo*m* thaa Mästara*na* ko*m*mo til k*esare*n thaa sade han them sin wilia hurw han wille faa them sin son til lära ath the wille lära ho*no*m wishet och snille och huilk*e*n tera som wille hafua*n* j

sina befalnyngh then förste mästaren het balaas han sade til kesaren naadoghe herra antuarden mik then knäsän saa wil jak saa lagadh ath innan vii aar skal han kunna saa mykit som jak och wara saa wiis som wy alla vii ärom, then andra mästaren het lentulus han sade thʒ wilia göra j vi aar then tridi mästaren het cato han menthe thʒ wilia göra i v aar then fiärde mästaren het malquidragh han sade wilia lära honom saa wäl j iiij aar then fämta mästaren sade thʒ wilia göra j iii aar och han het josephus then siätte mästaren wille thʒ göra j ii aar och han het cleophas then siunde het joachim han menthe thʒ wilia göra j eth aar och thʒ war om inthe, ther äpter takkade han them mästarommen och antuardade them allom sin son the togho then wnga herran mʒ storth herskap och förde honom mote rom thaa the waro när stadenom sade cato til sina mädbröder täktis edher som mik thaa willom wy ekke föra tänna wnga herran in j staden j samlingen warder alt för stor, farom häller til sancti macius hufuodh stadh som ligger ii milor fraan rom och görom honnom j mwradan hufwod stadh och os allom och huariom waara sit heman thʒ raadit täktis tem allom wäl och latha göra snarligan eth öwermaatta skönt hus och j then kammaren ther han skulle j liggia maalade the honom mʒ softideligaste maalningh the vii fria konster ath han aaf the maalnynginne wrde altidh fuller aaf konst och wishet och ther 254 til lärdo the honnom daglighan til mʒ allom troskap och ten ädle herre dioclecianus togh til j

wishet och konst ganska märkeligan mȝ alle ödhmyukth och beskedelighet the hade honnom nw trolighan lärt vii aar sade cato wy wiliom waan wnga herra och läreyunga försökia om waan lärdom hafuer naagoth bitid oppaa honom balaas och the andra *mästare* sade thȝ är wälförtänkt hurw wy och betänkiom os honom ath försökia cato sade wy wiliom naar han sofuer läggia wnder sängastolpana eth enasta eke bladh och staa om kringh honnom thaa han waknar märker han thȝ thaa hafuom wy wäl arbetath thȝ skedde och saa thaa han nw waknade thaa stodo hans mästara kring om honnom thaa sadhe han wnder thwem är eth annadh thera hafuär kammaren sigh nedersänkt äller jorden wnder mik sigh förhökt thaa tigdo mästarana och suarade honom inthe ther til wtan lönligha mellan sigh sado the skal tänna herren lefua thaa warder han oppaa alleren stor j wiishet J them timanom kom keysarens raadh och alla herra och första j hans rike til honnom och sado herra thȝ kan ekke wara ath j lefuen wtan hustru j hafuen ekke wtan en son thȝ waare farligit om han bliue döder skedde thȝ thaa stode rikith wtan arua och worde stor trätta om her om betänken edher om ena hustru thȝ bidiom wy alla edher *kesaren* fölgdhe thera raadh och wilia och sade saa wtleten mik j allom landom j jomfru ärligha och dygdeligha som os höwer aaf keserligha *wär*doghet the foro i allom landom och kommo til konnungen kastal han hade ena deylegha dotter och owermaatta fagra then gaauo the kesarenom til hustru och thaa *kesaren* sof när

hä*n*ne thaa wart hon ho*no*m saa kär ath han alstingx förgat the förra hustru*na* Naar te hade nw waridh naagon tima til hopa och han förmärkte ath hon war ekke fruktsam och fik enga barn mȝ ho*no*m för huilka sak hon war öw*er*maattan bedröfd och hon förnam hurv k*esare*n hafde en son när the wisa mästara*na* so*m* het dioclecianus och ath han worde rikesins arue och thaa hon tättha förstodh tä*n*kte hon oppaa nat och dagh mȝ haardo*m* och ondo*m* tanko*m* hurw hon maatthe fördarua k*esarens* son oppaa thȝ ath hon maatthe ffaa och warda arue aat rikeno Om ena nath thaa hon saa k*er*lighan när k*esare*n laagh sade han til hä*n*na myn hust*ru* myns hiärta älskeligasta jak säg*e*r tik försant ath oppaa tä*n*na tidh är mik inthe creatur saa kärt som thu thaa sade hon är thȝ saa santh thaa wet*e*n mik ena litla bön thȝ bed*e*r jak ed*e*r han sua*ra*dc hust*ru* bedȝ huad thu wilt hon sade h*er*ra j hafuen en son j frömadom landom th*e*n hade jak *ger*na när mik och m*eden* gud hafw*er* ekke rörth mik mȝ si*n*ne haant ath jak hafu*er* ekke faat barn mȝ edh*er* saa maatthe han wara myn son likuist som han hafde legat wid mit hiärta och jak maatte hafua hugnad och glädi aaf ho*no*m k*esare*n sade hust*ru* thȝ är öw*er* vii aar ath jak ho*no*m egh saag mån wäl sägx mik stor wishet och dygdelighet 256
aaf ho*no*m och thin bön skal wara hörd jak wil j morgon sända ärlikt bodskap äpth*er* ho*no*m Om morgonen war k*onunge*n til reda och wille göra fru*n*nas wilia so*m* han hade hä*n*ne lofuadh och loth ändogh bref mȝ sit insigle til mästa*rana*

skriua huilk*i*t saa lydde ath the skullo föra hem
ha*n*s son dioclecianum saa framt the willo sit lif
behaalla tha *mästarene* saago breuid och hafdo
thʒ wyrdeligan wnfaa*n*g*i*t Nw thaa thʒ ledh mot
aftonen thaa wtgyngo the ath skoda stiärno*na* och
see om thʒ waare goth oppaa th*e*n tidh ath föra
t*e*n h*e*rren hem, Och thʒ första the saago stiärno*na*
thaa skodade the clarlighan ath waaridh saa sak*er*
thee fördo*n* thaa hem so*m* k*onunge*n hafde bud*i*t
thaa skulle han faa en orättan dödh aaf thʒ första
ordh han talade och saago the fra*m*delis och för-
märkto ath waaredh saa ath the th*e*n h*e*rre*n* äpt*er*
fad*er*sens bref the*m* egh antuardade thaa skullo
the allä dö thaa sade mäst*er* chleophas aaf thuem
ondo*m* tingo*m* thaa är thʒ mynsta fulko*m*nande
thʒ är bät*ra* wy döm alla vii än th*e*n wnga h*e*rren
lat*er* sit lif och th*er* om wordo the alla vii al-
mä*n*neligha öw*er* ens thaa the nw stodo saa be-
dröfda thaa ko*m* th*e*n wngä mästare*n* aaf ka*m*maren
gaanga*n*d*is* och saagh sina mästa*ra* saa bedröuadh
staa thaa fraagade han aaf gru*n*deno*m* huad sak*e*n
war the oppe*n*barade för ho*n*no*m* hurw hans fad*er*
257 hafde them bud*i*t och hurw the hafdo skodadh
stiärno*na* hurw han moste döö aaf thʒ första ordh
han mʒ sin fad*er* talade om han hem förd*is* oppaa
th*e*n tidh giordho the och ekke thʒ thaa maatto
the alla döö H*e*rren sade lat*e*n mik siäluo*m* see
stiärnona och thaa han hä*n*ne skodade sade han
ath the sade sant, än han skodade stiärno*na*
mäst*er*lighan och saag ena litla stiä*rna* j hä*n*ne
saagh han ath han matthe wara vii daga när
sino*m* fad*er* wtan talan saa behulle han och

mästar*ana* mʒ sit lif och worde thaa huan dagh til galgan förd*er* at dräpas thätta sade han mästarommen thaa wisto the wäl ath han sade sant och sagdo wälsignadh wäri alʒmäktog*er* gudh som waan läreiunga hafw*er* saa stora*n* visdom förlänth th*er* äpt*er* sade th*en* wnga h*er*ren j ären vii mästar*a* j huilko*m* al wishet är äll*er* ligg*er* och huar edra maa yw frälsa mik en dagh moth myn fad*er* oppaa viii dag*en* frälsär jak mik siäluär och edh*er* mʒ thaa sade balaas H*er*ra jak wil sätia mith lif och my*na* siäl för edh*er* oppaa thʒ jak maa frälsa edh*er* en dagh the and*ra* *mästarane* sade alla thʒ sa*m*ma, äpt*er* tä*n*na tala*n* kläddo the ha*n* j purpura so*m* ho*no*m wäl höfde och mʒ store makt thogo the th*en* h*er*ren och fördo ho*no*m sino*m* fad*er* ponciano thaa nw fadren förnam sins sons tilkuä*m*d thaa redh han mothe ho*no*m oppaa wäg*en* mʒ stort h*er*skap, thaa mästar*ena* förmärkto ath hans fad*er* ko*m* mothe ho*no*m sado the H*er*ra wy wilio*m* ryda före in j en stadh och betä*n*kia os hurw huar waar*a* kan besker*ma* edh*er* sin dagh thʒ föl ho*no*m wäl och sadhe bestaan edra ära oppaa mik och tänkän oppaa a*n*nars 258
nödh th*er* äpt*er* ridu the fraan ho*no*m in j en stadh män th*en* h*er*ren behölt myk*i*t ärlig*i*t ridd*er*skap när sig och th*er* j mellan war hans fad*er* thaa the ko*m*mo til sa*m*mans mʒ stort h*er*skap thaa stygo the baada aaf sino*m* häst*om* och fadren *om*famnade so*n*nen och kyste ho*n*no*m* och grät j glädi och sade Myn son war wäl ko*m*men thʒ är nw mangh aar ath jak hafw*er* tik egh seth sigh mik hurw gaar tijk sonnen negh ho*n*no*m* mʒ

hofdeno och suarade honom inthe konungen wndrade ther storligan oppaa och tänkte ath hans mästara hafde honnom saa lärt ath han skulle ekke ridande tala thaa the nw kommo j konungens palacium togh konungen honnom widh haandena och sade myn son hurw hafua tina mästara befalt tik älla hurw äradh wordit mȝ tik han tigde och negh sinom fader, faderen sade myn son hui thala thu ekke widh mik huad är sakän thȝ sägh mik

Hurw kesarinnan kom ganska ärlighan och wnfik sonnen mȝ sinom jomfrum

Thaa kesarinnan fik höra ath then wnga herrän
war kommen thaa tilreddhe hon sigh mȝ iomfrum
och klädom som hon aldra bäst kunne och kom
gaangande til konungen och til hans son ther the
saatho baaden til samman konungen bad hänne
sätia sig när sonnen kesarinnan sade til konungen
herra är tättha edher son som saa länghe hafuer
borto waridh när the wisa mästara konungen sade
ya män jak kan ekke wettha hurw thȝ gaar til
thy han wil inthe tala, thaa sadhe hon herra
antuarden honnom mik jak wil wäl göra honnom
talande och togh honom widh haandena och wille
259 hafuan mȝ sigh, thaa warde han sig och wille
ekke mȝ, fadren bad honom gaa mȝ hänne thaa
negh han sinom fader ödhmyukilghan och war
honom lydoger kesarinnan ledde honom in j en
kammara och badh alla wtgaa och satte honnom
oppaa en sänga stok när sigh och sadhe, hiärtans
käre diocleciane, huad stor aastundan och länktan
jak hafuer äpter tik haft, fraan then första dagh

jak hörde aaf tino*m* wisdo*m* och deylighet sakth, Män nw hafu*er* jak mȝ myno*m* ögho*m* seth, ath tin like är ekke paa jordi*nn*e j deylighet j allä maattha, och thu är th*e*n myn siäl älskar O thu älskelighe diocleciane jak skikkadhe thȝ saa ath tin fad*er* sändhe äpt*er* tik thala thy widh mik myns hiärta tröst beuis mik eth kärlekx tek*e*n älla jak dör saada*na* ordh och bön hadhe ho*n* öw*er*maatta*n* ma*n*ga och ä*m*uäl sade hon hurv hon war een jo*mfru*, och ath ha*n*s fad*er* hafde inthe haft mȝ hä*n*ne, och ath hon hade thȝ giorth ho*no*m til tröst, och mȝ them ordo*m*men omfä*m*nade ho*n* th*e*n h*e*rren och sade, käre diocleciane gör nw mȝ mik huad thu wil, vnde nym van mynes stolte liues, thaa bröt han sigh fraan hä*n*ne thaa hon thȝ saa sade hon, hiärta*n*s käre diocleciane nw hafu*er* thu yuw naag*ra* märkeligha sak til mik, mäda*n* thu wil inthe tala til mik thaa tagh bläk och papper och skrif mik om jak skal naagot hop älla tro til tik hafua, thaa skref han tä*n*na ordh, aaff myk warde tä*n*na fru*n*nas wilia ath jak skulle ekke skä*m*meligan om kulslaa myns fad*er*s trägaard om jak thȝ giorde huad fruckt hade jak th*er* aaf jak wet wäl ath jak suaarlighan mothe gudi sy*n*dade, och jak förmaatte ekke wnlöpa myns fad*er*s folk, thy bid*er* jak tik ath thu mik th*er* äpt*er* til tolk*i*t onth, mik egh
opreser thaa kesari*nn*an thȝ las thaa ref ho*n* thȝ 260
sönd*er* mȝ sino*m* ta*nn*om och kastadit borth och al sin prydilse och sönd*er* ref sin kläde ned*er* til fotȝ, och ref och giorde sik siälua blodoga wnd*er* änlitith och ropade mȝ höxte rösth ko*m*men mik

til biälpa tä*n*na wil mik mȝ öw*er*uaald illa ha*n*tera och my*na* ära borth tagha:· thaa k*esare*n hördhe tätta ropit bröth han snarligha*n* ka*m*maren op och hans ridda*ra* mȝ ho*no*m och thaa han saagh k*esarinna*n saa liggia refna och blodogha thaa sporde han huad sakän war k*esarinna*n sade O h*er*ra förbarma tik öw*er* mik och skoda the sto*ra* oära mik är sked tä*n*na är ekke edh*er* son thȝ är en diäwl jak ledde ho*n*no*m* hit in som j mik wntän och thaa han nw enligha när mik sat thaa badh jak ho*n*no*m* ath han skulle tala widh mik ok thȝ wille han ekke wtan mȝ alle makt hafdhe han sigh som han hade wilidh legath när mik, och thaa han förmärkthe ath jak wille ho*no*m thȝ engaled*is* stiädia thaa sönd*er*ref han myn kläde och slogh mik j mith fag*ra* änlithe som j mik nw fi*n*nen och sen, thaa k*esare*n saagh hä*n*ne saa blodog*an* och refna liggia thaa wart han saa wred*er* ath han nästan miste sinnen och badh ath the skulle taga th*e*n knapän borth och hängian j en galga thaa sade hans ärligha ridda*ra* och suäna H*er*ra willen j latha hä*n*gia edh*er*t egit blodh j galgan, th*e*n rätt*e*n är th*er* före giord*er* ath thee som thȝ förskulla och warda mȝ rätteno*m* th*er* til dö*m*da, thaa loth k*esare*n läggian j eth torn til morgone*n*

Thaa k*esarinna*n fik höra ath han än lefde thaa gräth hon saa bitt*er*lighan ath hä*n*ne ku*n*ne engän trösta, thaa k*esare*n hörde hä*n*na jä*m*bär thaa gik han til hä*n*na och sporde huad hon th*er* mȝ menthe ath ho*n* saa ja*m*merlighan gräth, hon sade o käre h*er*re thȝ witt*e*n j wäl huad stor oära

laster och skam edher och mik är giordh aaf edrom son och ther före anthuardaden j han edrom 261
wnderdanom til ath dräpas och nw lefuer han än kesaren suarade j morghon skal han dömas til dödh äpter lagen thy ath thȝ är tik och mik ärligaren och suarligaren än man skal öwer os seyia jak hade latit dräpa myn son wtan doom Hon sade herre skal han saa länghe lefua thaa rädis jak ath edher sker som thȝ hände enom mäktoghom herra huilken som hade eth trä j sinom trägaardh aaf huilkens träs fruckt manghe siuke fingo sina helsa kesaren sade sägh mik hurw gik thȝ til

Kesärinnan sade naadughe herre saa märkär nw mit tal och syn som jak thȝ menar, thȝ war en mäkta rik herra j rom han hade en aldra skönasta trägaardh öwer alla andra trägaarda j huilkom trägaard stodh eth aldra ärligasta och dygdeligasta trää som kalladis biua och thȝ war ganska huit och ärlighan pryth mȝ mangom grenom täs träs frukt war godh för alskona sot och siukdom aaf samma träs roth opran en tälingh, entidh händhe sigh saa ath herren gik in j trägaarden och wart warse then tälingen, badh han trägaardȝ mästaren hafua granna aath wakt ath han maatthe waxa han sade gerna thȝ wilia göra Naagon tima ther äpter kom herren j trägaarden och fik see ath then tälingen ekke wäxte som han wille sporde han trägaardȝmästaren til huadh thy wlte:· Han suarade ath stora träsens grena skylte tälingen för solenas sken herren bödh honom aafhugga täs träs grena saa ath solen maatthe komma aath ten nyuäxta tälingän huilkit han och

saa giorde aafhuggandis alla grenana och trädh
stodh släth wtan grena laangan tidh, ther äpter
kom aater herren j träägaarden och wart warse
262 ath then tälingen war thaa egh mera waxter än
för och sporde aath gaardȝmästaren huad thy wulte
han suarade och sade at träsens högd thȝ wolte
thaa läth han aaf hugga trädh och menthe ath
thȝ wnga trädh skulle bliua bätra än thȝ gambla
och bliuo saa baaden fördaruadh och the fatighe
och siuke förbannado sedan allom them ther raadh
til gaauo ath thȝ trädh warth fördaruadh Sedan
sade kesarinnan herre hafuen j tätta begrundadh
äller kunnen j mik räth förstaa han sade nee
Hon sade jak wil edher wttrykkia sannyndena
thȝ ärliga och dygdeligha trädh är edher werdoghe
persona som alle fatighe och rike hafua tröst och
hugnadh aaf och then tälingen är edher onde il-
fundoghe son som wil j gönom konstena wäxa
och edher fördarua thy ath solenas skeen är
edhert goda rykte j hafuen, thȝ vil han til sigh
wända och thy beder jak edher herra ath j laten
honom dräpa mädan j raaden saa framt j willen
ekke honom the fatighas bannan och illa til talan
ath egh teras onda bön öwör edher kombär kes-
aren sade thu hafwer giuidh mik en godan lärdom
j morgon skal han hängia

Strax om morgonen thȝ dagadis sattis kesaren
oppaa domstol och loth kalla sin son för sigh
och dömdin til dödȝ och thaa han fördis til galgan
ropade quynnorna och folkit j stadenom saa
syiiande O wee, wee Nw skal dräpas kesarens
engaste son &c Naar the kommo nw när til

galgan mötte them then förste mästaren som het balaas hederligan ridande mꝫ ärligit sälskap och thaa kesarens son fik see mästaren lupo taara öwör hans ögon och mꝫ bögdom knäm och hofde, negh han sin mästara som han wilde sigia O 263 kära mäster gör nw thꝫ bästa när mynom fader thy ath nw tränger til thaa talade *mästaren* til them honom fördo och sade hasten ekke saa fast jak hoppas mꝫ mynom wisdom frälsa hans lif j dagh Alth folkit ropade mꝫ höge röst O käre *mästare* skynden eder snarlighan til kesaren om j naagen godh raadh kunnen *Mästaren* skyndade sigh thꝫ snarasta han kunne til kesarens och stegh aaf sin häst och fiöl oppaa knä för honom och sade herre lof och ära wari eder kesaren sade thu äst thꝫ ekke wärder ath man tik helser ekke häller tina mädbröder älla mästara Jak fik edher myn son wäl talande och nw är han en dumbe och än thꝫ mera är ath han wille skämt myna hustru *Mästaren* sade när oos hafwer han wisslighan och wäl taladh än hui han nw saa tigher thꝫ weth gudh, thꝫ andra ath han skulle wilidh waaltagit edra hustru thꝫ skullen j wettha ath wij aldrigh saadanth aaf honom förnummom saa länghe han när os war, thy säger jak edher laten j dräpa edhan son saa sker edher sannelighan som enom riddara hände som hafde en troen fogälhund och drap honom hastokt äpter sinnas hustru ordh huilken hund thaa hafde frälst hans engasta barns liif

Kesaren sade käre *mästare* sägh mik thꝫ exemplum hurw them riddarenom gik, han sade

herrä wilen j thy lära saa laaten edhan son aater införa förty för än jak finghe sakth edher thy til änden förra waaren hängder laten läggian j eth torn saa länghe behagar eder thy ekke saa laten 264 dräpa edan son my mik kesaren sade saa skal ske och snarlighan kom bodh äpter kesarens son och laden j fängilse, Sidan sade han thy war en riddare och hade ekke wtan en son then älskade han som sit egit lif än thaa han war än eth barn han skikkade honnom thre jomfrur then ena ladet nedh then andra togädh op then tridia waktadidh om dagen ther til my hade tänna riddaren thu tingh saa owermaatha kär thy ena war en fogälhund thy andra war en falko än then hunden hade then dygd my sigh ath naar then herren skulle rida j jakth äller spär ränning anten my skemt äller aluara skulle then resan lykkas my honom, thaa sprang han iii resor op j hökt fram för hästen thaa riddaren sat oppaan skulle thy ekke lykkas för honom thaa beth han j hästarompona och drogh til baka my makth och ther gaf riddaren granna akth oppaa och thy hafde han then hundän ganska kär, och falken hade then dygd ath honom fattadis aldrigh färst och kom altidh aather:· tänne riddaren hade störste löst til spärrännyngh och thy hadhe han entidh manga til hopa kalladh som skullo ränna spär och ther war han siälwer my j hopen, och frun my sina jomfrur gik wth ath see oppaa, och the iii jomfrurna som barnidh war antwardadh staalo sigh wth ath see oppaa och barnidh laa ensammidh j husidh och sof j waggonne och hunden laagh j

bänk*e*n jämthe waggo*n*ne och sof falken sath th*e*r owan före oppaa ena staa*n*g th*e*r laagh en orm laangan tidh och lönthe sigh j eth holl j mwrenom thaa han hörde ath engän war i*n*ne nar barneno kröp han fram til waggona och wille hafua dräp*i*t barnidh, huilk*i*t falken saa th*e*r han sath oppaa staange*na* och slogh ssaa fast mз wingo*m*men ath hu*n*d*e*n waknade och wart warse 265
huar ormen war när waggo*na* och sprangh snarlighan aastadh och betз mз ormeno*m*, än orme*n* hiög hu*n*d*e*n j sido*na* saa ath thз fast blödde och hu*n*d*e*n beth ormen bana saar och saa stiälptis waggan omkringh som barnedh j laagh och thaa saa ath thy inthe skaddhe thy wagga*n* hafde höga stolpa och sedan the strid*e*n war ändadh gik hu*n*d*e*n och lagde sigh th*e*r han förra laag och slekte sith saar som han aaff ormeno*m* hadhe faath Nw thaa torneit war ändadh lupu the iii jo*m*fr*u*nar först hem til barnidh so*m* them antuardadh war fingo the see ath waggan war omstiälpt och myk*i*n blodh laagh jä*m*the oppaa gulue*n*o lop huar sin wägh aaff slotteth ä huar som me*ra* förmaatthe sidha*n* ko*m* frun gaa*n*gand*is* och fan inthe jo*m*frur*na* gik hon in j ka*m*mare*n* th*e*r barnidh laagh och saagh ath waggan war omstiälpt och myk*i*n blodh laagh jä*m*the wagga*na* oppaa guluidh ropadhe hon mз höxte röst o wee mik wsle qui*n*no ath jak saa öw*er*gaf mith enda barn j thy fik h*e*rren höra si*n*na frus ömkeligha röst gik han snarlighan tith och sporde huad hä*n*ne wölthee saa sadhe [hon] mз graata*n*de taaro*m* th*e*n hu*n*dän j saa myk*i*t älskad*e*n hafw*er*

bitith waarth enda barn j häl och hafw*er* fylth sigh mʒ täs blode h*e*rren wart myk*i*t gry*m* och wredh och gik in j ka*m*mare*n* th*e*r barnidh laa naar hu*n*d*e*n fik see sin h*er*ra inko*m*ma gik han j moth ho*nn*o*m* och fägnade ho*nn*o*m* so*m* han war wan ath göra än thaa han ekke myk*i*t orkade Drogh riddare*n* sith suärd och hiög j hastoghet hu*n*deno*m* huuod*i*t aaf och gik saa fram och opreste waggo*na* och fan sith barn lefua*n*dis oskath 266 jä*m*te döda ormeno*m* liggia*n*d*is* ropade han mʒ höghe rösth siiandh*is* O we mik huad hafw*er* jak fatig*er* man nw giorth thʒ jak hafw*er* saa hastokt troth my*n*ne hust*ru* ordh och dräp*i*t myn hund so*m* mith barn hafw*er* frälst aaf tä*n*na ormen, sidhan sörgdhe han thʒ saa sua*ra* ath han synd*er* bröth sith spär j try stykke och ow*er*gaff alth torneyi och spärrä*n*nyngh och togh sigh thʒ siälfw*er* til botha ath han wallade til th*e*n hälghe graf och doo j wägeno*m* Sedan sadhe mästaren til k*esare*n H*er*ra hafuen j mik nw wäl förstaand*i*t k*esare*n saade jaa sa*n*neligha*n* hafu*er* jak thʒ wäl första*n*d*i*t sedan sade m*ästaren* h*er*ra betänk*e*n ed*er* wäl för än j lat*e*n dräpa edh*a*n engasta son för edh*er* hust*ru* tal skuldh om j thʒ gören wisselighan gaar edh*er* so*m* thʒ tä*n*na riddareno*m* gik k*esare*n sade wedh myn edh skal skal han ekke döö j dagh och saa frälstes han th*e*n dag*e*n aaff the*n* första mästareno*m* balaas

Thaa nw k*esarinna*n förna*m* ath han thä*n* dag*e*n ekke skulle döö gaff hon sigh in til k*esare*n mʒ graata*n*de taaro*m* och sagdhe ho*no*m och eth exemplum, oppaa thʒ hon maatthe göra*n* wreda*n*

oppaa sin son, och sade herre thz war en kesare som hade en diura gard j huilkom som war eth wilsuyn och war en galt saa grym ath han giorde mangom skada och engän förmaatthe honom dräpa kesaren lath lysa ower alth sit rike ath huilken then galten kunne dräpa honnom wille han gefua sina dotter och rikit äpter sin dödh tättha tal kom j blandh riddara och suäna och engen wille thz waagha tät thaa sporde och en fää herde, tänktthe han mz sigh maatthe jak tänna kesarens dotter faa thaa maatthe all myn släkth bliua herra och tänkte mz huad list och lämpa han maatthe dräpa then galten han föruog sik och gik in j diura gaarden och som tetta grymma suynidh warth honom warse sökte han strax aath herdan och han kom sigh wndan op j eth trää nw thaa 267 tänne galten saa grym och wredh gik wnder trädh kastade herden nedh för honom aaf träsens frukth saa ath galten aath sigh räth mätthan och böriade leka mz sigh ena thaa stegh herden nedh och böriadhe klaan mz the ena haandena saa ath han somnade och mz the andra haandena drogh han wth en knif och stak saa then starka galten j häl och honnom wart gifuen kesarens dotter och rikith mz som förelofuadh war Sedan sade kesarinnan herra hafuän j tätta wälförstandit och begrundadh ja suarade han än hurw menar thu thz hon sade herra j ären then mäktogha galten som engän förmaa mote staa herden mz sinne klubba är edher förbannada sons persona som aktar mz sins stafs wishet edher fördarua oppaa thz han maatthe faa rikit äpter eder kesaren sade ekke skal han göra

mik som herden giorde galten äller wilsuinydh
thy ath j morgon skal han döö
Om morgonen thaa dager wart lath kesaren
aather föra sin son j döden thaa kom then andre
mästaren lentulus och badh them fara j maki mȝ
honum och sadhe sigh wilia frälsa hans lif then
dag och skyndade sigh snarlighan til kesaren och
sade herra j skolen wetta ath laten j dräpa edhan
son epter edhers hustru ordh och tal sannelighan
sker edher som enom mäktoghom romara hände
som för sinne hustrus tal och raadh skuldh ömke-
lighan miste sit lif kesaren sade käre Mästare
hurw gik thȝ honum han sade förra än jak edher
thȝ siger thaa laten kalla edan son j gän och
laten läggian j häktilse saa länghe jak edher thȝ
säger huilkit och giordis thȝ war för mangom
aarom j rom en gammal man mykit ärligh och
268 rik han fik sigh ena wnga hustru som nw hafuen
j hänne hafdhe han öwermaathana kär och huan
kuäldh lästee han siälwer sith hus och ladhe
nyklana wnder sith hwodh tänna quinnan togh
olofligh kärlek och älskogh mȝ en wngan riddara
och loth sigh egh aath nöya mȝ them gambla
oppaa then tidh war eth säth j staden ath en
klokka skulle ringias j skepadan tima huar quäldh
och huem man fan oppaa gatuna sedan skulle
strax dräpas wtan alla naader tänna quinnan
war opta wan ath tagha nyklana wnder mansens
hufuodh thaa han sof och gik til sin bola om
nattena tättha warth han entidh warse och stodh
op och stängdhe hänne wthe och satthe sigh
siäluer öwör dörena j eth fönster äller windöga

och see huadan hon skulle ko*m*ma ällär huad hon wille aath hafuas Naar hon förnam sigh wtelästa wa*ra* böstade hon oppaa dörena, thaa talade han til hä*n*na ouan aaf windögadh O thu onda qui*n*na jak förstaar ath thu hafw*er* mik opptha saa giorth och thyna tro och ära thu hafde mik lofuadh opta kränkt och spilt, Nw staar thu th*er* wthe och snart ring*er* klokkan ssaa skal tik ske äpt*er* lag*en* Än hon böriade bidia jo mer och mer och han sad*is* ekke wilia latha hona in och menthe ssaa hafua skrämt hä*n*ne ath hon egh saa skulle hafua dyrwas göra optaren Och thaa hon saa ena stund hafde staand*it* sagde hon förra än jak skal saa bliua skämdh förra skal jak dränkia mik siälf h*ä*r j tibered som är eth wat*en* saa het*er* och löpär gönom rom och tok en storan steen och kastade j watnedh och lönte sigh siälf öuör ena sida thaa han hörde ath stene*n* fiöl j watnedh skyndade han sigh snarlighan nedh och lästhe op döre*na* och lop wth m*z* tibredh och me*n*the 269 hafua ko*m*midh hä*n*ne til hiälp än hon togh noga wara och snarde sig in och läste aath*er* döre*na* och herren blef wthe och lathe sig alla win om ath sökia äpt*er* hä*n*ne och thaa han hä*n*ne ekke fan ropade han m*z* höge röst O we mik fatigo*m* ma*n*ne huar är nw myn hust*ru* bliuen, th*z* hörde hans hust*ru* och sua*ra*de ho*num* spelighan och sagde O thu ondhe ga*m*mal man ath thu tik ekkee m*z* mith wnga liif skal nöya lata wthan gaa til and*ra* onda qui*n*nor nw thaa han hörde ath hans hust*ru* lefde warth han gladh aaff allo hi*ä*rta och sade O myn kära hust*ru* aaf allo hiärta

är jak gladh ath thu än lefu*er* och g*er*na gifw*er* jak tik til alla sak thy stigh nedh och lath mik in, hon su*ar*ade O thu gam*m*al daare ath thu tigh aath my*n*o wngo liue egh nöia laath wtan thu skulle yu gaa til and*ra* onda qui*n*nor Nw skal thu th*er* staa til täs klokka*n* ringis och saa skal göras m*ʒ* tik äpt*er* lag*e*n, han sade o myn kära hust*ru* tänk oppaa ath gudh förläth syndare*n* alla hans synd*er* thy gör ekke saa illa j mothe mik wthan lath mik in hon sadhe haa hyn hafw*er* tik til en prädicare giorth tala huad thu wil th*ʒ* sakt är skal tik ow*er*gaa, thu lade mik orätta sak til thaa mik aaf sto*r*e nödh trängde gaa til my*na* mod*er* thy tänk oppaa huad th*e*n wise salomon sägh*er* try tingh hatar myn siäl th*ʒ* första är en fatig*er* högfärdog*er* th*e*n and*ra* en rik*er* som g*er*na liug*er* th*ʒ* tridi är en gam*m*al daare, thu äst th*e*n rike som g*er*na liug*er*, thw äst och en som skäm*m*er sig siäluär och saaghe g*er*na ath alle och ssaa waare ondh so*m* thu äst wee tik tin
270 gam*b*le skalk aaf tin egin natur ästu ond ath thu tik ku*n*ne egh nöya latha aath myno karsko wngo liue wtan gaa til and*ra* onda qui*n*nor tin fule morda*r*e full*er* m*ʒ* alle ond*ʒ*scho thaa hon hadhe saa taladh til hans ena stundh fik han höra klokko*na* ringias sade han O myn ald*ra* kä*r*e*s*ta hust*ru* warku*n*na tik öw*er* mik och lath ekke tä*n*na ömkeligha dödh ow*er* mik gaa hon suar*a*de klokkan manar til ath tu tänk til huad ti*n*ne siäl kan nyttogast wa*ra* och i thy ko*m*mo wäktara*na* farand*is* som hadhe suoridh huario*m* räth göra, och som the fingho ssee tä*n*na ärligha goda

ma*nn*en wordo te alle illa wedh thy thʒ war en mʒ the gudeligastha och bästa män i rom waa*r*o och thaa hon hörde ath the sade til ho*n*om käre h*er*re hui ären j här saa dax om nattatidh sadhe hon thagh*e*n fath oppaa ho*n*om tättha hafw*er* han mik optha och flero*m* si*n*nom giorth j witt*e*n wäl huem jak til höre tättha hafw*er* han brukat j mangh aar ath han har gangit j fraan mik om natta tidh til onda qui*n*nor och egh latidh sigh nöia aat myna stolta wnga liue lat*e*n rätt*e*n öw*er* han gaa äll*er* jak mʒ alle my*n*ne släkth skal edh*er* beklagha och thala oppaa edh*er* ära och edh j siuridh hafuen thaa togho wäktara*na* fath oppaa han och lad*e*n j eth torn the natte*na* öuör om morgonen bittidha gik rättän öw*er* han: Mästaren sade h*er*ra hafuen j tätta förstand*it* ja wäl sade han thʒ war en ondh qui*n*na som saa lath fördarua sin man, wthan tuäkan sade mästare*n* sker edh*er* myk*it* wärra än j dräpän edh*a*n ende son äpt*er* edh*er*s hustrus tal k*esare*n sua*ra*de thu skalt wetta ath jak är th*e*n qui*n*na*na* saa wred ath jak 271 ekke skal latha dräpa myn son j dagh för myn hustrus tal skuldh och saa blef dioclecianus frälst th*e*n dag*e*n

Thaa nw kesari*n*nan förnam ath han ekke skulle döö th*e*n dagh synd*er* ref hon sin kläde och sade wee then dagh jak födh war ath mik saa stor blygd skal öwör gaa ohämt thaa ko*m* k*esare*n til hä*n*na och sade thw gör tik och mik oräth äll*er* huy fördäruar thu tik saa j grund*e*n hon sua*ra*de h*er*ra egh sörgde jak saa waa*r*e ekke th*e*n sto*r*e k*ä*rlek jak til edh*er* hafw*er* thy mere

är mik om edh*er* än om mik siälua Myn fad*er*
förmaa wäl gefua mik nogh, Än mik räd*is* ath
edh*er* faa gaa som thȝ gik eno*m* ridd*ara* och hans
son thy faderen doo för so*n*nen och so*n*nen äpth*er*
fad*er*sens dödh wille ekke jorda sins fad*er*s huuod j
kerkegaarden k*esare*n sade hurw gik thȝ til doo
fadre*n* för so*n*nen och so*n*nen war ho*no*m saa otro
thȝ war ekke ärlig*it* kesari*n*nan sade jak säg*er*
edh*er* thȝ g*er*na til lärdom,:· thȝ hände för mango*m*
aaro*m* ath j rom war en wälbyrdog riddare som
aatte thuaa dött*er* och en son tä*n*ne ridd*are*
öuade myk*it* ath rida i dost mȝ spär rä*n*nyngh
och drog sin son til thȝ sa*m*ma thaa the hafdo
tättha laangan tima öuadh wordho the fatigh
thaa sade fadre*n* til so*n*nen myn käre son betänk
nw wäl huad wy skollo*m* göra os fattas wart
oppehälle thȝ är saa myk*it* os taruas skollo*m* wij
272 sälia waar clenodia thaa bliua tina syst*ra* fatigha
wy wardo*m* fi*n*na oppaa eth a*n*nedh raadh Nw
war en keser j rom oppaa th*e*n tidh och het
octouianus han hafde gul kärt öw*er* alla maatt*a*
han lath mwra eth torn th*er* j hafde han en
mäkta skath aaf gul tä*n*na riddaren och hans son
wordo til radhȝ ath graua sigh in j tornidh til
gulledh som the och giordo och gik them wäl
första resa*na* saa ath thee fingho en mäkta hop
aaf gul och braskade saa sedan som för Än egh
la*n*kt th*er* äpt*er* ko*m*mo the aath*er* j stor fatik-
do*m* Och j them tima gik kesare*n*s marskalk in
j tornidh och fik see ath myk*it* war borto aaf
gulledh och söluidh, och sade han thȝ före k*esare*n
hurw gaang*it* war k*esare*n sade jak hafu*er* ant-

uardadh tik my*n* skat och tik kräw*er* jak han j gän och fik marskalk*e*n til raadʒ och lath gra*ua* ena grop wnd*e*r holledh och th*e*r lath han j bek och tiära och giord*e*t saa ath th*e*r war altidh wekt fadre*n* och so*n*nen togo til raadʒ och gingo til tornidh ath tagha mera gul fadren stegh först ind j tornedh och fiol nedh j bekit talade han til so*n*nen och sade myn so*n* wakta tik wäl ath thu egh ko*m* hit thy jak är förraad*e*n so*n*nen wille hafua hulp*i*t fadren thaa sade han thw kan mik inthe hiälpa wthan tagh tith suärd och hug mit hufuodh aaf saa kä*n*ner mik engän oppaa thʒ ath thu och tina syst*ra* bliua oberyktadh so*n*nen drogh suärd*i*t och hiög fad*r*enom hufuod*i*t aaff och kastadit bort j eth hängedy Sedan kom marskalke*n* j torned och fan th*e*r th*e*n hufuodlösa ma*n*nen och sadhe thʒ för kesareno*m* thaa bödh k*esare*n ath föra och släpa th*e*n döda ma*n*nen kringo*m* alla gatur j stad*e*n och j huilkens hws 273
the hördo folk*i*t graata th*e*r skullo the ingaa och dräpa the*m* huilkith och saa giordis och thaa the ko*m*mo för hans huws och hans dötra fingho han see kuno the sigh egh haalla aaf graath:· tättha wordo k*esarens* tiäna*ra* warsee och gingho saa in j huset ath fulko*m*na kesarens bodh thaa so*n*nen thʒ ssaa slo han sigh j laaridh mʒ en knif saa ath thʒ myk*i*t fasth blödde och sade ath hans syst*ra* för tän skuldh saa gräto och frälste t*e*r mʒ sigh och sina syst*ra* Sedan loth k*esare*n hängian j en galga th*e*r hängdhe han laangan tidh och böd engän widh ath tagha*n* tädan:· Sedan sadhe kesari*n*nan til k*esare*n h*e*rra hafue*n* j mik

nw förstand*i*t han sade jaa thaa sadhe hon saa räd*is* jak ath edh*er* faa gaa aaf edro*m* son thy riddaren stal för sins sons k*är*lek mot si*n*ne natur thȝ and*ra* han loth sith hufuodh aaf hugga oppaa thȝ hans son ekke bliuy beryktadh här öw*er* kastade han sins fad*er*s huuodh j eth hängedy och matthe wäl hafua grauidh thȝ j en kerkegaard th*er* til maatthe han hafua tag*i*t sin fad*er* nedh aaf galga*n* och beg*ra*uid han lönlighan j wigdh jord Saa räd*is* jak sade — — — — — —

— — — — — 7 rader fela — — — — —

274 gän k*esare*n sade j morgo*n* skal han döö

Om morgonen bittida loth k*esare*n föra sin son til död*e*n tha kom th*e*n tridi *Mästaren* cato och giorde so*m* the and*ra* hafde giorth och talade ssaa för k*esare*n thȝ hans son blef i tornedh th*e*n dag*e*n Och sade thȝ war en man j rom han hade ena skrika th*e*n lärde han tala och huad skrikan hörde talas äll*er* ssaa göras thȝ sadhe hon ho*no*m och thy hadhe han hä*n*ne mykyt kär, thä*n*na ma*n*nen hafde ena fag*ra* wnga hust*ru* so*m* j nw hafuen hon älskade ho*no*m ekke som hä*n*ne borde wtan hon älskade mer en wnga*n* ridda*ra* och strax bo*n*dän for bort war tä*n*ne hä*n*nas bole th*er* j hused baade nat och dagh när hä*n*ne til täs han hem kom aaff sino*m* marknad*ȝ* resa tätta giordo thee saa opta ath stort rykte gik om hä*n*ne j stad*e*n för huilkyt han hä*n*ne idkeligha*n* straffade hon sade j tron saa länghe tä*n*na förba*nna*da foglen ath ald*rig* bliw*er* sä*m*ia os i mällan bond*e*n sua*ra*de egh kan th*ȝ* wara ath foglen liug*er* thy som han ser och hörör saa säg*er* han th*ȝ*

[Eenti]dh hände thȝ sik saa ath tä*n*ne [bonden foor l]ankt bort sin äro*n*de — — — — — — — — — fortsättningen felar — — — —

Rättelser.

Sida	rad	
221	10	Män *rättadt från* Man *Likaså* 225 27, 227 25, 228 21, 229 2
222	2	Myn *r. fr.* My
—	27	befällän » befällan
224	26	följdhe » följhe
225	4	enga » engan
226	23	hafde » hafdo
228	24	och wille *står 2 gånger i handskriften*
—	31	länktan *r. fr.* lanktan
230	8	edh*er* » edh*en*
—	14	wille » willo
231	4	morgho*n* » margho*n*
—	29	grena » jgrena
232	5	sporde » spord
—	7	menthe » menth
233	23	wettha » wetth
—	28	äpt*er* » apt*er*
234	10	han » hon
—	11	togädh » togadh
235	21	stiälpt » stialpt
—	22	slotteth » slötteth
—	31	hon *tillagdt*
236	11	siiandh*is* *r. fr.* siiandh
—	21	saade » saa

Sida	rad			
236	28	mästareno*m*	*r. fr.*	mastareno*m*
—	29	thä*n*	»	tha*n*
—	32	maatthe	»	maatth *Likaså* 244 8
237	30	förba*n*nada	»	förba*n*uda
238	32	fönst*er*	»	först*er*
—	—	windöga	»	wndöga
239	4	onda	»	anda
240	3	hon	»	han
241	27	dän *står i handskriften efter* then		
243	12	engän	*r. fr.*	engan
—	30	hängian	»	hangian

Romances (III.)

KARL MAGNUS.

Här byriäs fagh*er* är*e*ndä och iär[tekn] aff karlla magnus kon*un*gh oc tolff [hans] jempnu*n*gha

Här sigx aff huru karlla magnus [kon*un*g] sökte iherusalems borgh oc the helgh[e graff] drottens wars h*er*ra Swa är sakt at h[an] war j paris oc haffde th*er* ste*m*pno [mȝ] allä iärlla och h*er*tuga i rikeno s[ino]. En kon*ungen* sätt*is* vnd*er* eth högt tr[ä] och drötni*n*gen ha*n*s näst ho*num*, och [alla] höffdingä kringo*m* ha*n* En k[onungen] mälte widh*er* drötni*n*gh sina [mȝ glädis] ordhe, west thu nokon th[en konung] j w*är*ldine som jemwäl [höwe krono] at bärä som mik, e[ller jämwän är] j här wakno*m* so*m* iach. [hon swarar] brath oc vnd*er*likä k[onungenom oc sigher] hon, ey skal ma*n* [sik lowa siälwan] myk*it*, jach wet [en som högre bär] krono sinä och [höwiȝskare är] än thu Tha kon*un*gen hörde thȝ, tha wart ha*n* h*en*ne illa wred*er* oc mälte swa Jach skal letä och spyria män mi*na* aat Och är thȝ swa at thȝ sa*n*na the mȝ tik, tha ma iach thy tro Och om thu haw*er* osant sakt, tha skalt thu thit hoffwd mista, Hon sagde ey skal thu wredhas Rikar*e* är ha*n* til fää

Början, 35 rader, är hemtad ur codex Verelianus, sid. 111, 112, supplerad enligt codex Askabyensis.

än thu äst, Thok är äy han swa goder konunger som thu äst riddare, och ey swa rasker j bardaga Tha fiöll hon til fota hans och mälte Miskunna mik for gudȝ skuld, west thu at iach är kona thiin oc wil iach görä fore tik mina wrsäkt, at iach mälte thȝ ey tik til wanheder oc ey til hadh, nw om thu will at iach far pa thȝ höxtä tornit, oc löpä thäden nider och dräpa mik swa, [thȝ wil jak gerna göra] ney sagde han Nempn nw then wänä konungen, Drötningen swarade ey finder iach han thȝ wet iach a mina tro, k sagde nw skalt thu sighiä han, eller banna [iak] liffue thinä
*j xxiiij hon sagde iach hawer hörth nempdan * [konung]in then som hughin heter. han är keysare i myklo gardhe han agher persiam alt til capadociam ey är han swa from riddare oc ey swa mangkloker som thu äst Tha swor han thȝ at han skulle thȝ röna än om thȝ sama aarith Tha konungin hafdhe borith sina krono oc hört sina tidher. tha foor han heem til sinna borgh oc ridhu mȝ honum tolff iämpnunga Sidhan ledde han them a enmäle oc sagdhe sin hugh fore them Jak hafwer thänkt mina färdh a okunnugh land oc sökia ierusalems borgh thȝ är komith fore mik threm sinnom i sömpne Oc wil iak sökia konung then som heter hughin Siw hundradha wlwalla lot han ladha mȝ gul oc silff Tha lät karl konung redha sin här then mȝ honum skulle fara oc gaff them öffrith gul oc silff oc toko i sina händer sina pikstaffwa oc pelegrims klädhe At sancti dionisij kirkio som är i franȝ tok karl konung kors oc allä hans riddara Torpin erkebiskop giordhe fore them

ämbete Sidhan foro the wt aff borghinne. oc drötni*n*gin dwaldis hema mȝ mykle oglädhi Sidha*n* komo the a en storan wall oc wäl kläddan Tha kalladhe karl kon*ung* bärtram th*e*n raska til sin oc sagdhe swa Mäktogh*er* oc wit*er* skal th*e*n wara som swa myklom h*är* skal styra Sidhan skyndadhe the sina färdh thädhan oc komo til marsiliam. oc komo alle hilbrighdho ow*er* hafwith oc komo til ierusalem oc toko sik th*er* härberghe Sidhan gik kon*ung* til k*ir*kio the som pater noster het*er* oc tolff iämpnu*n*ga mȝ ho*nu*m J the k*ir*kio sang war h*er*ra mässo oc tolff apostoli mȝ ho*nu*m j the k*ir*kio standa tolff stola oc thrättande war th*e*n som gudh siälff sat a. oc hwar apostolus a sino*m* Tha sattis karl kon*ung* a th*e*n stool som war h*er*ra sat a. oc tolff iämpnu*n*ga mȝ ho*nu*m som ho*nu*m folghdo hwar a sino*m* stool. Tha kom löpande en iwdhe ok sa hwar kon*ung* sat. oc wardh swa rädd*er* at han monde nästan galin wardha. ok lop til patriarchans oc badh han c*ri*stna sik. oc sagdhis hafwa seet tolff iämpnu*n*ga oc th*e*n thrättande som högxst*er* war aff th*e*m. oc thȝ hoxar han for*e* wist at thȝ war gudh siälffw*er* oc tolff apostoli hans mȝ ho*nu*m Jämskyt som patriarchen hördhe thȝ tha stämpde han til sik alla the h*er*rame*n* i ierusalem waro oc lot th*e*m alla sc*ri*ffwas oc gik til k*ir*kiona oc kon*un*gin stodh op oc negh ho*nu*m Patriarchin spordhe han aat hwadhan han war oc sagdhe swa Thu äst th*e*n förste ma*n* som kom i thässa k*ir*kio wta*n* mit loff Kon*un*gin swaradhe swa Jak het*er* karl barnfödd*er* i thȝ land som franȝ het*er* Tolff

kon*un*ga hafw*er* iak komith vnd*er* mik. oc nw letar iak äpt*er* th*e*n thrättanda. oc nw är iak farin hiit at sökia the hälgho graff Patriarchen swaradhe, wäl äst thu komi*n*. ärliker ma*n* äst thu for*e* thy at thu hafw*er* sitith pa wars h*er*ra stole. oc skal thu heta här äpt*er* karl magnus kon*ung* ow*er* alla iordhrikis kon*un*ga Karl magnus kon*ung* thakkadhe ho*nu*m oc badh han gifwa sik nakra hälgha doma at hedhra sit land mʒ Patriarchen [j xxiiij verso] gaff ho*nu*m armläg sancti symeonis. howudh laʒari. aff blodhe sancti stephani Aff the klädhe som war h*er*ra hafdhe om sit hofwdh tha iwdha korsfesto han. aff naghlom th*e*m som war h*er*ra korsfestis mʒ. aff krono the som a hans hoffwdh sat. oc kalken th*e*n som war h*er*ra sagdhe mässo mʒ. oc disk th*e*n som han aat aff pa skärthorsdagh. oc kniiff th*e*n han aat mʒ. aff skägge oc haar*e* sancti petri. aff miölk sancte marie som gudh drak aff. aff särke iomf*ru* marie som hon hafdhe näst sik. aff sko th*e*m som iwdha toko aff henne tha gudʒ ängla hona til hympna fördho. oc aff spiwte thy som gudh war stu*n*gin mʒ Karl magnus kon*ung* war thässom gafwom mykith fäghin. oc thakkadhe ho*nu*m myklika for*e* sin godh wilia Sidhan giordho the hälghedoma margh iärtekne mʒ gudʒ misku*n*d Tha lot k. m. k. göra et skriin aff gul ok binda mʒ silff bandom Sidhan fik han sc*ri*nith torpin erkebiskop. Sidhan war han i patriarchans borgh fyra manadha oc lot göra ena k*ir*kio the som het*er* sancte marie latine Nw kom k. m. k. i hugh hwath hans husf*ru* saght hafdhe oc foor tha at*er* at leta then kon*ung* som

mykith war loffwadh*er* oc ald*r*e faar iak ro hafwa för än iak find*er* han. oc komo til iherico oc toko th*er* palm. oc patriarchen war tha än the nat mȝ ho*nu*m Om anna*n* daghin tha toko the sina hesta oc foro til mykla gardh. oc patriarchen tok tha hemloff oc negh hwar androm oc skildos aat Sidhan hwar k. m. k. foor tha giordhis stoor iärtekne for*e* the hälghadoma skuld som patriarchen gaff ho*nu*m Dwmba fingo maal oc halte gang. oc all watn lagdhis kwar som iordh alla stadhe for*e* th*e*m Nw kom k. m. k. til mykla gardh oc hitte ko*nu*ngin sitia i sinom yrtagardhe Gardhen th*e*n war ald*er* aff gulle oc sat ko*nu*ngin a eno*m* gulstole oc vnd*er* eno gul pälle Tha helsadhe k m k. hughin keysa*ra* wäl oc wit*er*lika. Keysarin negh ho*nu*m i mote thy at han sa at han war höffwiȝsk*er* man oc spordhe hwadhan han war k m. k swa*ra*dhe ho*nu*m Jak het*er* k m k aff franȝ oc kęysar*e* aff room iak sökte ierusalems borgh. oc nw är iak h*är* komi*n* at witia thik Tha sagdhe hughin keysar*e* Siw aar är thȝ at iak hördhe thik nämpdan wara Tha bödh han ho*nu*m th*e*r at wara swa länge som han wille. oc taka swa mykith aff hans gull oc silff som han wille. Hughin keysar*e* foor tha heem til sinna borgh oc k magnus k mȝ ho*nu*m. oc tha fu*n*no the th*e*r tolff hu*n*dradh riddara alla ridd*er*lika wäl klädda mȝ gul oc gul pällu*m*. oc gingo alle mot k m. k. oc ha*n*s ma*n*nom oc toko th*e*ra hästa oc loto i stall Hallen som ko*nu*ngin atte war inna*n* giordh vnd*er*lika Thakith war sc*r*iffwath mȝ alȝskona fäghrind. Hon war sihwalff. oc en

stolpe stodh vnd*er* hallene th*er* stodh hon all pa. Om th*e*n stolpan stodho hu*n*dradha sma stolpa alle aff gull. oc a hwariom th*e*ra war barns liknilse stöfft aff eer. oc hwart th*e*ra hafdhe et horn i sinom mwnne. oc stolpane war*e* alle hwli innan. oc bläste wädh*e*r vnder hallene. oc op i stolpane
j xxv oc swa i hornen oc hornen hafdho alȝskona liwdh som fagh*e*r waro. oc hwar th*e*ra räkke händ*e*r til annars leande som thȝ war*e* liffwandis liffwe Tha wndradhe k. m. k th*e*r pa oc sannadhe tha hwath hans husf*ru* sakt hafdhe Nw kom wädh*e*r hwast aff hafwith oc wände hallena som mölnehws. tha toko barnen at bläsa oc lo hwart at andro. Tha thökte th*e*m thȝ swa faghirt wara som glädhis sang*er* war*e*. all windöghon waro aff c*ri*stallo. K m k vndradhe th*e*r mykith a. oc fra*n*kis me*n* matto ey a fotom standa. oc thänkto for*e* wist at th*e*m waro forg*er*ni*n*ga giordha Sidhan kom keysaren in til th*e*ra. oc badh th*e*m ey rädhas. oc sagdhe. at wädhridh minȝskadhis mot qwälleno*m* oc tha tok hallen at stadhna Tha war th*e*r somastadhe bordh fram läten Tha sattis keysaren i sit säte oc k m k näst ho*nu*m. oc th*e*r näst drötni*n*gen. oc swa keysarins dott*er* oc sidhan roland oc olifernus oc the tolff iämpnu*n*ga. oc iomf*ru*n war swa skäär som roos oc lilia Tha sa olifernus opta til henna. oc tok at bidhia henne. oc sagdhe swa. Gudh gafwe thȝ iak hafdhe thik inna*n* franȝ tha matte iak hafwa mi*n* wilia mȝ thik Sidhan the waro mätte tha tok keysare*n* i hand k m k oc ledde til h*er*bärghe som han skulle liggia inna*n*. oc tolff iämpnu*n*ga mȝ ho*nu*m.

Herbärghith war alt sc*ri*ffwath oc thäkt mʒ dyra stena. oc karbunculi lysto th*er*. th*er* waro tolff sänga göra alla aff ere. oc thrättande i midhio. oc alla forgylta Sidhan the hafdho länge talaʒ widh tha foor hwar th*er*a i sina säng oc keysaren badh th*em* haffwa alla godha nat J thʒ h*er*bärghith war en stolpe all*er* hol innan Tha lät keysarin th*er* i en sitia th*er* höra skulle th*er*a athäffw*er*. Sidhan the waro soffwa farne. tha sagdho the gama*n* sina mella*n*. oc vndradho a bygni*n*g the som th*er* war. oc badho thäs gudh at k m k hafdhe köpt the borgh ell*er* wu*n*nith mʒ bardagha Tha badh k m k at hwar th*er*a skulle et äwintyr at sighia Tha badho the at han skulle först sighia Tha sagdhe k m k Take keysaren th*e*n raskasta riddara th*er* han hafw*er* oc före han i twa brynior. oc säte a hans hoffwdh fyra hiälma oc fa ho*nu*m th*e*n raskasta häst th*er* är i allom hans här bryniadha*n* mʒ threm bryniom Sidhan skal iak hugga i hans hiälm. oc ma*n*nen su*n*d*er* i midhio oc swa hästen. oc swärdhith skal ganga langt nidh*er* i iordhina. vta*n* iak wil för at*er* wända Tha sagdhe niwsnarin widh*er* sik Mykin äst thu oc starker. Jlla giordhe keysaren tha ha*n* länte idh*er* härbärghe. oc th*e*tta skal han wita för än dagh*er* komb*er* Tha sagdhe roland sit äwintyr Take keysarin sit horn oc fae mik tha skal iak bläsa swa fast at alle portane skulu op springa. oc komb*er* keysaren wt tha skal iak bläsa aff ho*nu*m alt harith oc skäggith oc swa hans klädhe oc skal keysaren sta at*er* nakudh*er* Sidhan sagdhe olifernus sit äwintyr Take keysarin

sina dott*er* the wäno oc loffwe mik at liggia ena nat mʒ henne. oc gör iak ey hu*n*dradha sinnom mi*n* wilia mʒ henne he*n*ne til witnis. tha haffwe keysaren wald ow*er* mit hoffwdh Sidhan sagdhe bernar sit äwintyr Take keysarin i morghin thre the bäʒsta hästa han agh*er* oc läte th*e*m ränna j xxv verso som fastast the ku*n*no. tha wil iak ränna i mote th*e*m oc löpa ow*er* twa oc pa th*e*n thridhia oc taka fyra äple mädhan the ränna sit skedhe. oc fald*er* et th*e*ra nidh*er* tha äghe keysaren wald ow*er* mit hoffwdh Nw sigh*er* wiliälm sit äwintyr Här ligg*er* en stoor gulball. oc ganga til ho*nu*m thrätighi män hwar dagh oc fa ey löpt han Morghin skal iak löpta han mʒ andre hand oc sidhan skal iak kastta han swa fast a borghamwren at fyra fampna skal nidh*er* falla hwar wägh fra ho*nu*m Nw sigh*er* ödhg*er* sit äwintyr Jak skal fämpna i morghin th*e*nna stolpa som oppe hald*er* hallenne oc bryta ha*n* synd*er* oc fälla nidh*er* hallena Nw sigh*er* miwmas h*er*tughe sit äwintyr Take keysarin morghen fyra brynior oc läte mik i fara. sidhan skal iak flöghia fyra fampna op oc skaka mik swa fast at hwar ring fald*er* fra androm som bränt halmstra Nw sigh*er* bärnard sit äwintyr Take kesaren i morghen all the swärdh som i hans rike äro oc wände op oddana alla a th*e*m. sidhan skal iak fara pa thʒ höxsta torn oc falla owan pa th*e*m swa at the skulu all swnd*er* ganga oc iak skal wara oskadd*er* Nw sigh*er* turpin ärkebiskop sit äwintyr J morghen skal iak fara til thässa flodh som h*är* rind*er* om borghena oc skal iak wisa

hona wt aff sinom stadh oc skal han fylla hwart hws i myklagardhe mʒ watn. Ok tha wardh*er* kesarin swa rädd*er* at han far oppa thʒ höxsta tornith som i borghinne är. oc skal ey thädhan koma för än iak wil Nw sigh*er* arnall sit äwintyyr Taghe kesarin i morghin fyra kliff bly. oc stöpe thʒ wällande i en kätil ell*er* i et kar. tha skal iak th*er* i fara oc sitia th*er* i alt th*er* til blyt är kalt. sidhan skal iak op standa oc skaka mik swa fast at alt blyt skal aff mik falla swa at enkte skal pa mik qwart wara ell*er* synas Nw sigh*er* ärner sit äwintyyr Jak hafw*er* en hat. tha iak hafw*er* han a mi*n*o hofdhe tha seer mik ängin ma*n*. J morghin skal iak ga fram for*e* kesarins bordh oc tagha fra ho*nu*m hans mat. oc drikka hans wiin. sidhan skal iak ga bak om ho*nu*m oc sla han swa mʒ mi*n*om näffwa at han skal framfalla ow*er* bordhith sidhan skal iak läta th*e*m haardraghas siin i mellan Nw sigh*er* bärtram sit äwintyyr Fae kesarin mik i morghin fyra skiolla. sidha*n* skal iak fara om alla dala oc skogha oc skal iak löpa swa fast oc öpa at thʒ skal höras hwar wägh fra mik fämptan milo swa at all diwr skulu wt aff skoghe*nu*m löpa. oc alle fiska aff sioom oc watnom Nw sigh*er* birgher sit äwintyyr Fae keysarin mik i morghin spiwt thʒ som manʒ byrdhe är. oc iärnith är aliin langt a. sidhan lägge ha*n* a thʒ höxsta tornith som a borghinne är twa päni*n*ga. sidhan skal iak ga eno milo wägh fra borghinne. oc skal iak skiwta at th*e*m twem päni*n*gom swa at ey skal annar nidh*er* falla oc j xxvi
sidhan skal iak löpa swa rast at iak skal tagha

han a lopte för än han a iordhena komb*er* Nw sigh*er* niwsnar*en* Thʒ weet miin tro wäl. at i ärin galne. oc owitre Jlla giordhe kesarin tha han länte idh*er* härbärghe. Sidhan sompnadhe the alle Än niwsnaren lop sidhan til kesaren Tha kesaren sa han. tha mälte han Sigh mik. hördhe thu th*em* nakath wilia dwälias Ney sagdhe han ald*re* hördhe iak th*em* sighia thʒ Sidhan sagdhe niwsnarin. th*em* hafwa mykith illa tala Kesarin wreddis mykith widh tholkin tidhande. oc sagdhe kesarin Thʒ weet min tro. at k m k. hafw*er* lyst illa sin hugh oc ha*n*s kompana. oc hafwa the ey ment thʒ mʒ skämptan. tha skal iak läta th*em* halshugga Tha sände kesarin äpt*er* fyra hu*n*dradha riddara sina Thʒ waro oc the som fulrasklika komo til hans mʒ sino*m* wapno*m* Än k m k kom fraan k*ir*kio. hafdhe hört sina tidh*er* oc mʒ ho*nu*m tolff hans iämpni*n*ga. Hwghin kesar*e* gik mote ho*nu*m oc taladhe widh han mʒ hardhom ordho*m* til k m k. oc sagdhe swa. Hwath war thʒ th*er* thu oc thine kompana taladho om mik i aptons Lönin i mik swa mi*n*a godhg*er*ni*n*ga. Vta*n* i fulko*m*pnin thʒ i hafwin talath. iak skal lata idh*er* halshugga Tha wardh k m k wredh*er* widh hans ordh. oc sa til sina me*n*. oc mälte widh th*em* wi waro*m* i aptons alle drukne. oc wänt*er* iak at wi hafdhom niwsnara inne när os Th*er* näst mälte k m k til hughin kesara Wi warom thine gäste i aptons oc drukko*m* fast. än thʒ är frankis ma*n*na sidh*er* at tala ma*n*gt tha the fara soffwa. badhe wise oc folske Än ey giordhe thu wäl thʒ thu satte niwsnara a os Nw

wil iak wita aff mi*n*om ma*n*nom hwath the hafwa talath ell*er* hwath wi skulu*m* thik antȝswara Hughin kesare mälte. yffrith hafwin i mik mȝ ordhom skämpt. oc för än i hädhan farin. tha skal iak idh*er* thȝ löna. at i skulin widh*er* se a*n*nan tima tholkin haadh göra Karla magnus kon*ung* gik vnd*er* et oliwe trä. oc tolff hans iämpni*n*ge m̍ȝ ho*num*. oc sagdhe Godhe winir Jlla hafw*er* os i händ*er* gangith. än os skeer annath än got for*e* the ordh th*er* wi taladhom i aptons Sidhan lot han fram bära sina helgha doma oc fiollo alle a siin knä for*e* th*em*. oc badho til gudh at han skulle radha all th*er*a maal at ey skulde hughin kesar*e* ow*er*stridha th*em* swa wredh*er* som han war Än iämskyt ko*m* gudȝ ängil til k m k. oc reeste han op oc mälte widh han Ey skal thu wardha ogladh*er*. thy at war h*er*ra sänd*er* thik the ordh aff himpno*m* mȝ mik. at thu daar*e* ald*r*e anna*n* ma*n* swa meer Ok faren nw oc innen thȝ i sagdhen Än k m k wardh thäs fäghin som waan war i oc gik til sinna ma*n*na oc sagdhe til th*em* Rädhoms ey. gudh är mȝ os Sidhan gingo the for*e* hughin kesara. oc sagdhe tha k m k til hans Ey war thȝ wäl giort. tha thu gik fra os i aptons tha satte thu qwarran en niwsnar*a* när j xxvi verso os at höra hwath wi sagdhom thȝ wardh*er* thik siälffwom mäst til skam Tho at hwaro wiliom wi ey waro*m* ordhom äfftra for*e* thik Nw gange th*en* först fram som thu wilt at sit äwintyyr inne Hughin kesar*e* sagdhe Thȝ är olifernus. han sagdhe at han wille liggia hu*n*dradha sinno*m* mȝ mi*n*ne dott*er* om ena nat. oc war thȝ mykith folsklika

saght Wardhe iak swa nidhing*er* som brist*er* th*er* eno sinne wti iak skal bana liffwe hans oc ald*ra* th*era* tolff iämpni*n*ga K m k bar tha i at lee at ha*n*s ordhom. oc sagdhe. at ho*nu*m skulle misga än the togho th*er* til Nw gladdo the sik th*en* daghin. oc hafdho alt thȝ th*em* lyste At qwälleno lot hughin kesar*e* redha et härbärghe som han bäȝst matte. oc lät th*er* i göra ena säng Sidhan hans dott*er* war i säng led Tha badh hughin kesar*e* at th*en* osniälle olifernus skulle i säng fara til henna. K m k sagdhe Olifernes rädȝ ey nw vta*n* far i säng mȝ henne oc fulko*m*pna thiin ordh Jämskyt foor han i säng til henna mȝ blidho*m* hugh oc lagdhe sina hend*er* om henna hals Hon saghdhe til hans Til mykla oglädhi war thu h*är* komi*n* aff franȝ til at göra naka*n* wanhedh*er* konu*n*gx döttro*m* oc iärla Ney sagdhe han Ängin last skal thik h*är* tima pa mi*n*a wey*na* än thu wilt swa siälff Sidhan sagdhe hon Lät mik nywta meer wiisdoom thin. än mi*n*s fadh*er*s folsko Tha swaradhe han. Lastlös skal thu fra mik ga än thu wilt miin ordh for*e* thino*m* fadh*er* sanna Hon swaradhe oc swoor at hon skulle thȝ sanna at han hafdhe wäl fulko*m*pnath sit äwintyyr. oc togh hona om sin hals oc mi*n*tis hu*n*dradha sino*m* widh he*n*na mun. oc sidha*n* so*m*pnadho the badhin Tha dagh*er* war liws. tha gik hughin kesar*e* til sinna dott*er*. oc spordhe än olifernus hafdhe int sit äwintyyr Hon sagdhe han haffwa wäl int sit äwintyyr. oc hwario sinne fulko*m*pnadhe han wäl Nw sagdhe hughin kesar*e* til k m k. at olifernus inte wäl sit äwintyyr Nw wil iak wita huru

androm gaar Tha sagdhe k m k Then skal fram ther thu wilt Nw gange then fram som heter wiliälmber. oc inner han ey sit äwintyyr tha skal han halshuggas. K m k swaradhe Hwath hafwer han thäs talath at han skal thik nakath rädhas Niwsnaren gik fram oc sagdhe Han rosadhe at han wille kasta warom gulbal swa fast a borghamwren at fyra fampna skulle nidher falla mwren fore honum. Kesarin swaradhe Ey mon miin ordh skulu ater ga Tha gik fram wiliälmber mȝ gudȝ krapt. oc mȝ andre hand togh han gulballin. oc kastadhe honum swa at fyra fampna fiol nidher aff mwrenom [bäggia wägna fra honom] Tha wardh kesarin wredher oc sagdhe swa Mykin skadha hafwin i mik giort nidher brutith mina j xxvij borgh oc skämpt mina dotter Sannelika ma iak se at thässe äru angislika starke oc kostoghe men. Ok sagdhe til k m k mȝ hardhom ordhom oc sagdhe swa Osöne komin i hiit at mik skulde swa mykith meen aff idher wardha Än k m k war thäs gladhare at han war thäs wredhare Tha spordhe k m k at hughin kesara än han wilde flere äwintyr aff them leta Hughin kesare swaradhe Swa skal idher rönas för än i hädhan farin. oc aff sanno skulin i sighia at i hafwin warith när hughin kesara Ok sidhan gingo the op i hallena til bordh. oc allan then dagh sat hughin kesare swa at ey kom mat i hans liiff Annan dagh ther äpter tha sagdhe hughin kesare til k m k thässa leedh Thänkin i at i skulin mik ekke meer antwardha. K m k swaradhe Alt wiliom wi thik halla thȝ wi sagdhom. Hughin

kesar*e* sagdhe Thy swarar thu swa diärfft at thu tröst*er* thinne konst oc thinna ma*n*na Nw gik fram niwsnare*n* oc sagdhe En th*e*ra sagdhe at han wille stämpna watnith aff a*n*ne oc oppa högxsta tornith. oc sagdhe han meer oc kesar*e*n skulle wardha swa rädd*er* at thu skulle bedhas hans hiälp Hughin kesar*e* swaradhe Th*e*n som thʒ sagdhe. han skal fulko*m*pna thʒ ell*er* ha*n* skal mista sit liiff om ha*n* git*er* ey giort thʒ Tha gik k m k oc kalladhe torpin · erkebiskop oc sagdhe Nw wil hin osniälle kesare*n* at thu inne thitt äwintyr Torpin ärkebiskop swaradhe Redho är iak tha han wil. än fal nw a knä for*e* hälgho doma oc bidh for*e* os at wi matto*m* ow*er*stridha hughin kesaren Än k m k gik bort oc badh länge for*e* sino*m* ma*n*nom Nw gik hughin kesar*e* oc badh torpin ärkebiskop fulko*m*pna sit äwintyr Torpin foor tha oc blästa a aana Jämskyt flödde hon oppa landin swa höght at hon staddis ey för än i borghinne oc fylte th*e*r hwart hws mʒ watn Än hughin kesar*e* wardh swa rädd*er* at ha*n* lop oppa höxsta tornith. oc fan tha at th*e*ra ordh mondo sannas Än k m k war tha vnd*er* oliwa träeno oc mʒ ho*nu*m hans tolff iämpni*n*ga Tha ropadhe hughin kesar*e* a k m k oc sagdhe. at ha*n* skulle ho*nu*m misku*n*na. for*e* thy at iak seer gudʒ misku*n*d mʒ thik wara. Ok thäs wil iak nw bidhia. at th*e*tta watn maghe bort fara Jämskyt som k m k hördhe thʒ tha badh han oc hans ko*m*pana til gudh at watnith skulle koma at*er* i sin stadh [och thʒ war ginstan sammoled giorth som bedit war] Nw gik hughin kesar*e* til k m k.

oc fiol a siin knä for*e* ho*num* oc thakkadhe ho*num* at watnith war bort gangith oc wardh hans ma*n* Sidhan om morghonin tha gingo the til k*ir*kio oc hördho sina tidh*e*r oc sidhan gingo the heem til h*er*bärghis Än sidhan noon war oc the skullo til bordh ganga. tha badh k m k at the matto sina kronor bära [än hugen k swarade thʒ skal wisth wa*ra*]. oc om allan th*e*n dagh tha baro the sina kronor Tha the waro til bordh satte. tha thänkto frankis me*n* oppa hwath drötningen hafdhe saght hema. oc sagdho. at ängin konu*n*g inna*n* wärldinne är swa höffwitʒsk som k m k oc om all land bärom wi th*e*r aff tidhende Än hughin kesar*e* badh alla wara gladha oc giordhe mykin hedh*e*r k m k. Konu*ngins* dott*er* sa opta til olifernem. oc mangt monde hon widh han tala. oc enkte räddis hon sin fadh*e*r ell*e*r modh*e*r Opta drak hwart th*e*ra til annath än tho wille hon ey oppinbara nakath widh ho*num* tala Än k m k oc hughin k. gaff hwar th*e*ra andro*m* stora gaffwor Ok dwaldis k m k th*e*r qwar nakra twa dagha ell*e*r thre. sidhan lät han redha sina hästa oc wilde heem fara Än hughin k. badh k m k at tagha slikt aff ha*n*s goʒe som han wille Än k m k thakkadhe ho*num* [oc sagde] Enkte thörffwom wi haffwa aff thino goʒe. for*e* thy wi hafwom nogh siälffwe. oc är nakath mʒ os som thu wil hafwa. tha tagh swa hemelika som thu thʒ siälffw*e*r agh*e*r Nw ändadho the thässa talan. oc gik hwar a hals androm oc mi*n*tos Sidhan stegh k m k a sin häst. oc hughin k hiolt i hans iʒstäth. oc hans swena hiollo i hans

j xxvij verso

ma*n*na iʒstäth Nw gik k dott*er* til olifernem. oc sagdhe til ho*num* Thu godh*er* höffdhinge thu skal thʒ wita at iak skal ald*r*e widh thik osämia oc thin godhwili skal ald*r*e aff mi*nom* hugh ga Tha swaradhe han henne slikt sama Nw ridhu the thädhan bort. oc hughin ke*sare* fölgdhe th*e*m a ledhena. oc tha han hafdhe fölght th*e*m ena halffwa milo tha toghos the i händ*er*. oc togh hughin k hemloff oc foor heem Tha foor k m k a sin heem wägh alt th*er* til at han kom til haffs. oc komo alle wäl ow*er* haff K m k lofwar opta sin gudh for*e* alla sina misku*n*d th*er* han hafdhe ho*num* teet oc länt oc särdel*is* for*e* thʒ at han gat ow*er* komith hughin k vta*n* bardagha ok kiiff Ok sidhan fordhadho the sik thʒ skiwtasta th*er* the gato Nw sidhan komo the thiit som sanctus dyonisius war th*er* the togho korsith i th*e*ra framfärdh Tha foro th*e*ra landʒme*n* th*er* i mellan oc komo til pariis. th*er* k m k skulle til koma. oc sagdho hans droʒsata at han skulle skyt thiit koma Nw lät hans droʒsatä redha mykin kost mot ho*num* oc war mykith fäghin th*e*m tidhandom Thaghar litith th*er* äpt*er* kom k m k hem. oc alle the ho*num* folgdho. oc alle hans me*n* waro fäghne at hans heem komo oc gingo ho*num* i mote. oc fölgdho ho*num* först til k*ir*kio oc swa heem til ha*n*s borgh Tha gik drötni*n*gin til hans oc badh ha*n* wara wäl ko*m*pna*n* gudhi oc sino eghno. oc drukko tha alle hans wälko*m*mith Tha thakkadhe k m k opta gudhi for*e* sina raska färdh oc helbrigdho heemkomo Tha sagdhe k m k til torpin erkebiskop The hälgho doma so*m* p*at*riarchin

gaff mik th*e*m skal thu skipta mellan k*ir*kiorna oc soma låt wara qwarra i skrinome*n* Tha gik drötni*n*gin til hans oc badh han forgifwa sik the ordh som hon taladhe för än han bort foor. oc han forgaff henne th*e*m i samu stu*n*d Sidhan han hafdhe warith th*e*r nakra manadha tha redde j xxviij han sik til yspania land som ho*nu*m war teet i ierusalem. oc lot th*e*r äpt*e*r sik roland oc th*e*m tolff iämpni*n*ga Ok swa lyktom wi war äwintyr

Här sigx aff h*är*fårdh the som k m k foor til yspania land a hend*e*r marsilio kon*ung* Tha satte han äpt*er* sik i landwärn th*e*r landamären koma til sama*n* swa som fran*ʒ* oc yspania Th*e*m at göma oc wakta thässa me*n*· Swa som roland sin syst*er*son. Olifernem iärl. Torpin erkebiskop. Serin oc hans sälla geres. haq*u*on starka oc bäno*n*g iärl. sampson h*er*tugha. oc angreis sälla hans. iwan oc iwar*e*. engeleer oc gerardh hin gambla Thässe tolff höffdhingia hioldo qwar i landamäreno. oc m*ʒ* th*e*m thusanda *cri*stne me*n* som k m k fik th*e*m m*ʒ* sik Sidhan reedh k m k m*ʒ* sino*m* h*är* heem til fran*ʒ* Tha the skildos at tha war ängin swa h*är*dhogh*e*r th*e*r ey grät for*e* th*e*n kärleek th*e*r the hafdho saman hafft Ok ald*ra* syrghelikast war k m k for*e* thy at han thyktis wita at gwenel iärl skulle swika th*e*m En h*er*tugh war m*ʒ* k m k. som heet newmäs. han reedh näst ho*nu*m oc spordhe hwi ha*n* war swa sörghiande. K m k swaradhe ho*nu*m Swa mykla sorgh hafw*er* iak at iak git*er* ey a häste sitith for*e* gwenel iärl skuld for*e* thy nw wardh*er* fran*ʒ* ärwingia löst J nat

bars mik for*e* som ängil gudʒ kom til mik oc bröt su*n*d*er* mit spiwtskafft mella*n* mi*n*na handa Thy weet iak at swikin är roland mi*n* syst*er*son Oc mist*er* iak han tha faar iak ald*r*e hans böt*er* Marsilius kon*ung* hin hedhne oc gwenel iärl hafwa radhith swik widh roland oc th*e*m tolff iä*m*pni*n*ga. Ok hafw*er* gwenel thighath th*er* til godha gaffwor. badhe i gul oc silff i hästa oc andra hafwor Nw sa*m*pnar marsilius kon*ung* hin hedhne sin h*är*. kon*u*nga iärla h*er*tugha oc alla sina rikis me*n*. swa at i thre dagha waro th*er* fyra thusa*n*d ko*m*pne i et land som saragus het. oc blästo i sino*m* ludhom. oc offradho sino*m* gudhom oc iättadho alle at the skullo bärias widh roland oc hans tolff iämpni*n*ga. Marsilij kon*ung*x syst*er*son gaar fram ma*n*na först oc taladhe til sin modh*er*brodh*er* oc sagdhe swa Jak hafw*er* tholt for*e* thik stora sorgh oc thiänt thik länge Nw bidh*er* iak thik ena böön. thʒ är rolandʒ hals thy at iak skal dräpa han mʒ mi*n*o swärdhe thy hwassa. än mawmet oc terogant war*e* gudha wilia hiälpa oc sidhan mat thu hafwa godhan fridh for*e* frankis ma*n*no*m* i thina lifdagha Tha thakkadhe kon*ung*in ho*nu*m for*e* siin ordh oc gaff ho*nu*m sina wanta til wädh. at the ordh skullo standa Marsilij kon*un*gx syst*er*son badh fa sik tolff höffdhingia aff sino*m* h*är*. th*e*r i mot skullo ganga roland oc th*e*m tolff iämpni*n*gom Tha stodh en op som heet falsoron. ha*n* war mäktogh*er* kon*unger* oc sagdhe til kon*ung* marsilio Jak skal fara oc främia wara st*r*idh for*e* thy at iak weet at the äru alle dömpde til dödh som standa mot os Nw gang*er*

en konunger fram som heter korsablim. oc han är röster man i sinom hugh oc fulföör til siin athäffwe. oc mera far han a fote än nakar hester Jak skal fara til rwnʒafal. oc finder iak roland. j xxviij verso tha skal iak ower koma han Tha kom iämpninge en som thräl heter aff eno lande som heter salangis. oc en annar höffdhinge aff thy lande som heter hunandri then thridhi som tergis heter Fiärdhe som heter astromit aff thy lande som patua heter riker man oc tha war han hedhin. oc fämpte som heter astrogant oc hans sälle som heter astrogans. siwnde kom ridhande som heter margaris fra silio borgh han radher fore thy lande som heter katamar. ängin hedhin man är swa godher som han fore hans wänleek, J hans rike äru konor thiänogha. oc ängin kona seer han swa at hon skal ey girnas til honum Thässe siw gingo til marsilium konung oc taladhe widh honum flätio mykla. oc sagdho swa Wi skulum fara til runʒefal oc dräpa roland oc them tolff iämpninga. oc wi skulom lita waar swärdh i thera blodhe. oc tha mono frankis men fa swa mykin skam at the forwinna hona aldre ok k m k faar swa mykla oglädhi i sit hiärta. fore sina godha men. at aldre mon han bära krono optermeer Gernubulus het en man aff the borgh som heter malon. han ma mera byrdh bära än siw wlffwalla. oc en wlffwalder bär meer än siw hästa oc han är aff thy lande som ey ma sool skina. oc ey korn bära eller wäxa ey rogh koma oc ey blomster springa. han sagdhe til konungin, Jak wil fara til rwnʒefal oc läta mit swärdh möta rolandʒ swärdhe Nw

äru talde tolff iämpninga hedhne men. mote them tolff cristnom mannom. Ok alt thȝ folk ther war, war alt klät mȝ alȝskona wapnom. oc foro til rwnȝefal Nw wardhom wi tala om them som fore waro stadde Olifernes iärl stodh a hedh enne oc sa a sina höghro hand mykin här koma til sik oc sagdhe til roland. Jak seer mykin här fara aff yspania mȝ bla baneer oc rödha skiolda oc hwitom märkiom. oc är äpter thy som gwenel hafwer os forradhith Tha badh roland honum thighia. oc sagdhe sik ey wilia tholikt höra Tha sagdhe olifernes Thässe men hafwa mykin stark oc wi hafwom litith folk Nw bläás i thino horne. oc tha mon k m k redha sin här Roland swaradhe Tha gör iak som en folsker man än frankis land skal tappa sit loff fore mina skuld. helder skal iak gifwa wt stoor hug oc swärdh mȝ mino swärdhe dirumdall. oc göra thȝ alt blodhoght fra oddin oc til hiältith. oc skulu mina händer för dö. för än iak döör mȝ skam. Fore thy at the äru dömpda til dödh Tha sagdhe olifernes til roland. bläás i thino horne tha komber os k m k til hiälp Roland swaradhe Aldre skal min frände wardha lastadher fore mina skuld. oc ängin man aff franȝ. helder skal iak giwa wt stoor hug eller intaka ther til iak ligger fore thy at mine arma
jxxix äru dömpde til dödha Än sagdhe olifernes bläás i thino horne Roland swaradhe Thȝ wil aldre gudh oc sancta maria at iak wardhe swa rädder fore hedhna men at frankland tappe sit loff [En sagdhe oliffernes] Jak seer marghen hedhin man swa at alla hedhar oc alle dala äru fulle. fore

thy wille iak at thu bläste i thino horne oc til hiälp Roland är rös*ter* oc olifernes är wi*ter*. än badhe äru the godhe ridd*ara* oc ospare til at dödh thola. oc wilia ängaledh fly thässa st*ri*dh Nw talas thässe twe widh*er* oc sigh*er* [olifernes] til roland. seer thu at the äru nakath när ko*m*pne. tha mon thu se sorgh a thino folke for*e* offwäffle som os möt*er* Roland sagdhe til olifernem Tala ald*r*e tholikt. Jlt wardhe blöto hiärta i drängx briste Nw sa roland at the sökto ma*n*ge til ho*nu*m oc bardaghi til skyndar Tha kalladhe han a sit folk. Godhe winir sagdhe han. K m k satte os h*är* at göma sit land oc walde os aff alt sit folk. for*e* the bäȝsto oc förasta th*er* han hafdhe i sino*m* h*är*. thy magho*m* wi thola nakra gen-wardho g*er*na for*e* hans skuld oc tappa badhe köt oc blodh än wi skulu*m* dondeme*n* heta Nw senken idh*er* spiwt oc stingin mȝ th*em*. än iak skal hugga mȝ mi*no* swärdhe dyromdall. swa at alle skulu thȝ frankis me*n* sighia at godh*er* dräng*er* hald*er* a thy. Nw är a*n*nan wäg torpin erkebiskop sit*er* a sino*m* heste oc sigh*er* til frankis me*n* swa K m k satte idh*er* h*är*. oc ängin idhar wil thola dödh for*e* ho*nu*m oc halda swa the hälgho tro. bardagha skulin i nw thola. oc än i fallen tha skulin i bära krono i himerike Tha stighu the aff hästom sino*m* oc fiollo a knä. Ok torpin erkebiskop hoff op sina hand oc signadhe th*em* oc badh th*em* bärias mȝ rätte tro for*e* gudȝ skuld Nw standa op frankis me*n* oc wäpna sik badhe til hand oc foot oc sagdho swa. h*är* skal [för] hwar a anna*n* falla. än k m k mist*er* sin hedh*er* Nw äru

the bone til bardagha oc satto sit folk. oc loto op siin baner oc badh hwar anna*n* först fram ga Tha sagdhe olifernes Synt är nw at gwenel iärl hafw*er* os saalt for*e* gull oc silff oc and*ra* haffwor oc atte k m k thꝫ at hämpnas. än wi komo*m* ald*r*e hädhan Roland kom tha a sin häst oc taladhe harmelika til hedhna me*n* oc blidhkadhe sina me*n* Wi skulu*m* ma*n*nelika framga thy at thässe sökia sin bana som sökia a hend*er* os. oc bläsin i idhro*m* horno*m* oc bidhin hwar anna*n* fram ga. Swa sagdhe oc olifernes annan wägh th*er* han war Tha gladdos mykith c*ri*stne me*n* aff thässom ordhom. oc ridh*er* hwar mot androm til bardagha Marsilij kon*un*gx syst*er*son ridh*er* fram ma*n*na först. oc taladhe til frankis me*n* Hwi ärin i swa diärffwe at i thörin bärias widh*er* os Daar*e* war k m k. tha han satte idh*er* h*är*. for*e* thy at aldre hafw*er* han meer hiälp aff idh*er*
j xxix verso Tha wreddis roland mykith widh*er* hans ordh. oc hiog til ho*nu*m oc fälde han dödhan aff sino*m* häst. oc sagdhe swa Ey är k m k ond*er* höffdhinge for*e* wara skuld Ok ey skal franꝫ tappa sit loff for*e* thik Söken fram frankis me*n* oc bläsin i idhrom ludhom. thy at wi skulom giffwa th*e*m första hug Tha trädh*er* fram en kon*ung* som heet falsaron han rädh for*e* thy lande som het*er* aguidatan oc abyron. the waro swa onde me*n* at iordhin opnadhis for*e* th*e*m oc swnko swa nidh*er* til häluit*is* han ogladdis mykith widh*er* sins syst*er*sons fall. Han ridh*er* fram w moghano*m*. Ok olifernes ridh*er* ärlika mote ho*nu*m oc hiog til hans mꝫ sit swärdh. oc fälde han dödhan a iordh.

oc sagdhe swa. Onder höffdhinge litith war thit kroot wärt Farin fram frankis me*n* wi skulu*m* sigh*e*r winna i thässom bardagha The blästo i sino*m* ludhom oc gladdos mykith Än nw är waan at stridhin wardh*e*r hardhar*e* Nw kom en kon*ung* som het*er* korsablim han radh*er* for*e* thy lande som het*er* barbarea. han ridh*er* oc talar widh*er* hedhna me*n* swa Wi mono*m* sigh*er* winna for*e* thy at th*er* är faat folk när th*e*m *cri*stno Tha torpin ärkebiskop hördhe thässe hans ordh. tha rände han a mot ho*nu*m oc sänkte sit spiwt mot ho*nu*m oc bar ha*n* dödhan a sino spiwtskapte fra ha*n*s häste. oc sagdhe swa Ekke styrker thu ordh i hedhna ma*n*na örom. thy är bät*er* at frankis me*n* hafwa dräpith thik. swa skal oc alt thit folk äpt*er* fara Nw äru dödhe thri hedhne höffdhingia Nw ridh*e*r fram engreis en aff frankis ma*n*nom oc hugg*er* subregant en hedhin. klöff su*n*d*e*r hans skiold. oc nidh*e*r gino*m* han oc kastadhe han dödhan aff häste Nw ridh*e*r fram gerardh gamble aff frankis ma*n*no*m* mot tio hedhnom ma*n*no*m* oc fälde th*e*m dödha alla a iordh Nw ridh*e*r fram sampson a mot eno*m* hedhno*m* oc hugg*er* til hans. oc klöff hans skiold oc fäste sit swärdh i hans bryste. oc fälde han dödha*n* aff häste Ok tha sagdhe torpin erkebiskop Slikt är ma*n*na hug Nw ridh*e*r fram ängeler mot eno*m* som het*er* astromit en hedhin riddar*e* aff thy lande som het*er* waltrono. oc hwar hugger til annars swa at the wordho badhe saar än tho hafdhe th*e*n hedhne wärr*e* lotin i thy widh*e*r skipte Nw ridh*e*r fram haq*u*on starke mot eno*m*

hedhno*m* som het*er* astrogant. oc fälde ha*n* dödhan aff sino*m* häste. oc sagdhe swa Ey faar thu th*en* läkiara i yspania th*er* thik läker th*e*tta saar Nw ridh*er* fram bernard oc fäller organs dödhan aff sino*m* heste mällan hu*n*dradha hedhna ma*n*na Nw äru fallne tio hedhne höffdhingia. oc twe liffwa at*er* swa som är gerimblus oc margaris iärl. oc the äru badhe godhe riddara oc hardhe oc starke Tha reedh margaris fram oc sänkte mot oliferne sit spiwt. oc stak gino*m* hans skiold oc hans brynio oc tho halp gudh swa at thʒ togh
j xxx ey i hans bryst. oc brast hans spiwtskapt su*n*d*er* i tw. oc tho kom han ho*nu*m ey aff häste Nw är stridhin hardh oc aakaff Nw far fram roland som et leon. oc giffw*er* badhe hug wt oc tagh*er* in. ha*n* haffw*er* sit swärdh diru*m*dall. oc hugg*er* til gerimblus oc klöff su*n*d*er* hans skiold oc hans hiälm th*en* gylta oc sänktan mʒ alʒskona dyrom steno*m*. oc swa nidh*er* gino*m* han siälffwan. oc staddis ey för än i sadhle Roland far mit i h*är*enom oc hafw*er* badha händ*er* blodhogha. op til sina armläggia oc hugg*er* hwar a anna*n* som hwar är föör til. Ok olifernes dwäl ey at fölghia ho*nu*m. oc ängin th*e*ra tolff är wärdh*er* at amälas Nw sigh*er* torpin ärkebiskop Gudh hiälpe waro lifwe. litith är thʒ widh swa mykin här Nw ridh*er* olifernes oc slo en hedhin ma*n* i hans hoffwdh mʒ th*e*m ända som at*er* bleff i hans hand aff hans spiwtskapte swa fast at wtgingo badhin hans öghon aff ha*n*s hoffdhe Tha sagdhe roland. hwath gör thu nw kompa*n* mi*n* Nogh iärn oc staal skulle ma*n* hafwa i bardaga oc ey bärias

mȝ käppom som and*r*e geta hirdha Olifernes swaradhe Ey gaff iak mik toom til at dragha mit swärdh swa war iak girugh til at dräpa han Tha drogh olifernes sit swärdh oc hiog tha en hedhen riddara som heet iostin oc klöff su*n*d*e*r hans hiälm oc hans hoffwdh swa at thȝ staddis i hans skuld*r*o. Tha swaradhe rola*n*d For*e* tholik hug tha wyrdh*e*r os mykith k m k tho at wi ärom ey marghe som ho*num* til höra Thakkom gudhi oc blästo i sino*m* ludhom oc gladdo sik Geren oc hans sälle geres hioggo badhe til en ma*n* som het timodes a*n*nar hiog hans skiold oc annar hans brynio. oc fäste badhe siin swärdh i hans brynio. oc fäldo han dödhan aff sino*m* häste Torpin erkebiskop drap siklorald en hedhe*n* ma*n*. Nw är stridhin hardh oc akaff. some hugga oc some wäria Ok ä äru the främpste roland oc olifernes oc torpin erkebiskop. oc the tolff iämpnu*n*ga swa at ängin th*e*ra är wärdh*e*r at amälas. oc the rädhas for*e* ängom dödh Thy at roland är hedhni*n*gome*n* fast närgangooll. oc th*e*m til ängin faghnath Nw är marghin ma*n* illa lytter oc margh iärtekne äru timpd aff franklande. thy at alt fra middagh war swa mörkt swa som nat war*e* oc ey matte sool skina. oc fläste me*n* thänkto sik skulu dö Än thȝ war sc*r*iffwath i sancti dyonisij book. at thȝ war alt for*e* roland skuld som swa margha g*e*rni*n*ga giordhe Swa godh*e*r riddar*e* war han at ängin kom ho*num* aff sino*m* stadh Hedhne me*n* äru swa marghe dödhe at aff hu*n*dradha hu*n*dradhom bleeff ängin lifwandis. vta*n* en thȝ war margaris. oc är ha*n* ey last wärdh*e*r Thy at ha*n* hafw*er*

iärtekne a sik. oc sagdhe marsilio kon*ung* the tidhande som th*er* waro skedh Margaris kom j xxx verso vndan mȝ sino brutno spiwtskapte mȝ rimpne brynio. oc kloffno*m* skiolde. oc mȝ hiälpme hogno*m*. oc mȝ fyro*m* spiwto*m* geno*m* laghdh*er* oc thȝ hafdhe warith en godh*er* höffdhinge oc hafdhe han warith kristin

Nw är ophoff at andre striidh. oc hafw*er* th*en* hedhne marsilius kon*ung* tio fylkni*n*ga at*er* mȝ sik. oc and*ra* tio fylkni*n*ga sände han til bardagha Nw se frankis me*n* th*e*tta Ok talar torpin erkebiskop widh th*e*m Godhe höffdhingia hafwin hart hiärta mȝ idh*er* sagdhe han. oc gangin hardhelika fram. for*e* thy at wi skulu*m* bära kronor i hymerike. För skulu*m* wi i th*e*nna sama stadh dödh thola än franȝ tappar sit loff Th*en* anna*n* tiidh hedhne me*n* oc c*ri*stne komo til sama*n*. kom en hedhen som het clibanus. han är höffdhinge ow*er* thȝ land som sarragin het*er*. han hafw*er* thȝ saght at han skal ald*re* for*e* eno*m* fly hwarce for*e* hedhno*m* ell*er* c*ri*stno*m* Han togh i hand mȝ gwenel iärl at the skuldo swika roland oc th*e*m tolff iämpni*n*ga. oc tagha k m k krono aff hans hoffdhe Clibanus sit*er* a sino*m* heste som het*er* amus. ha*n* är raskare än flyghande swala. han sänker sit spiwt til ängelers. oc stak han i hans bryst oc bar han swa aff sino*m* heste spiwtskapt langt fra oc lagdhe han dödhan a iordh Tha sagdho frankis me*n* Mykin skadhe är äpt*er* tholkin ma*n* Roland sagdhe til olifernes Brodh*er* sa thu ängeler hurw han foor Wi hafwo*m* ängin bät*re* at*er* mȝ os Olifernes swaradhe. Gudh

läti mik hans hämpnas a them onda mannenom oc redh fram oc hafdhe wiktogher sit swärdh alt blodhoght oc hiog klibanum sunder oc hans häst oc kastadhe sik om oc hiog hoffwdhit aff enom hertugha Tha sagdhe roland Wredher äst thu kompan min, oc fore tholik hug wyrdher os mykith k m k. bläsin i idhrom ludhom. oc gangin fram hardhelika Nw är framme en höffdhinge annan wägh som heter waldabris. han är herra ower fyra hundradha dromonda. han wan ierusalems borgh mʒ swikom. han smittadhe templum domini oc drap patriarchan han siter a sinom heste som heter grandamont. oc sänkte sit spiwt til sampsons hertugha oc bar han dödhan aff sinom heste mʒ sino spiwte Tha sagdho frankis men Mykin skadhe är äpter tholkin man Nw sa roland hertughans fall oc redh tha fram oc hiog til waldabris nidher ginom han oc hans häst swa at hwar loter fioll fra androm Tha sagdhe en hedhen man. thʒ war et forbannath hug Tha sagdhe roland Jak komber idher än bäter. fore thy at i hafwin orät oc wi haffwom rät at astanda mʒ warom gudʒ laghom Aff affrica lande kom en konung som het malleus hans klädhe waro boen mʒ gull oc silff han skeen som en sool han siter a sinom heste som heter skalpar. enkte diwr matte meer fara än han. Han k i hiog til ängeris oc skildis widher han dödhan. oc ware thʒ wärdhoghare at then hedhne hafdhe döt Torpin erkebiskop sagdhe til hedhna män Gudh alʒwaldugher wardhe idher wredher oc sagdhe än swa. För wilde iak thola dödh i same stund än iak skal ey hempnas tholkin man. oc hiog til

hans oc skildis widh han dödhan Aff capadocia son kapuel kon*ung*x het*er* grandames han ridh*er* fram a sino*m* heste so*m* het*er* mabinori han war raskar*e* än flyghande foghil oc hiog til geres mȝ mykin afffll oc fäste sit swärdh i hans bryst oc fälde han dödhan aff heste. oc i same stu*n*d fälde han geren. oc th*e*n thridhia bäring iärl. oc th*e*n fiärdha ambari iärl Nw gladdos mykith hedhne me*n* oc bläste i sina ludha Roland sat a sino*m* häst oc hafdhe i sinne hand sit swärdh dirumdall alt blodhoght fra oddin oc til hiältith. oc sagdhe Gudh hämpnis th*e*tta. än iak skal hämpnas än iak git*er* Grandames är godh*er* riddar*e* starker oc rasker Nw ko*m* roland mote ho*num*. oc grandames flydde tha vndan. J thy hiog roland äpt*er* oc klöff hans hoffwth swa at i ta*nn*o*m* staddis. oc annath i hans axl swa at thȝ gik nidh*er* i hans bak [ok ginom hest hans] oc i thridhia spiwtskapt langt i iordhina Nw ogladdos hedhne me*n*. Ok frankis me*n* sagdho Wäl hugg*er* thu til oc ey maghom wi thik mista Nw är stridhin hardh oc akaff oc falla the hedhno hu*n*dradhom. thy at roland foor gino*m* th*e*ra h*är* oc hugg*er* a badha hend*er* swa at enkte mo*n* widh*er* thola. oc sagdhe til th*e*m Nw skulin i wita oc fresta hurw mykith idhre trägudha magho mote waro*m* gudhi alȝ-waldoghom oc petro apostolo Sökin fram frankis me*n* nw maghin i se skiolda kloffna brynior riffna oc branda blodhogha Nw sagdho hedhne me*n* Frankis me*n* äru ille oc hardhe oc är ey got widh*er* th*e*m bärias. held*er* wiliom wi vnda*n* fly oc he*m* til yspania land oc sighia marsilio kon*ung*

the tidhande som h*är* hafwa warith. oc flyddo nw vndan oc hem til yspaniam Nw hafw*er* roland oc olifernes oc tolff jämpni*n*ga oc th*e*ra folk sigh*er* wu*n*nith i twem bardaghom so*m* tio fylkni*n*ga waro i hwario Än marsilius kon*ung* th*e*n hedhne hafw*er* nw the thridhia oc ridh*er* nw wt aff yspania mȝ mykin h*är* mȝ yspanie ma*n*nom oc blama*n*nom badhe

Nw hittas the thridhia sin hedhne oc c*ri*stne. oc böriar torpin erkebiskop thässa st*ri*dh. Han sit*er* a sino*m* heste. han är raskar*e* hwario diwr*e*. oc hiog en ma*n* som byrse het*er* su*n*d*er* hans skiold oc halffwa*n* hans bwk vnd*er* skuldrobladith Nw sighia frankis me*n* Thȝ war et stort manȝ k i verso hug. oc blästo i sino*m* ludhom Nw talar roland til olifernes Omatans godh*er* riddar*e* är torpin erkebiskop. han badhe hugg*er* wäl mȝ swärdh. oc stinger mȝ spiwte. farom nw oc hiälpom ho*num* Ok i framgange th*e*ra fiollo marghe c*ri*stne me*n*. swa at ey war at*er* meer än siw hu*n*drath c*ri*stne me*n* Nw sigh*er* marsilius kon*ung* oc kallar pa sin trä gudh mawmet oc terogant oc bidh*er* th*e*m sik hiälpa. thy at k m k hafw*er* mykith wu*n*nith aff os oc waro*m* ma*n*no*m*. Ok än roland falder tha behaldom wi land oc rike oc wardh*er* thȝ ey. tha mo*n* börias en annor st*ri*dh. oc tappom land oc rike Hedhne oc c*ri*stne tagha nw at bärias oc huggas nw mȝ swärdhom oc stingas mȝ spiwto*m*. oc klyffwa skiolda oc riffwa brynior swa at margh*er* godh*er* riddar*e* mist*er* sit liiff Tha sa roland mykith misfälle pa sina me*n* oc hogg*er* a badha he*n*der mykith folk aff hedhno*m* ma*n*nom Nw

kallar roland olifernes til sik Fälaghe mi*n* faar hiit til mik oc waro*m* badhe sama*n*. thy at nw mi*n*ʒskas wart folk Bidhiom nw til gudh at th*e*tta illa folk kome ey ow*er* k m k. Tha sagdhe torpin erkebiskop Thʒ är fu*n*nith i gamblom bokom at wi skulom dö vnd*er* hedhna ma*n*na walde. Nw hafwom wi ey mera mʒ os än et halfft hu*n*drath folk Thʒ sagdhe roland Nw wil iak bläsa i mi*n*o horne. oc tha mon k m k thʒ höra oc mon tha fara til os mʒ sino folke Tha swaradhe olifernes Tha ma thu fa stoor awitilse. tha iak, badh thik bläsa tha wilde thu ängaledhis Nw hafw*er* thu badha händ*er* blodhogha Tha swaradhe roland Nw är at*er* margh hug oc stoor oc komb*er* hardh st*r*idh. thy wil iak bläsa i mi*n*o horne Olifernes swaradhe Ey wardh*er* thʒ mʒ mi*n*o radhe. oc thʒ weet iak at find*er* iak mi*n*a syst*er* tha skal thu ald*r*e läggias mellan henna armläggia Tha swaradhe roland Mykith äst thu nw wredh*er* mi*n* kär*e* fälaghe Olifernes swaradhe Thʒ är for*e* thin eghin skuld. ma*n*likt hiärta weet sik ont än thy fölgh*er* ey folska. oc frankis me*n* äru dödhe for*e* thina skuld. oc thy mo*n* k m k ald*r*e hafwa thiänist aff thik meer. oc hafdhe iak radhith tha skulde k m k nw wara komi*n* hiit. oc tha matte marsilius kon*ung* wara dräpin ell*er* fangin. nw hafw*er* thin osnielle roland waldith thy. For*e* thy at tholke me*n* ell*er* tholke riddar*e* ell*er* ridd*er*skap födhis ald*r*e hädha*n* fran oc til doma dagh. oc skildos tha at hwar fra andro*m* Nw hördhe torpin erkebiskop th*e*ra widh*er* talan oc sagdhe til th*e*m Godhe win*er* wardhin ey wredhe for*e* thy at nw

är komi*n* th*e*n dagh th*e*r wi skulo*m* dödh a thola. k ij oc thy dugh*e*r os ey nw hornbläst*er*. for*e* thy at thʒ war offseent giort. oc tho är bätra at bläst är. For*e* thy at tha komb*er* k m k mʒ sino*m* h*är* oc hämpnis äpt*er* os a thässo folke oc sanka sama*n* wara likama oc föra til hälgha städh*er* som ey slita os wargha ell*er* hu*n*da ell*er* annor diwr Tha swaradhe roland Wäl hafw*er* thu talath àff witro radhe Nw sät*er* roland sit horn a sin mwn oc bläste swa fast at fämpta*n* milo langt matte höras Tha k m k hördhe thʒ tha foor han wt aff sinne borgh oc neumes h*er*toghe mʒ ho*nu*m Nw bläste roland anna*n* tima swa fast at blodhin sprak wt aff hans mwnne Tha sagdhe k m k. mykin bläst hafw*er* thʒ hornith. Newmes swaradhe. thʒ wald*er* at ma*n* hald*er* a thy K m k sagdhe Ey bläste roland vta*n* ha*n* war*e* i bardaghu*m*. gwenel iärl hafw*er* ma wäl ske swikith th*e*m. H*er*ra kon*un*g sagdhe han Tho at thu äst gamal oc hafw*er* hwiit skäg tho talar thu som barn. Thu weest wäl at roland wan ena borgh vta*n* thit loff [ok älthe hugin keysare] oc hans me*n* oc soma lot han hängia oc soma bränna oc soma hugga oc mon han fara nw allan daghin ropande oc bläsande äpt*er* eno*m* th*e*ra Nw bläse roland thridhia tima swa fast at hornith rimp*na*dhe Tha sagdhe newmes h*er*toghe Nw maghom wi for*e* wist wita at the äru i bardagha Nw lät*er* k m k bläsa i sino*m* ludhom oc wäpnas hans me*n* oc thänkia nw fara til bardagha oc hiälpa rolande Sidhan lot k m k fanga gwenel iärl oc fik han til gömo sino*m* stekara swa som illa*n* gudʒ swikara

Nw wardha wi tala om th*e*m som waro stadde i st*ri*dhinne. swa som är marsilius kon*ung*. han ridh*er* a sino*m* heste oc hug til geres oc gaff ho*nu*m bana saar J the samw stu*n*d drap ha*n* haq*u*on Nw kom marsilius kon*ung* oc hiog til iwan oc fälde han dödhan aff häste Nw ropadho hughi*ns* me*n* oc sagdho Swikne äru thässe men lato*m* ängin vndan ganga Nw sa roland ofärdh pa sina me*n* oc ridh*er* fram oc hiog aff marsilio kon*ung* höghro handena. Ok tha week han vndan ell*er* hafdhe ha*n* mera fangith Tha hiog olifernes aff hans sone hoffwodhith Tha sagdho hughins me*n* Roland hafw*er* os illa ow*er* komith Nw hafw*er* marsilius kon*ung* mist sina hand oc dräpin är ha*ns* son. os är nw bäȝst at fly Nw wänd*er* marsilius kon*ung* om sin häst oc rörir ha*n* mȝ sino*m* sporo*m* oc far at*er* hem til yspania oc tio hu*n*drath mȝ ho*nu*m. oc hwar th*e*ra hafdhe saar et ell*er* tw Nw är äpt*er* en ma*n* ha*n* het*er* la*n*ga-
k ij verso liiff mȝ tolff hu*n*dradha blama*nn*o*m*. the hafdho stoor änlite oc ridhu nw fram oc bläsa i sino*m* ludhom Nw sa olifernes mykin h*är* som hu*n*dradha sino*m* waro snarar*e* än diwr thȝ som reen het*er*. oc sagdhe olifernes swa Nw mono the fara som skulu os omstridha Nw sat langaliiff a sino*m* häste oc stak olifernes gino*m* sina härdha swa at oddin stodh gino*m* hans bryst oc sagdhe swa Osine satte k m k thik h*är*. for*e* thy han hafw*er* ald*r*e meer hiälp aff thik Olifernes swaradhe Ald*r*e skal thu the tidhande til landa föra. oc th*e*tta haff thu först oc hug til hans oc drap han Nw wiste olifernes at ho*nu*m war när dödhin

komith. oc ridh*er* mellan hedhna ma*n*na oc fälde a badha händ*er* swa at enkte monde widh*er* thola Nw kom roland mote ho*nu*m oc tha war olifernes swa blinder aff blodh at han gat ey seet. oc hiog til roland su*n*d*er* hans skiold oc hans brynio oc fik tho ey saar Tha spordhe roland hwi ha*n* swa giordhe Olifernes swaradhe Gudh se thik sälle mi*n*. ey seer iak thik. thy bidh*er* iak thik thʒ thu forgiff mik thʒ Roland swaradhe Gudh forgifwi thik thʒ än *ge*rna forgifw*er* iak thik thʒ Nw wiste olifernes at ho*nu*m war när komith dödhin oc stegh aff sino*m* heste oc fiol a siin knä oc bardhe sik for*e* sit bryst oc sagdhe swa. Signadh*er* se thu k m k aff frankland thy at gudh oc sälle mi*n* roland wu*n*no margh land vnd*er* thik oc lagdhis til iordhinna oc do swa Nw kom roland oc sa olifernes liggia dödhan for*e* sik oc fik swa mykin sorgh at ängin ma*n* matte hafwa mera Nw war enkte at*er* meer aff frankis ma*n*no*m* än roland oc torpin erkebiskop Nw sagdhe torpin erkebiskop til roland. Far hiit oc waro*m* badhe sama*n* oc wardh ey th*e*n nidhing*er* at thu skils widh mik för än dödhin skil os aat Nw ridhu fram fyra hu*n*dradha blame*n* mote th*e*m twem Tha ridhu roland oc torpin erkebiskop ma*n*nilika mote th*e*m oc hugga a badha händ*er* Tha sagdho hedhne me*n* Roland är swa godh*er* riddar*e* at ängin födhis hans like Nw hörom wi k m k ludha oc wi witom nw han wara i wano*m*. oc bidhom wi ho*nu*m tha komb*er* engin wara lifwandis at*er*. oc i the samw stu*n*d hafdho the riffwith rolandʒ brynio oc fält hans häst oc flyddo tha vndan

Nw är roland til fot stadd*er* oc sagdhe swa Nw skulle k m k koma oc se th*e*n skadha th*er* *här* är gör a *cri*stno*m* ma*n*nom. oc sagdhe roland til torpin erkebiskop Godh*er* höffdhinge th*ӡ* wil iak thik nw bidhia at thu loffwa mik ga i wallen oc leta op wara kompana oc föra th*e*ra liik for*e* thik at thu matte wighia th*e*m som gudh haffw*er* gifwith thik makt til Tha foor roland at leta oc hitte iämskyt the tolff iämpni*n*ga. oc bar th*e*m alla for*e* torpin erkebiskop Tha hitte han olifernes sin sälla vnd*er* eno*m* bakka oc tagh*er* han i sin fampn oc mintis widh han dödhan. oc sagdhe swa Thu olifernes thu wardh til thäs född*er* at thu skulle skiolda klyffwa oc brynior riffwa oc godhom k iij ma*n*nom fölghe weta Nw mädhan thin iämpni*n*gä aldr*e* föddis. thy at thu war badhe gud*ӡ* win oc ma*n*na. Ok i the sorghinne fioll han nidh*er* oc danadhe Nw sa torpin erkebiskop roland liggiä oc lop til hans oc togh aff ho*num* hans wapn oc wilde bära han til rinna*n*de watn Tha war han swa modh*er* oc wanstarker aff blodh at han gat ey. oc sagdhe swa Gudh se lofwadh*er* for*e* thy at wi hafwom sigh*er* wu*n*nith i thässe stu*n*d. oc marsilius kon*ung* hafw*er* last fang*i*t thrätighi sinno*m*. thy at thrätighi aff hans ko*m*pano*m* waro a mote eno*m* hwariom warom oc lagdhis a iordhina oc do swa Nw war roland än lifwandis tha oc sa han torpin erkebiskop liggia tha dödhan a walleno*m* for*e* sik oc sagdhe swa Godh*er* höffdhinge war thu torpin erkebiskop Sidhan apostoli waro war ängin bätre i *cri*stnom laghom oc th*e*m oppe halda än thu Nw bidh*er* iak thäs gudh

g*er*na at opeth se himerike for*e* thik a domadagh oc fiol nw thridhia sin i owit Nw kom en hedhen ma*n* som sik hafdhe gömpt i h*ä*reno*m* oc sa til sin eghin skadha oc thänkte roland wara dödhan oc ha*n* war ey. oc lop thiit som roland la oc togh ha*ns* swärdh oc hans lwdh oc riste hans skäg. oc sagdhe swa. Ow*er* äst thu komi*n* roland syst*er*son k m k Tha reeste roland sik op aff omäghne som han la i oc lot op sin öghon oc sa til hans oc sagdhe swa Thȝ thänker iak at thu äst ekke aff waro*m* ma*nn*o*m* oc togh sit horn aff ho*num* oc slo han a hoffwdh swa fast at badhin hans öghon brusto wt oc fiol nidh*er* sten dödh*er* for*e* ho*num* Tha sagdhe roland. Hwi wast thu swa diärffw*er* at thu thordhe a mik radha oc hwar ma*n* thȝ spör tha mo*n* kalla thik en dara Tha wiste roland at ho*num* war när komith til dödha oc gik til et b*är*gh oc hiogh sit swärdh th*er* i oc wilde thȝ su*n*d*er* bryta oc gat ey oc sagdhe swa Got swärdh äst thu dirumdal i marghom stridhom hafw*er* iak thik hafft Thy wil iak thȝ til gudh bidhia at ängin th*e*n fa thik som rädhis for*e* enom Nw hiog han annath hug i b*är*ghith oc gat ey häld*er* tha brutith än för. oc sagdhe swa Got swärdh äst thu dirumdal. margh land hafw*er* iak mȝ thik wu*n*nith som k m k är nw kon*ung* ow*er* Ok nw wil iak gudh thäs bidhia at h*er*toghans son aff katamara finge thik. Ok thässin land hafw*er* iak mȝ thik wu*n*nith Pero, britaniam lumbardiam romaniam irland oc ängland som k m k kallar nw sina borgh Ok thässe hälghe doma äru i thino*m* hiältom Aff

tan sancti pädh*e*rs, aff haar*e* sancti blasij, oc war*e* thȝ owärdhoght at thu skulle wara bland hedhna me*n*. häld*er* skulle thu wara bland c*r*istna me*n* Nw gik roland thiit pa markena som fyre iordhfaste malmarstena lagho oc fiol tha omäghin a han oc lagdhis mällan th*e*ra oc badh gudh sända sik sin ängil gabrielem til hiälp Nw wiste roland at han monde ey läng*er* gita lifwath. thy at hans
k iij verso
hiärne ran gino*m* hans thynni*n*gia oc mintis pa margha [land] som han hafw*er* wu*n*nith til k m k hand. oc sik siälffwom wilde han ey glöma. oc wände sik om oc sa til himpna oc bardhe sit bryst oc badh gudh misku*n*na sik oc sagdhe swa Thu himerikis kon*ung* som op lät standa laȝarum aff dödha. lös nw mi*n*a siäl aff häluit*is* pino oc aff th*e*m syndo*m* som iak hafw*er* giort aff önskom ald*r*e oc til thässe dagx oc lagdhis nidh*er* oc gaff op gudhi sin anda Tha sände gudh sin ängil aff himpno*m* oc lot tagha ha*n*s siäl til himerikis Jämsköt kom k m k oc reedh ald*r*e swa alna la*n*gt at ha*n* fan ey dödhan ma*n* hedhin ell*er* c*r*istin Tha öpte k m k. Hwar äst thu roland mi*n* syst*er*son. ell*er* olifernes iärl ell*er* torpin erkebiskop ell*er* and*r*e flere idhre iämpni*n*ga. oc riste sit skäg oc sleet aff sik siin klädhe oc fiol aff sino*m* häste for*e* sorgh skuld. oc ängin ma*n* war th*er* som ey fälde tara hwar som wardhnath aatte til th*e*ra Tha lop newmes h*er*toghe oc togh watn oc kastadhe a k m k oc sagdhe swa. Herra k haff thol widh thina ogladhi. thy at ängin an andro*m* swa got dödhom at ha*n* skal spilla sik siälffwo*m* Thy at ma*n* skal äpt*er* ma*n* lifwa Stat

op oc se twa milor la*n*gt fra*m* for*e* thik. tha ma thu se mykin iordhrök oc mono nw the th*e*r fara som h*är* hafwa warith Nw war*e* thʒ ma*n*likar*e* at hämpnas äpt*er* thina me*n* än syrghia äpt*er* dödhom Än k m k lydde hans radhe oc sagdhe swa The äru nw swa fiärre at wi gitom th*e*m ey int Än tho bidh*er* iak idh*er* at i warin mik lydhoghe oc hämpni*n*s mi*n*na manna Nw lät*er* k m k bläsa i sino*m* ludhom oc hans me*n* klädhas oc wäpnas Tha satte han äpt*er* at göma wallen thre iärla som swa heto. öton. oc bäton oc bärenger mʒ siw hu*n*dradha me*n* Tha ridh*er* k m k äpt*er* th*e*m hedhni*n*gom. oc tha han fik syyn pa th*e*m. tha stegh han aff sino*m* häst oc fiöl a siin knä oc badh thäs gudh. at nattin skulle styntas oc daghin längias Tha kom gudʒ ängil aff himpno*m* oc sagdhe til k. m k Gudh haffw*er* iättath thik ympnith dagxliws oc far nw oc hämps thinna ma*n*na Tha giordhe gudh margh iärtekne for*e* k m k skuld thy at daghin haffdhe länkt sit liws. läng*er* än för war want at wara. thy är han säl so*m* a gudh tror Nw ridh*er* k m k äpt*er* hedhnom ma*n*no*m*. tha the komo til watnith. som mykith war badhe stoort oc bret. Tha lupo the hedhne for*e* rädde skuld wti sion. oc some swnko til gru*n*da oc some floto dödhe til landʒ oc the wordho alle faghne som a lande waro oc some wordho brände oc some hängde Nw öpto frankis me*n* oc sagdho swa Dyrköpt haffwin i roland oc the tolff iämpnu*n*ga Nw sa k m k at the waro alle dödhe. oc badh alla sina me*n* stigha aff hästom sino*m* oc hwilas th*e*r til dagx. oc tha giordho the

som han badh The nat foor k m k ey aff sino*m* wapno*m*. vta*n* satte sin hiälm vnd*er* sit hoffwdh oc la mȝ sino swärdhe som heet leuis. thȝ haffdhe k iiij thrätighi lyte hwar dagh oc th*er* war wti aff thy spiwte som war h*er*ra war stu*n*gin mȝ oc thȝ war i thäs hiältom. oc thy haffw*er* k m k sigh*er* wu*n*nith i hwario*m* bardagha Tha sompnadhe k m k oc gabriel gudȝ ängil sat alla the nat widh hans hoffwdh. Tha bars ho*num* for*e* i sömpne aff th*e*m bardagha som äpt*er* skulle koma. oc thottis se til himpna hwast wädh*er* mykin eld oc snio oc bränna*n*de lugha Nw bars ho*num* for*e* annar dröm oc thott*is* hema wara i sinne borgh ardeno oc sa alȝskona diwr rädhelik oc fughil th*e*n som gamb*er* het*er*. oc hans men öpto alle oc badho han hiälpa sik. oc tha thottis ho*num* [wilia] hiälpa th*e*m oc gat ey. oc et diwr som het*er* leon thott*is* tagha badha armläggia hans i sin mwn. oc tho waknadhe han ey widh*er* Ok tha drömpde ho*num* thridhia sin oc thottis se margha wargha fara til sinna borgh. oc hwar th*e*ra talar widh anna*n* Wu*n*nin äst thu k m k aff thine rike. oc äst thu ald*r*e wärdhugh*er* at bära krono a thino hoffdhe Nw waknadhe han oc thänkte a dröma sina oc thykte ho*num* vnd*er*likt wara at tholkom drömom Tha foro the til wallin oc hitte thaghar liggia th*e*m tolff iämpnu*n*ga hwar owa*n* a androm. oc tha wiste ha*n* thȝ wäl at roland haffdhe thȝ giort. oc hitte han roland dödhan mällan fyra malmara stena. oc swärdh sit hiolt han i handom sino*m* Tha lät k m k til ganga th*e*n starkasta riddara th*e*r han haffdhe oc

läta tagha swärdhit aff hans handom. oc thȝ war ey lösar*e* for*e* ho*num* än for*e* natta gamblo barne Tha lät han til ga fäm sina bäȝsta riddara at hwar th*e*ra skulde losa sin fing*er* oc tagha thȝ swa. oc thȝ war ey tha lösar*e* for*e* fäm än for*e* eno*m* Tha sagdhe k m k ey mo*n*de got wara at tagha swärdh aff rolande qwikkom Tha spordhe k m k hurw ha*n* matte thȝ fa. Tha swaradhe newmes h*er*tughe Thȝ thykker mik radh wara. at thu bidh til gudh at han sänd*er* thik naghar vnd*er*standilse widh*er* th*e*tta maal. Vta*n* thȝ went*er* iak at thȝ är thy ey löst at ey tagh*er* iämgodh*er* til hiälta som a hald*er* Nw badh k m k til gudh langa stwnd. oc sidhan gik ha*n* til roland oc togh til swärdhit oc wardh thaghar löst. oc sannadhe tha thȝ newmes h*er*tughe ho*num* sagdhe Ok sidhan togh ha*n* hiältena aff swärdhith for*e* the hälghedoma skuld som th*e*r i waro. oc brandin kastadhe ha*n* i et watn langt fra lande Thy at han wiste thȝ wäl at ängo*m* sömpd*is* thȝ at bära äpt*er* rolandȝ dödh Sidhan lät han tagha th*e*ra liik oc föra til helgha städh*er*. til the borgh som arlas het*er*. oc lät th*e*r sighia tio siäla mässor Tha lät k m k. offra hu*n*dradha mark silffs Ok k m k offradhe siälff rolandȝ horn fult aff bisantom Sidhan lät k iiij verso han skipta mykith goȝ mällan k*ir*kior for*e* th*e*ra tolff iämpnu*n*ga siäl. som ä wardha nämpde mädhan wärldin staar Sidhan foor k m k heem til pariis harmsfuld*er* aff rolandȝ dödh oc th*e*ra tolff iämpnu*n*ga Tha lät han sama*n* kalla alla the sniällasta me*n* som i hans rike waro til raadh. hwath göra skulle aff gwenel iärl som roland oc th*e*m tolff

iämpnunga förrääd h. oc allom thykte mykith wara at döma swa stora sak. oc tho kom thʒ swa til om sidher at newmes hertughe stodh op oc sagdhe. thʒ gwenel skulle dö mʒ them hardhasta dödh ther man kunne finna Tha thykte them allom rättelika wara dömpt Sidhan war gwenel iärl taghin oc bundin mällan twäggia otama hästa. oc the drogho han swa wiit som franʒ war. ä ther thil at enkte been war widher annath Sidhan kom han thiit som rolandʒ fästemö war. hon war olifernes syster. hon spordhe k m k. hwar är roland fästeman min oc olifernes brodher min Godh iomfru sagdhe han. wardh ey illa widh. sanno dugher ey at löna. Thy är wär. at roland oc olifernes fiöllo badhe pa runʒsefal oc alle the tolff iämpnunga Tha hon thʒ hördhe tha sprak henna hiärta sunder aff harm Thʒ thökte k m k swa önkelikith wara at han fiol nidher a likith oc wiste änkte til sik Sidhan han op stodh aff omäghin thy som han la innan Sidhan lät han bära hona til et frwo kloster. oc iordhadho hona erlika winstro wäghin widh altarith. oc gaffwo henna siäll i wald gudhi alʒwaldoghom. Han os miskunne oc gifwe os äwärdhelika glädhi oc himerike ä for wtan ända AMEN

Rättelser.

Sida	rad	
251	3	wall *rättadt från* wlwalla
254	13	barnen » hornen
256	15	kastta » skatta
261	3, 10	wiliälmb*er* » wiliälmlb*er*
—	13	bäggia — hono*m* *upptagna ur Askaby handskrift*
262	31, 32	och th; — bedit war *upptagna ur fru Elins bok*
263	7, 8	än hugen — wa*ra* *upptagna ur samma bok*
—	25	oc sagde *upptagna ur Askaby handskrift*
265	26	iärl *r. fr.* iärn
268	4	fore » foro
—	30, 31	Tha sagdhe oliffernes *upptagna ur fru Elins bok*
269	5	olifernes *tillagdt*
—	31	för *tillagdt enligt fru Märetas bok*
270	8	at *r. fr.* alt
272	32	bardaga *ändradt från* wara dagha
275	27	ängeris *r. fr.* änglers
276	18	ok ginom hest hans *tillagdt*
—	26	trägudha *r. fr.* träghudha
279	22	ok älthe hughin keysare *tillagdt i ett lemnadt tomrum*
281	15	wu*n*no *r. fr.* wu*n*no*m*
284	10	land *tillagdt*
286	17	wilia »

B.

Efter Askabycodex.

73 **Karl magnus konu*n*gx bok**

Här sigx aff hurw karl konu*n*g sökte jherusalems borg ok the hälge graff drottins wars Swa är sagt at han war j paris oc hafde stä*m*pno mꝫ allom h*är*togom ok järlom j rike sino Ān konu*n*gin sattis vnd*er* högt trä ok drötni*n*g hans näst honom oc alla höfdinga kring vm han, än konu*n*gin mälte wid drötni*n*g sina mꝫ glädis orde wet tu nakan th*e*n konu*n*g j w*är*ldene som jämwäl höwe krono at bära som mik äll*er* jäm wän är j härwapn som iak, hon swar*ade* braat ok vnd*er*lika konu*n*genom oc s*agde* Ey skal man sik lowa siälwan mykit, Jak wet en som högre bär krono sina ok höwiꝫskar*e* är än tu Tha konu*n*gin hörde thꝫ, tha ward han he*n*ne wred*er* ok mälte swa Jak skal leta ok spöria men mina aat, oc är thꝫ swa at the sa*n*na med tik, tha ma jak thy tro, ok än tu hawer osant sagt tha skal tu thit howd mista, hon s*agde* ey skal tu wredgas, rikare är han a fä än tu, tho är han ey swa god*er* konu*n*ger so*m* tu är riddare ok ey swa rask*er* j bardaga, tha fiöl hon til fota hono*m* ok mälte Misku*n*na mik for gudꝫ skuld, wet tu at jak är kona thin ok wil jak göra for tik mina vrsäkt, at jak mäl thꝫ ey tik til wanhed*er* ok ey til had

Nw än tu wil at jak fari a then höxsta tornin oc löpa swa nidher oc dräpa mik swa, thʒ wil jak gerna göra Ney sagde han nämpn nw then wäna konungin, drötning swarade, ey finder jak han thʒ wet jak a mina tro, konungin sagde nw skal tu sigia han äller bana jak liwe thino, hon sagde jak hawer hört nämpdan konung then som heter hugin han är kesare j myklogard, han radher j persia alt til capadociam, ey är han jämfrom riddare ok ey swa mangkloker som tu konunger, tha swor konungin at han skulle thʒ röna, än om thʒ sama aarit tha konungin hafde burit krono sina ok hört tide sina tha ffor han heem til borg sinna ok ridu med honom the tolff jämpnuga än 74
sidan ledde han theem a enmäle ok lyyste hug sin Jak hawer huxat färd mina a konungx land ok sökia jherusalems borg thʒ är komit for mik j sömpne trim sinnom ok wil jak sökia konung som heter hugin Siw hundrada vlwalla lot han lada mʒ gul oc silfwer Tha lot karl .k. reda här sin then mʒ honom skulle ok gaff thöm ömnit gul oc silwer ok toko j sina händer pikstawa sina oc pelagrims kläde At sancto dyonisio som är j franʒ tok karl .k. kors ok alle hans riddara Torpin ärchibiscoper weette them ämbite, sidan foro the wt aff borgene än drötningin dwaldis hema mʒ mykle oglädi Sidan komo the a wallen myklan ok kallade karl .k. bärtram then raska til siin ok mälte swa Maktugher ok witer skal then wara som swa myklom här skal styra Sidan skyndo the färd sino tädan ok komo til marsilio ok komo alle helo liwe ower hawit ok komo til

iherusalem ok toko sik h*är*berge Sidan gik .k. til kirkio the som pater noster het*er* ok xij järla med hono*m* j the kirkio sang war h*er*ra messo oc xij apostoli mȝ hono*m* J the kirkio sta*n*da xij stola ok xiij war th*e*n som gud siälwer sat aa ok hwar apostolus a sinom Tha sattis .k. a th*e*n stol som war h*er*ra sat a ok xij järla mȝ hono*m* hwar a sin stol, tha kom th*e*r löpande en jude ok sa hwar .k. sat ok ward swa rädd*er* at han wart nästin galin ok lop til patriarcham ok bad han cristna sik ok sagdis hawa seet xij höfdi*n*gia ok th*e*n trättande som höxt*er* war aff them, ok huxade thȝ wist at thȝ war gud siälfwer ok xij ha*n*s apostoli än jämskyt som patriarchin hörde thȝ, tha stämpde han til sin alla the h*er*ra j jherusalem waro ok lot alla sc*ri*was ok gik til kirkio the, ok .k. stod vp ok negh hono*m* Patriarchin sporde han aat hwadan han war ok mälte swa Thu är th*e*n förste man som foor j kirkio thessa aat oluwi mino, K. swar*ade* swa, jak het*er* karl barnfödd*er* j lande thy som het*er* franȝ, xij 75 konu*n*ga hawer jak komit vnd*er* mik ok nw letar jak äpt*er* th*e*n trättonda ok jak är farin hiit at sökia the helga graff, Patriarchin swar*ade* swa wäl see tu här komin, ärlik*er* drä*n*g*er* är tu, for thy tu hawer sitit j wars h*er*ra stole thy skal tu heta hädan fran karl magnus konu*n*ger, K .M. k. takkade honom ok bad han gifwa sik helgadoma nakra at hedra land sit mȝ Patriarchin gaff hono*m* armleg sancti dyonisij, howd laȝari, aff blode sancti stepha*n*s, aff kläde thy som war h*er*ra hafde vm hofwd sit tha the korsfästo han,

aff naglom thöm som war h*er*ra korsfästos mꝫ, aff krono som aa hans hofwd sat, ok kalkin th*e*n som gud sagde messo med ok disk then som han aat aff vppa skära torsdag ok kniff th*e*n han aat mꝫ, aff skegge ok hare sancti pädh*e*rs, ok miölk sancte marie, aff särke sancte marie som hon hafde näst sik aff sko th*e*m iuda toko aff he*n*ne tha ängla gudꝫ fördo hona til hymna, af spiute thy som gud war stungin med, K .M. k. war tessom gawom myk*i*t fägin ok takkade honom myklika for sin godwilia Sidan giordhe the hälgedoma mang järtekne mꝫ gudꝫ misku*n*d Tha lot K M K. göra skrin aff gul ok binda mꝫ silffbandom, sidan fik han scrinit torpin ärkebiscope sidan war han j borgene fyra manada ok lot göra ena kirkio tha, som het*e*r sancte marie latine

Nw kom k M k j hug hwat kona hans hafde mält oc ffor tha ath*e*r leta konu*n*g then som mykit war lowadh*e*r ok sagde aldrig faa jak roo hafwa för en jak findh*e*r han ok komo til jericho oc toko th*e*r palm, Än patriarchin war tha nat mꝫ hono*m* än om annan dagin toko the sina hästa ok foro til myklagard, än patriarchin tok tha heem loff ok neg hwar androm ok skildos aat Sidan hwat k M k ffoor tha giordos jertekn for hälgedoma skuld the som patriarchin gaff hono*m*. Dumba fingo maal, ok halte gang ok al watn lagdos qwar som jord alla stada for th*e*m Nw kom K M K til myklagard ok hitte kesaren sitia j yrtagarde 76 sino*m*, garden war aller aff gvlle ok sat konu*n*gin a gulstole enom ok vnd*e*r gulpälle tha helsade K M K hugin .K. wäl ok wit*e*rlika, kesaren negh

hono*m* j mot thy at han saa, at han höwidʒsk*er* man war, ok sporde hwadan han war, k M k swar*ade* honom jak het*er* k M k aff franʒ ok kesare aff rom Jak sökte jherusalems borg ok nw är jak här komin at witia thiin, Hugin k. mälte tha siw wintrom är thʒ at jak hörde tik nämpda*n* wara, Tha böd han hono*m* at wara th*er* swa lenge han wille ok taka tolkit aff gulle ok silfwer hans som han wille, Hugin .k. ffoor tha heem til borg sinna ok K M K mʒ hono*m*, än the fu*n*no th*er* tolf hundrat redelika riddara alla bona mʒ gul ok gvlbonu*m* pällom ok gange alle mot k M k oc ha*n*s ma*n*nom ok toko thera hästa ok loto j stal, Hallen som kesare*n* atte war j*n*na*n* til giord vnd*er*lika, Takit war sc*ri*wat mʒ alskona fägrind hon war sihwalf oc en stolpe stod vndi hallene ther stod al borgin vppa, vm stolpan th*e*n stodo hundrada smastolpa, alle aff gul ok a hwariom thera war barns liknilse stöpt aff ere hwart thera hafde eth horn j sinom mu*n*ne ok stolpane waro alle huli jnnan ok bläste wädh*er* vndi hallena ok vppi stolpena ok swa j hornin, ok hornin hafdo alʒskona liwd som fag*er* waro ok hwar thera räkte händ*er* til a*n*nars leande swa som the waro lifwandis lifwe, Än K M k vndrade th*er* aa ok sannade tha hwat kona hans hafde sagt, Nw kom wäd*er* hwast aaf hawit ok wä*n*de hallena swasom mölnahws, tha toko hornin at bläsa ok lo hwart at adro, th*e*m tykte thʒ swa fagh*er*t wara som glädis sang*er* ware, Al windögon war aff cristallo K M K vndrade, ok frankismän matto ey aa fotom standa ok huxado for wist at th*e*m waro for-

gerninga göra, Sida*n* kom kesaren in til thera ok bad th*e*m ey rädas ok sagde, at wäd*e*r skulle min*ʒ*skas mote qwälleno ok tha tok hallen at stadna, Tha wara th*e*r somastadi bord fram lätin, tha sattis kesare*n* j säte sit ok K M K näst 77
ho*no*m ok th*e*r näst drötni*n*gin ha*n*s ok swa dott*e*r kesare*ns* ok sidan roland ok olofernes ok sidan the tolf jämpnu*n*ga ok jo*m*frun war swa skär som roos Än olofernes saa opta til he*n*na ok tok at bidia he*n*ne ok mälte swa gawe gud at jak hafde tik jnna*n* fran*ʒ* tha matte jak hafwa min wilia m*ʒ* tik Sidan the waro mät tha tok kesaren j hand K M K ok ledde til h*är*berge som han skulle liggia jnna*n* ok xij jämpnu*n*ga m*ʒ* hono*m*, Härb*er*git war alt scriuat ok täkt m*ʒ* dyra stena, Carbunculi lysto, th*e*r waro xij sänga göra alla aff eer ok trätta*n*de j midio ok alla forgylto, Sidan the hafdo länge skämtad mellan sik tha foor hwar thera j sina seng, ok kesaren bad th*e*m hafwa alla goda nat J the h*är*berge war en stolpe all*e*r hol jnna*n* Än kesare*n* lot th*e*r en isätia at höra athawer thera Sidan the waro sowa farne tha mälto the sina mällan gaman ok vndrado a bygni*n*g the som ther war ok bado thes gudi at K M K hafde köpt the borg äll*e*r wu*n*nit m*ʒ* barddaga, Tha bad K M K at hwar thera skulle eth äwintyr sigia, än the bado at han skulle förtst sigia, K M K mälte, taki konu*n*gin th*e*n fromsta riddara th*e*r han hawer ok före han j twa brynior ok säti a howd hono*m* fyra palma ok sin hielm ok fa hono*m* hest th*e*n starkasta som är j allom ha*n*s här bryniada*n* m*ʒ* trim

bryniom, sidan skal jak hugga j hiälm hans ok synd*er* ma*n*nen j midio ok hästin, ok swärdit skal ganga langt nidh*er* j jordena vtan jak wili for ath*er*wända Nw s*agde* nyusnar*e* wid*er* sik mykin är tu ok stark*er* än illa giorde kes*aren* at han länte edh*er* h*är*berge ok thȝta skal han wita för en dag*er* komb*er* Nw sagde roland sit äwintyr taki kes*aren* horn sit ok faa mik jak skal bläsa swa fast at alla porta skulu vpspringa Ok komb*er* kes*aren* wt tha skal jak bläsa aff honu*m* alt harit ok skeggit ok swa klädin hans ok skal han at*er* sta nakudh*er* Nw s*agde* olofernes sit äwi*n*tyr
78 taki kes*aren* dott*er* sina the wäno ok lowi mik liggia ena nat mȝ he*nn*ä ok om iak gör ey wilia min mȝ he*nn*e hu*n*drada sinno*m* til witnis he*nn*e tha äge kes*aren* wald om mit hofwd Nw sigh*er* vernar sit äwintyr taki kes*aren* morgone tre hästa sina the wänasta han agh*er* ok lati th*em* ränna som fastast maa än jak skal ränna j mote ok löpa ower twa, ok vppa th*en* tridia ok taka fyra äple mädan the ränna skede sit ok fall*er* eth thera nidh*er* tha age kes*aren* wald ower hofwd mit Nw sig*er* wiliälmber sit äwintyr här ligg*er* gulbald*er* en stoor ok ganga til hans trätigi men hwar dag ok faa ey lyft han, morgone skal jak lyfta han swa fast a borga murin at fyra fä*m*pna skal nidh*er*falla hwan wägin fran hono*m* Nw sigh*er* ödger äwintyr sit jak [skal] fämpna morgone the*nn*a stolpa som vppe hall*er* hallene ok bryta han synd*er* ok fälla nidh*er* hallena Neumes h*är*-toge sig*er* sit äwintyr Taki kes*aren* morgone fyra brynior at lati mik i fara sidan skal jak flögia

fyra fämpna vt aff borgene ok skaka mik swa
fast at hwar ring*e*r faller fran androm som bränt
halmstra Nw sig*e*r bernarder sit äwint'yr Taki
kes*aren* j morgon al the swärd j rike ha*n*s äru
ok wända vp vddana a allom thöm, sidan skal
jak fara a thȝ höxsta tornit ok falla owan vppa
th*e*m swa at the skulu al synd*e*r ganga ok jak
skal wara oskadd*e*r Torpin ärkebiscop*e*r sig*e*r sit
äwintyr Morgone skal jak fara til flod tessa som
här rind*e*r vm borgena wt, ok skal jak wisa hona
vt aff stad sinom ok skal hon fylla hwart hws j
myklegarde mȝ vatn ok tha wardh*e*r kes*aren* swa
rädd*e*r at han far vppa höxsta tornit som är j
borgene ok skal ey tädan koma för än jak wil
Nw sig*e*r arnal sit äwintyr taki kes*aren* morgen
fyra kliff bly ok stöpe th*e*m wällande j kätle ok
j kari ok tha skal jak th*e*r j fara ok sitia th*e*r j
alt th*e*r til blyet kalt är Sidan skal jak vpsta
ok skaka mik swa fast at alt blyit af mik falle
swa at enkte skal aff mik qwart wara ell*e*r synas 79
Nw sig*e*r Ärneer sit äwentyr Jak hafwer en hat
tha jak han a mino hofde haw*e*r tha see mik
engin man j morgh*e*n firi borde tha skal jak
ga*n*ga fram ok taka fran kes*aren* mat hans ok
drikka wiin hans sidan skal jak ganga bak om
han ok sla han swa mȝ näfwa minom at han fram
falla skal ower bordit sidan skal jak lata th*e*m
haardragas thera mellan Nw sig*e*r bärtram sit
äwentyr ffa kes*aren* mik j morgon fyra skiölla
sidan skal jak fara vm alla dala ok skoga ok skal
jak löpa swa fast ok öpa ok höra skal hwan wäg
fran mik xv milo Swa at diwr skulu w skogom

löpa ok alle fiske w sioom oc watn Nw sig*er* birger sit äwe*n*tyr ffaa k*esaren* mik morgone spiut thz som manz byrde är j, ok järnit är alin langt aa, sidan lägge han aa then höxste torn som j borgene är twa päni*n*ga Sidan skal jak ga ena milo wägh langt fran borgene ok skal jak skiwta at th*e*m twem päni*n*gomen swa at ey skal a*n*nar nidh*e*r falla ok sidan skal jak löpa swa rast at jak skal taka aa löpe för än han nidh*e*r a jordena ko*m*ber, Nw sig*e*r nyusnare thz wet min tro wel at j ärin galne ok owitre Jlla giorde kes*aren* at han länte idh*e*r h*är*berge, Sidan sompnade the alle, än nyusnar*e* lop til kes*aren*, tha kes*aren* saa han mälte han Sig mik hörde thu th*e*m wilia nakat dwälias, Ney sagde han aldrig hörde jak th*e*m thz sigia, sidan s*agde* nyusnar*e* thöm hafwa mykit illa talat, Kes*aren* wredgadis mykit wid tolkin tidende ok sagde thz wet tro min K M K hawer lyst hog sin illa ok hans kompana, ok hafwa the thz ey ment mz skä*m*ptan tha skal jak lata th*e*m halshuggas, tha sende kes*aren* äpt*er* fira hundrada riddara sina, thz waro ok the som rasklika komo til hans mz sinom wapno*m* Än K M K kom fran kirkio ok hafde hört sina tide ok med honom tolf hans jämpnu*n*ga, Hugin kes*are*
80 gik mote hono*m* ok talade wid han mz hardom ordo*m* ok s*agde* swa, hwat war thz tu ok tine kompana talade vm mik j aptons. Lönen j mik swa mina godg*är*ninga vtan j fulko*m*pnen thz j hafwin talat jak skal idh*e*r lata halshuggas Tha ward K M K wred*e*r wid hans ord ok sa til sinna ma*n*na ok mälte wid th*e*m, wi warom j aftons

alle drukne ok wänte jak at wi hafdom nyusnare jnne när os Th*e*r näst mälte K M K til hugin kes*are* wi warom gäste j aftons ok drukkom fast, än thȝ är frankisma*n*na sidh*e*r at tala mangt tha the fara sofwa bade wise ok folske, än ey giorde tu wäl at tu satte nyusnara aa os, nw wil jak wari aff mino*m* ma*n*no*m* hwat the hafwa talat äll*e*r hwat wi skulum antswara tik, hugin kes*are* mälte öwrit hafwin j mik mȝ ordo*m* skä*m*pt ok för än j hädanfarin tha skal jak idh*e*r thȝ löna at j skulin wid*e*rsee a*n*nan tima slikin had göra, K M K gik vndh*e*r eth oliuo trä ok tolf jämpnu*n*ga ha*n*s mȝ honom ok s*agde* gode wini jlla hafw*e*r os j händ*e*r gangit, än os skal a*n*nat än got hända for the ord th*e*r wi taladom j aftons Sidan lot han fram bära sina helgedoma ok fiöllo alle a sin knä for th*e*m ok bade thes gud at han skulle [radha] maal aldra thera at ey skulle hugin k*esare* owerstrida th*e*m swa wredh*e*r so*m* han war th*e*m, Än jämskot kom ängil gudȝ til k M k ok reste han vp ok mälte wid han Ey skal tu wara ogladh*e*r thy at war h*er*ra sende tik then ord aff hymno*m* mȝ mik at tu dara aldrig anna*n* man swa meer ok farin nw ok jnnin thȝ j mältin än k M k war thes fägin som waan war ok gik til sinna ma*n*na ok mälte wid th*e*m, rädins ey, gud är med os, sidan gingo the for hugin .K. ok mälte tha K M K wid han Ey war thȝ wäl giort tha tu gik fra os j aftons tha satte tu qwarra*n* en nyusnara när os höra hwat wi sagdom, thȝ wardh*e*r [tik] siälwom mäst til skam, tho hwario*m* wiliom wi ey warom ordom äptra for tik nw ganga th*e*n först fram 81

som tu wil at jnna sit äwintyr. Hugin .k. mälta thʒ är olofernes han sagde at han wille liggia hundrada sinnom mʒ dott*er* mi*n*ne vm ena nat ok war thʒ mykit folsklika sagt, ward*er* jak swa niding*er* som brist*er* thʒ eno sinne jak bana lifwe ha*n*s ok aldra thera tolf jämpnu*n*ga K M K borda j at lee at ordom hans ok sagde at hono*m* skulle misga vm the tokin th*er* til Nw gladdo the sik th*e*n dagin ok hafdo alt thʒ th*e*m lyste, at qwälleno lät hugin kes*are* reda *här*berge so*m* bädʒt matte ok lät th*er* j göra ena säng Sidan dott*er* hans war i säng led tha bad hugin kes*are* at th*e*n osnille olofernes skulle j säng fara til hä*n*na K M k mälte til olofernes rädʒ ey nw vtan far j säng mʒ henne ok fulko*m*pna thin ord Jämsköt for han til hänna j säng mʒ blido*m* hog ok lagde händ*er* sina vm hals he*n*na hon mälte til hans til mykla oglädi war tu här komin aff franʒ til at göra nakan wanhed*er* konu*n*gx dott*er* oc järla Ney s*agde* han engin last skal tik tima a mina wägna än tu wil swa sielf Sidan s*agde* hon lät mik mera nywta wisdom thin än folsko fadh*er*s mins, Tha swar*ade* han last lös skal tu fra mik ganga än tu wilt min ord for fadh*er* thino*m* sa*n*na hon swar*ade* ok swor at hon skulle thʒ sa*n*na at han hafde wäl fulko*m*pnat sit äwintyr ok tok hona vm sin hals ok mintis hundrada sinno*m* wid hä*n*na mwnd ok sidan sompnado the badin, Tha dag*er* war liws gik hugin .k. til dott*er* sinna oc sporde än olofernes hafde jnt sit äwintyr hon sagde at han hafde wäl jnt sit äwintyr ok hwario sinne fulko*m*pnat wäl Nw sagde hugin .k. til K M K

thesso led nw jnte olofernes sit äwi*n*tyr, nw wil jak wita huru adrom gaar K M K sagde th*e*n skal fram th*e*r tu wil nw gange th*e*n fram so*m* het*e*r wiliälmber at jnne han ey sit äwintyr tha skal han halshuggas K M K swar*ade* hwat mon han hawa talat thes at han skal nakat rädas Nyusnaren gik fram ok s*agde* han rosade at han 82 skulle kasta gulballe warom swa fast a borga murin at fyra fämpna skulle murin nidh*e*r falla fra honom kes*aren* swar*ade* ey mon min ord skula at*e*rga, tha gik fram wiliälmber med gudȝ kraft ok med andra ha*n*d tok han gulballin ok kastade han swa at fyra fämpna fiöl mwrin bäggia wägna fra hono*m* Tha ward kes*aren* wredh*e*r ok mälte mykin skada hafwin j mik giort, nidh*er*-slagit borg mina ok skämpt dott*e*r mina Sanne-lika nw ma jak see at tesse äru angistlika starke ok kostoge men ok mälte wid k M k mȝ hardom ordo*m* ok s*agde* swa, osynio komin j här at mik skulle swa mykit meen aff idh*e*r warda Än K M K war thes blidare, at hin war thes wredare Tha sporde k M k at hugin .K. än han wille flere äwintyr leta aff them hugin .k. swar*ade* swa skal idh*e*r rönas för än j häden farin oc aff sanna skulin j sigia at j hawin warit wid hugin .k., Ok sidan gi*n*go the vppi hallena til bord ok alle th*e*n dagin sat hugin .k. swa at ey ko*m* mat t*e*r j hans liff th*e*n dag, Anna*n* dag th*e*r äpt*e*r tha mälte vm hugin kes*are* til K M K tessa led hyggin j at j skulin mik ekke meer antwarda K M K swar*ade* alt wiliom wi tik halda som wi mältom, Hugin kes*are* s*agde* thy swara tu swa diärft at

tu tröste thi*n*ne ko*n*st ok thi*n*na ma*n*na, Nw gik fram nyusnaren ok mälte dränglika een thera s*agde* at han wille stämpna watnit af aane ok vppa höxsta tornit ok s*agde* han meer at kesaren skulle warda swa rädd*er* at tu skulle [bedhas] hiälp ha*n*s, Hugin kes*are* swar*ade* Th*e*n som thʒ mälte han skal fulko*m*pna thʒ äll*er* miste han lif sit vm han git*er* ey giort thʒ, tha gik k M k ok kallade torpin ärkebiscop ok sagde Nw wil th*e*n osniälle kes*aren* at tu jnne thit äwintyr Torpin ärkebiscop*er* swar*ade* Redo är jak tha han wil än fal nw a knä for hälgedoma ok bid for os at wi mattom owerstrida hugin kes*are*, Än K M K gik bort ok bad länge for sinom ma*n*nom, Nw gik hugin kes*are* ok bad torpin ärkebiscop fulko*m*pna
83 sit äwintyr Torpin ärkebiscoper foor da ok bläste a aane jämsköt flödde hon vppa landit swa högt at hon staddis ey för än j borgene ok fylte th*er* hwart hws med watn Än hugin kes*are* wart swa rädd*er* at han lop vppa höxsta tornit oc sa tha at thera ord mo*n*do sa*n*nas än k M k war tha vnd*er* oliuo träno ok mʒ hono*m* hans tolf jämpnu*n*ga, tha öpte hugin kes*are* a K M K ok sagde at han skulle hono*m* misku*n*na, thy jak see gudʒ misku*n*d mʒ tik wara, Ok thes wil jak nw bidia at th*et*ta watn motte bort fara, Jämsköt so*m* K M K hörde thʒ tha bad han ok hans kompana at watnit skulle koma at*er* j sin stad, nw gik hugin kes*are* til k M k ok fiöl a sin knä for han ok takkade honom at watnit war bort ga*n*git ok ward man hans Sidan vm morgonen tha gingo the til kirkio ok hörde sina tidh*er* oc sidan gingo

the heem til h*är*bergis Än sidan noon war, ok the skulle til bort ganga, tha bad k M k at the skullo sina kronor bära, än thȝ ma wäl wara ok vm allan th*e*n dagin tha baro the sina kronor, tha the waro til bord satte tha tenkte frankismen hwat drötni*n*gin hafde mält heema ok sagde at engin konu*n*g jnna*n* wärldene war jäm höwisk*er* som K M K ok vm al land bäro*m* wi th*er* aff tidinde, Än hugin .k. bad alla wara glada ok giorde mykin hed*er* K M K Dott*er* konu*n*gxsins sa opta til olofernes ok mongo monde hon wid han tala ok enkte räddis hon fad*er* sin ell*er* modh*er* sina, opta drak hwart thera til a*n*nars, än tho wille hon ey oppinbart nakat wid hans tala Än K M K ok hugin kes*are* gaf hwar thera androm stora gafwor oc dwaldis K M K th*er* qwar nakra twa daga äll*er* thre Sidan lot han reda hesta sina ok wille heem fara Än hugin kes*are* bad K M K at taka slikt aff godȝe hans som han wille Än K M K takkade hono*m* oc *sagde* enkte torfwom wi widh*er* af thino godȝe, thy wi hafwom öfwrit siälwe fää, Än thȝ är nakat mȝ os so*m* tu wil hafwa tha tagh thȝ swa hemelika som thu thȝ siälw*er* aatte, nw ändadis the*n*ne talan ok gik [hwar] thera a hals androm ok mintos Sidan 84
stegh k M k a hest sin ok hugin kes*are* hiolt j jstad hans Swena hugins hiollo i idȝstad hans ma*n*na Nw gik dott*er* konu*n*gx til olofernes ok mälte, Thu godh*er* höfdinge wit thȝ at thin gode hug*er* [ok] wili skal aldrig w mino*m* hug gaa, han swar*ade* hänn*e* slikt sama, Nw ridu the tädan bort än hugin .k. fölgde th*e*m a ledena ok tha

han hafde fölgt thöm ower ena halfwa milo tha togos [the] j händ*er* ok tok tha hugin .k. heem loff ok foor heem Än k M k foor aa heem wäg sin alt th*er* til ha*n* kom til hafs, ok komo alle wäl ow*er* hawit, K M k lofwade opta gudhi for alla miskun*d* th*er* han hafde ho*no*m theet ok läänt, Ok särlika for thʒ at han gat owerkomit hugin .k. vtan barddaga ok kiff Sidan fordado the sik thʒ skyndasta the gato, nw sidan the komo thiit som sancte dyonisivs war th*er* the toko korsit j framfärd thera, kom en landʒman thera th*er* farit hafde mällo*m* iherusalem ok franʒ ok kom til paris, th*er* k M k skulle til koma ok sagde drötʒsäta hans, at han skulle thiit koma, han lät reda kost mykin mot ho*no*m ok war mykit fägin the*m* tidando*m* Tagar litit äpt*er* kom k M k heem ok alle the hono*m* fölgde ok alle ha*n*s men waro fägne hans heem komo ok gingo honom j mot ok fölgdo honom först til kirkio ok swa heem til borg sinna Än drötni*n*g gik tha til hans ok bad han wara wälko*m*pnan gudi ok sino egno ok drukko tha alle hans wälkomit Än k M k takkade opta gudi for sina raska färd ok helbrygdo heem komo Nw mäle k M k til torpin ärkebiscop the helgädoma patriarchin gaff mik thöm skal tu skifta mellan kirkio*n*na ok soma lät wara qwarra j skrineno, Tha gik drotning til han ok bad han forgiwa sik the ord hon talade för än han bortffoor ok han forgaff th*e*m hänne j sama stund Sidan han hafde warit th*er* nakra manada, tha redde han sik til yspania land som hono*m* war theet [i ierusalem oc lot ther äpter sik

roland oc them tolff iämpninga Ok swa lyktom wi war äwintyr]

(I Askaby-codex fela här 3 blad; innehållet t.o.m.sid. 313:30 meddelas derför efter Fru Elins bok, såsom ett längre prof ur denna handskrift med egendomlig text, fastän dålig och skadad.)

Här sigh*e*r aff härffärd som K M⁹ for til 184
spane landʒ a händh*e*r Marsilis ko*n*ungs och wan
th*e*n bästa deell aff riket hans Än ha*n* sätte
äpth*e*r sik i landa märe land sit ath wä*ria* th*e*r 185
som mött*is* ffrankala*n*d och yspania, roland systh*e*r son sin oc oliffer iärl, och gerin, och hans sälla geres, och haco*n*n starke, och bäring iärl, och samson härtogha och angris sälle hans, Engeler och gerard hin gambla tässe xij hödin*n*ga wor*e* i ward hälle thi och mʒ th*e*m tio twsa*n* hu*n*drat mä*n* En sida*n* redh Karl M⁹ hem mʒ h*ä*r sino*m* til franka landʒ En widh skilnadh the*ra* war inge*n* ma*n* swa hardh*e*r ath ha*n* motthe tarom halda for saker stadh fästh ffälax terra som the mälto widh rolandh och oliffer oc xij jäm*n*i*n*ga En K M⁹ war sorgffullast for thy ath ha*n* tottis wita ath genelon iärl war*e* i swik radom wit roland och oliffer och th*e*m xij jäm*n*i*n*ga

HErtoghe en som war mʒ karl magnus som heth neymes ha*n* redh nesth ho*n*o*m* och sporde hwi han läth swa sörgelica K M⁹ swa*ra*de Swo mikla ogläde haffuer jach [at] iagh maa ey a heste sitia fore saker genelons iärls ffor thy at nw wardh*e*r frankaland ärw[ingia] lösth J nath bars före mik at [ängil] gudʒ kom til my*n* och bröt sönder spiut skapt mällo*m* handa mi*n*a och thy wente iagh ath swek[in] er roland och än iagh misthe

[han] tha far iagh aldreg bōth*e*r Marsilius kon*un*gh th*e*n hādin ok genelon iārl haffua radit swika roland och xij iām*nin*ga oc genelon jārl tagit til
186 tess goda gaffuor gul och silff och pāllo*m* ok godo*m* hāsto*m* silff karo*m* och leonu*m*

Nw sampna marsilis konu*n*gh hār sino*m* konugo*m* och iārlom ok allo*m* rikes ma*n*nom saa ath iij dagha wore th*e*r iiij hu*n*d*ra*th mā*n* i landh thy som saragus heth*e*r och blāsto i luda sina och horn sin och offrade affgudo*m* sino*m* och sagde alle ath the skulde bārias with roland och th*e*m tolff iām*nin*ga Systh*e*r son Marsilin konu*n*gs gong*er* ffram fōrsth ok kallade a modh*e*r brodh*e*r sin och sagde, H*er*re konugh*e*r iagh haffu*er* tolth for tik mykith onth och lānge tiānth tik Nw bidh*e*r iak tik ena bōn thȝ thw giff mik hals rolandȝ thy at iag skal drāpa ha*n* mȝ swārde mi*n*o hwass āggia om magomet ok terogant guda wora duga os och haffuer thw goda*n* ffrith iāmlica sidan ffor frankis ma*n*nom om thina liff daga En marsilin konu*n*gh takkade ho*n*o*m* for ordh sin och gaff ho*no*m fingh*er* gull sith pa thȝ the ordh skulde stonda Systh*e*r son marsilin konu*n*gs [badh] ffa sigh xij hōdingha ok manom sinom som mothe skulde stonda roland och the xij iām*nin*ga Tha stod op brodh*e*r marsilin konu*n*gh*er* och ha*n* heth ffalsaron ok sagde til magnus k wi skolo*m* ffa*ra* och ffrāmia stridh wora for thy ath iag weth ath the āro dōmde till dōdha som fore ārw staddha Nw gongh*er* ffram en ma*n* so*m* heth*er*
187 korsablins ha*n* [ār] trōsth*er* i hughe ok ffuldh*er* i g*er*nigo*m* mera lōp*er* han a fothe ān nokor hāsth*er*

ha*n* sagdhe swo Jagh skall ffa*ra* til rwciffall oc än iagh ffindh*er* roland tha skal iagh iwer koma ha*n*, ffrälsländing*er* en aff lande thy som heth*er* balang*er* ha*n* war däilig och wäl skapadh*er* ha*n* sagde til Mꝰ k til rwciffall skall jagh ffa*ra* oc än iak findh*er* rolandh tha är ffaru liffdaga och hans ok the xij iäm*nin*ga ffore thy at frankis mä*n* skola döö mȝ ska*m* En Karl mꝰ wardh*er* swo räddh*er* ath ha*n* giffu*er* wp landh ok rike for oss En mꝰ k takkade ho*no*m for sin ordh, Höffin*n*ge en aff lande the som heth*er* himadar ha*n* sagde til magnus k ok talade folsko myke*n* til rwciffall skal jagh ffa*ra* mȝ folke myklo mȝ trem twsandhe ma*n*nom ok om iagh f[indher] roland tha sigh*er* iagh ho*no*m dödh [sin] och th*e*m xij iäm*nin*ga frankis m[än] mo*n* döö mȝ skam och wardh*er* fr[ankis] land ärwinga lösth och mo*n* e[ngen] th*e*n dagh*er* warda ath K Mꝰ [harma] ey sigh Nw sagde iärl th*e*n som [ter]gis heth*er* wordh ey thw konu*n*g ath giffuas ffor thy at mäktogare är wor gud makumet än pä[dher] apostoll aff roma*ra*-borg och än thw tror a ho*no*m wäl tha mo*n* thw sigh*er* wi*n*na i barda[ga] tässom En iag skal ffara til rwciffal ok. möta roland och lata swärd mith möta [swärd] hans dyromdall och skall [thw] spöria huilken wo*ra* wnda*n* wike En fra*n*kismä*n* 188
skulo dö mȝ skam om the bärias mȝ oss En Karl magnus mo*n* ath*er* liffua mȝ skam ok mo*n* ald*r*eg sidan bära krono a howdh sith, Höffdin*n*ge en som heth*er* astremit aff lande thy som heth*er* p*er*na en rik*er* ma*n* ok hedin som hwndh*er* ha*n* sagde til Mꝰ k til rwciffall skal iagh ffa*ra*

och sla nidher roland och them xij iämninga thy ath the ärw dömde til döda ok far karl magnus myken skada om goda drängia Nw är at sigia aff höffdinnga then som hether estrogant och sälla hans som hether estorgans marsilin konung han sagdhe with them ffarin til rwnciffall oc hiälpin nw mannom minom thee swarade honom mʒ storom ordom oc hetom wi skolom hitta roland ok oliffer ok the xij iämninga Swärd wor ärw god [the] skolo littas i blode frankis manna [ffor] thy ath the skulo dö mʒ skam [ok] karl magnus mon oglädas fforthy [ath] rike hans skal wara hälgat mʒ [magu]met ok terogant gudum warom [thʒ] skolom wi winna idher til handa ok siälffuan han mʒ Ridanda kom man [then] som hether margaris iärl aff sibi[lia] borgh han radde for lande thy som hether katamaria hedin man er jngen iämbgodher riddare som han En for wänlig hans haffde rikis qwinna kärlig til hans och engin qwinno ser [han sa] ath hon haffuer ey goduilia [til honom] han sagde til magnus
189 karll wyrdh ey thw konunger ath angistas Jagh skal ffara tiil rwnciffal och dräpa roland och them xij iämniga Se här konungh swärd thʒ adinirander gaff mik aff lande thy danubi hether thʒ skal röth littas aff blode rolandʒ ok thera iämniga ok mon karl mꝰ widher os halda aldregh stridh sidan En konungen neygh honum och takkade honum for ordh sin Gernublus hether man then som heter Jnnalingh han ma mera byrde bära än tolff wlualder ok än mera och siw hästa a thy lande som han er aff ma ey soll skina, eyg

korn wäxa eyg rägn owa*n* koma ok ey blomst*er* springha ha*n* sagde tiil konu*n*gs, Tiil rwnciffall skal iagh ffa*ra* och wi*n*na roland mʒ swärde mino Nw ära här taldh*er* xij iäm*ni*ga aff hedno*m* ma*n*nom a moth cristno*m* ma*n*nom ok alth thʒ folk th*er* war tha war klät mʒ all skona wapno*m* och redde nw här si[n] owigdan aff spane lande til rwncifal

Nw wardom wi tala om th*e*m som for*e* ärw stadde Oliffer iärl stodh och sa a sina hö[gro] handh myken här hedna ma*n*na [ok] sagde til rolandh Jagh seer mykla här ffa*ra* aff spana lande mʒ bla*m* b[aner]iom och rödo*m* sköllom ok hwito*m* m[är]kiom och thʒ är thʒ som genelon i[ärl] haffu*er* radit, En roland takk[ade] ho*no*m och sagde ey wilia sligt [höra] En sagde oliffer mä*n* haffua m[akt] mykla och wi haffuo*m* folk lith*et* [Nu] bläss i horne thino och mo*n* karl [m⁹] ath*er* wända här sino*m*, Roland swa*ra*de tha giorde iagh som dare karl magnus skulde tappa liff s[it] ffor mi*na* 190 skyldh, heldh*er* skal iagh weta stor hugh mʒ swärde mi*no* dyromdall ok göra thʒ alth blodugth fron wdden och til hiälta och skolo hedne me*n* dö mʒ scam for thy ath the ära dömde til döda En sagde oliffer bläs i horn tith tha mo*n* k M⁹ ath*er* wända h*ä*r sino*m* Roland swa*ra*de ald*r*eg skal ffrä*n*de mi*n* fa sorgh for mi*na* sak ok engin ma*n* aff franka lande häldh*er* skal iak faa stor hugh ok tigia for thi ath iag wet ath the äro dömde til döde En sagde oliffer bläs horn thino tha mo*n* k M⁹ ath*er* wända h*ä*r sino*m* Rolandh sw*ar*ade o räddh*er* thʒ wil ey gud ok ey sancta

maria ath iag wardhe swo rädd*er* for hädno*m* ma*n*nom ath frankalandh tappa liff sith, Tha sadhe oliffer Eyg är thȝ awitande oss ath hwar hugge som ha*n* är stark til En sagde oliffer iagh seer här mykin hedna manna swo ath all fiäl ok dala ärw fulla och wil iagh ath thw bläss i horne thino ok sanka ffolke woro Roland är trösth*er* ok oliffer är wiis än badhe äro the iäm gode riddara och ffor döda saker wilia the böria [ba]rdaga Nw talas the uidh*er* tolff iärla ok sigia swo Ser thw rolandh [ath] här th*e*nne är när kome*n* ok thu [ma] nw see ogläde pa thino folke [for off]äffle th*e*m moth os koma Oliffer mäl ey swo sagde roland hiärta [ware] i drängs bryste Nw saa roland at bạrdaga wilde wa*ra* tha kallade [han] a folke sino ok sagde Gode we*nn*e*r* sade ha*n* K m^9 satte os här at göma landh sith ok 191 walde oss aff folke sino thi bästa oc man bör ath tola mykla ondo for konu*n*gh saker ok tappa badhe aff köth ok aff blode om wäl skall wa*ra* Nw läggo*m* fast mȝ spiwtom idro*m* än iach mo*n* huggha fast mȝ swärde mi*n*o dyromdali saa ath alle frankis mä*n* sculo sigia at thȝ er dogandi*s* dräng*er* Nw er a*nn*a*n* wägh torpin ärkebiscop a hesthe sinom ok talade widh*er* frankis mä*n* k M^9 satte idh*er* här och bör id*er* at tola dödh for*e* ha*n* ok halda swo hälghe c*ri*stna tro bardaga skule*n* i tola och än i ffallen tha skolen i bära krono i hemer*i*ke En frankis män stigo aff ther*a* hästha ok lagdis til iorda och turpin ärchebiscop hoff wp hand sina ok signade th*e*m alla ok badh th*e*m bärias och wa*ra* räth sc*ri*ptadha

Nw stonda wp ffrankis mä*n* och härklädas starklica och sigia swo här skal hwar anna*n* ffangas for än k M⁹ tappa liwe sino Nw [äro] the r*e*de till bardaga ok redo S[idan] löpte the märke sin och äggiade [hwar] anna*n* fra*m* gonga Nw sagde oliffer Synt är nw ath genelon iärl ha[ffuer] salth oss for gull och silffu*er* oc andra goda haffwor ok atte k m⁹ wäl [ath] hämpnas om wi ko*m*mom ey hem Roland sitth*er* a hästhe sino*m* och tala[de] harmlica til hedna mä*n* ok blidel[ica] til c*ri*stna mä*n* wi skolo*m* diärffuel[ica] fra*m* gonga thy ath the sökia ba[na] sin som ffara a händh*er* oss blä[sin] i horno*m* idr*o*m ok ägge hwar ann[an] fra*m* gonga Swa sagde oliffer ann[an] wägh with tässe ordh gladis [mykit] c*ri*stne mä*n* ok redh 192 hwar som mästh motte til bardaga Sösth*er* son marsilin konu*n*gs ridh*er* fram först ok tala vidh*er* ffrankis mä*n* hwi ärin i swo diärffue ath i torffue*n* bärrias uidh*er* oss Dare war k m⁹ ath ha*n* satthe idh*er* här han haffuer aff idh*er* hiälp aldr*e*g mer*e* En rolandh [wreddis] widh ill ordom hans och for til hans och fälthe ha*n* dödan aff häste sinom och sagde swa ondh*er* hedni*n*ge ey er k m dare ok ey skal ffranka landh tappa liff sith ffore woro sak Sökin ffra*m* frankes mä*n* och bläsin i horn och ludo*m* idr*o*m thy ath wi goffuo*m* första hugh, brodh*er* Mar konu*n*gs heth falsaron han radde fore lande thy som het*er* datan och abiron the wore swo onde mä*n* ath iorden ypnad*is* for th*e*m och hon swalgh th*e*m nidh*er* til häluit*is* han [o]gladis mykit with ffall söst*er*sona [sin]s ha*n* ridh*er* ffra*m* aff här sino*m* oc [läg]gh*er* sigh siälffuo*m*

i wädh En olif[er r]edh hardelica moth ho*no*m ok hiögh [til] hans mȝ swärde sino ok fälde ha*n* dödan aff hästhe sino*m* ok sagde ildh*er* hedni*n*ge lith*et* är sligh*er* wärdh*er* moth frankes ma*nn*om Sökin fram frankis mä*n* ma*n*nelica wi winno*m* sigh*er* i bardaga tässom the blästo i horn ok luda sina och gladus tha mykit Nw är won ath bardaga warda harde Nw är ko*n*ungh en [he]din som heth*er* torsablins ha*n* radh*er* for lande thy som heth*er* barbaria ha*n* ridh*er* ffra*m* ok tala uidh*er* hedna mä*n* Sig*er* wi*n*nom wi i bardaga tässo*m* [thi] ath h*är* är*e* ffat folk c*ri*sthna mä*n*na

193 En torpin ärchebiscop hörde ordh hans och ridh*er* ffra*m* och löpth*er* han mȝ spiut skapthe langt fron hästhe sino*m* ok sagde widh*er* ha*n* lith*et* duga the offärd thin ffrankes mä*n* haua dräpit tik och skolom wi dräpe alt folk id*a*rt Nw ridh*er* fra*m* angreis aff frankes ma*n*nom och hiögh til then ma*n* som heth*er* dubregant hedin ma*n* och klöff skiöldh oc reff bry*n*io hans och löpte ha*n* döda*n* aff hästh synom Nw ridh*er* ffra*m* geraldh*er* mot hedin ko*n*ung ok hiögh til hans mȝ swärde sino och fälthe ha*n* döda*n* aff hästhe sin*n*om ok kallade a mä*n* sina sökin ffra*m* frankes män ma*n*lica wi wi*n*nom sigh*er* i bardaga tässom Sampson härtoge ridh*er* fra*m* moth hedno*m* ma*n*ne ok hiögh til hans och klöff skiöld hans och fästhe swärd sith i brysthe hans ok drap ha*n* tha sagde turpin ärchebiscop Sligt war drängs hugh Nw rid[her] ffra*m* ängelar moth astremit ok [hiögh] hwar ther*a* til annars ok sargadus badhe än tho ffik hedne ma*n* i thy widh*er* skipthe th*e*n wärre lut

som wärt war Nw ridher fram hacon [ok] hugger hednan man then som het[her] hestorgant ok ffällde han dödan [aff] hästhe sino och sagde swo eygh [ffar] thu läke i spane lande som wil [lä]ka thetta saar Nw ridher fram bärin[ger] och fälde han dödan aff hästhe si[nom] estorgans aff hästhe mällan hw[ndrada] hedna manna ok nw fiöl försth aff cristnom mannom Nw ärw falne t[io] iämninga aff hednom mannom och t[wa] leffua ather Gernublus oc ma[rgaris] iärl the ära goda riddara bade 194 wän ok starkar och owinneligin han rider fram och lagde tiil oliffer genom skiöld hans och brynio och halp tha gud ath ey tok i brysth hans och brasth tha söndher spiwth skapt hans ok tha ey aff hesthe sinom Nw är bardaghe hardher rolandh far som leon oc giffuer stor hugh och haffuer i handom sik dyromdal swärdh sith ok hugger til gernublus ok klöff hielm hans gyltan och sattan [mꝫ] alskona dyrom stenom och bugh hans sa ath i sadelin nam thꝫ stadh Roland far mit genom härin och kastar hedna mäner hwar awan a annan och haffuer bade händer bloduga op til axla En oliffer swigher ey ath fölia honom och ingen thera tolff iämninga är skyld wärdher Nw sagde turpin ärchebiscop gudh hiälpe worom mannom wid swo mykin här Nw ridher fram oliffer ok slo i howdh [he]dnom manne enom mꝫ stawin som ater war aff spiut skapte hans swo fast ath ögon hans sprwngo wth at tiningin hans tha sagde roland hwat gör nw ffälage * min jern ok *85 staal skulle man hafwa j bardaga ok ey bärias mꝫ käppom som geta hörde andre Olofernes

swar*ade* ey gaff jak mik tom til at dragha swerd mit swa war jak girugh*er* dräpa han Än olofernes drog tha swärdit sit ok hug en hedin riddara som het Justin ok klöf hielm ok hofwd hans ok staddis j skiolle Tha swar*ade* Rola*n*d for saka slika hugga tha wordir os mykit K M k Tha at wi äru*m* ey ma*n*ge som hono*m* til höra, vtan takko[m] gudi The blästo j luda sina ok gladdo sik, geren ok hans sälle geres hugga bade aat en ma*n* som het tymodes a*n*nar hug skiol ha*n*s ok a*n*nar brynio ok fäste bade swärd sin j brynio ha*n*s ok fälde han dödan af häste sinom Torpin ärkebiscop*er* drap siklorald en hedin nw är strid hard ok akäff, some hugga somi bäria, Än äru the främste Rola*n*d ok olofernes ok torpin ok the tolf iä*m*pnu*n*ga ok engin thera är amälis wärd*er* ok rädas for engo*m* död Thy at roland är höfdingom fast närgangal ok tho th*e*m til engin fa*n*gnat Nw äru ma*n*ge illa lyte ok ma*n*g iärtekn äru timd aff frankalande, thy at alt midiom dag war swa mörkt ok dionkt(!) som thʒ ware nat ok ey matte sool skina, ok fläste men hwxado sik dö, Än thʒ [är] scriuat j bok sancti dionisij thʒ war alt for rolandʒ skul som swa ma*n*ga *gär*ni*n*ga giorde Swa god*er* riddar*e* war han at engin kom hono*m* w sadle sinom, hedne men ärw swa ma*n*ge döde at aff hundrada hundrado*m* hiolt engin sit liff vtan en thʒ war margaris ok är han ey last wärd*er* thy at han hafwer jertekne a sik ok sagde magnuse .k. the tidinde so*m* th*e*r waro skeed, Margaris ko*m* vndan mʒ spiutskapte sino brutno mʒ rifne brynio ok klofno*m* skiolle ok med hiälme

hugnom ok med storo*m* spiuto*m* ginomlagd*e*r ok god*e*r dräng*e*r ware han vm han ware cristen

86 ¶ Nw är vphoff at andre strid ok hafwer th*e*n hedne magnus .k. tio fyllengia ok andra tio fyllengia sende han til bardaga Nw see frankismen th*et*ta ok tala torpin ärkebiscop*e*r wid thöm, gode höfdinga hafwi*n* hart hiärta mȝ idh*e*r sagde han ok gangen hardelika fram for thy wi skulu*m* bära kronor j hymerike, fför skulu*m* wi j sama stad död thola än franȝ tappe lowi sino Th*e*n annan tid hedne men ok cristne komo sama*n* Heden th*e*n som clibanus het han är höfdinge ower lande thy som het*e*r sartagin, han hafwer thȝ talat at han skal aldrig for enom fly hwaȝske hednom ell*e*r cristno*m* han tok j hand mȝ gwenel järl at the skullo swika roland ok th*e*m tolf jä*m*pnu*n*ga ok taka krono af hofde K M k Clibanus sitth*e*r a heste sinom som het*e*r amus han är raskar*e* än swala flygande han sänkte spiut sit til ängelärs j bryst hans ok bar dödan aff häste sinom spiutȝ skapt langt fra Än frankismen mälto mykin scadi är äpt*e*r tolki*n* dräng Roland mälte wid olofernes brod*e*r sa tu ängelärs död jlla är om godan dräng, thy engin hafwo*m* wi at*e*r bätre mȝ os Olofernes swar*ade* gud läti mik hä*m*pnas ha*n*s a th*e*m illa dränge, han red fram ok hafde tagar swerd sit alt blodogt ok hiog clibanum sund*e*r han j midhio ok hest hans ok kastade sik vm ok hug hofwd af h*er*toga eno*m* än roland mälte, wred*e*r är tu ko*m*pan min, än for saka slika hugge wördh*e*r os mykit K M k bläsin j luda jdra ok gangin fram härdelika Nw är fra*m*me

en höfdinge annan wäg som heter waldabris han är höfdinge ower fyrahundrada dromunda han wan iherusalem borg mʒ swikom han smittade templum domini ok drap patriarchin han sither a hesto sinom som heter grandamont ok sänkte
87 spiut sit til sampson hertoga ok bar han dödan af hesto sinom än frankismen mälto mykin skadi är äpter tolkin dräng Nw saa roland fal hertogans ok red tha fram ok hiog til waldabris nidher ginom han ok hest hans swa at hwar loter fiöl fran androm En hedin man mälte thʒ war eth banʒsat hug Ey än jak komber idher än bäter sagde roland for thy wi hafwom ret ok j wrankt wi standom a wars gudʒ lagum Aff affrica lande [kom] konung en som het mallcus, kläde hans waro boen med gull ok silff han sken som en sool han sither a hesto sinom som heter skalpper enkte diwr matte meer fara än han, han hug til ängeris ok skildis wid han dödan ok ware thʒ wärdugare at then hedne hafde doit Torpin ärkebiscop mäle wid hednamen, gud alʒwoldoger warde edher wreder ok sagde för wilde jak tola dödin j sama stund än jak skulle ey hämpnas slikx manʒ ok hug til hans ok skildis wid han dödan Aff capadocia konung en som heter grandomes han ridher fram a heste sinom som heter mavinom han är skiutare än fugel flygande han hug til geres mʒ myklom afle ok fäste swerd sit j bryste hans ok fälde han dödan af heste ok j sama stund fälde han geroso, then tridia bäring järl ok then fiärda ambori järl Nw gladdos mykit hedne men ok bläste j ludom sinom Roland sat

a häste sino*m* ok hafde j hand swerd sit dyrendal alt blodokt fran vddenom til hiältit ok mälte gud hä*m*pnis th*et*ta än jak skal hämpnas än jak giter grandomes är godh*er* riddare starker oc rask*er* Nw kom rola*n*d mote ho*n*om Än grandomes flydde tha vndan ok j thy hiog roland äpt*er* hono*m* ok klöf hofwd hans swa at j ta*n*nom staddis ok a*n*nat j axl hans swa at nidh*er*gik aat bak hans ok ginom hest hans ok tridia spiutʒskaptʒ langt j jordena Nw ogladdis hedne men, Än fra*n*kismen mälto wäl hugg*er* tu til ok ey magom vi tik mista Nw är strid hard ok akäff ok falla hedne hundradom, Thy at rola*n*d far ginom här thera ok hugg*er* a bada hä*n*d*er* swa 88 at enkte mon wid tola ok mälte wid thöm Nw skulin j wita huru mykit träguda idre mago mot gudi warom alʒwoldogo*m* ok petro apostolo sökin fram frankismen nw magin j se skiolla klofna, brynior rifna, branda bloduga Nw mälte hedne men, fra*n*kis men äru ille ok harde ok ey är got widh*er* th*e*m bärias, häll*er* wiliom wi vndan fly ok heem til yspania la*n*d ok sigia magnuse .k. th*e*m tidende som här hafwa warit ok flyddo nw vnda*n* ok heem til yspaniam

Nw hafw*er* ro. ok .olo. ok the tolf jämpnu*n*ga ok thera folk sig*er* wu*n*nit j twem bardaga som tio fyllengia waro j hwario*m* thera ¶ Än magnus .k. haffwer nw th*e*n tridia ok ridh*er* nw vt af yspania med myklo*m* här mʒ yspania ma*n*no*m* ok bla ma*n*nom bade, nw hittas the tridia sin hedne ok cristne, ok böria torpin ärkebiscop at tesse strid han sit*er* a hest sinom

som är skiutare hwario diwre ok hug ma*n* en
som byrsse het*er* synd*er* skiol ha*n*s ok halwan
buk ha*n*s vnd*er* skiolbladi nw mäle frankismen
thꝫ war mykit manꝫ hug, ok bläste ro. j lude
sinom som k M k kallade nuncie Nw mäle ro.
wid .olo. Vmatans godh*er* riddara är torpin ärke-
biscoper, ha*n* bade hugg*er* wäl mꝫ swärde ok
sti*n*g*er* mꝫ spiute, Farom nw ok hielpom ho*no*m
Än j framga*n*ge thera fiollo ma*n*ge cristne Swa
at ey war at*er* vtan siw hundrada cristne men
Nw mäler magnus .k. ok kallar a trägud sin ma-
gumet ok terogant ok bidd*er* thöm hielpa sik
Thy at k M k hawer mykit wu*n*nit aa händ*er* os
ok warom ma*n*nom, ok än roland fall*er* tha be-
hallom wi land waro*m* ok rike, ok än thꝫ ward*er*
ey tha mon börias a*n*nor strid ok tappom la*n*d
ok rike, hedne ok cristne taka nw bärias, ok
huggas nw mꝫ swärdo*m* ok stingas mꝫ spiuto*m*
ok klöfwa skiolla ok rifwa brynior Swa at margen
god*er* riddare miste lif sit Än roland sa affälle
si*n*na ma*n*na ok hugg*er* a bada händ*er* mykin
moga hedna ma*n*na Nw kalla roland olofernem
89 til sin ok sagde fälage min far hiit til min ok
warom bade sama*n* thy nw mi*n*skas ʿwart folk,
bidiom nw til gud at th*ett*a illa folk komi ey
ower händ*er* k M k Nw mälte torpin ärkebiscop
thꝫ är fu*n*nit j fornom bokom at wi skulu*m* vnd*er*
walle hedna ma*n*na döö, nw hafwom wi ey meer
mꝫ än eth hundrad folk, Tha mälte roland nw
wil jak bläsa i horne mino ok mon k M k, thꝫ
höra ok fara til war mꝫ folke sino Olofernes
swar*ade* tha mon tu fa amäle for thy tha jak

bad tik bläsa tha wille tu ingaled Nw hafwer tu badha händ*er* bloduga Rola*n*d .s. Nw koma ma*n*g hug ok stor ok wardh*er* strid hard, thy wil jak bläsa j horne mino Olo. swar*ade* ey ward*er* thʒ mʒ mino rade ok wet jak thʒ wäl at findh*er* jak syst*er* mina at tu skal aldrig läggias mellan armläggia he*n*na Tha mälte roland mykit är tu wred*er* fälagi min Olo. swar*ade* thʒ är for thins siälfs skul, dränglikit hiärta wet sik ont vm thu fölg*er* folska, Frankismen äru döde for thina skuld, ok mon k M k aldre hafwa thiänist af tik meer, än jak hafde radit, tha mo*n*de k M k wara nw komen här ok mo*n*de k M k wara dräpin äll*er* död*er* fangin Än nw hawer thin osnille roland wallit thy, for thy at tolke män äll*er* tolkit riddarskap födis aldre hädan fran ok til domadag oc skildes tha hwar fran androm Nw hörde torpin ärkebiscop wid*er*talan thera ok mälte wid th*e*m gode wini wardin ey wrede for thy at nw är komin th*e*n dag wi skulu*m* död tola aa, ok mon os ey duga hornbläst*er* thy at thʒ är ofseent giort, än tho är bätre at bläst är ok mo*n* K M k koma mʒ här sinom ok hä*m*pnas war aa thesso folke ok sama*n*sanka liik war ok föra til hälgra stada, at ey slite os warga äll*er* hunda äll*er* annor diwr Än roland swar*ade* wäl hafwer tu talad aff witro hiärta Nw satte roland horn a mwn sik ok bläste swa at xv milo langt matte höra Än K M k hörde thʒ tagar ok foor vt aff borgene ok neumes 90 h*er*toge mʒ hono*m* Nw bläste roland a*n*nan tima swa fast at blod*er* sprak v mv*n*ne hans, tha mälte k M k myki*n* bläst hafwer thʒ horn Neumes

swar*ade*, thʒ wallir at drängεr hall*er* a thy K M k sagde ey bläste roland vtan han ware j bardagom, gwenel järl hafw*er* nalkan swikit th*em*, H*err*a konu*n*g .s. han tho at tu er gamal ok haw*er* hwit skäg, tho tala tu som barn Thu wet at roland wan borg ena vtan thit loff ok alda hugins kesare*n*s ok hans men ok soma lät han hängia ok soma bre*n*na ok soma hugga ok mon han fara nw allan dagin öpa*n*de ok bläsande äpt*er* enom thera Nw bläse rola*n*d tridia sinne swa fast at hornit rimnade Tha mälte neumes h*är*toge Nw magin j wita at the äru j bardaga Nw läth*er* K M k bläsa j luda sina ok wäpna men sina ok huxa nw fara til bardaga ok hielpe rolande Sidan lät k M k fanga gwenel järl ok fik han til göma stekara sinom swa som illan gudʒ swikara

Nw wardom wi om tala vm th*em* so*m* waro forestadda Magnus .k. han sit*er* a heste sinom ok hug til geres ok gaf hono*m* banasar j stund the samu drap han hacun Nw kom M k ok hug til jwan ok fälde han dödan af häste, Nw öpto hugins men ok mälto swikne äru thesse men latom engin vndan ganga Nw saa roland affälle sinna ma*n*ga ma*n*na ok ridh*er* fram ok hugg*er* .M. k. sina högro hand, än han wek to vndan äll*er* hafde han mera fangit ok olofernes hug hofwd aff syni hans Nw mälte hugins men Ro. hafw*er* os illa owerkomit Nw hafw*er* M .k. mist hand sina ok dräpin är son hans ok är nw bäʒt at fly Än .M. k. wänd*er* hest sin ok rörir han mʒ spuru*m* sinom ok far at*er* heem til yspaniam ok tio hu*n*drad mʒ hono*m* hwart thera hafde saar et äll*er*

tw Nw är äpt*e*r ma*n* en som het*e*r langalif mꝫ tolf hu*n*drada blama*n*nom, the hafdo swart änlite ok rida nw fram ok bläsa j luda sina Nw sa olofernes här myklan som hundrada lutum waro snarare än diwr thꝫ som reen het*e*r Nw sat 91 langalif a häste sino*m* ok lagde olo. ginom härde sino*m* ok stak ginom brystit hans ok sagde osynio satte tik k M k här thy han hawer aldrig hielp af tik meer Olo. swar*ade* Aldre skal tu th*e*m tidende heem til la*n*de föra ok th*ett*a haf tu först ok hug til ha*n*s ok drap han Nw wiste .olo. at honom war när dödin komin ok rid*e*r mällan hedna ma*n*na ok fälle a bada hend*e*r swa at enkte mo*n*de wid*e*r tola Nw kom roland mote hono*m*, än .olo. war swa blind*e*r af blode at han gat ey seet ok hug til roland synd*e*r skiol hans ok brynio ok fik tho ey saar, Än roland sporde hwi han swa giorde Olofernes swar*ade* gud see tik sälle min ey see jak tik, än nw bidh*e*r jak tik at tu forgif mik thꝫ Roland swar*ade* gud forgiwi tik thꝫ, än *gär*na forgifw*e*r jak tik thꝫ, Nw wiste .olo. at hono*m* war närkomin dödin ok steg af häste sinom ok fiöl a knä ok barde sik a bryst sit ok sagde swa, bläꝫader se tu k M k aff frank-lande thy at gud ok fälagi min roland winno*m* land ok lagdis til jord ok do swa Nw kom roland oc saa olofernem liggia dödan for sik ok fik swa mykla sorg at engin man matte hafwa meera Nw war enkte at*e*r af frankma*n*no*m* meer en roland ok torpin ärkebiscop*e*r Nw mälte torpin til roland faar hiit ok waro*m* bade sama*n* ok warde ey tu th*e*n nidinger at tu skils wid mik

fŏr en dŏdin skil os aat Nw ridu fyra hundrad blamen mot th*e*m Än roland ok torpin ărkebiscop*er* ridu ma*n*lik mot th*e*m ok huggo a bada hănd*er* Nw mălto hedne men Roland ăr swa godh*er* riddar*e* ok engin fŏdis ha*n*s like Än nw hŏrom wi luda k M k ok witom wi nw han wara j wanu*m* ok ăn [wi] bidom hans, tha ko*m*b*er* engin wara lifwandis at*er*, Än j thesse stund hafde the rifwit brynio roland*z* ok fălt hest hans
92 ok flyddo tha vndan, Än nw ăr roland a fote stadd*er* ok mălte swa Nw skulde k M k koma ok se skada th*e*n gŏr ăr hăr aff cristno*m* manno*m* ok mălte roland wid torpin ărke. Thes wil jak tik nw bidia god*er* hŏfdinge at tu lofwi mik ga j wallin ok leta wara ko*m*pana ok fŏra liik thera for*e* tik at tu mage wigia th*e*m som gud hawer giffwit tik makt til Än roland foor tagar at leta ok hitte jămskŏt th*e*m tolf jă*m*pnu*n*ga ok bar th*e*m alla for. torpin ărke., Än han far vte ok leta ok hitte olofernem sălla sin vnd*er* bărge eno a bakka ok takar han j fampn sin ok mint*is* wid han dŏdan ok mălte swa. Tu olofernes tu war til thes fŏdd*er* at tu skulde skiŏlla klyffwa ok brynior rifwa, ok godom mannom fŏlge weta nw mădan thin jămpnu*n*ge aldrig fŏdis ty at tu war bade gud*z* win ok ma*n*na ok j the sorgene fiŏl han nidh*er* ok danade Nw saa torpin ărkebiscop roland liggia ok lop til hans ok tok af ho*no*m wapn hans ok wille băra han til watn rinna*n*de, ăn han war swa mŏdh*er* ok wanstark*er* aff blod at han gat ey ok mălte swa, gud se lowad*er* for thy at [wi] hawom sig*er* wu*n*nit j thesse strid

Än M k hawer last fangit trätigi sinno*m* thy at trätigi af hans ko*m*pano*m* waro mot hwario*m* enom wara ok lagdis a jord ok do swa, Nw war roland än liwa*n*dis tha ok saa han torpin ärkebiscop liggia tha dödan a walleno*m* for sik ok mälte swa god*er* höfdinge war tu torpin ärkebiscop Sidan apostoli waro, war engin man bätre j cristno*m* laghu*m* at vppehalla än tu Bidh*er* jak gud thes gerna at ypit se himerike for tik a domadag ok fiöl nw tridia sin j owit Nw hednan man en som hafde lönt sik j hären*um* sa til ofara sinna ok hugde roland wara dödan ok han war ey ok lop tit so*m* roland la ok tok swerd hans ok lud hans ok riste skeg hans ok mälte wid han ower komin är tu roland syst*er*son k M k än roland reste sik vp aff omägne som han la j ok lot vp ögon sin ok sa til hans, ok mälte, thꝫ 93
huxa jak at tu är ey aff warom ma*n*nom ok tok horn sit aff hono*m* ok slo han a hofwd swa fast at badin hans ögon brwsto wt ok fiol nidh*er* stendöd*er* för han, ta mälte roland hwi war tu swa diärfw*er* at tu torde a mik rada ok hwar ma*n* thꝫ spör mon kalla tik en dara Tha wiste roland at honom war när komit til döda ok gik til eth berg ok hiog j swärd sit ok wille thꝫ synd*er* bryta ok gat ey ok mälte swa, got swärd är tw dyrendal j mango*m* stridom hafwer jak tik haft Än nw wil jak thꝫ gud bidhia at engin th*e*n far tik som rädis för enom Nw hug han a*n*nat hug j bergit ok gat ey häll*er* nu brutit än för ok mälte got swerd är tu dyrendal marg land hafwer jak med tik wu*n*nit so*m* k M k är konu*n*g*er*

ower, än nw wille jak thes gudi bidia at son härtogans af cacamara finge tik än jak hafw*er* wu*n*nit mȝ tik tessen land pero britania lumbardia romani jrland ok ängland som k M k kalla borg sina, ok hälgedoma ärw j hiälte thino aff tan sancti päd*er*s aff haar sancti blasij ok ware thȝ ey wärdokt at tu ware mällan hedna ma*n*na hell*er* skulle tu wara mellan cristna ma*n*na än nw gik roland thiit a markena som lago fyra marmorstena jordfaste ok fiöl tha omägin a han ok lagdis mellan thera ok bad gud senda sik ängil sin gabriel til hielp, Än nw wiste Roland at han mo*n*de ey lenge lifwa thy at hiärne hans ran ginom tynni*n*gia hans ok mintis vppa marga [land] som han hafde wu*n*nit til handa k M k än ey wille han glöma sielfwom sik ok wände sik vm, ok sa til hympna oc barde a bryste sino ok bad gud miskun*n*a sik ok mälte swa Thu himerikis konu*n*g*e*r som lät vpstanda laȝarum aff döda, lös nw siäl mina af heluit*is* pino ok af syndo*m* th*e*m
94 som jak giorde j onsko ok aldre ok til thenna dag ok lagdis nw nidh*er* ok gaf vp anda sin gudi, Än gud se*n*de tha sin ängil aff hympno*m* ok lot taka siäl hans til himerikis Jämsköt kom k M k ok red aldrig swa alna langt at han fan ey döda men hedna ell*er* cristna Tha öpte k M k hwar är tu roland syst*er*son min äll*er* holofernes äll*er* torpin ärkebiscoper äll*er* flere andre jdre jä*m*pnu*n*ga ok riste skäg sit ok slet af sik kläde sin ok fiöl aff heste sino*m* for sorg skuld, än engin man war th*er* som ey fälde tara, hwar som wardnad atte til thera Än neumes h*är*toge lop til watnet

ok kastade aa k M k ok mälte swa, herra .k. sagde han haff tol wid thina oglädi thy at engin an androm swa got dödom at han skuli spilla lifwe sino, thy at man skal äpter man lifwa stad vp ok see two milo langt fram for tik ok ma tu see jordrök mykin, ok mono nw the ther fara som här hafwa warit, Nw ware thȝ mannelikare at hämpnas thinna manna häller än sörgia äpter dödom Än k M k lydde radhe hans ok mälte, the ärw nw swa fiärran at wi gitom them ey fangit, än tho bidher jak edher at j warin liduge at hämpnins minna manna, Nw läter k M k bläsa j ludom sinom ok men hans klädas ok wäpnas Än han satte ater at göma wallen tre järla som swa häto öcun bätun ok bäringer mȝ siw hundrada men än k M k ridher nw äpter them höfdingom Tha han fik syyn aff them tha steg [han] af hest sinom ok fiöl a knä sin ok bad thes gud at nat skulle styntas ok dagher lengias Tha kom ängil gudȝ aff hympnom ok mälte til k M k gud hafwer jättat tik dagx liws ok far nw ok hämpnas manna thinna, Än for k M k skuld tha giorde gud mang jertekn thy at dagin hafwer längt sit liws meer än för war want at wara Thy är han säl 95
som a gud tro nw ridher k M k epter hednom mannom än tha the komo at watneno som bade war mykit ok bret for redde skuld lupu the hedne vt a ok somi sonko til grunda somi flutu döde til land, ok wardo alle fangne som a lande waro ok somi waro brende ok somi hängde Nw öpto frankismen ok mälto swa dyrköpt hawin j roland ok them tolf jämpnunga Nw sa k M k at alle

the waro döde ok bad alla sina men stiga aff hestom sinom ok hwilas th*er* til dagx Än the giorde som han bad The nat foor k M k ey aff sinom wapnom vtan satte sin hiälm vnd*er* hofwd sit ok laa mȝ swerde sino som het lonis thȝ hafde trätigi liti hwan dag, Än en lut*er* af spiute thy, som war h*err*a war gino*m* stungin mȝ war j hiältom thes ok hafwer k M k wu*n*nit sig*er* j hwario*m* bardaga Nw sompnade k M k Än engil gudȝ gabriel sat vm alla the nat at hofdom ha*n*s Nw bars for han j sompne af bardaga th*em* som äpt*er* skulde koma ok tyktis han see til hympna hwast wäd*er* mykin eld ok snio ok brenna*n*de luga Nw bars for han a*n*nar drömb*er* ok tyktis hema wara j borg sinne ardeno ok se alȝskona diwr rädelikin ok fugil th*en* som het*er* gamber, än men hans öpto alle ok bado han hielpa sik än han tyktis wilia hielpa th*em* ok gat ey Eth diwr som leon het*er* tyktis hafwa bada armläggia ha*n*s j mu*n*de sinom, än ey waknade han nw wid Än nw drömde hono*m* tridia sin ok toktis se ma*n*ga warga fara til borg sina ok hwar talade til a*n*nan ok sagde Wu*n*nin är tu k M k af rike thino ok är tu aldrig wärdugh*er* bära krono a hofde thino Nw waknade han ok huxade a dröma sina ok tykte honom vnd*er*likit wara at slikom drömom, Nw foro the til wallin ok hitto tagar liggia th*em* tolf jä*m*pnu*n*ga hwan owan a andro*m* ok wiste han at roland hafde thȝ giort ok hitte roland dödan mellan fyra marmorstena ok swerd sit hiolt han j handom sinom, Än k M k lät
96 til ga sin starkasta riddara ok taka swerd aff

handom ha*n*s, Än th; war ey lösare for honom än for barne natto ga*m*blo Tha lät konu*n*gen fyra riddara the tökasta at hwar thera skulle halla a sin fing*er* ok taka th; swa, än ey war th; lösare for fäm än for enom Tha mälte k M k ey monde got wara taka swerd aff rolande qwikom Tha sporde k M k hurw han matte th; faa, Än neumes h*är*toge swar*ade* th; tykk*er* mik rad wara at tu heet a gud at han sende tik nakar vndh*er*standilse widh*er* th*et*ta maal, än th; wänt*er* jak at th; se thy ey löst at ey tak*er* jämpgodh*er* til hiälta som aa hallar Nw bad k M k til gud langa stu*n*d ok sida*n* gik han til roland ok tok til swerd ok war tagar löst ok sa*n*nade tha th; neumes h*er*toge mälte ok sida*n* tok han hiältit aff swärdeno for helgedoma skuld som ther j waro än brandin kastade han j watn mykit langt fran lande thy at han wiste at engom sömpde th; bära äpt*er* roland; döda Sidan lot han lik thera taka ok föra til hälgra stada j borg the som heter ärles ok til siälamessor som th*er* wordo sagda, tha leet k M k offra hu*n*drada mark*er* silff än k M k bar oleo watn roland; horn fult m; bisantom Sidan lot han skipta go; mykit kirkiom mellan fore siel thera tolf jä*m*pnu*n*ga som ää wardh*er* nämpt thera na*m*pn ä mädan werlden staar Sidan foor k M k heem til paris harmfull*er* aff döde roland; ok thera tolff jämpnu*n*ga Tha lot han sama*n* kalla alla the sniällasta men so*m* waro j rike hans til rad, hwat göras skulle aff gwenel järl som roland ok th*e*m tolff jä*m*pnu*n*ga hafde forradit ok allom thotte mykit wara

at döma swa stora sak, Än tho kom thʒ them allom fore om side at neumes h*er*toge skulle th*e*r til swara Tha stod han vp ok mälte at gwenel skulle dö medh th*e*m hardasta död th*e*r
97 man ku*nn*e finna, än allom tykte wara rättelika dömpt Sidan war gwenel järl takin ok bundin mällan twäggia otama hesta ok the drogo han swa wiit som franʒ war ä th*e*r til at enkte been war widh*er* a*nn*at Th*ett*a war gwenelʒ iärl ändalykt än sidan kom han tingat at bedas rolandʒ fästemö hon war olofernesse syst*er* hon sporde k M k hwar är roland fästeman min ell*er* olofernes brodh*er* min han sagde, war ey illa widh*er* Sanno dugh*er* ey at löna Thy är wär at roland ok olofernes fiollo badhe j ru*n*cifal ok alle the tolf jämpnu*n*ga, än tha hon hörde thʒ, tha sprak he*nn*as hiärta aff harm än k M k thotte wara swa ömkelikit at han fiol nidh*er* a likit ok wiste enkte til sik Sidan han vpstod aff omägine thy som han la jnnan Tha lät han bära hona til eth fru klost*er* ok jordade hona ärlika winstra wäg wid altarit ok gafwo siäl henna gudi alʒwollogo*m* j wald Som os miskunne ok giffwi äwi*nn*elika glädi j hymerike ä for vtan ända Amen

---

Nw är thʒ alt sagde stekare*n* tha han swalt, Hwi mon jak swa hikka lät vt j ok giff mik drikka

Anno domini mcdxcij feria tertia infra octavas omnium sanctorum hora decima ante prandium Et est liber domini johannis gerardi cappellani monasterii askaby Et habentur in isto libro primo de ludo scakariorum, liber blanʒaflor, De septem sapientibus Et de rege magno karulo

---

Rättelser.

Ord och bokstäfver, tillagda för de i handskriften D 3 bortfrätta, äro icke anmärkta som rättelser.

Sida	rad	
291	30	then *r. fr.* them
292	9	sa » swa
—	28	bad » ban
—	32	korsfästo » korsfästa
293	3	sagde » sagdo
—	11	giordhe » giordeh
—	22	toko » toke
294	32	at » a *Likaså* 295 25
296	28	skal *tillagdt*
299	18	radha *tillagdt*
—	24	jnnin *r. fr.* jnnan
—	30	tik *tillagdt*
—	32	först *r. fr.* fröst
302	5	bedhas *tillagdt*
303	25	hwar »
—	30	ok »
304	2	the »
—	26	soma *r. fr.* sama
—	32	i *till och med* 305 2 äwintyr *upptaget ur A*
305	11	son *r. fr.* som
—	22	swik » skwik
306	31	är *tillagdt*
307	8	skola *r. fr.* sklō
—	23	bardaga » barda
310	3	sadhe » sadha
—	21	spiwtom » spiwton
—	26	satte » latte
311	21	wreddis *tillagdt*
312	31	sargadus *r. fr.* sardagas
313	19	mȝ *tillagdt*
—	21	kastar mä*ner* *r. fr.* kastor ma*ner*
—	29	ögon *r. fr.* ögom

314	23	är *tillagdt*			
315	1	spiuto*m*	*r. fr.*	spiutno*m*	
—	22	dräng	»	drang	
318	7	biscoper	»	biscopr	
—	14	tha	»	the	
319	10	döde	»	dode	
—	16	oc	»	os	
322	7, 32	wi *tillagdt*			
323	22	diärfw*e*r at	*r. fr.*	diäfw*e*r a	
324	14	land *tillagdt*			
—	23	se*n*de	*r. fr.*	se*n*da	
325	3	swa	»	swat	
—	17	han *tillagdt*			
326	11	han	*r. fr.*	hans	
327	2	ga*m*blo	»	gla*m*bo	
—	16	ther	»	thȝ	
—	20	hälgra	»	halgra	

Skiljaktigheter ur Fru Elins bok (D 3),

som börjar med 290 r. 16, ehuru helt oskadad på detta ställe.

Sida	rad	
291	25	giorde th*e*r *i st. för* weette th*e*m
—	27	en wall sto*r*an och slätta*n* *för* wallen myklan
—	28	hin stolta *för* th*e*n raska
—	30	folke *för* här
—	32	hiölle alla folke sino *för* komo—liwe
292 t. o. m. 292	6 8	Sida*n* karl k [hafdhe] läsith böne sina tha satt*is* [han a] th*e*n trättande stolen oc xij [iärla] hans hwar a sin *för* Tha—stol
—	11	badh patriarchan gonga till [kir]kin ok *för* bad han
—	15	lärda mä*n* *för* h*e*rra
—	16	klädas *för* sc*r*iwas
—	20	oloffand*is* *för* aat oluwi mino
—	25	mäktogh*e*r *för* ärlik*e*r
—	26	thy säte som wor h*e*rre sat a *för* wars h*e*rra stole
—	29	hälga *för* hedra
—	30	symeonis *för* dyonisij
293	2	crona the som iwde satto a howdh hono*m* *för* krono —sat
—	15, 16	iherusalem och läth göra kirkin til hädh*e*r sancte marie
—	18—20	täss som hono*m* war swo myken hogha *för* then—han
—	23, 24	i handh hono*m* *för* heem—androm
—	29	ffan hugen kong *för* hitte kesaren
—	31	gille*n* stykke eno *för* gulpälle
294	6, 7	sagt aff tik *för* tik—wara
—	10	säthe gardh *för* borg
—	12	gyllen stykke *för* gvlbonu*m* pällom
—	14	h*är*bärge sin *för* stal
—	—	Stuwa*n* war giord kyndeliga *för* Hallen—vnd*e*rlika
—	15	sagur *för* fägrind
—	16	kringlut *för* sihwalf
—	16, 17	mith i som ho*n* stod aa *för* vndi—vppa
—	18	for gyllth*e*r *för* aff gul

294	20—25	tager wädher windher bläse fasth aff haffueno wnder sto[lpa]na oc wp i stolpana tha bläsa hornen mȝ wäderne hwarn skone ludh som hwart är och hwart thera räcte finger til annars leande swo som qwik wore *för* stolpane—lifwe
—	28	barnen *för* hornin
—	30	ängla sangh *för* glädis sanger
—	—	en karbunculus lẙsthe ther *tilläggs efter* cristallo
295	3, 4	och tok tha husset ath stonda mẙkit skiwtare, tha warth natwarda bordh fram lathet
—	7, 8	rolandh och oliffer oc the xij iämnwnga sathu näst k...
—	9, 10	mȝ älskogans ögom och hiärtans kärlig *för* ok—henne
—	11	bade leffua och döö *för* hafwa min wilia
—	17	i midth i husseth *för* j midio
—	22	hwat the talade *för* athawer thera
—	23	i säng ffarin *för* sowa farne
—	29	bästa *för* fromasta
296	2, 3	spiwt skafftȝ langt *för* swärdit—nidher
—	4	lydninga mannen *för* nyusnare *Likaså* 298 10, 16; 299 29; 301 7; 302 1;
—	8	i morgon oliffant horn *för* horn
—	9	borgalukor *för* porta
—	—	wp latas *för* vpspringa
—	26	wäggena *för* murin
—	29	hwse thy som wy jnnan atom *för* hallene
—	30	husset *för* hallena
297	1	högre än kastellit är *för* vt aff borgene
—	7	söndher brysta *för* synder ganga
—	8	bort gonghe *för* wara
—	16	kluwar *för* kliff
—	20	oc swo mykith skal ey widher mik ludha som [en]s pänings wärth är *för* swa—synas
—	23	ath maltiid *för* firi borde
—	26	a näsom sinom fframm *för* fram
—	27, 28	hwar thera dragas with annan i hare *för* them—mellan
—	30, 31	iak skall flygia op och öpa swo fasth ath hwar wägh skall höra *för* ok skal—fran
298	5	kastellenom *för* borgene
—	7, 8	och fälla nidher annan sa ath ey scal then röras som wndher ligger *för* swa—falla
—	8	fasth *för* rast
—	16, 17	all ord thera *för* thöm—talat
—	19, 20	mikla owisko sinne och främia the ey ord sin *för* hog—skämptan

298	22, 23	och the komo i sam*m*a stwnd til ho*n*om mȝ allom här wapno*m* sino*m* *för* thȝ—wapno*m*
—	27—30	K m hwi häde*n*de thu mik i qwälȝ och galt mik sa ath*er* mi*n* god wilia och fulko*m*me i eyg hädni*n*gha ordh idar tha skal jagh halshugga id*er* alla *för* hwat—halshuggas
299	1, 2	wisth ath ledni*ng* war haldin a oss *för* at—os
—	3	gästom h*är* i gar *för* warom—aftons
—	5	witsko *för* wise
—	9	spottath *för* skä*m*pt
—	10, 11	ffarin fron mik tha skal thȝ id*er* sa dyrth köpt warda ath i skolen sidan ald*re*g spotta anna*n* ma*n* *för* hädanfarin—göra
299	13—15	till tals Gode wenn*er* sagde karl ma*n*gnus hadeliga haffu*er* oss nw til komit thy ath wi haffuo*m* thȝ talat som bäther wo*re* otalat *för* ok—aftons
—	19	ower koma *för* owerstrida
—	23	hädh*er* » dara
—	24	winnen » jnnin (jnnan)
—	31, 32	Eyg wilio*m* wij ath*er* gonga ordom worom *för* tho—tik
300	1	wi*n*ne *för* jnna
—	2	hwilas *för* liggia
—	4	folska maal *för* folsklika sagt
—	4, 5	En ward*er* ha*n* nw twinghad*er* ath fulkompna ha*n* eygh thȝ tha scall jagh forderffua liff *för* ward*er*—lifwe
—	6, 7	lo *för* borda j at lee
—	7—9	monde misliga aff til tako*m* täss Nw skämptade the sidan the*n* dagh alla*n* och skortade th*em* enkte thȝ the haffuo torffto *för* skulle—lyste
—	13	höuitȝske ma*n* *för* osnille
—	14, 15	godh*er* iärl ffar nw til dotth*er* konu*ngins* och win ord thin *för* vtan—ord
—	19	skändä *för* göra nakan wanhed*er*
—	20, 21	skam [skal] tik aff thy warda *för* last—wägna
—	22	witȝsko thina och ey gälda *för* wisdom thin än
—	25	sor *för* swor
—	26	wnnet *för* wäl fulko*m*pnat
—	28	soffua the *för* sompnado the badin
—	30	ffulko*m*nade *för* hafde jnt
—	31, 32	wara ffulko*m*nade mȝ ho*n*om alth thȝ talat war *för* at—wäl
301	2	the and*ra* taka til *för* adrom gaar

301	3	mȝ sanno [sigher] jagh tik thȝ ath tik wardh*er* enkte gagn at thy Hugen konu*n*gh swa*ra*de thȝ gange som thȝ ma Nw skal th*e*n fra*m* *för* nw gange
—	5	iagh hals hugga idh*er* alla *för* han halshuggas
—	9	wäggena *för* murin
—	10—14	hwar wägh fron ho*n*o*m*, Hugen koni*n*g swa*ra*de wnd*er*liga war sagth ok nw skall ha*n* thȝ frestha williälmb*er* swa*ra*dhe eygh skall iagh mi*n* ordh ath*er* gonga och gik fra*m*. mȝ guds miscu*n*d och tok mȝ annar hande*n* ballin oc kastade ha*n* swo fasth a borgawägen at iiij fampne fiöll hwar wäg nidh*er* mȝ ho*n*om *för* fra—hono*m*
301	16—18	och sanneliga mogom wi thȝ se ath män tässe ärw gä[r]ni*n*gha fulle *för* ok—men
—	22, 23	wil thw haffua flerä äwintyr *för* än—them
—	24	giwas *för* rönas
—	27, 28	mw*n* ho*n*om *för* hans—dag
—	30	answara *för* antwarda
302	1	idro*m* gärni*n*go[m] *för* thi*n*ne—ma*n*na
—	2—4	Diärffueliga war swo sagth with tolika*n* konu*n*g [som] en th*era* sagdhe ath ha*n* skuldhe stemma ana wp i thȝ högsta t[ornit] castallans *för* dränglika—tornit
—	7, 8	skal liff sith latha om ha*n* winner ey thȝ *för* skal—thȝ
—	9	osignade *för* osniälle
—	12, 13	bädh täs gudh ath ha*n* tröste os ath wi motto*m* iwe koma *för* bid—owerstrida
—	15, 16	ha*n* ffulla thȝ ha*n* haffde sagt *för* torpin—äwintyr
—	16, 17	signa ana *för* bläste a aane
—	17, 18	akra och tor land och ran *för* landit—än
—	27, 28	badhe the alla ath gudh skulde watn thȝ at*er*wända [j*n*na]*n* sin stad och thȝ war ginsta*n* sam[mal]ed giorth som bedit war *för* bad—stad
303	3	En [huge]n k swa*ra*de thȝ skal wisth wa*ra* *för* än—wara
—	10	i allom stwndom sömdh *för* mykin hed*er*
—	11	gik *för* sa
—	12—14	än hon räddes ey awita fadh*er*s äll*er* modh*er* och drak hwart th*era* til a*n*nars alth aff kerligh och thy *för* ok—tho
—	15—17	skipthe mällan sin goda haffuo*r* En k magnus war th*er* nokra dagha *för* gaf—thre
—	22	ympnit goȝ *för* öfwrit—fää
—	23	takin i thȝ sa som i *för* tagh—thu
—	24	hwar och helsade anna*n* oc ky[stos] *för* hwar—mintos

303	27, 28	och alle hans män giorde thȝ sam*ma* karl m ma*n*nom *för* swena—ma*n*na
—	29, 30	sagde widh*er* ha*n* i godh*er* höffdinge idh*er* godh wilie skal mik ald*r*eg aff hug gonga *för* mälte—gaa
304	3—24	En k ma*n*gnus for til haffs och hiölth allo folke sino helse iwer haff oc loffuade gudhi the miscu*n*dh ha*n* haffde th*e*m giffuit at the haffde iwer komith hugen konu*n*g wta*n* st*ri*dh Sidan skyndo the sigh ath*er* heem som skiwtast En eygh är h*är* gätit natvoll hans Nw komo the til sanctum dyonisium th*er* som the toko kors Englanȝ mä*n* foro th*er* i mällom och komo til paris ok sagde drotni*n*gh hans ath K m⁹ skulde brat tit koma Nw kom k magnus heem til sin än alla mä*n* hans woro fägne hem komo hans och gingo i moth hono*m* och fölge ho*n*om til kyrka*n* ffirsth och sidan hem i gard hans Drotni*n*g[e]n gik til karl M och my*n*tis uidh*er* ha*n* ok drwkko tha wälkoma hans En karl magnus loffuade hem komo sin*na* *för* Än k M k—heem komo
304	28—30	[thȝ] hon haffde sagth och ha*n* for gaff [hänne] thȝ tagar *för* the—stund
		(De följande sidorna 305—313 äro tryckta efter denna handskrift, såsom ofvan s. 305 säges.)
313	32	staffwo*m* som hirdin*n*ga *för* käppom—andre
314	2	mik myken hugh*er* a ath dräpa th*e*n diäwls hu*n*d *för* jak—han
—	4—17	sa ath i [tan]no*m* stod Nw sagde roland ffor sli[ka] saker haffuer karl magnus goth hiärta tiil wor ok blästhe i luda sina och gladde folk sith Nw är st*ri*dh och bardagä hardh*er* ömse wilia hugga och ömse wä*ri*a ok ä ärw främbsthe roland oliffer och the tolff iäm*nin*gha ok inge*n* the*ra* är skyldh wärdh*er* ok rädas inge*n* döda *för* ok—död
—	19	kyndeligh lith*er* *för* illa lyte
—	22—25	mästhe mä*n* wenthe sik bana En thȝ war sagth ath sokn sancti dionisi ath the waro all for rolandȝ saker som swo margh god wärk giordhe *för* fläste—giorde
—	26	aff sadle sinom och är thy hwar stadȝ hans gädit ok th*e*m tolff iäm*n*inga *för* w—sinom
—	27, 28	gik ald*r*eg en til liiffs *för* hiolt—liff
—	28	the*n* röste margaris
315	5	och skyn[der] sigh *för* sende han
—	9	En frankes mä*n* swa*r*ade for *för* ffför

315	10, 11	Nw finnas the annat sin hedne män ok cristne *för* Then—saman
—	19	nokon fogil *för* swala
—	—	lagde mȝ spiwthe sino *för* sänkte spiut sit
—	23—25	Ser thw thȝ fall wi haffuom ingen man bätre ather mȝ oss *för* broder—os
—	26—31	ok redh til clibanus mȝ dragith swärdh och hiög häst hans nidher och siälffuan han ok wändis sidan annan wägh ok hiögh [ho]wth aff härtoga then som hether [als]ien Nw sagde roland o räddher ästhw ffälage min En for slica saker glädȝ mykit Karl Mꝰ wiidher oss *för* han—mykit
316	2	a *för* är—ower
—	5, 6	han är raskaren än fogil flygande han lagde mȝ spiut *för* ok—spiut
—	9—11	och söndher howdh hans ok buk hans ok hästin i midio sa ath hwar loth fiöll sik *för* nidher—androm
—	12	fordömt *för* banȝsat
—	12—14	En roland sagde, eygh wil jagh got til idher thy i haffuen oret och wi haffuom räth *för* Ey—lagum
—	15	son eins *för* en
—	28	starkheth *för* afle
—	31	anbiörn *för* ambori
317	8, 9	han klöff bukin i genom och hästhin söndher i midio och triggia *för* nidhergik—tridia
—	11	wäl se tik höffdinge *för* wäl hugger tu til
—	19	swärd *för* branda
—	27	ffölkninger *för* fyllengia
318	3	härdablade » skiolbladi
—	4, 5	blästo i luda sina Nw ridher fram man som heter nwncie *för* bläste nuncie
—	8	lägger *för* stinger
—	—	dogom » hielpom
—	12	dogha » hielpa
—	13	k Mꝰ mȝ sin hwithe skägge *för* k M k
—	14	hegne *för* behallom
—	15—18	ille hedne men taka nw alla ath huggha och bärias och legghe mȝ spiwthe och swärde *för* ok än—spiutom
—	20	tappa badhe wapn och liff sith *för* miste lif sit
—	—	offärd *för* affälle
—	21, 22	och ridher mith i genom här hedne manna ok hiögh a bade händher och fälthe myken ffällde *för* ok—manna
—	23	hingath *för* hiit *Likaså* 321 31

318	24	oss skortar *för* nw—wart
319	2, 3	thȝ wold*her* mough hug och stor En sagde rolandh nw är bardagh hard*her* *för* Roland—hard
—	6	[i] sängh mȝ hänne *för* mellan armläggia he*n*na
—	9, 10	Owinneligith hiärta mȝ owitȝsko thȝ är ey folska *för* dränglikit—folska
—	13—17	marsilius konu*n*g warda dräpin äller handom takin än nw mo*n* darskap thin thȝ wolda rolandh for thi ath slik man at affle älla riddarskap föddis ald*r*eg häda*n* fron och tiil doma dax och wändis tha hwar the*ra* fron androm oc wredus myk*i*t widh*er* *för* k M k—androm
—	23	marsilin konu*n*gh *för* thesso folke
—	25	wille *för* annor
—	26, 27	mät höuitȝsko rade *för* aff witro hiärta
320	1	bläs *för* hall*er* a thy
—	3—10	Neumes swa*r*ade h*er*re konu*n*gh sagde ha*n* alth for thy ath thwästh gamal oc [hwit] i härdo*m* [ɔ: harom] tha tala thw som barn Thw westh trösthe rolands och är thȝ v[nd*er*] ath gud wilde tola ath ha*n* togh borgäna wta*n* tith loff och älthe otaliga hedna mä*n* som wore i borgena soma lath ha*n* brä*n*na och soma lät ha*n* hugga och soma hängia oc mo*n* ha*n* ffa*ra* alla daga öpande äpth*er* eno*m* the*ra* *för* H*er*ra—thera
—	11	ludin *för* hornit
—	13—16	och läth här cläde mä*n* sina och rede sig ffara tiil runcifal Sidan läth ha*n* taka genelon iärl och ffa howd stekarä sino*m* at wardh weta then illa drotings [drottins] swikar*e* *för* ok—swikara
—	18	Son marsilin k ridher *för* Magnus—sit*er*
—	21	sköff *för* fälde
—	22	hedne » hugins
—	26	saar flere *för* mera
—	30, 31	En marsilin konu*n*gh stigh*er* nw a häst sin och slo ho*no*m mädh sporom sinom hem tiil yspania lands *för* Än—yspaniam
321	2	ha*n* er iwer blamä*n* radanda allo*m* the haffua *för* the hafdo
—	3	hardeliga *för* nw
—	4, 5	loto*m* war swartar*e* än rapn och sagde swa Nw wä*n*th*er* iach ath the mo*n* nw ffa*ra* som iwestrida oss *för* lutum—het*er*
—	5	far ffra*m* *för* sat

321	6	mällo*m* *för* ginom
—	7	sa ath stodh jnne at brysthe *för* sino*m*—hans
—	8	tiänisth *för* hielp
—	15	blodrosa *för* blode
—	17	sargadhe han illa *för* fik tho ey saar
—	22	lifflat *för* dödin
—	23	slo a *för* barde sik
—	24	beddis gudꝫ nadhe och sagde *för* sagde
—	24—26	och franka landh thꝫ goda och roland fälaghe mi*n* ower alla and*ra* mä*n* *för* aff—land
—	26	siäladis *för* do swa
—	29, 30	En nw war eygh mera aff fra*n*kis ma*n*nom ath*er* wtan torpin ärchebiscop oc walter systh*er* son hans, i här tässom war walter dragin och kallade a rolandh och turpin ärchebiscop ok sagde ffarin hiit och hiälpin mik Nw är spiwt skapt mith brottit oc brö*n*ia mi*n* riffuen och mꝫ swärdom är jagh geno*m* lagdh*er* och mo*n* iach nw siälis Nw taker rolandh nyligha ath bä*r*ias än a en lith*e*n stwndh sloga the thry hwnd*ra*t blamä*n* än [i] the til sökn fiöl walter *för* Nw—ärkebiscop*er*
321	32	warde th*e*n nitingh*er* som skils widh anna*n* wta*n* dödin
t. o. m.		skil oss ath Nw haffua the tagith sik stad och
322	1	willia ey skilias ath wta*n* dödin skil th*e*m ath *för* warde—aat
—	2	rolandh enom *för* th*e*m
—	4	och sigia swo nw skulen i fly äller skulen i döö Tha *för* Nw
—	6	lu[da] gong *för* luda
—	6, 7	är a ffärdh sinne *för* wara j wanu*m*
—	9	riffuo the brö*n*io rolands och klöffuo sköldh hans och fäldhe *för* hafde—fält
—	12	see handa skam so*m* giordhe är aff hans ma*n*nom *för* se—manno*m*
—	17—25	roland for ath leta fälaga sina och ffan tagar Gerin och hans sälle Geris och hacon starka och bäring iärl och samson härtoga oc angreis sälla hans jwar och iware ängeler och geraldh gambla och förde liik the*ra* for turpin ärchebiscop En far han och letar och ffan oliffer wndh*er* eno*m* bakka och togh han i fampn sin och kysthe ha*n* dödan och sagde Signat se thw oliffär saa dödh*er* som qwekir thw war härtoge som rädh for siw lando*m* thw war födh*er* til täs skölla ath klyffua oc brö*n*nior ath

riffua iwer ma*nn*om ath styra och godom ma*nn*om folde thu Nw mo*n* *för* Än—mädan

322 26, 27 fiöl nedh*er* i owith annat sin [for] sorga saker *för* j the—danade

— 30 wanmaktog aff blodr[osa] *för* wanstark*er* aff blod

— 32 [bar]daga tässom thu roland oc iak mȝ tik En marsilin konu*ng* haffu*er* sallth trätige sinnom trätige

t. o. m.

323 3 män moth hwario*m* wora och lagdis til iordh och siälad*is* *för* thesse—do swa

— 9 warde *för* se

— 10—13 Nw sa thȝ hedin ma*n* en i walleno*m* ok hugde görla at athffärdo*m* rolands th*en* som läth sigh dödan och war eygh ha*n* stod op aff föth*er* och lop tingat *för* Nw—tit

— 14 i and*r*e hand oc skagade *för* ok riste

— 16 wanmakt *för* omägne

— 19 hando*m* hans *för* hono*m*

— 20 wt sprw*n*go at tin*n*ingo*m* hans *för* brwsto wt

— 28, 29 bidia at härtoghe*n* aff katamaria haffde tik oc thȝ ath inge*n* ffar tik som rym*er* en for enom *för* bidhia—enom

324 4 paneus equitanie berne manna nie arland *för* jrland

— 6 och aff blode sancti blasij *tillkommer efter* blasij

— 8—12 Nw gik roland tiil hedh ena som nidh*er* war waxin a och lagde iiij malmarstena och fiöl omägin a hand och bad tha gudh sände sigh ängil sin gabrielem *för* nw—hielp

— 14 marga stora lyti *för* marga

— 16, 17 wände sigh til yspania landȝ *för* sa til hympna

— 17, 18 beddis nade aff gudi och [an]grade sina synde *för* bad—sik

— 18, 19 [Gudh] fader aff heme*r*ike som op w[äkte] laȝarum *för* Thu—laȝarum

— 20 qwalom *för* pino

— 21 wngom aldre *för* onsko

— 22—24 tha nidh*er* til iordh och doo En gudh sände aff himbleno*m* tree ängla sina michaelem gabrielem raphaelem oc the ledde siäl hans i hime*r*ikis *för* nw—himerikis

— 27—29 oliffer iärl och andra fälaga idre och skagade *för* holofernes—riste

— 30 oglädhe *för* sorg

— 31, 32 soma for saker brödra sinna oc so*m*ma frände sin*n*a ok som*m*a syst*er* sonj *för* hwar—thera

324	32	rinna*n*de watn *för* watnet
325	2	tröst *för* tol
—	3, 4	tappa sigh siälffuo*m* *för* spilla lifwe sino
—	4	leffua och ä mästh rökta sig siälffuo*m* *för* lifwa
—	5, 6	räth fram for tik och mo*n* thw th*e*r se a them som *för* langt—som
—	10—12	ey ffat th*e*m thy at hwario bedh*er* iach idh*er* till hiälp ath hämpnas *för* th*e*m—hä*m*pnins
—	13—15	sina mä*n* här klädas [och sa]tte han äpth*er* sigh i hald land sith ath göma tree iärla Otun betun och beling *för* men—bäringer
—	16	hedno*m* ma*n*nom *för* höfdingo*m*
—	17	for *för* steg
—	19	stäkkis *för* styntas
—	21	öffrit dagx liws och soll *för* dagx liws
—	23, 24	thy ath solin sken längh*e*r än hon wan war *för* thy at—wara
—	29, 30	En the som a lande woro stadde som*m*e wordo halshugne och som*m*e hängde som*m*e brände *för* ok—hängde
—	31, 32	haffuo*m* wi roland *för* hawin—jä*m*pnu*n*ga
326	6—8	En lut haffde thʒ aff spiw[te] thy som wor h*e*rre war sargad[h*e*r] mʒ th*e*n loth [war] i hiälto*m* täs *för* Än—thes
—	13, 14	gnistor oc myken lugha *för* ok snio—luga
—	16	gräsligin *för* rädelikin
—	17, 18	dugha *för* hielpa (*två gånger*)
—	21	Nw bars än for ha*n* *för* Än—sin
—	22	gard *för* borg
—	23	Jwer ästw komen *för* Wu*n*nin är tu
—	26, 27	totte o golica wara som the oc wore *för* tykte—drömom
—	27	tith som härin war ffallen *för* til wallin
—	31	i högre hände om [mi]dio*m* handh kaffla *för* j handom sinom
327	3	[ti]l ffar*a* ffäm riidd*a*r*a* the starkasta han atte *för* fyra—tökasta
—	4	lösa *för* taka
—	6	kweco*m* me*n* the faa thʒ eygh aff ho*n*om dödom *för* qwikom
—	8	likasth *för* rad wara
—	9	radh *för* vndherstandilse
—	10—12	Jag wänthe thʒ wisth ath thʒ wardh*e*r ey thy häldh*e*r lösth *för* än—hallar

327 19 Nw war k magnus mykit syrgiandhe thy ath [han] wisthe ey ath skillia the hedne äller the c*ri*stne och bad täs gudh alla the nath ath ha*n* skulde wisa ho*no*m the som c*ri*stne woro En om morgone*n* tha ha*n* kom the*r* tiil tha war wäxin en grön qwisthe*r* aff hwario*m* the*ra* c*ri*st[na] *Tillägg mellan* döda *och* sidan

— 26 gät *för* nämpt

— 30 widhe*r* mäle *för* rad

— 32 want ath döma iwe*r* sa sto*ra* lythi En the*r* tiil kom om sidhe *för* mykit—side

328 4, 5 tiil wore *för* ther—finna

— 9 ludde tiil *för* war widhe*r*

— 10—24 [Ä]n sidan kom bida fästhemöö roland; och systhe*r* oliffär Och sporde k M⁹ hwar är roland fästima*n* mi*n* ällas oliffär brodhe*r* mi*n* Godh iomff*r*w sagde han roland ok oliffär fiölle i rwnciffal, En taga*r* [h]on th; hörde tha fiöll hon nidhe*r* [oc]h doo i harme En karl magnus [tho]tte th; saa önkeligith ath [han] fiöll [ni]dhe*r* och wiste inthe til sin Sidan [lät]h ha*n* bära liik hä*n*ne till [nu]nno closthe*r* och iorda winst*ra* wäghin widhe*r* altare oc gaffuo [siä]l hänne gudh al; wollande so*m* [os] miskun*n*e ä for wtan ändhe

AMEN

Anno domini mcdlxx sexto

Skiljaktigheter ur Fru Märetas bok (Codex Verelianus).

Sida	rad	
291	13	koortiid*er* *för* tide
—	27, 28	awallen myklan och klädda*n* *för* wallen myklan
293	10	ödmiuklica *för* myklika
295	31	hwattaste *för* starkasta
297	16	klimpa *för* kliff
—	17	läte j eth kar *för* j kari
—	31	alla wegnä omkri*ng* *för* hwan wäg
300	4	fauitȝskleka *för* folsklika
—	22	fauitȝsko *för* folsko
301	13, 14	nid*er* aff borga mwr*e*n *för* mwrin—hono*m*
304	3	leedh *för* wäg
—	6	leet *för* läänt
—	8	ell*er* stridh *för* ok kiff
309	11	mogha *för* här
		269 1 os *för* oc
311	11	drenglika *för* diärffuelica
		270 21 ild*er* *för* ond*er*
314	21	diw*n*kt *för* dionkt
315	4	fyllomugger *för* fyllengia
317	27	thusa*n*d *för* fyllengia
324	11	the stena *för* thera
—	14	marga stora marcha *för* marga
—	21	aff önsko aldre *för* j—aldre
325	11	lydande *för* liduge
327	4	swa swärd hans *för* thȝ swa
—	14	tha for*e* ho*n*o*m* *för* tagar
328	17	hiärtä su*n*d*er* och fioll nid*er* och do aff harm *för* hiärta—harm
—	23, 24	ha*n* miskun*n*e os och giffui os äwin*n*elikä gledhi j him*m*er*i*ke ee for wtan ändhä AMEN *för* Som &c.

Legends. - Eccl.
& Prester John.

JOAN PREST AF INDIA LAND.

Aff Joan prest aff India land.

JAch ioan p*re*sth mʒ gudhy och ihesu cristi nadh och makth som är koni*n*gh*er* offu*er* alla koni*n*gha och h*er*re offu*er* alla iordrikis h*er*ra Jak sendhe emanuel roma koni*n*gh helso och venskaph ath han skal glädias mʒ gudhi och wi haffwo*m* hörth ath thw emanuel elsk*er* myk*i*t van höglek och thw wilth wetha the vndh*er* i vaara lande ärw och thy villiom vi tik ku*n*göra wa*n* h*er*redom och warth h*er*skaph och i huilkom lundom war koni*n*ghe döme ärw Actha och troo for vth*en* jäff ath vi ioan p*re*sth äro*m* h*er*re offw*er* alla iorderikis h*er*ra mʒ gudʒ trösth Vi kä*n*nomss och thʒ ath wi äro*m* koni*n*gh offu*er* alla iorderikis ko*ni*n*g*a mʒ rikedom dygdh och äro Twe koni*n*gha och siwtighe äre oss skath skylloghe och alle wel c*ri*sne Vi haffwom och aktath ath sökia warss h*er*re graff mʒ myklo äro och bärias vedh*er* wara owen*er* 192

J try indelandh är warth wal och warth landh liggh*er* off ytre indelandh th*er* som sanctus thomas huilas och är tith vth som solen löp*er* op och swa östh*er* til babilonia x och lxx landh tiäna oss och faa off th*e*m äre c*ri*sne och än thaa är*e* the oss alle skath skylloghe

J ytarste indelandh th*er* födas elephantes och wlwalda dromedarij och panth*er* och codrulli och hwith legh*o*n och rödha biörna walswin och wille me*n* vrnöth och a*n*nor trool och xv alna longha mee*n*

Jnnan annat indelandh ther skadhe ey orma ey maa ther skorpio boo och alla andra orma maghe ther ingen skada göra gönom thȝ landh löper een aa och hon hether clonia och löper off paredis som adam vari vthi och hon skypthis i manga luthy och löper kringhom worth landh Ther hitthas manga dyrastene Swa som äre smaragdus jaspis crisolitus onix berillus amatistus thopasion sardinis och andre flere dyra stena

Jnnan eth warth inde landh wexer piper och thȝ är alth mȝ myklom buschom som han wexer och the buscha äre alle fulla mȝ ormom swaa ath ther maa inghen boo Jnnan then thiman piparen är moghen och fulwexen tha komber folk vesthan [192 verso] off landene och bära troslor och törran vidh och lägia kringom skoghen och wakta sidhen tha som mykit vädher komber tha sätia the ellen i skoghen och waktha swa vthen om kringh ath inghen komber borth off ormommen vthen alle döö i ellenom vthen the i iordene krypha och sökia än sidhen epther them och sidhen epther ellenne tha ganga til men och quinnor och kastha saman the orma i stora hopha och off them kolom tha wardher piparen tör, och sydhan sändom vi honum i haffwit mȝ dyrom stenom och hwru wi han sidhen skypom thȝ maa inghen vtläningher vitha

J ena bärie i ware landhe är en källa hon haffuer alskons dygdh och smak ther godher är Hon liggher tre daxledher fran paradis som adam var vthi Hoo som drikker off henne fastandhe han maa wara swa vngher som han wa för xx ar Thil the källo maa ingen komma vthen mȝ miklo

makth för ormo*m* och ildom stengöthom och storo*m* foglom Th*e*r hittas stena som hetha medisi och metallir och [off] th*e*m steno*m* thagha orma sin vngdom Hoo som bär medisi a sinno*m* fingrom han synes altith vngh*e*r wara Hoo som bäär metallo*m* han maa swa fara ath ingh*e*n seer hono*m*

Thȝ mesta vndh*e*r mȝ oss är Tha är eth haff off saandh och thȝ gaar i bölliom och inthe vatn är th*e*r vthi och aldrigh wardh*e*r thȝ blith Offu*er* thȝ haff maa ingh*e*n ko*m*ma vth*e*n wa*ra* hiälph och thy komb*e*r inghe*n* til warth landh vth*e*n wi villiom J thȝ haff th*e*r födas fisk*e*r mȝ ther*es* blodh lith*e*r ma*n* silkith Göno*m* warth landh löph*e*r en steneforss och vthy haffuit Stu*n*do*m* lykkis iordhen offu*er* han och stu*n*dom öpnas iordhe*n* offu*er* ha*n* Tha välias th*e*r til raske mee*n* som löpha vndh*e*r iordhe*n*ne vthi th*e*n forss och letha epth*e*r dyrom steno*m* mȝ oss ära män som löpha vndh*e*r vatnith i ix daghe och letha ath dyrom steno*m* och the tola th*e*m ey sälia for än vi haffwo*m* th*e*m seth, for va*ra* härskaphi, mȝ 193 oss ära orma som hetha salama*n*dra som draga silke same*n* och off thy göra q*ui*nnor oss klädhe thȝ vi kallom lapideston thȝ twas ey a*n*norlundh en kastas i eldh*e*n och bre*n*nes off thȝ or*e*nth är och swa bliffu*er* thȝ nyth i gen

Tolken vndh*e*r och androm fler*e* haffwo*m* wi i wara landh och ingh*e*n är fatigh*e*r mȝ oss och inge*n* stiäl th*e*r off androm och ingh*e*n maa liuga vppa a*n*na*n* än nak*e*r sigh*e*r th*e*r osanth tha synis ha*n* alla lu*n*dom som han dödh*e*r var*e* och liffu*er* sidh*e*n mȝ angisth och drikk*e*r och äth*e*r mȝ sorgom

En tha wi farom i stridh moth waro*m* oueno*m* tha for*e*s for oss xxx^{ii} gul korss wälboghe*n* mȝ alskons dyrom steno*m* forthy ath thȝ är war makth Vndh*e*r warth kors är*e* x M rydar*e* vẹlbogne mȝ alskons vakno*m* och x M fotgangandhe vth*e*n thy th*e*r fölia somano*m* och vagna köra och kosth föra En th*e*n thyma wi rydom enligha he*m*ma Tha föriss för oss eth trä korss vel bog*i*t ath oss skal ko*m*ma i hogh varss h*er*re dödh och pino och föriss för oss eth kar off gul fulth mȝ mul ath vi skolom my*n*nas ath vi ko*m*mom off iordh och wardhom ath*e*r mul och föriss for oss eth kar off silff fulth mȝ gulle thȝ teknar ath vi ärom h*er*re offu*er* alla iordrikis h*er*ra

Varth palladȝ är thȝ palladȝ som sanctus thomas giordhe gudhdomeno*m* för*e* koni*n*gho*m* thȝ är täkth mȝ ebene thȝ maa alrigh bry*n*na Portane ära off sardinis och c*ri*stal och ingen maa th*e*r in ko*m*ma mȝ forg*er*ni*n*gom vindoge*n* ära off c*ri*stal Var bordh ära off gul och somligh off amatiste bordstolane ära off filsbeen vth*e*n för*e* varth palladȝ är eth hus som ma*n* fect*is* om kamph i*n*nan Thȝ goluith the bärias aa är off dyrom steno*m* ath ther*is* hugh skal styrkias off stene dygdh

Varth h*är*berge wi soffwo*m* i är off filsben och tecth mȝ gi*n*ner*is*(?) sängh*e*n är off saphir och lagdh mȝ dyra stena som alla*n* köthlikin lusta
193 verso tagh*e*r off oss Eth sin haffwo*m* vij wara konor om a*re*th ath födas skal off oss fructh och blomstras J sama h*är*berge bri*n*na ey a*n*nor en balsamum Vidh*e*r wara burgh ära xxx M men

som hwar dagh thaga off oss lön lxx härtogha sita a wara högr*e* handh och xij ärkebiscopa och cc abotha som tiäna i varth kappal och hwarth manadhemoth far*e* andre borth och andh*r*e komma til Bordit är off ärlikin smaragdh och off th*e*n*n*e stene dygdh maa th*e*r inge*n* drukkin vara til warth bordh tiäna xxx koni*n*gha och alth thera härskaph vtha*n* för*e* porth*e*n staar en stopha off c*ri*stal och är a eeth gul hwuth och th*e*r sith*e*r en spegil i ho*n*o*m* magom vi see hwar oss will ilth ell*e*r goth hoo th*e*r op til gaar tha är th*e*r try c trapph*e*r En luth*e*r er off purpherio och a*n*ner off c*ri*stal th*e*n tridie off amatiste och iaspide Th*e*n spegil ha*n* göma M^{e} me*n* vel venkthe och ingh*e*n maa ha*n* spilla mꝫ forg*är*ni*n*gom i th*e*n spegel mago*m* wi se hwath vth*e*n är om alth varth landh och ryke är iiij maanadhe färdh a bredhene och a längdhene är thꝫ senth ath seia

Och eth a*n*nath palladꝫ haffwo*m* vi som warth höxta palladꝫ är som är giorth mꝫ smelte gul och dyra. stena och skärth saphir och th*e*r standha L stolpha och xxx alna högha i hwariom stolpano*m* är en corbunculus och the lysa husit inna*n* som solen i w*er*de*n*ne Thꝫ husit giffu*er* swa mykle nadh mꝫ gudꝫ trösth ath hoo som th*e*r in gar han th*e*r ey hu*n*grar ell*e*r torsth*e*r Han är sua wel hel och til reka som ha*n* hadhe badhe ätith och drukkit är ha*n* siuk*er* tha wardh*e*r han wel helbrigdha Höktides dagha tha wi va*ra* krono bäro*m* tha maa th*e*r in gha hoo som wil och alle w*er*dhe th*e*r swa hele som the hadhe ätith och drukkit wel M^{e} si*n*nom viin

Nw villiom vi oss ey latha kalla koni*n*gh och ey ärkebiscoph för thy ath swa hetha war*e* 194 tiänisthe me*n* Vaar*a* tiänar*e* ära koni*n*gha och ärkebyscopha Vara kämener*e* är*e* koni*n*gha war marsk är koni*n*gh*er* koni*n*gha och biscopha göma wara duka och handklädhe, War*e* källar*e*swena ära alth koni*n*gha och h*är*togha war skiper är biscop*er* Thy villiom vi ey swa hetha wi villio*m* oss latha kalla en my*n*ne ma*n* som är p*r*esth*er* för thy ath han är wäldogasth i gudȝ tiänisth

Nw haffu*er* thw emannuel hörth wa*n* rikedom och dygdh och äro och warth h*är*skaph Acta och tro thȝ ath inge*n* liknas oss i rykedom i iorderike mȝ rykedom dygdh och äro thy gudh haffwer oss thȝ giffwit Deo gracias et sic est finis

---

Rättelser.

Rubriken är upptagen från innehållsförteckningen i handskriften D 4, hvari sjelfva dikten alldeles felar.

Sida	rad	
345	4	iordrikis *r. fr.* iordikis *Likaså* 348 20
—	8	och thw *står dubbelt i handskriften*
—	29	och » » » »
346	17	sätia *r. fr.* satia
347	3	off *tillagdt*
—	20	sälia *r. fr.* salia
—	27	Tolken *står dubbelt i handskriften*
—	—	haffwo*m* *r. fr.* haffwo*mo*
348	4	är*e* *r. fr.* är*er*
—	6	vagna *r. fr.* vgna (*D 27 har* su*m*mana *för* somano*m*)
—	25	styrkias » stykkias
—	26	filsben » silsten
—	31	bri*n*na » br*n*na
350	6	handklädhe *r. fr.* hankladhe

HERR ABBOTEN.

SATIR.

Här sigx aff abotu*m* all*u*m ske*m*ptan myklä

Tha h*er*ra abota gang*er* i klost*er* in tha ser 203
ha*n* mu*n*ka sina wäl klädda, tha stryk*er* ha*n*
hättä aff hoffdhe sina at änne ha*n*s ma skina om
klost*er* alt Sidh*e*n gang*er* h*er*ra abota at*er* och
fram th*e*r til ha*n* komb*er* til kona sins wäl skoag*er*
badhä mʒ boʒskom och adhro*m* skom H*er*ra Abote 204
är klädd*er* wäl ha*n* haffu*er* twa skinkiortla a*n*nan
aff lambski*n*num och a*n*nan aff graski*n*nu*m* ha*n*
haffu*er* fyrä scapplara och fyra kuffla Än th*er* til
komb*er* om sidh*er* at bordh lätʒ fra*m* än enghin
tu*n*ga git*er* talt rätte tha so*m* in ko*m*ma firi
h*er*ra abota Än h*er*ra abote ät*er* ekke thʒ so*m*
fyreföt är han ät*er* gaas och höns och änd*er* och
alskona fugla ha*n* ät*er* och fiska geddo och lax
och braxn och attä fiska sudna och sextän stektä
och nio giordä i piper Sid*e*n ät*er* ha*n* tio fiska
och än tio si*n*nu*m* tio fiska Fläsk ma ha*n* ey ätä
thy at thʒ är fyräföt, tha lät*er* ha*n* wellä thʒ j
pa*n*nu th*e*r til ald*er* most*er* är wr thy Sid*e*n
lät*er* ha*n* sla thʒ j en disk och täfkar th*e*r aff
och sid*e*n sät*er* ha*n* thʒ a mun sin och sup*er* aff
hwan supa fyrä thy thʒ war goth feth spadh
Ald*ri*k ma h*er*ra abote kaku ätä for*e* thy at ho*n*
är täfflös Tha rät*is* in egh for*e* abotan tha ät*er*

herra abote fäm eg stekt och fäm sudhin och fäm giord j gryto och fäm j panno och fäm sudin j kale och fäm kolhuppad Siden äter herra abote wtan widh fäm eg och fäm sinnom fäm eg for budhit är honum mere at ätä Loffuat är honum at drikka, tha bärs in twa stora nistor fore herra abota, tha taker herra abota och säter adhra a vinstre hand sin och andra a högro tha taker han badha nistunar wt super lithit aff och ser huru honum gätʒ aat Tha siger herra abote til thera nistu a vinsträ hand är thy at ther är onth 205 öll j Häffuin wt tha bansatta nistuna Än til hina adhra som stander a högro hand hans sigher herra abote thy at ther är j mylskä eller goth humbla öll Hit min käre gudʒsöff och griper hona i fampn sin och drikker en starkan mula dryk Siden drykker herra abote fore helghe kirkio at gud frälssi hona Annat sinne drikker herra abote fore got ar at gudh giffui goth ar bondom Tridhiä sin drikker herra abote fore synder och glömsko alla brödra Fiärde sinne drikker herra abote fore staplin som stander j babilone at han falle eyg Fämpte sinne drikker herra abote fore stora klokkona som stander j lund at hon brytis ey Swa drikker herra abote siw sinnom och siwtigi Siden ganger herra abote fran borde och siger Miserere mei deus och thakker gudhi at han är wäl mätter och wäl drukken Siden han haffuer lesit tiider siner Tha later han görä sik alskona supan at han warder ey trangbrystader han later ther j win och piper och ingefärä thesso thry görä han swa häten at swetten rindher aff hwario

har*e* Än th*e*n sa*m*ma emb*er* so*m* gar wr h*er*ra abota halsse swemar om änne ha*n*s alt och hoffwdh Och within thȝ sa*n*nelika at th*en*ne emb*er* wräk*er* alt har aff h*er*ra abota Och for*e* thäs sak*er* ärä allä abota flinskallutte Swa lyktäs th*en*ne fabula

---

Fru Elins bok, gammal signatur D 3, har:

Sida	rad	
353	22	wth *för* aff
354	3	kolffhuffwdh *för* kolhuppad
—	28	och haffu*er* wel drukk*i*t *för* och wäl drukken
355	5	Amen *för* Swa—fabula

Slutord.

Här föreliggande samling utgör hufvudstommen af vår medeltids prosadikter. Om dertill läggas romanen *Namnlös och Valentin*, tryckt 1846 i *Forn-skrift-Sällskapets samlingar*, och de små berättelserna om *Konung Alexander* samt *Amelius och Amicus*, i *Själens Tröst* sid. 450—70, 510—33, Sthm 1871—73, lär hela förrådet vara angifvet, så framt man ej vill dit räkna katolicismens många legender och de moraliska exemplen i nyss nämnda bok.

1. Den andliga romanen *Barlaam och Josaphat* har länge ansetts vara författad på Grekiska af kyrkofadern Johannes Damascenus, som lefde i 8:e århundradet och tillhör helgonens antal. Men boken är af långt äldre ursprung, såsom hemtad ur den Indiska legenden *Lalitta Visitara*, hvilken skildrar religionsstiftaren Buddhas lif. I den Grekiska texten är hans namn utbytt mot Joasaf (Josaphat), men innehållet är detsamma, enligt Max Müllers undersökning i *Chips from a German workshop*, IV: 179—189, London 1875. Under medeltiden öfverflyttades den Grekiska efterbildningen till Latin och derifrån, dels i poetisk form, dels som prosa, på flera språk: Franska, Italienska, Spanska, Tyska, Polska, Böhmiska,

ja, till Tagala (på Filippinerna). Den Latinska boken öfversattes äfven på Norska omkring år 1200 af ingen mindre än sjelfve konungen Håkan Sverresson; hvilken öfversättning utgafs af Keyser och Unger, Christiania 1851. Vid medlet af 15:e århundradet öfverflyttades sagan till Svenska, helt fritt och i ytterligt sammandragen form, så att ungefär tre fjerdedelar af innehållet uteslutits; hvilket dock ej hindrar, att små gudliga tillägg af likgiltiga ord och meningar här och der göras enligt dåtida bruk. Öfversättaren följde nog hufvudsakligen Latinet, men har äfven begagnat den Norska texten, såsom kan slutas af åtskilliga ställen. Så finnes icke i Latinet något motsvarande till meningen sid. 10, rad. 11, 12 i Svenska texten: han togh mandom a sik, sandir gudh, oskaddom sinom guddom; men den är tydligen öfversatt från Norskan, sid. 6, rad. 17, 18: hann toc a sik manndom sannr guð. vskaddum sinum blæȝaða guðdome. Samma förhållande är det sid. 11, rad. 9—11: fly nw raskelica fran minne öghsin thiit iac faar aldri aff tik spöria; på Norska sid. 7, rad. 2, 3: skrið nu i brott sem skyndilegast or minni augsion. þingat sem alldrigi spyria ec til þin. (Dessa jemförelser har herr professor Unger benäget meddelat.)

Den enda bevarade Svenska handskriften är Kongl. Bibliotekets i Stockholm codex med gammal signatur (Antiqvitets-Arkivets) A 49, från medlet och senare hälften af 15:e århundradet, beskrifven i *Bonaventuras Betraktelser*, sid. xxvi—xxxv, Sthm 1860. Sagan upptager sidorna 217—338 med öfversättarens egen handstil. Början finnes 2 gånger,

först i concept sid. 217—242 och sedan i redig renskrift 243—260; det öfriga, sid. 261—338, är concept med mångfaldiga ändringar, utstrykningar, tillägg och rättelser. Af allt detta är här upptaget endast det som möjligen kan hafva något intresse. Öfverst på första sidan finnes en samtidig anteckning: »Nadhe*n*dals clost*er* book m*ȝ* brodh*er* laur*is* hacq*v*ini»; hvilket icke, såsom förut antagits, antyder, att han var öfversättaren, utan blott öfverbringaren af boken, som gåfva från Vadstena kloster till filialen i Nådendal, sannolikt då han reste dit 1442 »pro monasterio novo construendo» (såsom ordalagen äro i Diarium Vazstenense 1438 på tal om hans förra resa). Det torde häraf kunna slutas, att öfversättningen skett vid samma tid, eftersom man synes ej hafva haft tid att vänta med bokens afsändande tills den påbörjade renskriften hunnit fullföljas.

2. Den vida kända sagosamlingen *Sju vise Mästare* är äfven af Indiskt ursprung och högsta ålder. Öfverförd till Hebreiska, Syriska, Persiska, Arabiska, har den vidare öfvergått till Grekiska och Latin samt alla de yngre kulturspråken. Dess särdeles vidlyftiga literaturhistoria är flera gånger behandlad af utländska författare, och har äfven på Svenska erhållit en god och redig framställning af P. O. Bäckström i *Svenska Folkböcker*, I: sid. 1—139, Sthm 1845. Den gamla Svenska öfversättningen, sid. 113—172 i denna bok, sannolikt från senare hälften af 14:e århundradet, anser han vara gjord efter en Fransk prosaredaktion. Sannolikare är dock att en Lågtysk redaktion var den Svenskas original. För närvarande lemnas detta oafgjordt.

Två mycket förkortade öfversättningar, tillhörande 15:e århundradet, äro äfven intagna här, sid. 175—218 och 221—243; den senare blott ett fragment utan slut. Åter ett par århundraden senare utgafs en öfversättning från Tyskan af J. H. B. (JONAS HANSSON BURMAN), Sthm 1642; sedan flera gånger omtryckt (senast 1802?). För här gjorda aftryck äro begagnade tre handskrifter:

a För den äldre öfversättningen: Kongl. Bibliotekets codex med gammal signatur (Antiqvitets-Arkivets) D 4, från 1430-talet ehuru med äldre språk; utförligt beskrifven i *Herr Ivan Lejonriddaren*, sid. LXXII—XCII, Sthm 1849. Sagocykeln upptar här något mer än 18 blad, sign. k xxv—l xiij början.

b För öfversättningen B: samma handskrift A 49, som ofvan är nämnd, der sagocykeln intager 7:e platsen, bladen 377—417. Stilen är väl något yngre än den i *Barlaam och Josaphat.*

c För öfversättningen C: codex Askabyensis från 1492 eller Arne Magneanus 191 folio, på Universitets-Biblioteket i Köpenhamn; beskrifven i *Svenska Medeltidens Rimkrönikor*, III: 274—276, Sthm 1868.

3. Den legendariska krönikan om KARL DEN STORE, utgörande sjelfva hufvudstycket i den vidt omfattande Karolingiska sagokretsen, har på Svenska fått endast en helt knapphändig behandling i *Karl Magnus.* En af de större Franska redaktionerna, eller flera mindre dikter, öfverflyttades till Norska redan i 13:e århundradet; en annan bearbetning förskrifver sig från det fjortonde. Sagan, utgifven af UNGER, Christiania 1860, består af 10 delar eller kapitel, upptagande 555 sidor. Af dessa är det

blott 7:e och 8:e kapitlen, Jerusalemsfärden och Ronceval-striden, som blifvit öfversatta på Svenska, i stark förkortning; de upptaga nemligen endast 40 glesa sidor mot 64 dryga i Norskan. Öfversättningen är förmodligen gjord mot slutet af 14:e århundradet och finnes nu i fyra handskrifter, så pass skiljaktiga att två af dem bort aftryckas. Sak samma hade nog skett äfven med den 3:e och yngsta, från 1476, om den ej vore så illa skadad.

Den äldsta är Kongl. Bibliotekets nyss nämnda codex D 4, der sagan upptar 11 blad, j xxiiij—k iij; början har stått på j xxiij, men felar nu.

Den andra och yngsta, men derjemte mest olika den föregående, är nyss nämnda codex Askabyensis, der sagan, i ofullständigt skick, upptager 24½ sidor, blad 37—49.

Den tredje, af 1476, är Kongl. Bibliotekets codex med gammal signatur (Antiqvitets-Arkivets) D 3 eller Fru Elins bok, beskrifven i *Svenska Medeltidens Rimkrönikor*, III: 250—254. Denna handskrift har flera märkliga olikheter och ord, som visa att kopisten trognare än de andra skrifvarne följt Norska originalet.

Den fjerde handskriften, af år 1457, är Fru Märetas bok eller codex Verelianus, i Kongl. Biblioteket; likaledes beskrifven i *Svenska Medeltidens Rimkrönikor*, III: 246—250. Då denna codex är helt nära lik den första, äro blott 35 supplerande rader i början anförda härur, jemte några få olika läsarter. Sagan har varit en gång förut utgifven af J. E. Rietz, som akademisk afhandling, ehuru under E. S. Brings presidium, Lund 1847. Den

yngsta codex 1492 är der aftryckt som hufvudtext; varianterna ur de tre öfriga handskrifterna antecknades då (1846) af samme utgifvare som nu (1889).

4. *Joan prest af India land* skildras i en diktad skrifvelse, som prisar denne diktade prestkejsares fabelaktiga magt, prakt och rikedom. Brefvet låtsas vara ställdt till »Emanuel Roma koningh», hvarmed skall förstås östromerske kejsaren MANUEL KOMNENOS. Den falska traditionen kan härledas från två berättelser, hvilka stödjas på verkliga händelser. År 1122 kom en »indisk» (asiatisk) patriark Johannes till Rom, der han afgaf en temligen öfverdrifven beskrifning på sitt hemland. Traditionen härom förbands senare med en något yngre. År 1141 hade en från Kina fördrifven fältherre slagit Khorasans beherrskare. Redan fyra år derefter hade detta faktum af en europeisk författare ändrats derhän, att en kristen konung, som vanligen benämndes presbyter Johannes, kommande från yttersta östern, besegrat Perser och Meder. Af dessa båda berättelser, hopslagna, har man skapat den fabelaktige presten, som var herre öfver alla jordens kejsare och konungar. Dennes rykte växte så stort, att resande Europeer, såsom MARCO POLO, MANDEVILLE, m. fl., sökte finna honom eller hans efterträdare och rike. Så uppkom en rik litteratur på Latin m. fl. språk*, hvaribland äfven detta Svenska stycke, som först nu blifvit tryckt, ehuru en afläggare deraf utgafs på Danska redan år 1510 (om-

* Se ZARNCKE, *Der Priester Johannes*. Leipzig 1876, 79.

tryckt i *Danske Magasin*, III: 172—176, Kbhvn 1747). Af den Svenska öfversättningen äro nu 2 afskrifter kända. Den äldre finnes sist i Upsala Universitets codex Theologi 57 i qvart. Det är ett samlingsband af hvarjehanda Latinska skrifter i Theologi, Filosofi och Juridik, upptagande 194 blad. På bladet 185 v. finnes anteckningen: Explicit tractatus de modo confitendi appellatus penitenciarius anno domini Mcdlviij° feria 4ª per me petrum sunonis dullo Scriptus in arosia in ienuō (ienuario?). Från ungefär samma tid, medlet af 15:e århundradet, är väl ock hela bandet. På Svenska förekomma här följande småstycken:

1. En tros- och en synda-bekännelse; bl. 187, 188.
2. Jpocras konst at brenna thȝ vathnet som förlängher människiona liff; bl. 189, 190.
3. Besvärjelse mot ikth (gikt); bl. 190 v.
4. Joan prest; bl. 192, 193 och 12 rader på 194.
5. De 12 fredagar i året, på hvilka hvar cristen människia skulle gerna fasta vid vatten och bröd; bl. 194 v.

Allt det öfriga är på Latin.

5. *Herr Abboten* är en af de ytterst få satirer vi hafva i behåll från vår medeltid. Såsom det mesta af diktningen från denna tid är icke heller detta stycke af inhemskt ursprung, utan tillhör Goliard-litteraturen, hvars enda Svenska representant det är. På Latin finnes en satir kallad *Magister Golyas de qvodam abbate*, af liknande innehåll, men vidlyftigare. Efter något sådant fremmande stycke är det Svenska utan tvifvel lånadt i fri tolkning, som i all sin korthet är af ypperlig komisk verkan.

Herr Abboten finnes bevarad endast i de 2 ofvan nämnda handskrifterna: Fru Märetas bok, sid. 203—205, och Fru Elins bok, sid. 591—593. Den förra är här följd för aftrycket.

Svenska Fornskrift-Sällskapets Samlingar

innefatta hittills:

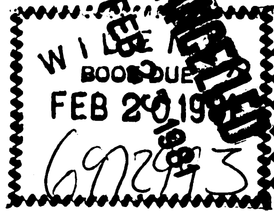
Flores och Blanzeflor.
Sanct Patriks-Sagan.
Peder Månssons Stridskonst och Stridslag.
Vadstena Kloster-Reglor.
Herr Ivan Lejon-Riddaren. (Fullständig i 3 häften.)
Namnlös och Valentin.
Ett Forn-Svenskt Legendarium. (Fullständigt i 11 häften.)
Konung Erik XIV:des Krönika.
Svenska Medeltidens Bibel-arbeten. (Fullständiga i 6 häften.)
Sagan om Didrik af Bern. (Fullständig i 3 häften.)
Hertig Fredrik af Normandie.
Konung Alexander. (Fullständig i 3 häften.)
Skrå-Ordningar. (Med fyra plancher.)
Heliga Birgittas Uppenbarelser. (Fullständiga i 11 häften.)
Bonaventuras Betraktelser öfver Christi lefverne. } (I ett
Legenden om Gregorius af Armenien. } band.)
Sveriges Dramatiska Litteratur. (Fullständig i 5 häften.)
Helige Bernhards Skrifter. (Fullständiga i 2 häften.)
Svenska Medeltidens Rim-Krönikor. (Fullständiga i 7 häften.)
Suso, Gudeliga Snilles Väckare. (Fullständig i 3 häften.)
Själens Tröst. (Fullständig i 4 häften.)
Skrifter till läsning för klosterfolk. (Fullständiga i 2 häften.)
Gersons bok om djefvulens frestelse. (Facsimile.)
Klosterläsning. (Fullständig i 3 häften.)
Svenska Medeltids-Postillor. (Del. 1, 2.)
Gersons Lärdom huru man skall dö. (Facsimile.)
Svenska Medeltids Dikter och Rim. (Fullständiga i 3 häften.)
Småstycken på Forn Svenska. (Tryckta som bilagor, utom nummerföljden.)
Läke- och Örte-Böcker. (Fullständiga i 3 häften.)
Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket. Häft. 1—9.
Prosadikter från Medeltiden. Häft. 1, 2.

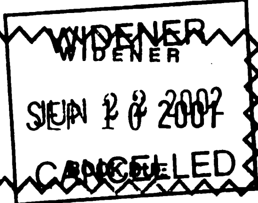
Mera har ej utkommit intill Januari 1889.

Svenska Fornskrift-Sällskapets Samlingar:

1. *Flores och Blanzeflor.*
2. *Sanct Patriks-Sagan.*
3. *Peder Månssons Stridskonst och Stridslag.*
4. *Vadstena Kloster-Reglor.*
5—6. *Herr Ivan Lejon-Riddaren.* Häft. 1, 2.
7. *Namnlös och Valentin.*
8—9. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 1, 2.
10. *Konung Erik den XIV:des Krönika.*
11. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. I. Häft. 1.
12. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 3.
13. *Herr Ivan Lejon-Riddaren.* Häft. 3 (slutet).
14—15. *Sagan om Didrik af Bern.* Häft. 1, 2.
16. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. I. Häft. 2.
17—18. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 4, 5.
19—20. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Band. II. Häft. 1, 2.
21. *Hertig Fredrik af Normandie.*
22. *Sagan om Didrik af Bern.* Häft. 3 (slutet).
23. *Konung Alexander.* Häft. 1.
24. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Bd. I. Häft. 3 (slutet).
25. *Konung Alexander.* Häft. 2.
26. *Svenska Medeltidens Bibel-arbeten.* Bd. II. Häft. 3 (slutet).
27. *Skrå-Ordningar.*
28. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 6.
29—30. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 1, 2.
31. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 7.
32. *Bonaventuras Betraktelser öfver Christi lefverne.*
33. *Legenden om Gregorius af Armenien.*
34—38. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 3—7.
39. *Konung Alexander.* Häft. 3 (slutet).
40. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 1.
41. *Helige Bernhards Skrifter.* Häft. 1.
42. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 8.
43—44. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 1, 2.
45. *Helige Bernhards Skrifter.* Häft. 2 (slutet).
46—49. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 3—6.
50. *Suso, Gudeliga Snilles Väckare.* Häft. 1.
51. *Svenska Medeltidens Rim-Krönikor.* Häft. 7 (slutet).
52. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 9.
53—54. *Suso, Gudeliga Snilles Väckare.* Häft. 2, 3 (afslutad).
55. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 2.
56. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 10.
57—60. *Själens Tröst.* Häft. 1—4 (afslutad).
61. *Ett Forn-Svenskt Legendarium.* Häft. 11 (slutet).
62. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 8.
63—64. *Skrifter till läsning för klosterfolk.* Häft. 1, 2 (afslutad).
65. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 9.
66. *Gersons bok om djefvulens frestelse.* Tryckt 1495 (facsimile).
67. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 3.
68—70. *Klosterläsning.* Häft. 1—3 (afslutad).
71—72. *Sveriges Dramatiska Litteratur.* Häft. 4, 5 (afslutad).
73—76. *Svenska Medeltids-Postillor.* Del. 1, 2.
77. *Gersons Lärdom att dö.* Tryckt 1514 (facsimile).
78—80. *Medeltids Dikter och Rim.* Häft. 1—3 (afslutade).
81. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 10.
82. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 1.
83. *Heliga Birgittas Uppenbarelser.* Häft. 11 (slutet).
84. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 2.
85—89. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 1—5.
90. *Läke- och Örte-Böcker.* Häft. 3 (slutet).
91. *Prosadikter från Medeltiden.* Häft. 1.
92—95. *Ordbok öfver Svenska Medeltids-språket.* Häft. 6—9.
96. *Prosadikter från Medeltiden.* Häft. 2.

BOOK DUE
FEB 20 19
CANCELLED

WIDENER
WIDENER
CANCELLED

